Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus de natura Doctoris A(ngelici) - Cod. Ettenheim-Münster 275

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[S.l.], 1631

Tractatvs de fide

urn:nbn:de:bsz:31-129457

Visual Library

TRACTATUS DE FIDE.

1a acceptio Fidei pro habitu vel actu fidelitatis et veritatis

Premittendae sunt aliquot Fidei acceptiones, ut de qua nam fide agamus intelligi possit: accipitur itaque 1o Fides pro actu vel habitum vel obiecto fidelitatis vel veritatis sive veracitatis significat quae est pars potentialis iustitiae. Et hac acceptione dicitur DEUS fidelis eo quod promissa servet et quod nihil dicat nisi verum: et idipsum dicitur in hominibus: dicitur enim amicus fidelis, et servus fidelis qui officia amici et servi fideliter exequuntur.

2da acceptio pro actu assensus

significat 2do Fides habitum vel actum quo assentimur dicto alicuius, vel etiam ipsum dictum; Tertio significat ipsam conscientiam ita ut sic fiat bona vel mala conscientia, id est conformiter vel difformiter rationi practicae, seu dictamini conscientiae eadem bona vel mala fide fieri dicitur: sic illud Apostoli intelligendum, 14 ad Rom. cum dicit quod non est ex fide, peccatum est. quod operamur contra conscientiam nostram, et dictamen rationis:

3tia acceptio fidei pro ipsa conscientia

4 Opinio quorundam Fidem accipi pro Fiducia.

Multi etiam Catholici cum haereticis opinantur nomen Fidei accipi in quibusdam locis Sacrae Scripturae pro fiducia ut Jacobi 1. postulet autem unusquisque in fide nihil haesitans: Item in illo Marci 11: Quidquid orantes petitis credite quia accipietis. Item 14 modicae fidei quare dubitastis? Sed

contraria tamen probabilior.

probabilius alii in his vel ullo alio Scripturae loco poni nomen fidei pro fiducia negant: etsi enim aliquando nomen causae transferatur ad significandum effectum, et sic nomen fidei pro fiducia accipi possit, tamen quatenus est supra perfectionem a fide, fiducia nihil aliud est quam spes roborata ex convenientione ad fidem.

Explicantur supradicta loca script.

Nihil tamen est quod nos ad sic explicandum cogat loca supradicta [illegible], vel alia quae adferri possunt: quamvis enim in locis dictis fidei nomen accipi in propria ~~acceptione~~ significatione [illegible] potest, et tamen simul etiam fiduciam significari: sermo enim est in his et similibus locis de fide, quam vocant miraculorum Promissionis, sive interpretationis. Quae fides in eo consistit,

1° Ut quis vere firmiter credat Deum esse omnipotentem et se veracem. 2do ut certo
dat certo firmiter iudicio, iudicio Theologico vel potentialiter se
impetraturum quod petit, sub conditione aliqua: si bene petat.
3tio ut fiduciam habeat assequendi quod petit, quae ex duobus prioribus
nascitur. 1mum est fons et radix caeterorum, estque actus fidei Theo-
logicae. 2dum est actus Theologicus vel prudentiae. 3tium est actus
spei; unde patet, quo pacto fides Miraculorum tum accidentaliter, accidenta-
libus autem quibusdam perfectionibus additis distinguitur, nimirum firmitate,
quadam et practica applicatione fidei ad hoc vel illud opus particulare.
patet 2do hanc fidem miraculorum promissionis vel impetrationis
non esse communem omnibus fidelibus, neque in aliis fidei dogmatibus versari,
sed in practicis solum maxime circa promissionibus.

Fides miraculorum in quibus consistat. 1a, 2b, 3c.
a fide Theologica. Quomodo fides promissionis seu petitionis differat a fid. Th.

Nam tamen esse aliquos qui dicant fidem Miraculorum distingui
essentialiter a fide Theologica, quod ex ipsorum suppositis constare
sequitur si vera sint. ipsi enim hanc fidem in 2do tantum vel in 2do et
3tio consistere dicunt: Nos autem maxime in 1o consistere dicimus.
cui accedunt 2dum et 3tium tanquam quaedam perfectiones accidentales.
Sed quaestio tantum est de nomine; Certum tamen illud est fiduciam distingui
a fide Catholica, quod contra haereticos omnes tenent Catholici
et patet ex epistola ad Ephesios 3. In quo habemus fiduciam et acces-
sum in confidentia per fidem, ubi Apostolus aperte fiduciam a fide dis-
tinguit. Et ex illo 1 Tim. 3. qui bene ministraverint gradum bonum
sibi acquirent et multam fiduciam in fide, quae est in Christo JESU.

Opinio quorundam de fide miracul.
Certum est fiduciam a fide Cathol. distingui. contra haeret. probatur ex S. Script. ad Ephes. 3, 1 Tim 3.

Quarto accipitur fides pro singulari quadam gratia, quam gratiam Theologi
gratiam gratis datam appellant, ut prophetia, interpretatio etc.
quae in [illegible] etiam primo peccatoribus maxime quandoque reperitur, ut patet in
Caipha prophetante de morte Christi. Et de his agit Apostolus 1 Corr. c. 12,
ubi varias gratias datas gratis, variis habitibus indicat.

4ta Acceptio Fidei. Gratia gratis data ut prophetia, interpretatio, operatio miracul.

Ex his acceptionibus relictis 1, 3 et 4 de quibus sufficit ...
agemus de fide in 2da acceptione, non in tota latitudine, sed solum
ut actum vel habitum significat, quo assentimur ipsi Deo nobis
aliquid revelanti.

Nos agimus de fide in 2da acceptione. et quomodo?

DISPUTATIO I^a

De Obiecto Fidei Orthodoxæ

Obtm Fidei sicut et aliarū cognitionū, duplex est: mãale nimirū, siue mysteria q̄ creduntur, et Formale de quo in p̄senti disputaẽ acturi sumus. De mãali in sequenti.

CAPUT PRIMUM

Quodnam sit Obtm. Formale Fidei?

Obtm Formale Fidei Divina author.

Conclio 1a Obtm formale Fidei ē Deus, seu divina authoritas in dicendo. pbr 1ō qa mysteria Fidei credunt, pp authoritatem Dei, et testimonium eius, n̄ a. hoim aut Angelorū, ut ex Scripturā clarū ē, Epla ad Rom. 4. credidit Abraham Deo et reputatū est illi ad iustitiam. Ad Gal. 1. Neq3 n. accepi illud ab hoie, sed p Revelaẽm JESV Chri. 1 Thess. 2. Cum accepistis a Nobis verbū Dei, accepistis, non ut verbū hoim, sed ut revera ē, Verbū Dei. 1 Joannis 5. Si testimoniū hoim accipimus, testimoniū Dei maius ē. pbr 2dō. Quia mysteria Fidei n̄ cognoscunt, in hac vita immediatẽ et ex suis terminis q p aliquod medium. hoc v. neq ē caa, neq3 effectus alias Fides eet scia. q̄o ē Authoritas dicentis n̄ creaturæ alicuius, hac n. ex se fallabilis ē assensus a. Fidei ao infallibilis et certus. q est authoritas solius Dei, q nec falli, nec fallere pt. ut in sequentibus patebit. q authoritas et testimoniū Dei ē obtm Formale Fidei. seu formalis rao pp quā assentimur rebus Fidei. Et Conf. Quia p̄ter Deū nemo unquā nec videre pt q ab hābus et Angelis credunt, q̄o ille solus pt infallibiliter ea nobis revelare.

1m Fundmtm ex S. Litt. Rom 4. Gal. 1 1 Thess. 2 1 Jois 5

2dm Fundmtm a Ratione.

Confirmaō.

Raō formalis Fidei sub qua ē Veracitas Dei in dndo.

Conclio 2da Deus ē obtm formale fidei, quatenus ē 1a Veritas in dicendo, seu ut verax, ē veritate infallibili, non a. quatenus Deus est, seu sub raē Deitatis. pbr qu q testificat aliqd in tm

movei ad credendū, in quātum existimat veracē, ut pt in fide humana. n̄ n. solem᷒ alicui credere, qa ē ħo, qui doct᷒, dives, &c. sed solummodo qa verax ē, et longe facili᷒ credim᷒ illi quem magis veracē credim᷒ n̄ aliam ob rem, quā ob maiorem veritatem ergo à pari ideo solū Deo credim᷒, qa verax est, n̄ qa DEUS. et ideo infallibiliter credim᷒ qa in dicendo nec falli nec fallere pt ergo Deus quaten᷒ ē ipa Veritas ē obtm formale fidei. Et confirmat. qa si intelligerem᷒ aliquē habere illā virtutē Veritatis, quā hbt Deus, et si alias pfectiones, quas Deus hbt, n̄ haberet, tn̄ non min᷒ ipsi, quā Deo crederem᷒, et ctra si Deus oēs alias pfectiones haberet et ipam veritatem n̄ haberet, non crederem᷒ illi infallibiliter, qa dubitare possem᷒ an illa q diceret infallibiliter vera essent, ergo tota rāo alicui credendi est veritas in dicendo, q quo maior ac infallibilior erit, eo et fides maior, et firmior esse debet. Sed Veritas Dei ē infinita p quam impossibile ē eū etiam in re minimā falsū dicere vel cogitare.

Obiicies Rāo formalis assentiendi ē illa in quā ultimo resolvit assens᷒ fidei; sed licet primo resolvat in ipam Veritatē tn̄ ultimo resolvit in Deitatē ergo Deitas ē ipa rāo assentiendi, n̄ ipa Veritas ergo Deus ut Deus ē formale obtm fidei. pbr m. qa ideo Deus verax ē, qa Deus ē, nec veritas ipa convenit Deo nisi rāe Deitatis, quemadm et alia oīa attributa Deo conveniunt, qa Deus ē. Resp. lz fatendū ē Deitatem esse fundamentū veritatis [illegible] Deū esse veracē illa veritate quā Deus ē. ac proinde Deitatem esse rāem essendi veritatis ipsius seu ee rāem cur Deus sit ipa Veritas. N. tn̄ Deitatē ee rāem assentiendi, sive ee rāem ut veritas de Deo credat p assensum fidei, et ideo resolutio assensus fidei nullo modo fit in Deitatem, tanquam in rāem credendi; sed ultimo fit in veritate tanquam in rē p se credita, de qua sit rāo credendi per se n. pt ipa Veritas credendū ee, q nec falli, nec fallere pt.

Fundamentum veritatis in Deo ē Deitas. Sed Deitas n̄ ē rāo cur assentiamur a Deo revelatis; sed ipsa Veritas in Deo.

Sophisma — Ex dictis solvitur sophisma quod obijci solet: Deus est obiectum fidei, quatenus est verax: sed Deus ut Deus est verax ergo Deus ut Deus est obiectum

Solvitur. — fidei. Neganda n. est consequentia quia in eo aperte medium mutatur: In M. n. particula quatenus denotat rationem formalem cur Deus sit obiectum formale fidei, in m. a. non denotat, hanc formalem rationem cur Deus sit verax, seu prima Veritas, sed tantum denotat rationem quasi originis, sive quod nostro modo concipiendi est ei causa et quasi principium sive origo cur in eo sit prima Veritas, quod magis apparebit si m. componatur, ut debet componi. Sed Deus quatenus est Deus, est Deus quatenus est verax, et sic falsa est.

Veritas triplex

1 Transcendentalis quae convenit enti.

2 Veritas in intellectu Dei qua intelligit omnia ut in se sunt

3 Veritas in voluntate Dei qua loquitur de rebus sicuti sunt: quae Veracitas dicitur.

Notandum de triplici Veritate quae in Deo reperitur disputari posse. prima est transcendentalis: quae omnibus rebus convenit, non soli Deo, et per illam Deus in sua entitate constituitur verus, sive verum ens, sicut et omnia alia entia in esse veri entis constituuntur. et quidem sicut Deus est ens primum, inter omnia entia, ita et dici potest prima veritas, loquendo et de hac veritate transcendentali, quae est passio entis, 2da Veritas est in Sapientia Dei, et est adaequatio divini intellectus cum obiecto, sive re quam intelligit, et haec pertinet ad divinum intellectum, quo res sicuti sunt intelligit. Tertia est in Voluntate, et vocatur veracitas, qua non nisi verum loquitur de rebus sicut sunt.

Deus non agimus de 2a et 3a agimus

Ex his tribus Veritatibus prima non pertinet ad propositam nostram, neque n. ingreditur ipsum formale obiectum, neque est ratio ut fideles revelatis credant, sicuti nemo credet alteri aliquid sibi dicenti, quia ipse est verum ens, sive res vera, sed quia verax est. 2da et tertia huc pertinent et per eas Deus est formale obiectum fidei, seu ratio infallibiliter credendi per eas nihil est ut nec falli ipse, nec ullum fallere possit. si n. haec 2 non essent, fides certitudine infallibili careret. Sed Deus non plurum sit verum per 2dam tantum vel per 3tiam tantum, sed per utramque quae verax includi debet.

Conclusio prima. Prima Veritas est obiectum formale fidei, non absolute considerata, sed quatenus est revelans et testificans aliquid, ita ut in totali ratione obiecti fidei praeter primam Veritatem includatur etiam Dei revelatio et testificatio. probatur quia nihil potest esse ratio assentiendi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

dicenti propositioni, nisi cū h vig veritate connexū sit: Nam pp hac connexionē vnū ē rao, vt alterū cognoscat, sed ipa Veritas n̄ hēt illam connexionem cū rebg fidei, nisi quatenq illas reuelat et testificat: ergo ipa Veritas n̄ absolute, sed prout res fidei reuelat et testificatur ē formale obtm fidei quamuis ergo ipa Veritas sit adæquata rao assentiendi rebg fidei, tn̄ primo in tn̄ ē in actu 2do, nisi actualis testificao, q ē veluti caalitas p quā obtm māale fidei a ipa Veritate informatur sicut in physicis forma p vnionē informat maām.

Obijcies Si diuina Reuelao ē et rao formalis cui fides innitit, Seqt vel fidem ēe fallibilem et incertā, vel dari processg in infinitū, vel n. infallibiliter credo Deū hoc vel illud reuelasse vel n̄ credo, si n̄ credo ergo fides q reuelai innitit, innitit fallibili fundamto: Sin credo ergo ideo credo qa reuelauit se reuelasse et sic procedet in infinitū. Rndeo cū Distinctione id q creditr p fidem, sicut obtm mārle, n̄ pt credi nisi ex vi reuelais p quā manifestat; id a. q creditr, vt formale obtm, et q ē rao credendi aliud, p se et pp se creditr. Itaq res fidei creduntr pp Reuelaem, illa v. pp se, n̄ a. pp aliam reuelaem, p quam reuelet, nisi forte ipsa induat raem obti mārlis, pt n. Reuelao aliqua alia revelāe reuelari et tūc illa pp hanc, hac a. pp se credetr, n̄ pp aliam reuelaem. Sicut pōa visiua tendit in colorē rae luminis, in lumen a. pp se, ita voluntas tendit in rem amatā ob bonitatē, in hac a. pp se. Idem ē dicendū de alijs potentijs, et habitibg respectu suorū obtorum. | obtm fide mārle siue obtm quod creditr ob Reuel. Non v. obtm quo ē ut formale qē ipsa rāo motiua simile ē in pōa visiua

Sed contra hanc Responsionē dices: Qui fieri possit, vt illetg huic propositioni (Deg reuelauit) pp se siue pp eam ipsa reuelaem assentiatur, cū n. assensg illetg, nititr aut euidetia rei propositæ, aut medio aliunde sibi noto. Sed propositio illa ē ittechui obscura in se, ergo illetg n̄ pt assentiri illi, nisi propter aliquod medium. ergo Non pt illi assentiri pp se. Rndeo. Illud assumptū tunc esse verū qndo illetg ad assensū determinat ab obto, tū n. eig assensg debet tandem resolui in aliq obtm formale | Replicae. Soluitur

o se noti. Secus e quando ab ipsa voluntate determinatus q posito sufficienti fundamento pt illum determinare ut obtin aliq firmiter apprehendat eius et assentiat ea firmitate, ei sic, qua ei p se assentiri n posset, et hoc fit in psenti casu. posito n. sufficienti rei credendae propositione, de qua inter tia disp. agendum ita ut illius clare videat hanc rem esse talem, quam merito credat a Dno Deo revelata, Voluntas statim ex pio erga Deum jam veritate affectu, mota, ipsius reverentia, magno conatu impellit illum ut vehementer apprehendat illius Maiestatem et Authoritatem, eamque huic ex nunc ex igere ut pp ea credat illa sibi tamquam ab ipsa revelatum tam evidenter proponitur; atque ita partim illa apprehensione, partim impio et impulsu voluntatis sine ullo discursu movetur divina Authoritate et testimonio ut pp haec immediate et rem revelatam, et revelatem credat, idque firmius quam ulli rei naturaliter cognitae assentiri possit, ne si quacumque ratione de altero dubitet, jam veritati cuius nomine haec ei credenda proponuntur, faciat iniuriam. Pro cuius maiore

vide quomodo Voluntas movetur et quasi compellat intellectum ad assensum fidei.

Explicatione Ndum. quando Petrus v. g. dicit mihi Joannem esse mortuum ipsum n solum mihi significare Joannem esse mortuum sed etiam se n dubitare hoc ita esse, seque mihi velle hoc indicare atque adeo id de facto facere, hinc me facere eum mendacem sive arguerem eum quodamodo mendacii n solum si Joannem negarem esse mortuum sed etiam si dicerem eum hoc non scire, aut contrarium animo iudicare aut n intendere mihi hoc indicare, sed solum id fingere. Unde patet quod cum quis mihi aliquid testatur, eadem oratione simul implicite aliquo modo testari se hoc mihi vere testari. Patet 2do quoties aliquid ob alterius testimonium credo concurrere 4 iudicia saltem virtute distincta. primum quo iudico eum esse veracem vel quia familiariter notus est, vel aliam ob causam. 2dum quo iudico eum hoc testari, quia eum audio loquentem, aut et aliam ob causam. 3tium quo testanti credo eum hoc vere testari, sive eum id serio et n ficte dicere. 4tum quo ob eius testimonium credo rem esse veram quae iudicia esse velut vel quadam

possint eu aliq recte distincte et saepe sint, obtum n. ee necesse.

Objicies 2do Multi fideles Rustici n. credunt ob Revelationem Dei sed propter traditiones patrum, Pastorum doctrinas, &c. ergo carent veram fidem n. hnt, q n. e dicendum. aut revelatio n. e obtum formale fidei. Rndeo Non est nec ut homo fidelis quando elicit actum fidei distincte et quasi in actu signato cognoscat rationem formalem assentiendi ob quam credit fide sed c, si confuse apprehendat doctrinam fidei ut divinam et assentiatur ea firmitate, qua ratio fidei requirit. Nec refert q saepe tam docti quam indocti dum actu credunt non videantur sibi cogitare de revelatione Dei hoc n. fit propter assuetudinem et facilitatem in credendo, qua fit ut authoritate dei moveamur sine reflexione sicut accidit postquam propter testimonium alterius hominis aut similem rationem alicui propositioni saepius sumus assensi: postea acquisito habitu eidem assentimur propositioni n. advertendo nos illo testimonio ad hoc moveri, cum tamen implicite saltem eo moveamur necessario nihil n. aliud e, quo ad illum assensum possimus moveri q si quis neque distincte, neque confuse cognosceret mysteria fidei, esse a Deo revelata, crederet tamen, crederet fide humana, non divina.

Objicies 3tio Ex dictis videtur seq in hoc assensu Credo Deum esse primam Veritatem propter revelationem bis poni veritatem: ille n. assensus sic debet exponi: Credo Deum esse primam Veritatem, propter revelationem primae Veritatis seu propter primam Veritatem Revelantem. Rndeo Concedo bis poni nequaquam absurdum est: Veritas n. semel accipitur pro esse Dei in se, et sic est materiale obtum q creditur, et semel accipitur simul cum revelatione, et sic e obtum formale.

Objicies 4to Ratio formalis obti debet ee aliqd reale, sed revelatio nihil ponit in re cum sit tantum denominatio extrinseca, q n. pt esse formalis ratio obti realis. min. ptr. qa sicut ee cognitum aut ee visum nihil e nisi respectus rationis in re cognita aut visa, ita et se hbt esse revelatum. Rndeo quamvis revelari in rebus q a Deo manifestantur solum sit denominatio extrinseca fundans ens rationis, tamen ipsa revelatio active considerata

ē actio realis, q recte pt esse rão cognoscendi rem revelatā sicut me esse amatū a Petro esti in me nihil sit preter ex-trinseca denominaem, tn pt ēē rão remota cur Petrū redamem.

Si quæras qdnā sit illa actio et in quo sit sbto? Rdes Caiet. eē in ipso Deo, imo ipsam Dei substantiam identicè loquendo, q quatenus revelans considerat, obtm fidei formale est.

S. Caietani.

Sed revera non videt posse dici: q sic pbo: illa rão formalis obti fidei est, q movet hōem ut credat, sed revelão æterna q in Deo ē, non movet (ē n. solū cognitio aut volitio) nisi accedat locutio et testificão p quam hō deveniat in cognitionem credendarū rerū. q debet esse aliqua alia.

Rejicitur.

Vera Rgnō et Revelāe Dei

Rdeo itaq esse actionem n æternā et in Deo permanēte sed creatam et transeuntem, sitq vel p internā et spūalem locutionem, sive p conceptū mentalem quo loqt Deus ut hq Angelis, et ipsi inter se, et sic aliqndo locutus est prophetis et Aplis, p̄sertim qndo p suggestionem et assistentiam dictavit illis quædā Mysteria q ab illis sunt conscripta. Vel p corporalē [illegible] signa sensibilia et externa fieri solet, et sic multa Deus Moysi et aliis prophetis in veteri Testmto revelavit. et in Novo qndo cum Xptus in carne loquebat.

Dices 1o Ex dictis videt seq fidem non esse virtutē Theol. qa ut aliqua virtus sit Theol. dbt eius obtm formale ēē divinum, et increatum, sed Revelão, ut dictū, ē actio creata, g vel n ē obtm formale, vel fides n ē virtus Theologica. Rdeo ut aliqua virtus sit Theologica n reqri ut nihil creati in eius obto sit, sed reqrit, et satis est ut præcipua aliqua perfectio obti formalis sit una ex divinis pfectionibus. Sic in obto spei n tm includit DEUS ipse, quatenus a nobis consequendus speratur, q ē increatus, et beatitudo obtiva, sed ipsa etiam consecutio sive beatitudo formalis q ē Deus possessus et visus, et ē actio creata ut ptt. Nam ex Deo et possessione unicus fit finis integer, non duo.

Quid reqrat ad virtut. Theol.

Dices 2do. Ubi sunt plura obta formalia ibi sunt plures cognitiones, sed ex dictis fides hbt plura obta formalia g Non una fides tm erit, sed multiplex. pbtr m. qa imprimis

ē Veracitas, Deinde sapia, et Revelāo ipsa creata q ab alijs duabq realr Distinguit. Rñdeo. Etsi hæc in se distincta sint, vel virtualr tm, vel realr, ex ijs tn constituitr vnu obtm in rāe obti nempe authoritas Dei, etsi ergo plures sint res maalr, tn sub formalitate obti vnū sunt, illa n. q necria ex parte obti vt moveat illaq. ad assentiendū, etsi in sua rāe diversa sint, in rāe obti tn conveniunt. s. in rāe movendi. Simil q ē in Discursu narli, in quo etsi sint duæ pmissæ tn vna rāo formalis dr esse q moveat illm ad assensum concls ex ijs illatæ.

Ex dictis facile conciliantur authores q varijs modis et vocibq obtm fidei exprimunt, dū alij illud appellant rāem formalē sub qua, alij p quam, alij pp quam assentiendi, si n. recte illigatr non discrepant, sicuti eadem sunt Revelāo Divina authoritas Dei Revelantis ja Veritas revelans, DEUS quatenq ē Verax.

CAPUT SECUNDUM.

Possitnè DEUS Revelare aliqd falsi, aut mentiri?

Notm duplr quæstionē ppositam illigi posse. 1o An Deq, quatenq est ja Veritas possit Nobis falsū revelare. 2o an fieri possit, vt aliqua revelāo n divina nobis applicet tanqm falso divina sive applicāo Revelāis. q fit p propositionē et authoritatem Eccliæ sit aio infallibilis. Laqmq hoc et 1o et 2a acceptione.

Priscillianistæ hæretici Deū n solū mentiri posse sed sæpe mentitū esse, impio ac sacrilego ore evomere n dubitarūt: quā item Theologi dixerūt Deū et poā absoluta n et ordinaria. posse mentiri nunquā tn mentitū esse. Gabriel dicit Deū posse falsū dicere posse sed n mentiri. Verū cū mentiri et scienter falsū dre vnū sit, implicat ptradictionē Deū falsū dre et n mentiri, cū ipsū nihil vel lateat, vel latere possit.

Blasphemia Priscillian.

2 Sent. quorundā asserētiū Deū posse mentiri absolute. Sent. 3 Gabr.

Conclio ja Dicere Deū vel p se vel p aliū vnquā mentitū esse hæreticū ē. pbr 1o ex Rom. 3. DEUS solq verax. ad Titu. 1. in spem vitæ æternæ quam promisit, q non mentitur, seq hæc et similia testimonia scripturæ vtriusq partem ppis

Conclio ptra jam Sent.

Deus nūquā mentitq ē.

loquitur a Deo — satis probant, tum quia Scriptura propter iam hominibus locutus est, tum quia Scriptura tribuit Deo quae alij vice Dei loquuntur, ut Jerem. 1. Dedi verba mea in ore tuo. Johannis 14 sermone quem audivistis non est meus, sed eius qui misit me. Luc. 1 Sicut locutus est per os Sanctorum. Hebr. 1. Multifariam multisque modis loquens patribus per prophetas. tum quia loqui per se et per alium sunt eiusdem rationis in moralibus ut cum Rex legatis suis loquendi sua aliqua committit idem est ac si Rex ipse efficere moratur loquendo.

Loca Script. quae sunt speciem falsitatis. 1us — Multa loca ex Scriptura obijci solent, quae speciem falsitatis habere videntur, ea ad 4 capita possunt revocari. Primo obijciuntur illa loca in quibus Deus dicitur decipere prophetas vel mittere spiritum erroris. Exemplum est Lib. 3 Reg. 22. ubi iubet decipi Achab Regem Israel ut peccat. vel dicitur excaecare; exemplum est in Pharaone. cuius cor excaecavit Deus.

Solvitur hic loq. — Sed haec de voluntate permissiva tantum non efficaci intelligendum est, respectu Dei, permittit non talia plerumque evenire in poenam peccatorum.

2dus Locus — Secundo illa loca in quibus prophetae aliquid praedicunt, quod tamen non est eventurum ut Jonae 3. ubi Jonas civitatem Niniven post 40 dies subvertendam praedicit, quod factum non est. Item Isaias 38 cap. praedicit moriturum Ezechiam, nec a morbo in quo iacebat sanandum, qui tamen nec mortuus, et sanatus est, vixitque post infirmitatem annis 15.

Solvitur. — Sed haec et similia loca intelligenda sunt sub condicione vel in praedictione tacita.

Tertius — Tertio obijci possunt loca illa in quibus sancti viri falsum dixisse videntur, ut Genes. 12 dicit Abraham Aegyptijs Saram non esse uxorem suam, sed sororem, cum utrumque falsum esset, nimio mendacium quia contra mentem non loquebatur. Item 27 Gen. Jacob dicit Isaac patri suo petens ab eo benedictionem primogeniturae Ego sum primogenitus Esau cum esset Jacob.

Solvitur. 1 2. — Ideo in his et similibus locis vel possunt excusari a mendacio ut cum Jacob dixit sum primogenitus tuus scilicet ordinatione Dei, vel non semper sunt spiritu Dei locuti.

Quarto obijci solent loca in qbus historiæ et temporum computationes vel alia Scripturæ loca ~~...~~ contraria sibi esse videntur. Sed ab interpretibus Scripturæ solent solui. — *Ags loca discordantia solvitur.*

Obijcitur ite solet S. Aug. q Lib. 83 quæst. dicit Deum nunquam posse vel p bonos ministros aliquem decipere: p malos v. sæpe id facere. Sed hoc est intelligendum permissiuè. — *Ags locus S. August. Diluitur.*

Conclusio 1a. Deus et potentia Ordinaria mentiri non potest, ut Hebræor. 6. patet. Per duas res immobiles qbus impossibile est mentiri Deum fortissimum solatium habeamus. Et ratio est: quia potentia Dei Ordinaria nihil est aliud quam potentia quatenus hæc decrevit facere et non alia, vel quatenus ea operatur q sunt verum naturis consentanea, et naturæ ipsius Dei. Sed in 1a conclusione probavimus Deum nunquam esse mentitum, nec fore ut mentiatur, et paulo post probavimus non esse ipsius naturæ consentaneum ut mentiatur, vel falsum dicat. Ergo et potentia Ordinaria mentiri non potest. — *Deus mentiri non potest potentia ordin. Ratio Quid potentia Ordinaria Dei?*

Conclusio 2da. Imo nec et potentia extraordinaria mentiri potest Deus. Probatur cum ex loco ad Hebræos citato conclusione 2da. tum ex illo Deut. 32. Ubi DEUS dicitur fidelis esse absque iniquitate, colligitur n. ex hoc loco tam esse impossibile Deum infidelem esse quam iniquum. Sed in infidelitate continetur mendacium q n. mendax est, infidelis est. Et Num. 23 dicitur Non est Deus ut homo ut mentiatur, ubi non est sermo de actuali mendacio, qa certum est multos homines nunquam esse mentitos, sed de mendacio quoad potentiam mentiendi. Sensus est hominem quidem posse mentiri non tamen Deum. Rom. 3 est autem Deus verax: Item Matt. 25 Cælum et terra transibunt verba autem mea manebunt. acsi diceret possibile est p potentiam ~~absolutam~~ ordinariam saltem ut Cælum et terra in nihilum abeant, impossibile autem est ut verba mea transeant et veritas eorum non permaneat. — *Nec extraordinaria potentia potest mentiri. Deut. 32. Num. 23. Rom. 3. Matt. 25*

Obijcies hæc probare ex Scripturis videntur esse petitio principij quo nos probamus Deum non posse mentiri, eo q ipse dixerit se non posse mentiri. Quid autem si mentitus fuerit dicendo se non posse mentiri? Respondeo. Supponimus ex 1a conclusione nunquam esse mentitum, et paulo post probabitur implicare contradictionem et consequenter nunquam est mentitus. — *obiectio Solutio.*

Probatur 2do conclusio. Si Deus potest mentiri, fides nostra non erit certa, semper n. poterimus dubitare an ipse sit potentia tali usus. Probatur 3tio quia esset contra bonitatem et perfectionem Dei, q implicat. — *1a Ratio cur Deus non possit mentiri 2da*

Obiicies Mendaciu͂ s͡m Origine͂ et Cassianu͂ n͂ ē intrinsece malum: sed qq͂d n͂ ē intrinsece malu͂, p͂t aliqndo bonu͂ esse. Sed Deus p͂t facere qq͂d bonu͂, modo ex parte sei͂psius vel Dei n͂ impliceẞ, qualis hic nulla appareo. Adeo hanc sent. esse erronea͂ et falsa͂

Mentiri nu͂q͂m bonum nec licitu͂ est. Reiicit error Origenis et Cassiani. de ptr Eccl. 7 Noli velle mentiri oē mendacium, certe si aliqndo licitu͂ esset n͂ diceret Oc. Vnd Jois 8 dr. diabolus pater mendacij et ptr rac. qa loq͂ s͡tra mente͂ ē deformitas inseparabilis. i. mendacio vnd mendaciu͂ nu͂q͂m ē licitu͂, sicuti occisio vel acceptio rei alterius aliqndo licita esse p͂nt. Deinde si aliqndo hōi liceret mentiri posset ēe ob summa͂ aliqua͂ necessitate, q̄ Deo accidere non

Cur Deus n͂ possit mentiri? 1o 2do p͂t. Item si levissimu͂ mendaciu͂ Deus committeret, ja veritas ab eo tolleret, q̄ in eo posita est, q̄ oīo sit infallibilis, vndq͂ rē et levissima iuramento confirmat ideo gravissimo se scelere obstringit q̄a q̄ntu͂

3tio in se ē, tollit p͂m veritatem a Deo, et facit eu͂ mendacem invocando in testem ad rē falsa͂ testificatam. tandem n͂ mentiri et falsu͂ dre ē pfectio simptr simplex q̄o convenit Deo necrio, q̄a oīs pfectio simptr simplex in Deo est, vt doceri solet in 1 patte.

Possit ne Deus peccare p naam assumptam? Obiicies 3tio Non ē de fide Deu͂ p naam assumpta͂ posse peccare q̄o nec de fide est posse mentiri. q̄o multo minus de fide ē posse falsu͂ dre q̄ in naa assumpta fieri posset absq͂ mendacio. Adeo duobus modis illigi posse p naam assumpta͂: 1o tanq͂m p instrumentu͂ ita vt Deus sit principalis author et q̄ di sua authoritate confirmet et hic modus conatr naam eandem oppugnare. Sed falsu͂ ē non ēe de fide sic Deu͂ posse mentiri vel falsu͂ dre vt p͂t ex conciliis datis. Alio modo posset illigi Deu͂ loq p naam assumpta͂, solum p coicaem idiomatu͂, ita vt totu͂ principiu͂ et tota rō dicendi veru͂ vel falsu͂ scia et bonitas sit naae creatae, et hic modus hucn͂ s͡trinet: certissimu͂ tn͂ ē, Deu͂ p talem naam et hoc modo falsum dre vel peccare n͂ posse. An a. de fide sit vel non controverti p͂t.

Ex dictis Colligitur, impossibile ēe fidem ferri versari circa obtm aliq falsu͂ et eius cognitione͂ talem esse, cui non possit subesse falsu͂: nititur n. revelati, quā falli impossibile est.

Quaeres 5º. An possit DEUS infundere alicui assensum falsum aut habitum ad hunc inclinantem? Resp. deo posse et dupliciter assensum intelligi: 1º ut intelligatur Deus se solo assensum talem in intellectu producere, ita ut intellectus nihil pro illo intelligat; sed habeat se modo mortuo posito quod fieri possit. 2do. Ut intelligatur Deus cum intellectu speciali modo concurrere cum ad illum determinando; hoc modo Deus non potest producere, quia repugnat 1º veritati non solum mentiri, sed et esse directe causam erroris. 1º modo v. probabilius quoque est non posse, etsi intellectus nihil ageret, nec erraret pro illo. hoc n. non obstante, talis assensus vel tale [illegible] deduceris, et ex se satis in falsum inclinare, quare inconveniens videtur a 1ª Veritate, ab omni falsitate alienissima talem actum in intellectu causare.

De habitu v. sentiendum quoque [illegible] sent. probabiliorem Deum non posse in illum [illegible] infundere, quia ea ratione ipse directe inclinaret illum ad falsum.

Sed quaeres si Deus eo tempore infunderet, quo homo eo uti non posset, cum voluntate auferendi eo tempore quo uti posset. Resp. deo probabilius esse non posse; quia ille habitus natura sua inclinat ad falsum.

Dices Deus potest habitum erroris ex actibus acquisitis in potentia solus conservare ergo et potest solus producere. Resp. deo N. cons. quamvis n. Deus posset habitum erroris solus in intellectu conservare [illegible] concursu universali fieret et non particulari, unde etsi Deus posset dici causa illius habitus, tamen simpliciter et absolute non diceretur causa, ita ut quod hic et nunc produceret, tribueretur ipsi ut causae; sed homini qui produxit, quemadmodum productio non tribuitur Deo, licet universali concursu concurrat, sed homini se ad illam actionem determinanti.

Quaeres 3º. An Deus possit uti oratione aut verbis ambiguis, quae aliud exterius significent, quam ipse intendat significare. Resp. deo 1º Deus potest in sacra Script. aliisque revelationibus uti verbis obscuris, et oratione ambigua ac figurata, aut etiam oratione, cui aliqua tacite subintelligantur modo ex parte rei, prout exterius cum suis circumstantiis exprimitur, aliquem verum sensum habeant, etsi Deus praevideat aliquos inde sumpturos causam erroris aut haeresis, quod fieri probat experientia.

ptt ex pia: quia in S. Script. plurimae eiusmodi locutiones
sunt. Et Trao ē quae saepe ex iusta caa licite ac prudenter
eiusmodi locutione uti qs pt. Si ex iusta caa: qa sponte uti
verbis ambiguis, qutonus in alquo sensu verbis ex qbus videmus
aliu in errore inducendu absq aliud incommodu absit, si tn
sine iusta caa fiat, ē pctm gtra Veracitatem, cu talis loqndi
modus directe repugnet fini ad que locutio ē instituta, ut
scilt mentis gceptus reiq veritatem alijs possemq apire. Cum
q Deus habeat iustissimas caas cur quandoq tali orae utatr,
merito id facit, psertim cu constituerit Nobis Ecclam q ins,,
fallibiliter tales ambiguas locutiones interptetur.

Caae ob quas Deus utitur lenibus gvitate — Solent v. variae ab authoribus caae afferri, inter quas hae
sunt pcipuae. 1o Ne Scripturae vilescant si eent tam faciles et
ne vilescat Script. — glibertate, nec ullius interptae egeret. 2do Ut studium nrm
2do ut exercitet studiu — in ingrendo Scripturae sensu excitaret. 3tio Ut Doctoru
3tia ob DD. authorit — et platoru authoritas maior eet apud indoctos, qu compelli,,
turab ipsis q a Deo revelata sunt et dubioru circa eas
4ta ob infideles. — solutiones qrere. 4to Ne infideles Scripturas illigat, et sic
irrideant. 5to Ut qdam q non expedit nos scire antequam fiat
5ta ob nram utilit. — maneant obscura. Vnd ptt Scripturae obscuritate non
ad vituperiu, ut calumniantur haeretici, sed ad laude potius
ipsius spectare.

Rndeo 2do Deus neq uti orae externa q prout extr
rius profertur, neq vera sensu habere etsi iuxta verbi
mente illectis vera esset, si n. ita esset, possemus de
oibus revelatis dubitare, an tali orae Deus usus esset, et sic
nihil certi haberemus in fide. Adde talem oraem simplr loqndo
ee mendacium.

Dices Mentiri ē gtra mente ire, sed q tali utitur orae
intendit significare veru q Non mentitr. Rndeo N. m.
qa verba in his circumstantijs plata absolute significant
id q proferens scit ee falsum, nec significat aliqd
verum, ut supponitur. Atq simplr loqns ijs circustantijs
intendit ea pferre alijs quo significare; Nec refert q

ex ipse n̄ hoc sed aliud intendat significare. Hæc n. in tertio inefficax et impertinens velleitas ē, ideoq; efficacē intentionē n̄ impedit, sicutiq; directe facit alter̄ occisionem alterius, verē intendit eu' sibi mordem æstimatem, et quoad culpæ imputatēm occidere, qmvis contrarium inefficaciter velit. Notm tn sæpè fieri ut ratione circumstantiarū mutet, orāis externis verbis plata significāo, vel modificet, aut restringatur eoq; satis ex dictis circumstantijs appareat aliqd subintelligi, q etsi n̄ apertè dicat, insinuat tn quasi in confuso aliqd subintelligi, etsi n̄ certo sciat qd illud sit, et sic ex psis cū subintelligendis, integrā faciunt oraēm, quo subintelligendo aliquo malo cæterij etiam pferunt, ratē dictarū circumstantiarum, unde iustis et cāis sæpè talis restrictio licita ē.

CAPUT TERTIUM

An Revelatio p̄ Veritatis ut sit Obtm Formale Fidei, debeat esse privata, an v. Sufficiat publica?

Privatam Revelaēm vocamq; q singulis, Publicā q Aptis, Prophetis, alijsq; Hagiographis facta est. hæretici privatam requirere videntur, du' dicunt ex interna revelaē privata d̄ rebq; fidei iudicandū. Quid Revel. privata & publica. Stultitia hæretic.

Conclusio: Ad obtm formale Fidei, sufficit publica Revelao. ita oēs Catholici sentiunt. pbr. ex Scripturis in qbq; Xpus iubet Aptos pdicare in Vrso mundo ita ut q crediderit, salvet, qui n̄, condemnet. Act. 1. Eritis mihi testes in Hierusalem &c. Itē Ephes. 2. Vos fideles superædificati sup fundamtm Apostolorum et prophetarū, ex qbq; apertè Conclusio colligit. Pbr 2do ex pptua Eccliæ consuetudine, q semp ob revelaēm publicā factam ab Aptis et prophetis credidit, iuxta Cyprianum Epto 7 si si vacillaverit veritas ad originē Dnicam Evangelicā et Aptlicam traditionem revertamur, et inde surgat actq; nri ratio. Sufficit publ. Revelao. Author. Script. Act. 1. Ephes. 2. 2da pbao authoritate Ecclīæ

3tio probat. Pbr 3tio Ecclesia sic n̄ posset constare ex una fide, cū n̄ oēs possint scire qd singulis vel illi revelatū esset.

seccuritur tacitæ obiectioni. Nec ē q dicas sufficere qdem publicā revelaēm ex una parte ex altera tn̄ requiri privatas et p eas singulis hoībus res revelatæ indicentur, iudicant. enim p propositionē infallibilem Ecclesiæ.

NB. requi credentis pern̄ grā Dei. Nota tn̄ Respectu subiti eē in oī actu fidei ee requi grā Dei excitantem et adiuuantem necriam, sicut n. ad combu-

Simile. rendū duo requirunt, res combustibilis nimirū et vis combu- rendi; ita in fide requirit res revelata et poīa credendi, cum

a. fides supernaalis sit ad illam, eget hō supernaali eleva- tio ac elevatione.

n̄ negamus assistentiam Spūs S. Eccl. platis. Ndm item nos non negare spūm quendā revelantem sive ut loquunt Catholici Spūs sancti assistentiam dari Ecclesiæ platis in gubernaē Ecclesiæ, et decisione rerum

falsa hæreticorū doemata et privata Revel. fidei; sed hæc privata revelaō n̄ ē quā hæretici po- nunt, dnt n. 1o q hæc solis et oībus pdestinatis detur.

1 2do q illi p eā qndo Scripturas legunt, aut legi audiunt

2 infallibiles certiq reddantur q Scripturæ Canonicæ sint,

3 et q non. 3tio Quod p eā infallibiliter certi fiant non tn̄ de iustitia psenti et remissione pctorum sed etiā de futura perseverantia et vitā æternā.

pt nihilōq privata Revelaō eē obtm form. fid. CONCLUSIO 2da Potē nihilōq privata revelaō æquē eē obtm formale fidei ac publica, unde si cui fieret, n̄ minus ob hanc quā ob publicā credere deberet. Pbr 1o pars

Pbr 1o Expto Abrahæ. expto Abraham. Gen. 15, q credidit ob privatā revelaēm et imputatū ē illi ad iustitiam. Itē expto Mariæ Magdalenæ,

2 S. M. Magdal. cui Christus pctā remitti privatim revelavit et credidit. 3tio

3 Expto Angel. pbr expto Angelorū quos probabile ē ob revelaēs privatas singulis factas credidisse, si n. Angelus supremus revelaēm di- vinā a' solo Deo accepisset, et alijs inferioribus se revelasset et hi alijs, et sic deinceps, ut qā ctra coēm sent. volunt, fuisset sat longo tempe opus cū tn̄ oēs sentiant Angelos 1o instanti, post instans creaēs fidei ac Charitatis exercu-

ipse oēs. Nec refert q D. Th. q. 106 ex D. Dyonisio Cap. 8
Cælestis Hierarchiæ dicat supremos illuminari a Deo et
p illos inferiores, intelligendū n. ē n̄ ēt revelaibus mysteriorū
fidei, sed ēt revelaibus mysteriorū aut rerū spectantium
ad progressū et gubernaēm Ecclīæ. 2da pars pbr: quia
si qs credat aliqd sibi privatim a Deo revelatū et cre
dat ēt aliqd Aplis revelatū et prophetis et toti Ecclīæ cre
dendū ppositū, eodem motivo inducet ad credendū utrumq
et sub eadem raē divinâ, vide sc. Veritatis revelantis assertri
cis, qsq n̄ magis uni quā alteri.

Nec refert q una Revelaēo sit publica et ordinata ad totam Ecclīam, et alia privata et ordinata ad hoc, ut is tm credat cui fit; Nam hæc distinctio variat cognitionē ullo modo in raē testimonij ob q creditur, nec ēt raēm obti; quæ q utramq haberet, n̄ credere, quæ publica aut privata esset revelaēo, sed simplr sine ullo ad hoc respectu crederet ob testimonium. occurrit obiectioni.

Unde Colligitur 1o sive privata revelaēo sive publica, fides habeat eē eiusdem spei, gtra Caietanū Valentiam et complures alios Theologos

Colligit 2do etsi Asseveraēo alicuius scriptoris Canonici vel ppositio Ecclīæ sint conditiones sine qbus fides non opat ordinarie, n̄ tn includi in ipso obto formalis fidei essentialibus. nec eē conditiones sine qbus impossibile sit fidē opari. Asseveraēo Script. aut Defin. S. Ecl. n̄ ē ēt ess. fidei sit n. fides opari sine ijs licet non ordinarie.

Obijcies 1o Revelaēo obscura et Evidens distinguunt spē sed privata Revelaēo eēt evidens illi cui fieret evidenter n. videret sibi fieri revelaēm, publica a. esset ipsi obscura q Non pñt duo assensus fidei quorū unus privata, alter publica nititr revelaēe esse eiusdem spei. Resp̄deo 1o Ex hoc argumto sequeret fidem Aplorum et nram eē diversæ spei q falsū ē. Resp̄deo igr 2do. Disting. M. sin revelaēo obscura et evidens accipiant reduplicative vera est,

specificative, falsa. Si n. in evidentia et obscuritate ponatur distinctio, verum est quod distinguantur, Revelatio enim haec et illa, quae sunt ratio formalis, non distinguuntur, nisi quod refert quod evidentia et obscuritas distinguuntur, quae autem ingrediuntur formale objectum fidei sed tantum sunt accidentia, quae licet adsint, semper sunt absque fidei, nec iuvant per se, nec impediunt.

Vero per se quae evidentiam in privata revelatione habet, ex parte modum proponentis.

Obiectes 2do fides nostra est Catholica, sive universalis, quod non potest esse ob privatam revelationem, tunc n. non esset catholica, quia unus tantum vel pauciores facta esset privata revelatio crederent, non universa Ecclesia. Confirmatur ex D. Th. q. 5 art. 3. ubi dicit Revelationem primae Veritatis esse objectum fidei, secundum quod revelatur in scripturis et doctrina Ecclesiae. Et Ephes. 2. ubi fideles dicuntur superaedificati super fundamentum Apostolorum. Respondeo. Fides considerari potest specificata
1 secundum essentiam tantum potest 1o secundum essentiam et speciem suam qua habet in genere habitus. 2do secundum denominationes extrinsecas, v. g. quod sit universalis, revelata Apostolis, proposita ab Ecclesia &c. Denominationes ad specificam unitatem aut distinctionem eius, ut dixi, nihil faciunt. Si tamen accipiatur fides simul cum his denominationibus extrinsecis, tum distinguetur ratione istorum accidentium tantum, non ratione sui objecti formalis, aut alterius quod in se essentialiter includat, et sic Apostolus et D. Thomas 1 et 2do modo loquentes intelligendi sunt.

[Margin: Fides considerata specificata — 1 secundum essentiam — 2 secundum denominationes extrinsecas]

DISPUTATIO 2da

De Obiecto Materiali Fidei.

CAPUT PRIMUM.

Quod sit Objectum Materiale Fidei?

Conclusio 1a Praecipuum objectum materiale fidei est DEUS sub ratione Deitatis, ita ut attributa nullo modo a Deitate exclu-

dant. pbr Conclio 1o q[uia] illud e[st] ‹pariu›m obtm alicuius cognitionis, q[uod] tenet locu[m] sbti in praecipuis conclib[us] cognitionis ipsius, et ad q[uod] revocant[ur] o[mn]ia, d[e] q[uibus] tractat cognitio — Deus e[st] pariu[m] sbtm fidei
exigens ad hoc sbto, sed Deus respectu fidei talis e[st]. q[uo]d m.
pbr. qa in praecipuis propositionib[us] tenet locu[m] sbti et quaecunq[ue] fide — Finis Fidei
cognoscunt, eo tendunt, ut ipse melius cognoscatur, ametur
ac honoretur, ut ptt in scripturis. pbr 2do qa fides e[st] parti-
cipa[ti]o cognitionis Dei, cognitionis a. Dei ‹pariu› sbtm est — Fides participa[ti]o cognitionis Dei.
ipse Deus &c. pbr 3tio qa sbtm ‹pariu›m fidei et luminis glo
riae sunt idem, sed sbtm ‹pariu› luminis gloriae e[st] Deus
ergo et fidei, pbr ants qa fides et lume[n] gloriae correspondet
sibi. pbr assumptu[m], q[uia] q[uod] n. fide iam credimus, lumine glo
riae videbimus.

Dictum est 1o in qclo[ne] solus ‹ctra› Calvinu[m] eiusq[ue] asseclas
q[ui] etia[m] Chrm in obto ‹pario› includunt, q[uod] etsi s[ecundu]m divinita
tem veru[m] sit, ut ex dictis ptt, n[on] t[ame]n s[ecundu]m humanitatem
Chrus n. qua ho e[st], n[on] e[st] finis ultimus, sed mediu[m] ad finem
t[ame]n q[uo]d ptt e[ss]e in obto 2dario n[on] a. ‹pario›.

Dictum est 2do simul cum attributis, qa attributa
Dei pertinent ad essentiam Dei. Unde etsi n[on] possit dici bonita
tem Dei, vel miam e[ss]e sbtm attributionis, sive ‹pariu›m, licet
t[ame]n dicere ptinere ad illud.

Conclio 2da.

Adaequatu[m] obtm mâle fidei e[st] o[mn]e a Deo
revelatu[m], pbr qa quidquid a Deo revelatu[m] est, credi pote[st] ppter eius
authoritatem, q[uod] a. aliq[ui] dnt esse ens o[mn]e revelabile, veru[m] e[st]
si intelligatur de potentiali obto s[ive] d[e] eo q[uod] pt e[ss]e obtm, n[on] a. de
actuali.

Quaeres 1o An obtm fidei mâle sit simplex vel complexu[m]
R[espon]deo id d[e] quo aliquid credimus e[st] simplex vel o[mn]ia, ut Deus, vel ali
quo modo, ut quodvis aliud fidei sbtm, q[uod] sbti vel p[rae]dicati locum
in propositione tenet, et a nobis incomplexe consideratur. pro
positiones v. creditae complexae sunt s[ecundu]m nos.

Quaeres 2do An tota mâa fidei aeque pertineat ad obtm for
male fidei. Rao dubitandi e[st], qa inter res creditas q[uae]dam
videntur aliis praestantiores, et mâa sua accedunt magis

ad p[ri]am Veritatem, vnd videnturr magis veræ.

Contra v. e[st] Quod o[mn]is m[ateri]a, q[uae] cadit sub ob[iec]tum formale fidei ut sic sit æq[ue] credibilis.

Nam q[uia] Res q[uae] creduntur vel pertinent ad Deu[m], vel creaturas, in ter eas a[utem] duplex invenitur ordo: p[rimu]s e[st] in genere entis, vel in ra[tion]e ca[us]æ et eff[ectu]s, q[ui] ordo ad fidem [non] spectat: hæc n[am] vt supra dictu[m] [non] considerat res vt in se sunt, 2[du]s ordo inter has res est, ut sunt m[ateri]a fidei comparando illas ad ra[tio]n[e]m formalem sub qua creduntur et conseq[ue]nter ad habitu[m] fidei p[er] que[m] creduntur. Resp[on]deo ig[itu]r Relicto primo modo compara[tion]is, o[mn]es res q[uae] sunt m[ateri]a fidei æq[ue] induere ra[tio]n[e]m formalem ob[iec]ti ei[us] et æq[ue] ab ea informari adeoq[ue] æq[ue] fieri credibiles. Confirmatur, q[uia] q[ui]cq[ui]d Deus dicit æq[ue] certu[m] e[st] sive parvu[m] sive magnu[m] sit, ideo æq[ue] credibile sit, 2[d]o q[uia] æq[ue] hæreticus e[st] q[ui] negat parvu[m] ac magnu[m] et æq[ue] tota[m] fidem amittit, q[uia] æqualiter p[ri]am Veritatem deserit.

Obijcies Videtur Deus velle aliqua a nobis magis credi qua[m] alia v. g. q[uae] iuramento confirmat, deinde maior e[st] blasphemia dicere Deu[m] e[ss]e mendacem, e[ss]e ca[us]am p[e]cc[a]ti, non e[ss]e bonu[m] &c. quam dic[er]e Juniore[m] Tobiam non a[b] ca[n]e ac leone redeuntem.

Resp[on]deo ad primu[m] sive Deus id q[uo]d dicit affirmet iuramento sive [non], [non] magis nec minus certum et credibile e[st] vnu[m] quam aliud. Ra[tio] a[utem] cur q[uae]dam iuramento confirmet, q[uia] diontora sunt e[st], vt certitudo divini promissi nobis manifestetur huma no modo.

Ad 2[d]um Resp[on]deo Ra[tio]ne ipsi[us] nega[tion]is eandem e[ss]e blasphemiam, nec maiore[m] e[ss]e in nega[tion]e vni[us] q[uam] alteri[us]: p[otes]t t[ame]n esse ra[tio]ne accide[n]tis gravi[us] p[e]cc[a]t[u]m si nimiru[m] hæretic[us] [non] solu[m] sua negat[ion]e p[ri]am Veritatem offendat, sed et blasphemet [contr]a na[tura]m ipsi[us] Altissimi et ideo q[ui] sic errat, etsi [non] possit dici magis hæretic[us], magis t[ame]n blasphem[us].

Ex Dictis colligitur formal[ite]r loq[uen]do o[mn]es hæreticos e[ss]e æquales, nec vllu[m] magis hæreticu[m] altero esse, neqdem extensive sive plures sive pauciores fidei articulos admittat. Ra[tio], q[uia] q[ui] vnum articulum [non] credit nullu[m] credit. Nam t[ame]n etsi

oia sint aeq. certa, quaedam tn principalius ad fidem ptinere maioremq. cu ea connexionem hbre quam alia, unde et magis e necessarium ad salutem ea credere, quam alia, ut sunt articuli fidei, maxime in Symbolo contenti: Articuli et Sacramentis

CAPUT SECUNDUM.

An Materia Fidei creverit?

Notandum Materiam Fidei ad duo praecipue capita revocari posse, Quorum Primum est De DEO trino et uno. Alterum de Christo Dno, iuxta illud Jois 17 Haec est Vita aeterna ut credant te Deum verum et quem misisti Jesum Christum.

Notandum item haec duo Mysteria dupliciter credi posse, explicite videlicet, ut cum qs credit Deum esse trinum in personis unum in essentia et divinitate Deum explicita. Verbum divinum item unitum humanitati vel uniendum ad redimendum et salvandum hominem: implicite v.g. cum qs solum credit Deum esse et habere rerum providentiam, bona remunerari et mala punire iuxta illud Apli, credere n. oportet accedentem ad Deum quod ut sit remunerator: Nam qui explicite credit Deum, credit etiam ~~expli~~ implicite eius attributa, esse trinum et unum &c. Item qui credit explicite Deum habere providentiam rerum, credit implicite omnia, quae Deus circa creaturas acturus est, vel agit ac providet omnia media quibus Deus creaturas maxime hominem ad finem deducit inter quae media praecipuum est, Christum incarnatum.

Fides in explicita.
Fides implicita.

Conclusio. Ab Adami lapsu usq. nunc semper fuerunt illa duo Mysteria ab aliquibus explicite credita, non quidem quoad omnes suas circumstantias sed quoad substantiam, et sic nunquam creverunt.

Dictum est ab aliquibus, quia semper fuerunt infideles, qui nec explicite crediderunt, tum quia multi ex ipsis fidelibus non ita explicita sed implicitam fidem habuerunt, Doctiores quoque tamen et suprema in rebus fidei capita explicite crediderunt. haec Conclusio est D. Th. ex cois, et probatur, quia cum homo tendat ad consecutionem Beatitudinis ex vi creationis suae, Beatitudo autem in Visione SS. Trinitatis consistat et acquiratur, per medium quod est Christus conveniens fuit ut utriusque Mysterii semper in Ecclesia retineri fidem.

Conclusio 2da Etsi haec Fides quoad substantiam non creverit, quo

ad maiorem tn̄ explicat̄em successu temporis aucta ē, usq ad Chri adventum. Haec Conclusio tam de praecipuis Ecclesiae capitibus quā de plebe coī intelligi pt. Si n. de capitibus loquimur, pbr induc-tione, qa Adam post lapsū perfectius cognovit quam ante, ātē n. de Incarnat̄e nihil scivisse probabilius ē, cum multos cum Incarnatō Chri ad eius lapsū restaurandū ordinata fuerit. Abraham v. adhuc pfectius cognovit, qa revelatū ē ipsi ex suo genere nasciturū Messiam, iuxta illud Benedicentur in te oēs Generat̄es Genes. 12. Moyses deinde adhuc pfectius cognovit ut Exodi 6 colligitur ubi dicitur ipsi: Dns Et meū noēn Adonai n̄ indicavi eis, i. patribus tuis Abraham Isaac et Jacob: ipsi a. indicabat. Post Moysen videntur Ezechias Isaias et alij prophetae adhuc expressius habuisse, prophetato de tempe Chri venturi, vel Passionis eius. Tandē de Joē Baptista dubitandū n̄ ē, cū fuerit plusqm̄ ppheta, parans viam Dni et Chrm in utero Matris agnoscens; &c.

Si vero de coī plebe sermo sit, Colligitur ex Scripturis brevi tempe post lapsū Adae fidem collapsam pp vitia capitalium q invaluerant. Tandem tempe Abrahae iterū in filijs excitatam magis quam ante fuerat, q cū iterū collapsa esset sequentibus temporibus p Moysen restaurata ē, tandemq + Prophetas q varijs Saeculis a Deo missi sunt.

Conclusio 3tia. Nunqm̄ tn̄ haec Fides tam explicata fuit, quam in Aplis, nec erit unqm̄ explicatior. pbr qa nunqm̄ tot ac tanta mysteria revelata sunt antiqs prophetis, sicut Aplis, et colligitur ex Jois 14. Paracletus a. Sprs, quē mittet Pater in noē meo, ille vos docebit oīa. Item 15: Quaecunq audivi a Patre meo, nota feci vobis. Et rao ē, qa doctrina Fidei nrae fundata ē in doctrina Aplorum iuxta illud saepe citatū Ephes. 2. superaedificati sup fundamtm Aplorum. Fides n̄ pt eē pfectior quam fuit illorū. pbr 2do qa Nos aliunde n̄ habemus Fidei notitiam quā ex doctrina Aplorum Scripturis et traditione at Apli melius intexerunt Scripturā et traditionē quā nos. ergo in ipsis fuit magis explicata Fides. pbr 3. quia

ipsi immediate Revelaē a Christo accepunt Scripturam et Traditionem. Nec obest q videatur iam Fides magis illustrata per Commentaria et Disputaes Theologorū frequentissimas et per Definitiones Ecclia, q tempore Aplorum n erant, et de qbus ante dubitare licebat. Adeo n. etsi multi Theologi Fidei doctrina illustrarint, n tn vel sunt, vel ee pnt in ea re Aplis excellentiores: Ecclia a. n facit novos Articulos Fidei sed solū qd sit de Fide et qd non sit sua infallibili authoritate pnunciat.

Obijcies Non videntur Apli oia scivisse, qa S. Petrus Act. 11. didicit p Visionē gentiles ad fidem Chri pertinere non minq quam Judaeos. Deinde in Concilio Hierosolymitano disputatū est ab Aplis an gentiles conversi poent sine circumcisione et legalium obseruaē salvari. ego Non oia sciverūt Rndent Aliq concedendo Aplos n oia simul didicisse sed successive eo confirmant exemplo S. Pauli, q 9 annis post acceptum Spirm Scm raptus ē in tertium Coelum et audivit verba q hoi n licet loq.

Si Dicas virtute Seq Spirm Scm Aplis in Concilio Hierosolym. astitisse p novas Revelaes ergo et iam in Concil. Oecumenicis assisteret Prelatis Eccl. p novas Revelaes. Negant paritatem qa Apli pro noua doctrina novis egebant revelaibus posteri a. Aplorum n indigent, qm oes Revelaes, q Ecclia necessariae erant futurae factae sunt Aplis.

Sed Rndendū probabilius videri Aplos in die Pentecostes didicisse oem veritatem scdm Scriptura testimonia q ad Ecclia ad Ecclia aedificaem ptinebant, sicuti Moyses in monte a Dno Deo didicit q ad structura Tabernaculi necria erant: Conciliū a. celebrasse Hierosolymis ac disputasse tū ut forma Conciliorū celebrandorū Posteris traderent, tū ut Argumentis suis ctra sententiā raes refutarent. Haec tn sent. sic limitanda est, ut quamvis Apli oia sciverint, quo ad substam, n tn et tempe alijsq circumstantijs oia scivisse dicantur, multae n. circumstantiae erant quas scire ad ipsos n ptinebat, scdm illud Non est vestrū nosce tempora q vel momenta q Pater posuit in sua potestate.

Unde colligitur ad 1am obiectionem ostensio S.to Petro visionem factam esse, non ut cognosceret gentibus praedicandum, quod ante sciebat, sed ut disceret iam esse tempus: dixerat enim Xtus erit mihi testes in Hierusalem, Judaea, Samaria et usque ad ultimum terrae. Item docete omnes gentes. Unde satis sciebat S. Petrus gentibus praedicandum esse, cum tamen an tempus iam esset praedicandi subdubitaret, ostendit illi DEUS per visionem.

Ad confirmationem: de raptu S. Pauli nil est contra conclusionem nostram.

Quaeres quomodo Spiritus S. docuerit Apostolos sive simul sive successive? Respondeo variis modis: 1o revocando in memoriam quae a Christo audiverant; sed obliti erant. 2do explicando quaedam quae audierant sed non intellexerant. 3tio multa et nova docendo, quae a Christo non audierant. 4to aperiendo verum sensum prophetarum et aliarum scripturarum.

CAPUT TERTIUM.

An tota Fidei materia contineatur Libris Canonicis?

Canon signif. catalogum et regulam.

Notandum canonem significare catalogum et regulam, et utraque significatione libros sacros dici canonicos. dicuntur enim esse in canone, id est in catalogo, et dicuntur continere regulam seu normam quam sequamur in fide et moribus.

Innocentius primus definivit qui libri essent canonici. An. 402.

Notandum 2do canonem librorum in utraque significatione assignatum esse in Trid. sess. 4. quem mediantibus Pontificibus aliis et conciliis ab Innocentio I. accepit. qui primus omnium epistola 3 ad Exuperium cum essent variae inter Catholicos sententiae de pluribus libris, recipiendine essent in canone an non definivit qui in sacris et canonicis et qui non ponendi essent, quae definitio pro articulo fidei ab omnibus catholicis recepta est, nec ullus unquam ab eo tempore de canone dubitavit, facta autem est definitio illa circa annum Domini 402.

Libri quos haeretici reiiciunt ex canone.

Unde patet sine ratione Calvinistas libros Job, Judith, Sapientiae, Ecclesiastici et Machabaeorum a canone sacrorum excludere. Lutheranos vero praeter hos omnes ex veteri Testamento et Epistolam ad Hebreos, Epistolam Jacobi et Apocalypsin Joannis: item Epistolam Judae ex Novo Test.

nec refert q aliq horũ librorũ in Canone Judæorũ n sint — *Satisfit dicti*
q obijciunt hæretici: vel n. cum Canon ille cõscriptus sit ab Esdra — *oni.*
q longo tempe ante Machabæos vixit nondũ fuerunt, vt Macha
bæorũ Libri, tũ quamvis fuissent maior tñ ẽ Ecclæ autho
ritas, q ẽ columna et firmamentũ Veritatis, et cui
assistentia Sps s. pmissa ẽ, quã Synagogæ Judæorum.
manet ergo quicqd scriptũ ẽ in Libris Canonicis ee de fide.

Quæritur igr hic ulterius an pter eos Libros aliqd sit de fide — *Status quæstionis*
credendũ fidelibus? sive an pter verbũ Dei scriptum — *Utrũ sit et verbũ*
in Libris sacris sit et Verbũ Dei n scriptũ: sed sine scripto — *Dei n scriptũ?*
traditũ, q Traditio vocatur. Dicemus igr pº de traditionibus
veteris Testamti, deinde de Traditionibus novi.

Traditiones Vet. Test. duplices

Conclusio pa Duplices in antiquo Testamto fuerũt Tradi
tiones: Aliæ Pharisæorũ, quarũ aliquæ bonæ sltm se: aliæ — *pº Pharysæorũ*
simplr malæ, aliæ indifferentes erãt, pp oes tñ a Xto re — *vel malæ, vel bonæ simplr. vel*
phenduntur, pº quia p eas vanã gloriam et opinionẽ Sanctitatis — *indifferentes*
qrebant, cũ in nullo modo tales eent 2do quia ex earũ observãe — *Cur rephensæ a Xto* 1
expectabant opes. 3tio quia minutiora quædam observantes — 2
maiora negligebant. — 3

Aliæ erant Divinæ inter quas tres erant pcipuè: pª fuit — *2º Divinæ* 1
oes Libros q in Canone Judæorũ continebantur, ee a Deo in
spiratos. 2do foemellas habuisse aliq remedium loco circũ — 2ª
cisionis cõtra Originale pctm, qualecunq fuerit illud: ratio quia
credebant eas nasci in pcto originali, et credebant eas posse
salvari, ergo nec fuit credere aliquod ee remediũ quo
liberarentur. 3tiò quod Sacrificia eorum cruenta vim habe — 3ª
rent ex morte Xri, quam significabant: credebant n. ali
qua ee sacrificia cruenta p expiãe peccatorũ, vel ergo
credebant habere id hæc sacrificia ex propria virtute et sic
Synagoga tota in re gravissima errasset q dicendũ n ẽ
vel credebant hoc habere ex vi mortis Xri, et bene credebat.
hoc a. nusquã ẽ in Scriptura ergo tñ erat Traditio. — *Corollariũ*
Ex quibus colligitur n tm verbo scripto, in Libris sacris sed — *Judæi habuere Traditiones.*
etiam tradito fuisse usos Judæos, & mo æque ac ipsis Libris — *ergo sine cãa repudiant eas hæret.*

sacris, ut constat ex Deut. 32. Jud. 6. Psal. 77.

Ante Moysen mera fuit traditio

Intellige autem haec de Judaeis post Moysen, quia ante ipsum mera fuit traditio, cum Moyses primus scriptor fuerit, idemque dicendum de iis Fidelibus qui Judaei non erant.

In Novo Test. admitt. Traditiones quae sunt de Fide. probatur ex S. Paul. 2 Thess. 2.

Conclusio 2da. In novo quoque Testamento admittendae sunt traditiones, quae non minus sunt Articuli Fidei, quam illa quae in Scripturis continentur. Ita Trid. Sess. 4. 2da ad Thess. 2do cap. Tenete Traditiones quas accepistis, sive per Sermonem, sive per Epistolam nostram, unde sequitur cum plura dixisse quam scripsit.

2plices Trad. Novi Test.

1° Dogmaticae

Conclusio 3tia. Harum Traditionum quaedam sunt de dogmatibus Fidei, quaedam de ritibus Ecclesiae, sive morales. Prioris generis sunt haec tria praecipua: 1° quod tota Veteris et Novi Test. Scriptura sit Verbum Dei. 2do quod tota illa Scriptura, maneat nobis salva et incorrupta. 3tio quod habeamus verum ac legitimum illius sensum, quae tria si non admittimus, Fides nostra subsistere non potest: cum autem haec non habeantur in Scriptura, Traditio necessaria admittenda est.

Fundamenta Fidei

Item aliae Trad. dogmaticae

Sunt et aliae Traditiones 1a Symbolum Fidei esse vere Canonicum. 2a 2do Infantes esse baptizandos. 3a 3tio Baptizatos ab haereticis non esse rebaptizandos. 4a 4to Beatissimam Virginem semper mansisse Virginem. 5a 5to Certum esse et determinatum Numerum Sacramentorum.

Obiectioni Respondetur.

Si dicas posse aliqua ex dictis, ex Scripturis sacris probari. Respondeo Verum esse si de sensu legitimo Scripturae constet: At non potest constare nisi ex Traditione ergo Nec possunt haec probari ex Script. nisi interveniente Traditione: Nam Negat v.g. Calvinus illum locum Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu Sancto intelligi de Baptismo aquae: Quando convincatur nisi confugiamus ad Scripturae sensum quem a Maioribus per continuam traditionem accepimus.

2da Caeremoniales.

Secundi Generis sunt: 1° Exorcismus et Caeremoniae baptismales. 2° 2da Trina mersio in Baptismo. 3° 3tio Mixtio aquae cum vino in S. Eucharistia. 4° 4to ut a ieiunis sumatur Eucharistia. 5° 5to ut signum Crucis formetur in fronte et aliae complures. de quibus Tertullianus agit harum et aliarum eiusmodi disciplinarum

Si legem expostules Scripturarum nullam invenies, traditio tibi praetendit auctrix, consuetudo confirmatrix, et fides observatrix. — *praeclara Sent. Tertulliani de Traditionib.*

Notandum 1o Omnes Traditiones Dogmaticas, item et morales quam complures divinas vocari et simul Apostolicas: Divinas quidem, quae immediate sunt a Deo ut Authore et institutore: Apostolicas vero quae ab Apostolis traditae et promulgatae sunt: ut sunt quae pertinent ad Fidei, vel Ecclesiae substantialia, aut sunt de re tali, quam constat Ecclesiam non posse instituere, ut et materijs et formis Sacramentorum: has n. constat a solo Christo institutas unde et Juris divini sunt. Aliae tamen sunt, quae magis propriè Apostolicae dicuntur, quas ipsi instituerunt Apostoli. Aliae denique dicuntur Ecclesiasticae, quae ab Ecclesiae Pastoribus et praelatis sunt institutae, et sunt et sicut Apostolicae propriae Juris humani: et utrisque loquitur S. Aug. Epistola 118 Illa quae non scripta sed tradita custodimus, quae quidem toto terrarum orbe observantur, datur intelligi vel ab ipsis Apostolis, vel plenarijs Concilijs. — *Traditiones cur vocentur Divinae? cur item Apostolicae?* — *Trad. propriè Apostolicae quae?* — *Tradit. Ecclesiae* — *Sent. S. Aug. de Traditionib.*

Notandum 2do Ad distinguendum inter Apostolicas et Ecclesiasticas hanc esse Reg. quod illa pro Apostolica habenda sit, quae a tota observatur Ecclesia nec ab aliquo Concilio vel summo Pontifice instituta est, et semper fuit in Ecclesia. Ecclesiasticae vero quae initium suum habent a Concilijs vel Pontificibus. — *Regula distinguendi tradit: Apostolicas ab Ecclesiasticis*

Notandum 3tio Quamvis quidam generis traditiones sive morales non sint quasi speculativae, ordinatae ad cognitiones tamen semper aliquid in se, quod in illarum ad Fidem pertineat v.g. Illud ipsum esse recte institutum, quod in illis traditur.

Notandum 4to Etsi Traditiones sint in aliquibus Libris Scriptae, vocari tamen eas verbum non scriptum, quia per verbum scriptum intelligitur sola S. Scriptura. Traditiones ergo eandem cum Scriptura authoritatem habent sive Scriptae sint, sive non sint: non n. a Scriptura, sed ab authoritate Dei vim suam habent. Unde divinae traditiones eandem cum divinis dogmatibus: Apostolicae eandem cum praeceptis Apostolorum: Ecclesiasticae tandem eandem cum canonibus et Ecclesiae praeceptis habent authoritatem. — *Authoritas traditionum* — *haeretic. contra cath. calva et frigida argumenta*

Objicies 1o Deut. 4. dicitur Non addetis ad verbum quod loquor vobis, neque auferetis ab eo: Idemque Cap. 12 habetur

Solvitur 1um — Respondeo Non agi ibi de verbo scripto sed voce tradito: dicit n. ad verbum quod loquor, non quod scripsi. Deinde horum verborum
Sensus illius Scripturae. — sensus est, quod Deus velit integre et perfecte servari sua mandata, nec contraria et illis repugnanti doctrina depravari.

2um argumentum ex Apocalyps. — Secundò Apocalypsis ult. dicitur Si quis apponet ad hunc librum, apponet super eum Deus plagas scriptas in libro isto.

Solvitur — Respondeo sensum esse sicut in priori, ne liber iste falsis doctrinis depravetur, vel addatur aliquid ipsi contrarium

3m Argumentum ex Paul. Gal. 1 — Tertio Ad Gal. 1. dicitur Licet vobis aut Angelus de caelo evangelizet praeterquam quod evangelizavimus, anathema sit. Item

2 Tim. 3 — 2. Tim. 3. Omnis Scriptura divinitus inspirata est utilis ad docendum

Respondeo ad 1um — ergo ex utroque loco supervacaneae sunt Traditiones. Respondeo ad 1um sensum esse: Docui vos iustificari per fidem in Christum, non per observantiam legalium, si quis vos contra hanc doctrinam aliquid docuerit, anathema sit. nihil ergo hic est contra traditiones.

Ad 2um — Respondeo ad 2um. Consequentia absurdissima est. non minus quam haec totum novum Testamentum est utile ad docendum praedicandum etc. ergo vetus est frustra.

4um arg. — Quarto Matt. 15 dicitur fecistis irritum mandatum Dei propter traditionem vestram. Item ad Coloss. 2. videte ne quis decipiat vos per philosophiam inanem et fallacem traditionem hominum. Item 1 Pet. 1 Redempti estis de vana vestra conversatione paternae Traditionis

Solvitur. — Respondeo in his aliisque locis aperte agi non de quibuscunque, sed vel de traditionibus Pharisaeorum quibus male utebantur ut supra dictum vel de traditionibus gentilium quae christianae Fidei repugnabant quas nec Catholici admittunt neque probant.

DISPUTATIO 3tia
De Propositionibus Fidei.

Nam varios eē modos q[ui]b[us] Articuli Fidei hoīb[us] p[ro]ponunt[ur]: 1o n. — *4 modis proponendi art. Fidei*
solent proponi immediate à Deo: ut factū ē Adamo, et tm̄ probabile — *1 a Deo*
sent. 2do mediantib[us] Angelis: sic Abraham Isaac Jacob, Moysi — *2dus*
et alijs prophetis Deus multa revelavit. 3tio per Chri huma- — *mediantib[us] Ang.*
nitatem juxta illud Hebr. 1. novissime in Filio locutus ē nobis — *3us per Chri hum.*
4to per alios hoēs nobis verbū Dei prædicantes et hic modus semper — *4us*
fuit usitatissimus, ut p[ate]t inductione: in statu n. naturæ filij à pare[n]- — *per alios hoēs*
tib[us] discebant, postea v. populus Israeliticus à Moyse et prophetis eo — *hic ē ordinarius.*
sequentib[us] similiter Joēs Baptista missus ē ut multi cre-
derent p[er] illū Matt. 3. Denique in lege Evangelica promulga- — *Sent. S. Aug.*
ta ē Fides p[er] Aplos juxta illud Marci ult. Euntes in mundū
Universum prædicate Evangeliū oī creaturæ. Ita ut quemadm[odum]
ait S. August. Deus pri[mum] hoēm et p[ri]mā aliā p[er] se fecit, deinde
v. n[on] nisi p[er] aliā sui generis propagavit, itaque quosdā hoēs fidē
p[er] se docuit, cæteros v. p[er] hoēs; et hunc eē modū ordina-
rium, satis ostendit Aplus Rom. 10, aiens: Quomodo audient sine
prædicante? Item, Fides ex auditu ē, unde [illegible] monet
Angelus Cornel. ut curet vocari Petrū à quo in fide
instruatur: Neq. Angelus docuit Eunuchū Reginæ, sed Phi-
lippū Spus adduxit, q[ui] eū doceret.

CAPUT PRIMUM.

Qualis debeat esse Propositio Fidei?

Conclusio 1a Ad eliciendū actū Fidei n[on] satis ē quomodocunq[ue] — *Quomodo debeat*
proponi obiectum tanquam à Deo revelatum sed nec ē eo modo et tanta — *sufficienter proponi*
authoritate proponi et confirmari, ut rectâ eē prudenti rãe judi- — *obtm Fidei?*
cari possit illud q[uod] proponitur esse credendū, et credibile. — *Pbr 1o ex S.*
Est cōis Theol. et fundatur in illo Eccl. 19 qui credit cito, — *Script.*
levis ē corde. neq. v. jubemur à Deo credere sine facta nobis — *Eccl. 19*
tali propositione, Unde Joēs 15 dicit Chrus: Si opa n[on] fecissem
in eis, q[uæ] alius nemo fecit, pctm n[on] haberent. Et cū mitteret — *2do Exeplo Chri*
Moysē ad declarandū populo Hebræo q[uæ] sibi revelaverat Deus

dedit ei potestatem signa faciendi. et fere semp Deus
dedit iis quos mittebat ad pdicandu gras miraculorum
ut ptt in prophetis et Aptis Marci ult. pdicaverunt ubiqz
Dno opante et sermone confirmante sequentibg signis

3tio Rae. et Rao e qa obtm fidei n e evidens respectu nri. qo ad
minimu dt nobis sufficienter proponi, ne piculo erroris

haeretici temere credunt. exponamur. Unde ptt haereticos temere et imprudenter credere
qa ipsoru dogmata n sunt sufficienter proposita

Dices Diximg supig assensum fidei pendere a libera
motione voluntatis: pt a. ho velle credere qcqd DEUS dicit
quidcunqz ei proponat. Adeo Voluntas pt ipsum movere
illum, sed n ex eo solu qa ipsa vult; sed nec e aliquam et
raem intellectui proponere, q vel sit, vel appareat in re credenda.
voluntas n. ut ex phla ptt n tendit in incognitu.

ppositio obti fid. tam clare dbt pponi ut evidenter grat ros ppositas ee credib. Conclio 2da Propositio obti Fidei ad credendu rebg Fidei
necrio talis ee dbt, ut p eam hoi evidenter constet res illas
q proponuntur ee credibiles et stm rectam raem credendas:
Ita coiter Theologi et pbr qa assensg Fidei debet esse

1m fund. oio immobilis, firmg et cu voluntate nunqm credendi contra,
rium, sed hoc n pt fieri prudenter sine dicta evidentia
go illa e necria. pbr m. qa Iudiciu huig ppositionis (hoc
e credibile et credendu) antecedit assensu Fidei, imo ipsa

Certitudo Fidei et theologica e sine evidentia. voluntatem credendi, vel go e certu, vel probabile tm et for
midolosu: si certu e go etiam evidens e, qa ois certitudo
sine evidentia vel e Fidei, vel theologica: Illud a. Iudiciu
nec e Fidei, nec theologicu, cu n ex Fide generet, sed
illam pcedat. go n hbt certitudinem Fidei nec etiam theolo,
gicam, hoc enim pbandu erat. si vo dicat ee pbabile et formido
sum, iam n erit sufficiens, qa cu tali iudicio pt ee prudens
dubitao, et pbabilitas ctrarii iudicii. haec a. repugnant
oio Fidei: io n. repugnant eig certitudini, qmdo n. fieri
pt utqz ad credendum certissimo aliqua ppositione inducat
quam saltem probabiliter et formidolose iudicat esse re

[Pos]sibilem eo credenda. 2do Repugnat fidei stabilitati quia si illud iudicium est tantum probabile, poterit et probabiliter iudicari in huic rei sed contrariae esse credendum quo licebit credenti fidem mutare, unde hinc sequeretur 1o fidem non fuisse fidem quae certissima est. 2do licere negare fidem absque peccato, et consequenter 3tio posse aliquem perseverare in gratia et non in fide, quae absurdissima sunt. quo etiam unde sequuntur, videtur assensum credibilitatis probabilem sufficere ad fidem. — Absurda quae sequuntur ex contraria sententia. 1m 2m 3m

Obijcies 1o Ad credendum aliquid prudenter, fide humana sufficit iudicium probabile de credibilitate obiecti quo et idem dicendum erit de fide divina. Item prudentia aliquando assensum certum ex coniecturis tantum probabilibus elicit. Resp. adeo Aliud esse de fide humana, aliud de divina: fides enim humana patitur formidinem, et mutabilis est, non autem fides divina. Unde quod dicitis duobus modis fide humana creditur, non credit infallibiliter, quia non est ita ipsi certa res quam credit, ut non possit se aliter habere. — Distinctio inter fidem humanam et divinam.

Secundo Nihil est credibile nisi quod est verum quo nihil est evidenter credibile, nisi quod est evidenter verum, sed non est opus proponere res fidei tanquam evidenter veras, quo nec tanquam evidenter credibiles. Resp. adeo N. M. quia veritas sumitur ex conformitate ad rem ipsam: credibilitas autem ex testimonio extrinseco, video non est idem esse evidenter credibile, et esse evidenter verum. hoc enim 2dum requirit claram visionem rei, vel certe evidentiam principiorum, ex quibus evidenter talis res infertur: Evidentia vero credibilitatis provenit ab extrinseco nempe evidentia testimoniorum, quae faciunt rem credibilem imo simpliciter loquendo potest etiam fieri credibile quod falsum est. — Quomodo distinguantur Veritas et credibilitas.

Notandum tamen duobus modis dici posse fidem divinam 1o ex obiecto, quae est fides quae habetur de revelatis a Deo, sive sit naturalis, sive supernaturalis 2do ex parte efficientis, quae est supernaturale: quando quo diximus posse fieri credibile quod falsum est, intelligi debet non de fide divina credibili 2do modo, quia quod hoc modo credibile est, est etiam verum: nec enim DEUS ad assensum falsum concurrit.

sed aliqui. Sibi et fide credibili p modo, sive et credibili
q dicat habitudinem ad fidem abstracte, q ab hoc testari possit.

Tertio quando credimus res a Deo revelatas, tu credimus res illas esse credibiles eadem fide divina: in illo n. assensu quo credo v.g. Deum esse, credo et hanc enunciationem Deus est, credibilem esse ergo frustra ponitur adhuc alia credibilitas. Redeo C. ans et N. cons. Verum n. est me cum aliquo articulo fidei credo, credere esse credibilem, sed cum hic assensus credibilitatis includatur in ipso actu fidei, ut bene dicit obiectio, nihil iuvat, ut res quae proponitur tamquam revelata fide divina esse q antea n credebatur, credatur. Loquimur ergo de assensu credibilitatis, precedente actum fidei, et inducente hominem ad credendum, q non credebat.

Notandum tamen Evidentiam illam credibilitatis non eodem modo se habere in omnibus, docti n. et sapientes per scilicet percipiunt, penetrando eius media et principia. Simplicioribus v. sat est, si videant eam fidem a plurimis sapientibus doctis et sctis viris recipi, multis miraculis confirmari, nihil contrarium rationi in ea doceri etc. Haec n. sufficiunt ut fiat illis doctrina fidei evidenter credibilis.

Notandum item si aliquando contingat motiva ex quibus credibilitatis evidentia credi debet n esse ad hoc sufficientia tunc si defectum illum a Deo suppleri per divinam inspirationem et vocationem et hoc saepe fieri solet tempore v. in iis q pauca de fide cath. audiverunt.

CAPUT SECUNDUM.

An Fides Catholica sit ita proposita, ut sit evidenter credibilis, et evidenter credenda?

Fides nra est evidenter credibilis

Conclusio 1a Evidens est Doctrinam fidei nrae credibilem esse, seu quod idem est, doctrina Christianae fidei est evidenter credibilis. Ita D. Th. q. 1. a. 4. ad 2dm cum aliis. probr

p ex Script. Psal. 91. Testimonia tua credibilia facta sunt ~~nim~~ nimis. Item ex illo Jois 15, nunc a excusationem n̄ h̄nt ex — 1m Fundamentum ex Script.
quo loco dicit Chrus Judaeos n̄ posse excusari a pcto infidelita
tis, qa cu viderent Chri doctrina ee evidenter credibile
p signa et miracula qbus eam confirmabat, n̄ crediderunt
tn. 2do ptr hac demonstrae: quia illud ē ~~evid~~ credibile q — 2dm fundm
constat gravibus argmtis confirmari posse, go illud erit eviden — Rao demonstra
ter credibile q evidenter constat gravibus argmtis gfirmari — tiua.
posse. Sed evidenter constat doctrina Fidei Chrianae
gravibus argmtis gfirmari posse. go ē evidenter credibilis.
M. ptt. ptr m. Quia evidens ē esse multa argmta seu
motiva, qbus fides Catholica confirmat, seu q idem ē evidēs
ē Fidei doctrina multis argmtis confirmatam esse quoru
pcipua sunt: — Argmta qbus pbr nra fides
1m sumitur ex sanctitate et integritate doctrinae Chri — 1m Sanct.
stianae. 2dm ex vita et moribus Chri, q ea instituit. 3m — 2m Vit. Chri
ex miraculis et signis mirabilibus qbus gfirmata ē. 4tm — 3m Mirac.
ex ~~virtut~~ veritate vaticiniorū Veteris Testmti. 5m Ex — 4 m Vaticini.
Constā eius qa sēle tot annis integra mansit inter tot — 5m Constā
gravissimas psecutiones. 6tm Ex testimonio et gstatia — 6m testim. Mart.
Martyrū, q ppter eam libenter vitam amiserunt. 7m Ex — 7m Consonantia
consonantia cu recta rae et lumine naali. — cum recta rae.

Conclio 2da Si fides nra conferat cu Sectis gen
tilium et cum Secta Judaeorū evidens ē eam ee credibi — Fides nra evidēter
liorem, vtraq pars ptr 1o ex motiuis allatis, q in ijs n̄ in — credibilior ē sectis
veniunt. Pbtr 1a pars 2do qa Semp aliqd docent Sectae — Gent. et Jud.
gentilium et approbant q evidenter ostendi pt ee gtra raem ptr 1a pars
vt videre ē in Patribus Justino in Admonitorio ad Gent.
Tertull. in sua Apologia. Aug. libris de Civit. Pbr et 2da pars — ptr 2a pars.
qa oes Prophetae Veteris Test. prophetarut de Chro tnqm
de Messia venturo.

Conclio 3tia Idem dicendu de Doctrina Fidei Cathol.
si cum quacunq haereticorum modernorū secta conferat,

Stultitia eorum q dicunt solam fidem in Christum sufficere ad salutem.

Infirmissimus eorum q asserunt sufficere ad salutem si quis in Christum credat et illum esse pro peccatis nostris mortuum quamvis multa alia q ad Sacramenta, Sacrificium Missae, Fidei Symbolum fidei vel pertinentia non credat. Quam vero sit stupidus hic error, quem et omnes doctiores haeretici aduvaversantur, patet , q inde sequatur omnes quotquot fuerunt a Christo

1 haereticos salvos esse qui omnes in Christum crediderunt, et omnes paucis exceptis, crediderunt eum pro peccatis nostris mortuum. Deinde

2 si ita esset cur ergo Apostolus ad Tit. 3 monet haereticum post unam aut alteram correptionem vitandum esse? Frandulentum hoc haltenus figmentum.

Sed dicent forte se admittere haereticos esse fugiendos iuxta D. Pauli monitum, verum illos solos esse haereticos q in Christum non credunt et illum pro peccatis nostris mortuum esse. ergo illos solos fugiendos. Sed si ita est sequitur eum q negaret omnes traditiones, Scripturas, Definitiones Ecclesiae non esse haereticum esse posse salvari, modo in Christum et mortem eius credat. quo nihil absurdius.

Probatur ergo Conclusio 1. ex iis motivis qbus diximus fidei nostrae doctrinam credibilem fieri. 2do probatur peculiariter ex parte

Rationes q S. Aug. retinuerunt in fide cath. Catholicorum, ex iis maxime q Aug. in Fundamento scripsit aiens multa sunt q iustissime me detinent in Ecclesiae gremio: tenet consensio populorum atque gentium: tenet authoritas miraculis incoata, spe nutrita, Charitate aucta, vetustate firmata; tenet ab ipsa sede Petri Apostoli, usque ad praesentem Episcopatum successio sacerdotum: tenet postremo Nomen ipsum Catholicae, q non sine causa inter tam multas haereses sic ista sola Ecclesia obtinuerit, ut cum omnes haeretici se catholicos dici velint, quaerenti tamen peregrino alicui ubi ad catholicam conveniatur, nullus Basilicam suam ostendat. Quibus addi potest

1o Quod in ea sanctissimi et miraculis clari vixerint eamque professi sint, nec unquam ab ea vel latum unguem discesserint ut Basilius Hieronymus Ambros. Greg. et innumeri alii. 2do Quod et post Lutheri ac Calvini tempora plures in ea miraculis fulgentes vixerint. probatur 3do

ex parte haereticorum p. propter eorum novam hactenusque inauditam doctrinam. Lutherani n. docent quod humanitatem Christi est ubique: Infantes habere actualem fidem dum baptizantur in ps. Eucharistia manere substantiam panis et vini cum corpore et sanguine Christi, quod nullus unquam docuit. — *nova haeres. dogmata* — *Luther.*

Calvinistae v. docent Deum esse causam et authorem peccati, certos homines esse a Deo destinatos ad perpetuam damnationem sine ulla eorum culpa: Filios fidelium saluari sine baptismo. Quae simul nullus unquam docuit. — *Calvinist.*

Secundo quod eorum doctrina sit impia et blasphema, scilicet hominem non habere liberum arbitrium, Praecepta Dei impossibilia esse. Bona opera nullius apud Deum meriti esse: solam fidem ad salutem sufficere quae et sanctitati et rationi repugnant et praebent liberrimam peccandi occasionem: ex iis enim sic potest quis argumentari: Si non habeo liberum arbitrium nec in mea potestate est bene vel male agere ergo frustra sum solicitus ne peccem? Sic si praecepta Dei sunt impossibilia ad quid ergo conor illa observare? Denique si nihil mereantur bona opera frustra bene agimus cum fides sola sufficiat. — *Blasphema haeret. doctr.*

Praeter haec addi potest quod doceant fidem Deo factam servandam non esse sed violari posse: docent n. si quis voverit castitatem posse sine peccato ducere uxorem. 2do quod eorum authores non tantum non sancti sed infames, impii, in sua doctrina inconstantes ac sibi ipsis contradicentes fuerint. 3tio quod nulla authoritate missi sint.

CAPUT TERTIUM

An sit etiam evidens doctrinam fidei secundum rectam prudentiam prae caeteris amplectendam, et credendam esse?

Conclusio 3a. Doctrina fidei nostrae non tantum est evidenter credibilis sed etiam evidens est eam secundum rectam rationem

p̄ caeteris credendā esse. pbr ex dictis supiori cap. Evidēs

Fides cathol. e p̄ caeteris amplectenda.

In. e illa doctrina p̄ caeteris amplectenda et credenda esse, q evidenter caeteris credibilior est, sed doctrina fidei nrae e evidenter credibilior ergo Evidens e eā p̄ caeteris amplectendā esse. M. ptta' gtrario: qa evidens e, mrig ee adhaerendum mrig credibilibg quam magis credibilibg: m. pbra' multis alijs tu vel mxe e lib pro Eclia Campianus Martyr

Alia motiva qbs pbatr Veritas fid. cathol.

Leonardus Less. in Consult. q fides capessenda. et pbr ijsdem argum. et motivis qbg pbatr e supig ee credibiliorē. Ex ijs n. sequtr quoq p̄ caeteris credendam ee. Quibg addi possunt

1m 1o Quod doctrina fidei nrae maxe ad vitae puritatē faciat, et ab affectu terrenorū avocet.
2m 2do q nullā peccandi licētiam tribuat, sed eā oibg modis excludat.
3m 3tio Quod in ea sola miraculis conspicui viri inveniantur.
4m 4to Quod ad eā semp fuerit facta plurimarū gentiū conversio.
5m 5to Quod in ea summa doctorū ois aetatis et Regionis circa fidei capita fuerit gsensio.

Quae Religiones p falsis reputandae.

gtra. ois illae Religiones iure p falsis hri debent et tnqm haereticae repudiari
1 1o quae sūt novae, cū ois novitas cū in oi Repub. tū maxe qndo de rebg Religionis agitr, sit vitanda, una n. eademq fides a' temporibg Aplorum pmansit.
2do 2do Quae carent successione ab Aplis continuato ordine diducta.
3o 3tio Quae absq omni Miraculo et signo quocū probarentur et ab ijs q ad id nullam habuerit authoritatē inducta sunt,
4to contra Chri ipsig exemplū, q q p̄dicabat, admirandis confirmabat signis
5to 4to Quae oim bonorū operum studium tollunt.
6to 5to Quae nullā certā quam sequantr Reg. hnt 6tae qbg sequtr oes hoes a' Chro usq nunc ee damnatos et aeternis ignibg addictos, siquidem nunc pm caepit ee vera fides p quam iustificarentr hoes ab ijs inventa, q doctrinas invenerunt, nempe ea, qua ho firmissime et indubitanter credit sibi ee remissa peccata et se iustum esse corā Deo, quam fidem Luth.

se invenisse gloriat eam esse a veteribus obscuratam.

Obijcies, illud est evidens quod ita clarum est ut auditis et perceptis rationibus nemo possit contradicere. Sed permulti non minus Ethnici et Judaei quam haeretici audiverunt et perceperunt rationes fidei nostrae quibus probamus doctrinam fidei nostrae caeteris credibiliorem esse et prae caeteris credendam et tamen contradicunt ergo.

Respondeo neminem ullum esse, qui audierit et perceperit rationes nostras cui non sit evidens et qui non clare videat doctrinam fidei nostrae esse caeteris credibiliorem et prae caeteris credendam. Sed si qui tales sunt vel propter voluptates, vel divitias, vel odium Pontificum aliorumque Catholicorum, vel ob aliam causam converti nolunt, sed plerumque etiam ipsis contingit ut ipsis vel non satis proponantur, vel si satis proponantur, propter aliquos pravos affectus perpendere nolunt, et sic quominus percipiant impediuntur.

Secundo si possimus evidenter videre doctrinam fidei nostrae esse credibilem et credendam prae caeteris, ergo debet esse judicium evidens quo id ipsum judicemus: Sed non datur tale judicium, quod si tale judicium daretur, deberet ab aliquo habitu scientifico elici: Sed non datur talis habitus in illud, vel non habitus ille esset fidei, vel Theologiae vel Scientiae: non primum nec secundum, quia illud judicium est evidens: habitus autem fidei et Theol. non evidentes sed obscuri tamen actus producunt. Non tertium quia circa res fidei non datur scientia, ut ex dictis colligi potest.

Respondeo de duplici nos egisse judicio quorum neutrum de fide est, ut sic: primum est quo judicamus doctrinam fidei nostrae esse credibiliorem et est scientiae: est notitia certa et clara ex rationibus evidentibus qualis in moralibus esse solet. Alterum est prudentiae: est enim cognitio practica dirigens voluntatem in sua operatione, quam illius imperat: Sed praeter hoc judicium quod naturali discursu elicitur, et est naturale, aliud supernaturale requiratur, infra suo loco dicendum est.

DISPUTATIO 4ta
De Infallibilitate Judicis circa res Fidei: et Notis, Visibilitateq Ecclesiae

CAPUT PRIMUM

An in Ecclesia Christi sit aliquis Judex infallibilis, qui infallibiliter et cum authoritate de Fidei controversijs judicet?

Status quaestionis — Quaeremus primo an in Veteri Testamento talis Judex fuerit, deinde an in novo sit:

Conclusio 1a. Fuit olim apud Judaeos infallibilis authoritas judicandi et dirimendi controversias quae circa legem et verbum Dei oriebantur. Probatur ex Deut. 17 ubi haec habentur primo fuisse Judicem, qui si quae circa legem orirentur controversiae de ijs discerneret: Sic enim dicitur Si difficile et ambiguum apud te judicium perspexeris, ascende ad locum et ad Judicem qui fuerit illo tempore. 2do dicitur hunc Judicem infallibilem fuisse in sententia pronuncianda, juxta verba sequentia: indicabit tibi judicij veritatem. 3tio Omnes subditos debuisse illi acquiescere: nam sequitur facies quodcunque dixerit tibi. 4to Eos qui nollent acquiescere reos mortis fuisse: Nam dicitur ibidem Si quis superbierit nolens obedire sacerdotis imperio, decreto Judicis morte moriatur: ex quo loco infallibilem eum fuisse clarissime constat. Et confirmatur ex 2 Paralip. ubi habetur omnem causam Fratrum vestrorum, quae venerit ad vos, qui habitant in urbibus suis, inter cognationem et cognationem, ubicunque quaestio est de lege, de mandato, de iustificationibus, de caeremonijs, ostendite eis. Et paulo post subdit. Amarias Sacerdos et Pontifex vester in his quae ad Deum sunt, praesidebit. Confirmatur 2do ex Mal. 3

Margin notes: Authoritas Judaeorum infallibilis judicandi. 1m fund. — 1 Judex veteris Testamenti. — 2 Eius infallibilitas — 3 Subditorum obedientia. — 4 poena inobedientium. — Confirm. 1a — Confirmatio 2da

Labia Sacerdotis custodient scientiam et legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est. Ex quo apparet ea quae erant definienda circa legem divinam interroganda fuisse a Sacerdotibus, quos Deus iudices controversiarum circa legem orientium constituerat: hanc autem authoritatem ad Christum usque non obstante Sacerdotum qui tunc erant et fuerant malitia perseverasse, aperte constat ex Matt. 23 ubi ipse Christus dicit: Super Cathedram Moysi sederunt Scribae et Pharisaei: omnia quaecunque dixerint vobis facite: et haec illatio Christi quoque nulla omnino esset, nisi in illis, qui Moysi successerint, fuisset infallibilis authoritas dicendi, quae iuxta legem facienda et credenda essent. Huc quoque spectare videtur illud Ioh. 11. de Caipha Hoc autem a semetipso non dixit, nimirum (expedit unum hominem mori pro populo) sed cum esset Pontifex anni illius etc.

Obijcies 1o Ex illo loco Deut. videtur nihil colligi: Ratio quia non absolute, sed cum conditione dicitur: facies quaecunque docuerint te iuxta legem nimirum, quae limitatio significat non obscure potuisse sacerdotes praeter sensum legis pronunciare sententiam ac proinde authoritatem infallibilem non habuisse. Sed ex illis repellitur: iuxta legem non sit sensus conditionatus, sed absoluta assertionem seu promissionem infallibilis responsionis. Hoc patet ex illis verbis praecedentibus: Indicabunt tibi Iudicij veritatem; quia si Iudices potuissent errare a sensu legis et falsum responsum dare tunc subditi, qui proponebant sua dubia fuissent aeque perplexi postea atque antea erant; semper dubitare potuissent, an sacerdos attigisset legitimum sensum legis. Immo hac ratione subditi iudices fuissent, accepta enim sententia debuissent iudicare, an sit iuxta legem eam, an non. Quod ergo dicit Script. quaecunque docuerint te iuxta legem, non ponit conditionem sed promissionem: hanc intelligit quod sacerdos sit infallibiliter et authoritate divina secundum legem iudicaturus.

Infirmatio primi fund.

Explicatur partic. Iuxta legem.

Secundo Synagoga videtur errasse quando Aaron | peccatum Aaronis
qui erat summus Sacerdos conflavit vitulum et propo
suit eum Haebreis adorandum Exod. 32. Hic autem fuit gra
vissimus error et quidem contra fidem. Respondeo eo tempore quo | 1a solutio
vitulus adoratus est Aaronem nondum accepisse potestatem
summi Sacerdotii: hoc enim munus datum est illi multo post,
ut patet Lev. ult. quando scilicet iam factum erat Tabernaculum
cum tamen illa adoratio contigerit antequam a Deo traderetur forma
tabernaculi ut patet Exodi 32. Respondeo 2o quod illo tempore | 2da solutio
nondum promissa fuerat authoritas infallibilis seu assistentia
Dei ad docendum populum interpretando legem, ac proinde quidquid
contigerit nihil contra nos. Respondeo 3o Aaronem non docuisse | 3tia solutio
licite posse adorari vitulum; sed cum timeret populum, per
misit conflari vitulum et adorari.

Tertio videtur errasse Synagoga 3o quia Scribae et
Pharisaei etsi sederent in Cathedra Mosis multa tamen falsa et
contra legem docebant quo nomine saepe a Christo reprehenduntur.
Respondeo Christum non reprehendisse unquam summum Sacerdotem | Quos nam Pharisaeos Dominus reprehendent
in iis quae circa legem interpretabatur quia non erat assistentia
Spiritus S. tum pertinebat; sed quosdam privatos Pharisaeos qui
suo iudicio quaedam falsa docebant inter quae erat illud maio
ris obligationis esse iurare per aurum templi, quam per ipsum templum
his autem privatis non erat data illa authoritas infallibilis sed
solum summis Sacerdotibus.

Quarto Pontifices et Sacerdotes habuerunt sua concil | Videtur Synagoga errasse circa Christum.
ia contra Christum et tandem iudicarunt illum ad mortem ergo erravit
Synagoga. Respondeo Illa authoritas infallibilis in summo | Respondetur
Sacerdote in eo tempore posita fuit, ut Pontifices quando ad legis
interpretationem pertinerent populum docerent: In his autem Conciliis
nil traditum est quod doceretur contra legem faciendum popu
lo; sed privatim tamen illi supremi Iudaei congregarunt
concilium contra Christum, timentes, ne si in aperto id face
rent Christus ab aliquibus defenderetur et sic ab intentis suis

impedirentur.

Conclio 3da. In novo quoq Testmto ē aliqs Judex infallibilis, q decernat et iudicet controversijs, q circa fidē oriunt, inter Catholicos et ad quem in rebq dubijs circa fidem recurrendū est. pbr 1° qa non minq Deq Ecclīæ prospexit, quā Synagogæ Judæorū: immo tanto magis, qnto Ecclīa ē pstantior. Sed in Synagoga fuit infallibilis authoritas, ut supra dictū; ergo et in Ecclīa. 2do. Quia Deq voluit ee una fidem, iuxta illud ad Ephes. 4. Unq Dns, una fides; ergo fuit ab ipso aliqd medium constituendū, quo posset unitas fidei conservari in Ecclīa. At pter authoritatem Judicis infallibilis non reliqt aliud, nec pt aliud ostendi; ergo illa ē. 3tio. Quia Apts ad Tit. 3. dicit hæreticū vitandū esse; ergo supponit ee viam, qua possimq hæreticū dignoscere: si n. cognoscere non possim, qmdo vitabo? necessario ergo dbt esse signū aliqd, q pter authoritatem de qua agimq, ostendi n̄ pt.

In Ecclīa ē infallibilis Judex controversiarz.

Rao 1a

2da

3tia

CAPUT SECUNDUM.

An Ecclīa, in quâ Judex ille invenit, sit visibilis, et quid sit?

Conclio 1a. Vera Xri Ecclīa certo pt cognosci, ac demonstrari et ostendi, et est Cōitas aliqua visibilis, quā credimq ee veram Ecclīam, et in qua vere Ecclīæ privilegia reperiunt. pbr imprimis hæc Conclio ex varijs Scripturæ locis. 1o Ex ijs, in qbq expresse nomen Ecclīæ habet. ut Matt. 18. Si n̄ audierit Ecclīam &c. 1 Tim. 3. Hæc tibi scribo ut scias qmdo oporteat te in domo Dei conversari, q est Ecclīa. Act. 14. Cum venissent Jerosolymā suscepti sunt ab Ecclīa. Alijs item plurībq locis, in qbq p Ecclīam intelligitur congregaō visibilis hoim de qua certo constet q sit vera Xri Ecclīa.

Ecclīa Dni ē visibilis

1m fundamtm

2dm fundamentum 2do Ex illis locis in quibus non quidem nominatim, sed tamen aperte de,
scribitur Ecclesia ut per psal. 18. In sole posuit tabernaculum suum
i. in manifesto posuit Ecclesiam suam, ut cum alijs patribus D. Aug. t. 2.
in primam Epistolam Joannis ait. Deinde Isaie 2. Daniel. 2. Michee 4
Ecclesia comparatur magno monti et conspicuo, quem nullo modo
latere potest ut explicat Hyeronimus cum alijs. Augustinus, quibus
simile est illud Math. 5. Non potest Civitas abscondi in monte
posita.

2dm fund. Orts Ecclesie visibilis. Probatur 2do ex ortu et progressu Ecclesie: ortum namque suum habuit
in visibili specie congregatione Apostolorum et discipulorum Christi, qui etiam
visibili specie acceperunt spiritum sanctum. Progressus eius etiam vi,
Item progressus. sibilis fuit [illegible] die visibiliter adiuncta sunt 3000 hominum
Item Modus congregandi concil. et alios 5 millia. Tertio probatur ex modo, quo concilia sunt congregata in propria
Ecclesie; non enim fuissent concilia sancte aggregata, nisi Ecclesia fuisset
sed talis, quae ab aliis posset dignosci, et cuius sent. definitivam
possent amplecti.

3m fundamentum Authoritas iudicandi. Probatur 3tio ex dictis capite superiori, quod Christus in Ecclesia reliquit
authoritatem infallibilem iudicandi de omnibus rebus controversis: sed
nullus esset usus, si cognosci non posset Ecclesia, in qua est et ab hostibus dubita
tibus adiri. 3to ex ipsa natura Ecclesiae quae est congregatio seu societas
1 quaedam hominum in vita degentium, non potest autem esse talis, nisi se in
vicem cognoscant ij qui socij dicuntur. Imo tandem probatur ex necessi
2. tate divini praecepti quo iubet Deus ut omnes suae Ecclesiae coniungantur
quomodo autem coniungere et associari se poterunt, si non cognoscatur illa?

1a Obiectio haeret. Obijcies 1o Articuli fidei occulti sunt; sed credo Ecclesiam
Catholicam est articulus fidei. ergo Ecclesia erit occulta, non visibilis
R. Ideo verum esse articulos fidei non posse a nobis videri, aut
evidenter cognosci ex ea parte qua sub fidem cadunt: ex alia
tamen parte, saepe videri possunt et ita est de Ecclesia
videmus namque coetum hominum, qui est Ecclesia: sed quod ille coetus sit
vera Christi Ecclesia, hoc credimus, non videmus. Simile est de Christo
et eius divinitate: Apostoli namque videbant Christum et illum quem videbant

credebant ẽe Deum. Sic in Baptismo videmus aspersionẽ et sonũ verborũ audimus, n̄ tñ haec duo Sacramẽtum conficere, nota videmus sed credimus.

Secundo Eccl̃ia constat vel ex iustis, vel p̄destinatis vel fidelibus, q verã fidem internã h̃nt, sed n̄ p̄t certo sciri q sint iusti, praedestinati, aut fideles. ergo nec vera Chri Eccl̃ia agnosci p̄t. R̄ ad eos. Etsi certũ n̄ sit nobis d̄ fide ullũ ex tota Eccl̃ia determinate et in individuo ẽe vere fidelem, certum tñ ẽ in illa congregatione, in qua ẽ verae Eccl̃iae p̄fessio, et eius privilegia, esse verã Eccl̃iam. Deinde quamvis certitudine fidei certũ n̄ sit hunc aut illũ in singulari ẽe fidelem, ut dictũ tñ certũ ẽ morale. 2da

Ex dictis colligitur 1o Nẽe esse aliquas notas sive signa q̃bus ad agnitionem verae Eccl̃iae deveniamus. d qũbus sequenti cap. Colligitur 2do haec signa sive notas debere ẽe attributa Eccl. q sit ipsa notiora, cũ nihil possit ẽe signũ alicuius, nisi sit notius illo in cuius notitiam deducit.

Conclusio 2da. Eccl̃ia haec quã dicimus ẽe infallibilem, ẽ congregatio hom̃ divina fide et Sacramentorum cõione colligata. Est n. Eccl̃ia corpus vivũ in quo sicut in hoc ẽ interior spiritus, nempe divina fides, et externum corpus, nempe hoc q eo spiritu uniuntur, et quemadm in membris externis hominis duplex unio invenitur: una interior, quatenus oĩa unũ spiritum cõem participant: altera exterior, qua inter se continuantur ad retinendam vitã aĩae. Ita quoque in membris Eccl̃iae duplex unio invenitur, una interior q ẽ fides, altera exterior, q est Sacramentorũ externorũ et professionis fidei. Primo ergo in Eccl̃iae essentia includitur fides divina, sine qua nullus p̄t ẽe intra Eccl̃iam, quemadm Patres cõiter expresse docent unde sequitur haereticos n̄ ẽe in Eccl̃ia, q fidem n̄ h̃nt. Secundo de essẽa Eccl̃iae ẽ professio unius fidei et cõicatio Sacramentorum: antequam n. aliquis Sacramentum Baptismi recipiat et p illud fiat capax aliorũ, nondũ est membrum Eccl. pars.

Eccl̃ia q̃d?
Explicatur Definitio.
Unio Eccl̃iae interior.
Unio exterior.
De essẽa Eccl. ẽ Fides divina.
2do p̄fessio unius fid. et cõicatio Sacram.

te Ecclae unitu q colligit ex 1 Cor. 5. Quid mihi de iis q foris sunt iudicare? q verba Trid. Concil. Sess. 14 expli cat d iis q nondu sunt baptizati. Addit denique Ecclesiam non exercere iurisdictione in aliquem, q n prius in ipsa p Baptis mi ianua ingressus fuerit. ergo supponit n baptizatos esse extra Ecclesiam unde ptt catecumenos, etsi vera fidem habeant ac

Cathecumeni n hnt perfecta unionem Eccl.

proinde aliquam cu membris Ecclae unione, nempe interio rem q fit p fidem, nondu tn hnt omnimodam unione donec baptizentur; neq tn inde sequitur iis oem ad vita aditu precludi, etsi n. nemo iustificari aut salvari possit, nisi sit in Ecclia p interiore unione, pt tn iustificari et salvari etsi reipsa p exteriore n sit, modo in ea sit in voto. i. desiderio, ea cor de in ea esse et n stet p ipsu quominus suscipiatur sicut et de baptismo doceri solet. De his a. q baptizati eandem sunt et ve

Peccatores baptizati sunt in Eccl.

ram fidem hnt, etsi peccatores sint, dubium n e illos in Ecclia esse. na Ecclia e coetus fideliu congregatio, professione uniusq fidei et Sacramentoru unione congregata. sed pecca tores in ea congregatione, pnt esse ergo. dur tn membra mortua

peccatores membra mortua.

qa carent vitali opae spus qua mereantur vita aeternam etsi tn n carent opae fidei, qua ad iustificatione moveri possint, n aio carent opae spus q Ecclesiam coniungit.

Excoicati an sint in Ecclia

De Excommunicatis et cu tam interna qua externa unionem habeant et solum ab usu sacramentoru p hibeantur certu e eos n simplr, sed solu sclm qd tn extra Ecclesiam esse vide quo ad participatim sacramentoru et suffragio ru.

An schismatici

Schismatici v. si pure tales sint i. si solu in eo peccet q summo Pontifici obedire nolunt, sunt aliquo modo membra Ecclae, cum fidem veram habeant ut suppo nit, solent tn plerumq et haeretici.

An haeretici occulti?

Haeretici denique occulti simplr n sunt in Ecclia, sed sclm qd tm, sclm visibile externa gubernatione, et sic pnt Patres varii conciliari q quosdam dictoru admittunt, quosdam reiiciunt, quid ere ... vere Cremata lib. 1. summa de Ecclia. c. 8 quidam, inqt, sunt membra Ecclae

re et merito, ut iusti baptizati. Quidam re sed non merito, ut peccatores baptizati: quidam denique non re, sed merito ut Catechumeni.

fidelium Domini … surrectionem.

Ex dictis colligitur, quod omnes et solos fideles baptizatos esse absolute dicendos in Ecclesia accipiendo Ecclesiam ut definivimus; quamvis excommunicati abscissa membra, puro Schismatici separata, et peccatores mortua membra ut explicavimus.

Corollarium primum. Omnes fideles baptizati sunt simpliciter in Eccl. Excom. sunt membra abscissa. Schism. separata. peccatorum mortua.

Colligitur secundo contra complures haereticos, tam bonos quam malos esse in Ecclesia, quod patet per figuras et parabolas varias Scripturarum. Arcae Noe Gen. 7. in qua animalia munda et immunda fuerunt. Areae habentis triticum et paleas Matt. 3. Sagenae missae in mare et omnis generis piscium congregantis Matt. 13. Vitis in qua dicitur inveniri palmes fructum non ferens Joan. 15. Convivii Nuptialis in quo invenitur non habens vestem Nuptialem Matt. 22. Ovilis in quo oves et haedi reperiuntur Matt. 25. Quae loca et alia plurima de Ecclesia Dei, Patres interpretantur.

Corollarium 2dum

Dices, plurima sunt in Scriptura loca et Patribus ex quibus posse colligi existimant haeretici Reprobos et peccatores non esse in Ecclesia. Respondeo Quaecunque vel ex Scriptura vel Patribus adferuntur loca intelligi debent non de Ecclesia ea de qua nos agimus, sed vel de secretiore parte tantum Ecclesiae militantis; vel de triumphante: Unde patet nos, ut de Ecclesia stricte accepta non agimus, vel de secretiore parte militantis, vel triumphante tantum: Sic neque est de lato modo accepta, Ecclesia namque si late accipiatur prout saepe accipi solet in Scriptura et Patribus, Ecclesia dicitur Congregatio omnium colentium Deum, sive Angeli sint, sive homines sive beati sive Viatores, quae Ecclesia nunquam interrupta, nec unquam interrumpetur.

Obiectio. Solvitur. Quid Ecclesia stricte accepta. Quid Eccl. late accepta.

CAPUT TERTIUM.

De Notis sive signis Ecclesiae Christi propriis.

Notae Ecclesiae 1a

Una.

Concilio 1a Quatuor sunt praecipue Notae sive signa quibus vera Christi denotatur Ecclesia et habentur in Concilio Niceno. Primum est quod Una unitate non physica sed morali, qualis ad unitatem Reipub. requiritur: Voluit n. Deus hanc congregationem fidelium, licet ex diversis hominibus diversa munera ac officia habentibus constaret, aliquo vinculo conjungi et in ea ordinem quendam hierarchicum juxta illud Joannis 10. Alias oves habeo, oportet me adducere et fieri unum Ovile et unus pastor. Item 1a Cor. 10. Unum corpus multi sumus. Item Ephes. 4 Unum corpus et unus Spiritus, unus Dominus et una fides, unum Baptisma, Unus DEUS et Pater omnium.

Notandum interim duplex unitatem nos posse loqui. 1a est unitate interne, et unitate externe unum constituente, utroque modo Ecclesia constituitur una. Interne quidem ratione participationis unius fidei et Sacramentorum participatione, et externa eiusdem fidei professione externe.

2da

Sancta

Concilio 2da 2dum signum sive Nota est quod sit Sancta.
1 Colligitur, non quod omnes in ea sancti sint, sed quod constituta sit ad veram sanctitatem inchoandam, quae perficiatur in coelo juxta illud Cant.
4. Tota pulchra es Amica mea et macula non est in te. Item ad Ephes.
5. Christus dilexit Ecclesiam et seipsum tradidit pro illa, ut ipsam
2 sanctificaret. 2do quia continuo per merita Christi sanctificatur et a
3 S. Spiritu gubernatur. 3tio quia quicunque sancti sunt ex hominibus
vel fuerunt, vel sunt vel erunt, in ea fuerunt, sunt, vel erunt.

Conclusio 3tia 3m signum est quod sit Catholica tum ratione Loci, quae per totum orbem diffusa est Marci 16. Euntes in universum mundum, praedicate omni creaturae, tum ratione temporis secundum illud et Portae inferi non praevalebunt adversus eam. Matt. Item Vobiscum sum usque ad consummationem saeculi. Item 1 Tim. 1. dicitur Ecclesia columna et firmamentum veritatis, et colligitur idipsum ex Prophetis Antiqui Testamenti. Is. 59. Hoc foedus meum cum eis: Spiritus meus qui est in te et verba mea quae posui in ore tuo et in ore seminis tui, et in ore seminis seminis tui amodo usque in sempiternum. Item cap. 61. Foedus perpetuum feriam cum eis, et scietur in gentibus semen eorum. Quae verba de Ecclesia explicat ipse Christus Salvator Luc. 4. Item Dani. 2. In diebus regnorum illorum suscitabit Deus regnum quod in aeternum non dissipabitur. dicitur 3tio Universalis respectu eorum qui salvi futuri sunt: nemo enim potest salvari extra illam, consequenter omnes ad eam possunt concurrere, sive Judaei, sive gentiles sive quaecunque alia gens quia Isa. 60 praedictum est aperientur portae tuae jugiter die ac nocte, et paulo post sequitur: gens enim quae non servierit tibi, peribit: Idipsum in Arca Noë fuit praefiguratum ut interpretatur D. Petrus 1 Epl. c. 3. et confirmatur conclusio ex eo, quod articuli Fidei sunt semper veri et nunquam falsi. Atqui Credo Ecclesiam Catholicam est Articulus Fidei ergo semper verus fuit ergo semper fuit Ecclesia, nec unquam defecit, ut aiunt haeretici.

Objicies 1o. Synagoga defecit ergo et Ecclesia poterit. Respondeo concedo antecedens, et nego consequentiam. Etsi enim tempore Christi Synagoga defecerit et repudiata sit non est mirum cum ancilla tantum fuerit et instituta pro servis At Ecclesia Christi sponsa et libera est et instituta pro filiis. Item Synagoga erat Particularis Judaeorum. Ecclesia vero est Universalis omnium fidelium. Synagoga fuit imperfecta et insufficiens ad salutem Ecclesia vero perfecta et sufficiens, quia Sacramenta ipsius a Christo in...

3tia Catholica. Test. Script. et Ecclesiae. Ecclesia est Universalis 1o ratione loci. 2do Ratione temporis qua semper durabit. 3tio Ratione Salvandorum extra eam enim nemo potest salvari.

Discrimen inter Ecclesiam et Synagogam. illa ancilla, haec sponsa. illa particularis haec universalis illa imperfecta et insufficiens ad salutem haec perfecta et sufficiens.

Lib. 1. d. Eccl. c. 3. ad 1m. — stituta u[ir]tute sit iustificandi et tollendi p[ecca]ta. Vid. comp. Man. Bec.

Locus Danielis Deficiet sacrificium et hostia. — Nec q[uo]d facit locus iste Dan. 9. Deficiet hostia et sacrificium, id est Synagoga n[on] interpretandum, n[on] et Ecclia.

Ecclia cur et in q[ui]bus comparet[ur] lunae! — Nihil item obstat q[uod] Ecclia comparet[ur] Lunae n[on] n[im] in eo comparat[ur] q[uod] sicut Luna deficit, ita Ecclia deficere debeat

1 Sed 1o Etiam in eo q[uod] quemadmodum paulatim crescit, sic Ecclia paulatim post Christum excreverit. 2do quod quemadmodum luna mutationi

2 subiecta e[st], ita Ecclia Catholica. nunc pace fruit[ur], nunc persecutionem patit[ur], nunc in quieto statu e[st], nunc in turbulento.

3 3tio Quod sicut Luna mutuat[ur] a Sole lumen: Ita Ecclia a Christo. et haec argumenta et alia nullarum virium contra nos

Opiniones haereticorum d[e] Ecclia perpetuitate. — adferunt haeretici: nihil interim respondendo ad ea q[ui]bus perpetuitatem Ecclia confirmamus. Nam q[uod] alii dicunt, ad

1 Opinio constituens Ecclia successionem in infantib. baptizatis — perpetuitatem Ecclia salvandam satis esse, vel 1o Quod soli infantes legitime baptizati fideles extiterint, ab adultis deficientib[us], et illi soli vera Christi Ecclesiam constituerint: vel 2do Quod

2da Opinio. — semper in Ecclia fuerit unus ~~cordat~~ vel plures cordati viri cuiusmodi sunt Joannes Wickleuus, Hus, Luther. Sed

Impugnat[ur] 1a — imprimis ipsismet adversarijs adversat[ur]. dicunt n[im] veram Ecclia

1 notam esse sinceram Ecclia praedicationem et legitimam sacramentorum administrationem. q[uae] si e[st] certe in infantib[us] vera Ecclia n[on] est

2 Deinde quomodo istis vagientib[us] Ecclia conveniet illud Mat. 18 Dic Ecclia, et si Ecclesiam n[on] audierit &c. quomodo omnia illa loca q[uae] in probationem visibilitatis attulimus? Posteriorem. asserunt sed

Reijcit[ur] 2da opinio. — n[on] probant: quomodo sequitur: semper fuerunt q[ui] contradixerunt Papae ergo in illis fuit Ecclia Dei. Certe haeretici o[mn]es contradixerunt Papae ergo ~~in talib~~ in illis fuit Ecclia Dei, neque illos fuisse probare possunt.

4ta Nota Apostolica — **Conclusio 4ta** Quartum Ecclia signum e[st], q[uod] sit Ap[osto]lica id e[st] Ap[osto]lorum praedicatione fundata, quae super Petrum Principem Ap[osto]lorum, tanquam super firmam petram aedificata, quae legitima successione ab Ap[osto]lis deducta usque ad tempora praesentia

ut ex dictis patet et postea magis patebit. Et hae sunt notae Ecclesiae praecipuae ad quas facile potest revocari omnia motiva quibus supra fidei probabilitatem probabamus: suntque hae notae signa notiora quae facile in cognitionem verae Ecclesiae et consequenter fidei nos deducere possunt.

Conclusio 3ª. Non potest esse una ex notis seu signis Ecclesiae infallibilibus quam haeretici novi ab antiquis doctis assignant: videlicet veritas doctrinae fidei secundum Scripturam, sive sincera fidei praedicatio et legitimus sacramentorum usus. Etsi enim utrumque in Ecclesia reperiatur, tamen non potest esse Ecclesiae nota propter causas: nec veritas alicuius partis fidei, nec veritas totius fidei potest esse infallibilis nota Ecclesiae: non prius: quia veritas alicuius partis potest consistere cum falsitate alterius partis, quae non est in Ecclesia. Non secundum, quia infallibilis nota est qua dignosci possit Ecclesia debet esse aliquid notius quam ipsa Ecclesia, sed veritas totius doctrinae fidei cum legitimo usu sacramentorum non est aliquid notius nobis quam ipsa Ecclesia quod m. probatur. Ipsa experientia. Nam res fidei ut v.g. Christi divinitas praesentia Christi in Eucharistia, peccatum originale ab Adamo in posteros traductum et similia non sunt notiora nobis quam ipsa Ecclesia imo veritas talium mysteriorum multo est obscurior quam veritas Ecclesiae nam Deus voluit nos dirigi et instrui ministerio Ecclesiae in illis intelligendis. Quod supponit Ecclesiam quae nos illa doctura erat, fore notiorem nobis, quam ipsa mysteria, quae nos docenda erat.

Caput Quartum

Qua ex dictis notis sit praecipua verae Ecclesiae nota. Et an haec in alia Congregatione possit inveniri, quam in ea quae Rom. Pontifici est subiecta?

Vnitas fidei pcipua Nota Ecclæ.

Conclio 1a. Ex dictis Notis pcipua et infallibilis e Vnitas fidei quā multi Christianorū profitent et ad nos usq á tempe Aplorum ctinua successione pvenit et p varias mūdi plagas dispersa e. In hac concle n significat alicuj dogmatis continuaem in aliqua congregae ee sufficiens indicium ad colligendā veritatem Ecclæ. Sed requi externā vnij collectionis dogmatū pfessionē q̃ semp á pluribj suscepta sit et ctinuè conservata ut sit certa nota veræ Ecclæ. Rao e quia ut aliqd sit certa nota veræ Ecclię duo requirunt: 1o ut sit nobis notij quā ipsa Ecclæ veritas. 2do ut ex eo Veritas Ecclæ certò colligat; Sed hæc duo conveniunt professioni vnij et antiquæ fidei, cū perpetuā durae. De 1a pbr. qa qcqd e in tali professione, vel sensu cognosci pt, vel lectione historiarū, ac p ipsa professio externa q voce fit, auditu pcipit. 2do q illa Professio sit una et eadem in tota aliqua Congregae, et visu et auditu cognoscit. 3tio quod talis pfessio fuerit continuata á temporibj Aplorum ad nos usq possumj legere in historijs. Nobis

Sua rae SS. Pres, pbant fidei veritatē et rectitudine

go in hac professione est, q n sit notij quā ipsa Veritas Ecclæ. pbr et ct 2do p ẽxẽl SS. Patribj, q frequentissime hac nota usi sunt, psertim Irenæus Lib. 3. c. 4. Tertull. lib. et pscriptione c. 20. Aug. Libro ctra Fundmtm, Hieronymus et alij. Nam hi Patres ex eo solent pbare suā Ecclesiam esse Verā qa in illa ostendi pt Professio vnij fidei, q á temporibj Aplorum ad sua tempa fuerit p successionē Eporum tradita et conservata. 2do pbr rae. Quia certū e illā pfessionē fidei q ab Aplis disseminata fuit, fuisse Professionem veræ fidei, et veræ Ecclæ ergo si possumj ostendere eandē professionē Aplicam p continuā successionē durare in aliqua congregae infallibile erit signū in tali congregae ee veram Ecclesiam.

Ecclia Rom. sola e vera Chri Ecclia

Conclio 2da. Veritas Ecclæ n pt ee in alia Congregae, quā in illa q sub obedia Rom. Pontificis hoc tempore unam fidem pfitet. Rao sumit ex dictis

tali argumto. Illa sola Congregao e vera Ecclia, in qua e Pro- Fundamentum
fessio unig Fidei continuo conservata a temporibg Aplorū:
Sed sola Romana e talis congregao. ergo Illa sola e Vera
Ecclia. in qua constat pfessionē unig Fidei ctinuatā
fuisse a tempe Greg. Papæ I. qui vixit A. 590 q. nec negat
nec negare pnt hæretici: Nam oia quæcunq hodie ab ipsis rej-
ciunt ex dogmatibg q Congregao Rom. pfitetur sunt in Libris
et Epplis eig: Hinc sumitr efficax argumtm qa nulla hodie
alia congregao assignari pt, q in Professione unig Fidei
tanto tempe nimirū p. ampliq M Annos pseveravit in tot
pvincijs et locis. ergo Certū e in nulla alia Congregae ptergm
in Rom. ee Veritatem Ecclia.

Hoc argumtm adhuc efficacig reddi pt, qa negari n pt Veri-
tate Ecclia et Professione Fidei Aplica durasse usq ad Annum
D. in ijs q cū Rom. in professione Fidei conveniebant. Nā 1m Concil. Gener.
inter Annū CCC et CCCC fuerūt 1a et 2a Synodg Gene- Nycænum
ralis sub Sylvestro et Damaso Papis. nempe Nycæna et sub Sylvestro
Constantinopolitana 1 ctra Arrium et Macedonium, quo 2dm Constantino-
tempe in Ecclia Orientali fuerūt Athanasig Basilig politanū sub Damaso
et Greg. Nanz. et in Ecclia Latinorū Ambrosig et Concordantia Ecclia
Hieronymg qui oēs fuerūt vera membra Ecclia et cū Rom. Orient. cū Rom.
Pontifice convenerūt. Basil. Epla 72 inqt Nunqm nos in Anno CCC. et CCCC
Novitatem consensimg. Fides apud nos non alia Seleuciæ
alia Constantinopoli, alia Romæ. Et Greg. Nanz. in Car.
de vita sua Roma inqt ab Antiqs hbt rectā Fidem et semp
eā retinet, sicut decet urbem q toti orbi psidet.

Inter Annū vero CCCC et D. fuerūt 3a et 4ta Synodg 3m Ephesinū
Generalis, Scilt Ephesina sub Cælestino, et Calcedonense sub Cælestino
sub Leone Papa ctra Nestorium et Eutichetem quo tempe 4m Calcedonense
in Lat. Ecl. fuerūt Hieronymg August. Prosper et Ful- sub Leone I.
gentig. In Orientali Chrysostomg Cyrillg Alex. et Cyril- consensg Græcorū
lg Hierosolym. q et in eadem fide convenerūt cū Roma- cū Latinis A.
nis ut ptt ex Eplat B. Petri Chrysol. ad Eutychetē scripta CCCC et D.

Verba S. Chrisologi ad Eutych. etc. de Rom. Pontifice. ante Concil. Calced. monens eu ut adhaereat Epo Urbis Romae. Hortamur, inquit, te ut ea quae à Beatiss. Papa Rom. Civitatis scripta sunt obedienter attendas, quonia S. Petrus qui in propria sede vivit et residet, praestat quaerentib. fidei veritatem.

Fides quae fuit Anno 500 hodie e in Eccla Rom. Constat a. eandem fidei professione quae in Catholicis graecis et Latinis fuit Anno 500 esse hodie in Eccla Rom. ut patet ex libello S. Fulgentij de Fide ad Petru. in quo complexa e 40 capita fidei, et in illis maiore parte ea eoru quae nunc haeretici reprehendunt in Eccla Rom. ut v. g. de Sacrificio de Eucharia de Voto Continentiae et eius obligat., de pecto Originali alijsq. similibus quae tum in Rom. Ecclia adhaeverant ergo illa Fidei Professio quae à temporibus Aplorum duraverat usq. ad Annu D. in Vera Eccl. adhaeverat.

Eclia Fundamta

Secundo patr Quia ex fide certu e tempore Aplorum fuisse Romae illam Professione fidei, quae erat Professio verae Ecclae ut patet ex Epla S. Pauli ad Rom. Sed haec Professio n e mutata in Ecclia Rom. ergo adhuc in illa perseverat et p consequens Rom. Eclia e vera Ecclia. m. patr ex Bellar. lib. 4 de Ecclia c. 5. qa in oi mutati Religionis 6 illa inveniri possunt.

puncta mutatae Religionis dogma. etc.
1m 1o Novu dogma contra antiquã Religionem.
2m 2do Author novi dogmatis.
3m 3o Tempus quo coepit author cu suo dogmate.
4m 4to Locus in quo coepit.
5m 5to Quis restiterit et oppugnaverint novu dogma.
6tm 6to Qui primi secuti sint novu dogma.

At nihil horu demonstrari pt in Ecclia Rom. Omia demonstari pnt in Ecclia Luther. Calvin. et aliorũ haeret. ut fusissime prosequitur Bellarminus ergo sola Rom. e vera Ecclia

Astuta sed stulta haereticorũ cavillatio. Objiciunt haeretici dicentes illã in Ecclia mutationem sive defectũ contigisse paulatim n advertentibus pas

toribus et ideo n. animadversa fuisse illa. Respondeo cum Tertul. Resp. 1.
q. in eadem re sui temporis haereticis respondit veram fidei
professionem nunquam dormire, ita ut n. possit, siquis in ea contingat
error adverti, nam semper inveniuntur docti viri, q. pro Ecclesiae
veritate pugnent. Respondeo 2do. haec obiectio pt hoc modo Resp. 2do.
in illos retorqueri: vel n. Ecclesia Lutherana vel Calvinistica
pt errare in fide vel n.: Si n. pt, quido Romana potuit;
Si pt quid si iam erraverit et ipsi non animadverterint.

Nec satisfaciunt Respondendo Ecclesiam suam errare non
posse quamdiu Verbum Dei sequitur, nam eodem modo sicut prius
impugnat: Quicquid contigit Rom. Ecclesiae, id pt et Luthe-
ranae; sed Romana sensim et latenter deseruit verbum
Dei, nobis advertentibus, ergo eodem modo pt contingere Luthe-
ranae aut Calvinisticae: quid si ergo iam deseruerint? et ipsi n.
adverterint.

Hinc patet ipsos nunquam fore tutos, nisi nobiscum sentiant
totam Ecclesiam errare non posse.

DISPUTATIO 5ta

Quis sit Judex in Rebus Fidei?

CAPUT PRIMUM.

An S. Scriptura sit Judex Fidei? Et De Sensu Scripturae.

Haeretici multi praeter Scripturam circa Fidei Controversi- Status quaestionis
as Judicem alium n. admittunt. Catholici autem distin- Judex quid?
guunt inter Judicem et Normam: Judicem vocant, q. fert
sententiam inter litigantes: Normam illam quam fert sententiae Norma quid?
a Judice: quo posito tria docent

Primo Ecclesiam esse Judicem Controversiarum. Ecclesia Judex
Secundo Normam sive Regulam secundum quam judicat, n. tantum esse Scriptu- Script. et Trad. norma
ram, sed etiam Traditionem.
Tertio Ecclesiam iuxta hanc normam Ecclesia definitivam sent. ferre Eccl. definitivam fert sent.

vel Pontifice vel concilia — nitiķa posse pferre. 1° per Pontificem. 2do per Concilia a Ponti-
fice approbata, q Ecclesiam repraesentant. et sive hoc sive illo mo-
do Ecclesiam proferat sententiam, infallibilis e.

Sensus Litteral. historicus et Spirit: mysticus — Conclio 1a. Scriptura Sacra id sibi propriu habet, ut
saepissime in se duos sensus habeat, Litteralem sive historicu, et
spiritualem sive mysticu. Primus e quē verba immediate
significant: Alter q aliò transfert, quā ad idq verba
immediate significant. Colligit ex Aplo 1 Cor. 10. Ubi dicit
oia Judaeis accidisse in figurâ, et scripta e ad nram cor-
reptionem, unde q ad litteram dnr de egressu ex Aegypto
de transitu maris rubri, de Manna, de Aqua fluente de Petra
&c. accomodat ipse Aplus Christianis.

Litteralis 2plex simplex et figuratus — Conclio 2da Sensus Litteralis alter simplex, q con-
sistit in verboru proprietate, alter figuratus quo verba
transferunt, a ppria significae ad aliena.

Spirlis 1o Allegoricus 2us Anagogicus 3us Tropologicus. — Conclio 3tia Sensus Spirlis 3plex e. Allegoricus Anago-
gicus et Tropologicus seu Moralis. Allegoricus e quando verba p-
ter sensu litteralem aliqd significant in Novo Testmto, q
ad Chrm vel Ecclesiam pertineat: quo pacto Abraham q
sbm litterā duas uxores habuit, unā ancillā, alteru liberā
et duos filios, Isaac et Ismaëlem significat Deu authore
duoru Testamentoru et Patre duoru populoru, ut S. Paulus
Epla ad Gal. 4. explicat.

Tropologicus a. e cu verba pter sensu a littera immedia-
te significatu indicant aliqd q pertineat ad mores quando illud
Deut. 15 n alligabis os bovis triturantis, ubi ad litteram intelligit
de veris bobus, Splr v. significat, phibendu n eē Sacerdo-
tibus qn a populo victu accipiant, ut 1 Cor. 9 ipse S. Paulus
explicat.

Anagogicus e cu ipsa verba facte referunt ad signi-
ficandam vitā aeternā, mediante sensu litterali quo pacto
illud Psal. 94. qbus juravi in ira mea si introibunt in requiem

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

mēā ad litterā n. intelligit de Terra promissionis spirit. v. de vita aeterna ut ad Heb. 4 explicat S. Paulus.

Hi 4 sensus in voce Hierusalem potest ostendi. Nam litteralis sensus significat urbē Palestinae. Allegoricus signif. Ecclesiam militantē. Anagogicè signif. Ecclesiam Triumphantē. Tropologice significat animum hois.

Observandū hic n oēs illos sensus observatos ēē a Patribus nam saepe uno noē spirit. sensū Allegoricū vocant, et in illo alios duos comprehendunt.

Conclio 4ta Oēs sententiae Scripturae hnt sensū litteralem, n v. spirtem. Nam sunt multae in script. sent. in qbus nulla apparet spirits significaō, ut illud Exod. 20. Diliges Dnm Deū tuū ex toto Corde tuo.

Nota a. sdm Augustinū et aliquādo plures sensus litterales repiri in eadem sententia. 2do sensū spirtem n tm in Antiquo Testmto de quo n ē dubiū, sed et in novo repiri sdm eundem S. August. et alios Patres; Ipse n. Tract. in Joem XII Allegorice exponit illā capturā piscium, in qua rete scindebat. quae s. Anagogicè, a illā qua n scindebat. Joēs 21. tropologicè v. Ipsemet Chrus exponit illā suā humilitatem qua pedes discipulorū lavit.

Conclio 5ta Inter hos oēs Scripturae sensus Litteralis ē praecipuus, si formalem raēm sensus, n a. rem ipsam et quaedo? vel intentionem Spirs S. consideremus. ... pars pbr, qa illa ē ... pria vocū significaō, q ē prima et per se et proinde illud praecipuū significatū, q ē primū, si raēm significati spectemus huius modi a. ē sensus litteralis; Nam mysticus q rebus prope denotat respectu vocū, secundarius ac remotus est, hac modo recte dicit Paulus Burgensis Principalem sensū ēē litteralem in Scripturis sdm dignitatem certitudinis: Certior n. ē quam sensus mysticus; q tn verū ē resp. tn illius mi, qas sit sensus litteralis p eōs vocibus significat, ac promiscuè tum intellectui occurrit, nec absconditus ē sicut mysticus, simpliciter tn loqndo verum non est: Nam sensus mysticus cum

Sensus Litt. praecipus ē.

et ex intentione Spus S. significet, aeq. certus ac verus e; Pbr

Quomodo sensus mysticus sit nobilior litterali resp. rei signif. — 2da pars: quod duobus modis sensus mysticus pt ee nobilior ex principalior. 1° si rem ipsam significatam attendamus. Nam plerumque fit, ut sensus mysticus ordinetur ad rem praestantiorem significandum, quam sit res significata immediate: hoc tn non semper fit: Nam pt et sensus mysticus significare idem minus praestans e, ut passio Christi significabat mystice eos nos debere pati. sdm illud Apli Eamus et nos extra castra

2do ratione intentionis Spus S. — improperium eius portantes. 2do sensus spirit. nobilior est si intentionem Spus S. spectemus. Nam scriptura ad eum significandum, tanquam ad finem principalem inspirata e ut Apls 1 Cor. 9. indicat dicens In lege Moysi scriptu e, non alligabis os bovi trituranti &c. et sequitur: Nunquid Deo e cura de bobus? an non pp nos haec dixit?

Quomodo intelligendum illud Littera occidit, Spus a. vivificat 1a Explicao — Obiicies sensus mysticus semper videtur ee praestantior sdm illud 2 Cor. 3. Littera occidit, Spus a. vivificat. Respondeo 1o. Alii illum locum negant ee intelligendum de sensu litterali et spirituali, alioqui non tm eet ignobilior sensus litteralis, sed et noxius. quod n. occidit noxium e, hoc a. dici non debet qa sensus litteralis revera a Spu S. inspiratus et intentus est. ergo non pt esse noxius.

Haec ratio vera e, si loquamur de sensu litterali ut a Spu S. intentus e, non v. si de eo quem nos fingere possumus, superficiem tm litterae attendentes.

2da Explicao vide Tract. de Scr. pt. 5. q. 1. ad 1m ubi longa huius sent. traditur explicao. — Respondeo 2do Aptm in eo loco posse intelligi de littera legis veteris Testamenti, cuius minister fuit Moyses, et de Spu gratiae novi Testamenti, quem ipse praedicabat. Littera n. legis, si destituatur Spu gratiae et fidei, dr occidere, quia e occasio pcti, cum sine adiutorio gratiae impleri non pt.

3tia Explic. — Respondeo 3tio posse sic intelligi: si sequamur verum scripturae sensum, qui e quasi Spus vivificans proderit ad salutem, si v. haereamus tm in littera exteriori non inquirentes verum sensum facile inducemur in errorem,

ut fit et factum ē in hæreticis

Conclusio 6ta Ex sensu litterali efficacissima argumenta ad comprobanda fidei dogmata peti possunt non a. ex mystico. Ratio ē, quia, ut dictum, immediate ipsis vocibus significatur, et constat hunc sensum a Spiritu S. intentum et sensus a. mystico nisi peculiariter sit revelatus non ē ita certus. Dixi nisi sit revelatus tunc n. æque certus ē ac ipse litteralis.

Ex sensu litterali argumentandum

Conclusio 7ma Sacra Scriptura non tantum quoad mysticum sed et quoad sensum litteralem de quo potissimum quæstio est non semper ita clara et facilis ē, ut nulla egeat interpretatione sed sæpe obscura ac intellectu difficilis. Ita cum Patribus Catholici omnes contra hæreticos. Probatur ex Script: Nam Christus Luc. ult. interpretatur Discipulis Moysē et prophetas. Item Eunuchus Reginæ Aethyopum Rogatus a Philippo putasne intelligis quæ legis respondit: quomodo possum nisi quis ostenderit mihi Act. 8. Probatur 2do ratione quadruplici in Scriptura considerari possunt res ipsæ quæ tractantur, et 2do modus quo tractantur. Si res spectemus ipsæ sæpissime obscuræ sunt; quæ profundissima mysteria tractant, ut SSmæ Trinitatis. Incarnationis, Prædestinationis Reprobationis &c. quæ illius nostri captum longe excedunt. Si modum spectemus, multas quoque causas difficultatis inveniemus, nec propter tropos, figuras, conversiones ex una lingua in aliam insuetos loquendi modos &c. videri potest Becanus Cap. 1. q. 3 in manuali. Probatur 3tio quia si clara esset ut inquiunt hæretici, cur tot interpretationes diversas faciunt, cur non inter se unquam conveniunt? cur novas quotidie excitant dissensiones?

Script. obscura.

1m fund.

Ex loc. script.
Luc. ult.

Act. 8.

2dum fund.
Mysteria altissima S. Theol.

Modus loquendi admodum obscurus.

3um fund.
Ex ipsis hæretic.
continuis gravissimis dissensionibus.

Frigida hæretic. effugia.

Nec quicquam facit ad rem quod respondent esse claram, sed tantum fidelibus et a Deo illuminatis: obscuram vero superbis, infidelibus et elatis. An igitur Apostoli et Patres, fideles et a Deo illuminati non fuerunt? an superbos infideles et elatos illos fuisse dicent? exemplo. Nam et ipsi esse Scripturis plurima obscura esse fatentur. Deinde, quare cum ipsi suo quidem iudicio fideles et illuminati sint, non inter se conveniunt? cur aliter et aliter eandem S. Scripturæ sententiam exponunt et a vero sensu dis-

1m.
Exploditur exemplo Apostolorum et SS. PP.
2do
exemplo ipsorumet hæretic.

2dm Effugiū putant? Respondent item Aliqui Scripturā esse quidem obscurā; Sed non sua se; sive propter obscuritatem quae in ipsis litteris inveniri possit, sed solū propter linguarum conversionē. Verū quamvis

Respondetur. hoc et verū sit, maxime apud linguarum, ex quibus conversa est, imperitos; illud tamen et verū est: nam plurimi sunt, cum Catholici tum haeretici peritissimi linguarum, et tamen inter se non consentiunt ergo non solum ex hoc capite provenit obscuritas Scripturae.

3m Effugiū Alij alio confugiunt Respondentes Scripturā quidem esse obscurā Sed tamen in ijs Articulis qui necessarij ad salutē sunt clarissimā

Detegitur esse. Sed quamvis id esset verū, tamen quia non tantum necesse est noscere dere eaquae ad Salutem necessaria; sed etiam oportet ne ullo loco Scripturae aliquem errorē contrariū credamus. Quod si fatentur, debebunt et fateri opus esse aliquo Judice infallibili praeter Scripturā ne in errorē incidamus. quae quia agnoscere nolunt, omnem Scripturae claritatē astruunt.

Falsitas 3tij effugij detecta. Dictum est quamvis id verū esset, non n. verū est ut patet in Scriptis sacris, ut Mysterio Eucharistiae, Incarnationis, &c. in quibus ipsimet haeretici dissentiunt, et tamen sunt ad salutē necessario credenda.

4tm Effugiū. Alij tandem dicunt Scripturā esse quidem in quibusdam locis ob-

Refellitur. scurā. sed seipsā per alia loca explicare. Verū nec hoc dici potest: quamvis n. haec locorū Collatio utilissima sit, tamen necesse per est, ut si sit non omni errandi periculo caret. Saepe n. fit ut locus aliquis in uno sensu videatur uni clarus, alteri obscurus, ac proinde unus contendat hunc per alium explicandū alter alium per hunc.

1a Obiectio haereticorū Praeter haec effugia objiciunt ex Scripturis 1o Illud Psal. Lucerna pedibus meis verbū tuū &c. Item Declaratio

Solutio. Sermonum tuorum illuminat &c. Respondeo haec loca solum intelligi de ipsis mandatis Dei, non autem de tota Scriptura: dicuntur a.

Cur mandata Dei clara dicantur Dei mandata lucida, non quia facile intelligantur, et si verū id sit, sed quia dirigunt hominem in agendo, et quod agere debeat ostendunt.

2a Obiectio Secundo Petri. dicitur: Habemus firmiorē propheticum Sermonē, cui bene facitis attendendo quasi lu

cernæ lucenti in caliginoso loco. Adeo hoc intelligi debere
de vaticinijs prophetarum quæ vocantur Lucerna, non quia Judæis illa illuxit
[illegible], sed quia illos ita ducerent ad Christi cognitionem et fidem, qui
verus Sol est Justitiæ. Adeo 2do. Tota et Scriptura potest

Scriptura cur dicatur Lucerna.

vocari lucerna duobus modis. 1° quia si bene intelligitur, illustrat men-
tem plusquam ulla cognitio alia facit. 2do quia sicut Lucerna semper

1°

2°.

in seipsa est lucida, sive sub modio, sive super candelabrum sit; sic
Scriptura in se semper est lucida, et si nobis non luceat, nisi ponatur
super candelabrum, i. nisi authoritate Ecclesiæ explicetur et elu-
cidetur.

Tertio 2 Cor. 4. dicitur: Si et opertum est Evangelium nostrum,

3tia Obiectio ex S. Paulo

in ijs qui pereunt opertum est, in quibus Deus huius sæculi excæcavit
mentes ut non fulgeat illis illuminatio Evangelij. quod dicit hanc
[?] non omnibus, sed saltem perversis, superbis et infidelibus est obscurum. Adeo

Explicatio verba D. Pauli.

Apostolus non loquitur de intelligentia Scripturæ, sed de cognitione et fide
in Christo, quam ipse cum alijs prædicabat, quod ex cap. superiori patet
colligitur. Nam in illo docebat discrimen esse inter vetus et novum
Testamentum, quod in Veteri Testamento in figura tantum et quasi in umbra
mysteria Fidei, Incarnationis, Passionis Christi Domini viderent.
Nunc autem in lege gratiæ remoto velamine et revelata facie
res ipsa videatur. Cum vero posset quis obijcere quomodo ergo tum multi
essent qui non crederent? Respondet Apostolus quosdam non credere Evange-
lio quia suis affectibus depravati et excæcati videre nolunt.
Et [?] sequitur

Concio 8va. Sacra Scriptura non est generalis Judex

S. Scriptura non est Judex controvers.

controversiarum fidei. Ita Catholici omnes. Probatur quia Judex
debet esse talis ut pronunciata sententia, una pars pro se, altera

1m fundam.

contra se agnoscat latam esse. At hoc et sola Scriptura dici non
potest. quod M. Certum est. Minor probatur tum quia Scriptura obscura est,
tum quia Lutherani et Calvinistæ litigant inter se de varijs
fidei controversijs et tamen neutri agnoscunt contra se latam
esse sententiam ex Scriptura, ergo aliquis Judex sit oportet.

2um fundam.

2do Scriptura non potest omnes controversias fidei defini-

re nã plurima sunt Traditiones quarũ in Scriptura nulla fit mentio ergo debet esse aliquis Judex ergo Scriptura non est generalis Judex.

imbellia haereticorum argumenta. 1m Obijcies Joannis 5 dicit Christus Scrutamini Scripturas. Respondeo Christus hoc loco cum probasset se esse Filiũ Dei, Judaeis id credere nolentibus tribus testimonijs: scilicet Testimonio Joannis Baptistae. Deinde Testimonio Dei Patris: tandem Miraculorum patratione et ipsi adhuc increduli essent, adducit quoque ipsum Scripturarũ testimoniũ, quasi diceret si non vultis per haec tria credere, legite Scripturas et invenietis eas de me loqui.

2dm. Secundo Actorũ 17 dicitur de Beroensibus quotidie scrutantes Scripturas an ita se haberent. Respondeo Scrutatos fuisse illos Testimonia a Paulo citata, quibus mortem et Resurrectionem Christi astruebat: Sed inde non sequitur Scripturam esse Judicem generalem, non magis quam si dicam Joannes Scrutatur Testimonia Platonis a Petro citata ergo Petrus est Judex Controversiarum publicarum.

3m Tertio Isaiae 8 Remittuntur Judaei ad Scripturas nam dicitur ad Legem magis et ad Testimoniũ. Respondeo Isaiam reprehendit illos qui de futuris contingentibus solent consulere Pythones et Ariolos et remittuntur, partim ad Testimonium scilicet responsum Sacerdotum et prophetarum qui viva voce solebant illud dare, partim ad legem.

CAPUT SECUNDUM.

An Quilibet Homo privatus sit Judex Controversiarũ.

Ita Sentiunt multi ex Lutheranis et Calvinistis Ideoque per internam Spiritus Sancti Revelationem intelligant quis sit legitimus Scripturae sensus.

Conclu. 1a. Non quis privatus pt. ee. Judex infallibilis [co]ntroversiarum fidei. — 1o quilibet privatus
Probr. qo nemo pt. infallibiliter iu- neq ee Judex.
dicare et interpretari Scripturas, nisi habeat peculiare — 1m fund.
donum Sp[iritu]s S[anc]ti, quo id faciat. Itm illud 2 Pet. 1. Omnis Script.
uræ prophetia, propria interpretae non fit: sed non quis homo hbt tale donu
iuxta illud 1 Cor. Alijs quidem per Sp[iritu]m dat[ur] Sapia, alijs
interpretao Sermonum &c. 2do Ex 1 Jois 4 Nolite omni Spiri- — 2dm.
tui credere sed probate Sp[iritu]s si ex Deo sint. ergo Non cui-
libet privato credendum, sed probandus e: q[ui] si probandus
non pt ee infallibilis. Probandum a. Aplus ait, quia multi iac-
tant Sp[iritu]m Sctm, q[ui] Sp[iritu]m mendacii agunt. 3tio Quia — 3m.
Judex, ut dicitur e, debet audiri et agnosci ab utraq par-
te litigante; Sed privatus Sp[iritu]s q[ui] e v.g. in Joe, non placet
partibus litigantibus agnosci ergo Non pt ee Judex. 4to — 4m.
Si quilibet privatus pt iudicare Sctm hæreticos, quorsum tot
sunt disceptes, tot Synodos, conciones &c. quando quidem
oia illis privatus Sp[iritu]s indicet.

Objicies 1o. Jois 7 dr Si quis voluerit voluntatem — Arg. hæretic.
eius facere q[ui] misit me, cognoscet de doctrina mea — 1m
utrum ex Deo sit. ergo dicunt Adversarij pt quis qui vere
fidelis e, iudicare utrum doctrina a Deo sit, et ab hoe.
Conf. ex illo Jois 10 Oves meæ vocem meam audiunt

Rndeo 1o. Hæc et quacunq proponunt, obiectiones — Confirm.
contra ipsos hæreticos sunt, ut ptt ex dictis, si n. quis — Retorquet[ur] in ipsos n[ost]er
privatus pt de rebus fidei iudicare infallibiliter, ad quid Præ-
dicantes, quid prædicates Concilia &c?

Rndeo 2do In hoc loco Script. poni ab Aplo discrimen — Rndeo 2do ad 1m locum Jois.
inter bonos et malos, na ijs q[ui] sunt boni et Dei obtemperant
voluntati, dat Dns Deus gratiam ne errent. q[ui] mali sunt, fa-
ciunt se indignos gratia Dei, et ideo ex carent.

de prioribus intelligitur, et sic loquitur oves meae vocem meam audiunt.
At posterioribus verba illud: quomodo vos potestis credere qui gloriam
ab invicem accipitis: et gloriam quae a solo Deo est non quaeritis

Replica. Ex hac assertione sequitur quod haeretici volunt omnes scilicet Christianos posse de doctrina fidei iudicare.

solutio. Respondeo non sequitur. Aliud est non iudicare de rebus fidei, aliud errare. Hoc alias tamen convenit, non illud, Nam dum se Ecclesiae et Pontificis iudicio subiiciunt, non errant: si quis autem subiicit, Ecclesiae iudicium spernens facile a veritate aberrat, Unde pro posito dicantur oves Christi vocem eius audire, videlicet immediate sed mediantibus Ecclesiae praelatis.

2.dum ex Isaia. 54. **S**ecundo Isaiae 54 dicitur Dabo universos filios tuos doctos a Domino. et Joannis 6. Erunt omnes docibiles Dei

Explanatio 1o a S. Cyrillo. Respondeo haec duo loca duplicitur possunt intelligi: Primo sic. Non docebo homines novi Testamenti per Prophetas, ut olim factum est, sed per Filium meum iuxta illud Heb. 1. Multifariam multisque modis &c. et S. Cyrillus explicat.

2do a August. Secundo sic: Ego efficiam ut homines novi Testamenti non solum audiant exteriorem Magistrum explicantem Verbum Dei, sed etiam interius audiant Deum excitantem et suadentem, ut hoc faciant quae audiunt et sic explicat S. Aug. lib. de Gratia Christi c. 12.

Ex quibus explicationibus nullo modo sequitur Adversariorum intentum.

3tio Ex Jeremia 31 cap. Tertio Jerem. 31 dicitur Dabo legem meam in visceribus eorum et ero eis in Deum et ipsi erunt mihi in populum et non docebit ultra vir proximum suum dicens cognosce Deum: omnes enim cognoscent me a minimo usque ad maximum.

Explicatio 1o ex S. August. Respondeo Variae sunt huius loci expositiones. August. ait priora verba intelligenda esse de hac vita, et sic explicat: Dabo habitus novi Testamenti charitatem in cordibus eorum, ut non solum mandata mea intelligant, sed etiam exequantur. Posteriora vero de vita aeterna et sic explicat In futura vita dabo eis mei visionem claram, qua clare

facie ad faciem videant. Alij om̄ia verba et haec vita 2do.
illigi volunt et sic explicant. Efficiam ut hoẽs novi
Testm̄ti cognoscant unū verū Deū et n̄ amplius colant
deos plures, ut factū ē tempe veteris Testm̄ti. Certū
n. ē Aptls statim in initio unū verū Deū tã gentib.
quã Judaeis p̄dicasse, q ante factū n̄ erat.

Quartò. 1 Cor. 2. dr̄ Sprlis a. iudicat oĩa, et ipse 4tm
ã nemine iudicatr ergo pt̄ hõ vere fidelis infallibiliter et Ex S. Paulo
iudicare de rebꝫ fidei. 1 Cor. 2.

Sed deo Aptls ponit ibi duo genera reru: unū carnaliū Explicatr
q sensibꝫ p̄cipiuntr, alterū sprtium, q sensibꝫ pcipi ne-
queunt, et ait hoẽs carnales n̄ capere dignitatẽ reru
sprlium, q sensibꝫ pcipi nequeunt, sed tm̄ carnalia sprles
a. utraq: haec qdem ut fugiant, illa, ut p̄sequantr.

Quinto 1 Tessal. 5. dr̄ oĩa pbate, q bonū ē, tenete 5tm
1 Jois 4. Nolite oĩ sprui credere, sed pbate &c. Itē Luc. 11. Ex Aptls
Qnto magis Pater vester de Coelo dabit sprm bonū petetibꝫ 1 Tes. 5.
se cui similis ē illoꝫ Jacobi si qs indiget sapia postulet 1 Jois 4
ã Deo, q dat oĩbꝫ affluenter. Lucae 11.
Jacob

Sed deo ea duo loca n̄ ẽe illigenda de pbae p sprm explicantr duo pa
probatiõ, etsi n. quivis Christianus possit ad debeat probare, Pauli et Jois
n̄ tm̄ hoc p se facere debt sed p Ecclesiam infallibilem et
platos. Sed alia duo Sed deo n̄ illigenda de ee de gratijs Sed deo ad alia 2.
gratis datis, Sed de gratijs gratū facientibꝫ, q ad salutem 1o
necriae sunt: nã n̄ impetrat Orãõ infallibiliter, nisi q est
necriũm ad salutem, vel saltem utile; sed gratiae gratis
datae nec necriae sunt singulis, nec semp utiles ijs q eas
hnt sicut ergo n̄ semp sprm linguarū, aut miraculorum pos-
sumꝫ impetrare, etsi scriptū sit dabit sprm bonū petentib.
Sic ita nec sprm interptatis.

Sed deo 2do Quamvis haec loca illigerentr de dono 2do
interptatis, tm̄ nemo eet certus se orando impetrasse, qao

n eet certg an bene oret sec: multi n. petunt neutri accipiunt.

APUD PERSIUM.

An Princeps Saecularis sit Judex Controversiarum Fidei.

Finis Christiani 2plex. Naalis et Supnaalis.

Ndm quemadm duplex e finis ad que pis Christianus se deredebet, unus videl naalis, q e pax et tranquillitas Reip. alter v. Supnaalis scilt beatitudo aeterna: Ita cu ad hos fines diversa media sint necria ad ea invenienda et obtinenda requirit quoq diversa potestas et quorum ad media priorum

potestas 2plex. Civilis Ecclica.

ris potestas accomodata ipsi fini videlt civilis sive saecularis: ad media a posterioris finis Ecclica potestas.

Discrimine inter has ptates?

Ndm 2do discrimina has inter potestates q potissimu repiri. 1m oritur ex parte finis et ex supiore notae clarum est. 2dm oritur ex caa efficiente: una n. a Deo immediate confertur, altera a consensu et electione populorum. 3m ex diversa qua hnt authoritate: una n. naalem tm et humana authoritate hbt: altera supnaalem et divina: ex quo oritur 4 videlt una ex longe nobiliore altera cu rae finis tu efficientis tu et authoritatis, q pulchre Innocentius cap. Solite de maioritate et obedientia ubi comparat has duas potestates duobus luminaribus et ait Ecclicam potestatem esse luminare maius, politica v. luminare minus.

Ndm 3tio has duas potestates aliquando simul in eode hoe esse coniunctas, aliquando n, et in Veteri Test. utraque coniuncta fuit i in Moyse, q Rempub. in temporalib. administrabat et Sacerdotis officio fungebatur iuxta illud Moyses et Aaron in Sacerdotibus eius. 2do in Samuele ut 1 Reg. 3. 3tio in Machabaeis. ut in 1o Machab.

Tempore Regum, Ecclesiae potestas erat seiuncta a saeculari
Item lege, quae prohibebat ut non esset Sacerdos nisi ex tribu Levi — *Sacerd. ex tribu Levi*
Reges vero ex Tribu Juda, vel Beniamin. — *Reges ex tribu Juda vel Beniamin.*

Conclusio. Princeps Saecularis in Ecclesia Christi non habet potestatem iudicandi de controversijs Fidei. Probatur, quia si illam haberet, vel haberet eam a subditis, vel a Deo: non primum quia cum illa potestas sit supernaturalis, et divina non potest dari a subditis: nec secundum, quia nusquam legitur in Sacris Scripturis, nec traditione habetur, quod Christus dederit illam Regi aut Imperatori: Petro non dixit pasce oves meas, non Tyberio. probatur 2do quia constat in Ecclesia Christi hunc ordinem constitutum esse, ut alij sint pastores, alij sint oves: At Princeps Saecularis non est in numero pastorum ergo est in numero ovium ergo debet audire vocem iudicantis et non ipse iudicare. minor probatur quia nemo fit pastor in Ecclesia Christi nisi per legitimam vocationem, et ordinationem iuxta illud Act. 20 attendite universo gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei. At saeculares Principes non sunt hoc modo ordinati et vocati, ut satis constat ergo. probatur 3tio quia per ccc Annis in tota Christi Ecclesia nulli erant Principes Saeculares exceptis paucissimis, qui brevissimo tempore imperarunt, ut Philippus Caesar, vel solum in aliqua Provincia ut Lucius Rex Britannorum et tamen eo tempore nec fuit Judice Fidei in Ecclesia propter quotidianas haereses insurgentes. 4to Testimonio Episcoporum et Imperatorum Catholicorum nam Episcopi agnoscunt Imperatores et Reges pro suis ovibus et hi vicissim illos pro suis pastoribus et Ductoribus. Exempla passim sunt obvia et multa citantur a Stapletono lib. 5. de Principijs Fidei et Bellarmino lib. 1. de Pont. c. 7.

Princeps saecul. non habet potestatem iudicandi de controversijs Fidei — primum fund. — 2dum — 2dum fund. — 3um fund. — 4tum.

Obijcies In Veteri Testamento Reges et principes saeculares erant supremi Judices in rebus Spiritualibus ergo et in novo sunt. probatur antecedens 1o Exemplo Moysis, qui cum primis coepisset populum Dei redigere in formam Ecclesiae Reipub. sedebat tanquam princeps et caput illius et ad omnia circa legem Dei exorta respondebat. Sed dico Moyses ut supra dictum

haereticorum argumenta. 1o Moyses fuit princeps saecularis et tamen Judex controvers.

Respon. — non tantum princeps saecularis, sed et sacerdos fuit iuxta illud

Moyses princeps saecularis et simul sacerdos fuit. — statim psal. 98. Moyses et Aaron etc. quod omnes uno ore docent SS. Patres.

Replica. — Verum obijciunt quod non ipse, sed Aaron fuit primus Sacerdos ac proinde quod fecit, ut Princeps populi, non Sacerdos fecit.

2plex potestas sacerd. Ordinis et Jurisdictionis. — Respondeo Duplicem fuisse functionem Sacerdotalem, unam verbi et Sacramentorum, quam nos vocamus potestatem Ordinis alteram regendi et leges ferendi, quae est potestas Jurisdictionis externae, in hac Moyses, in illa Aaron princeps fuit, iuxta Exodi 4. Aaron loquetur pro te ad populum et erit os tuum, tu autem eris in his quae ad Deum pertinent. Ita August. rem exponit. Lib. Quaest. sup. Leviticum q. 22. aiens:

Sent. S. Aug. — Si Moyses Sacerdos non fuit, quomodo per illum omnia illa gerebantur: si autem fuit quomodo Sacerdotium summum ab eius fratre Aarone cepisse dicitur? et paulo post respondens ait: Ambo erant summi Sacerdotes: Aaron propter vestem Pontificalem, Moyses propter excellentius mysterium.

Moyses Christi, Aaron Petri figura. — Addo quod alij dicunt Moysen fuisse figuram Christi, Aaronem vero figuram Petri: nam Moyses a solo Deo est immediate missus et Sacerdos institutus: Aaron vero sub Moyse sicut Petrus sub Christo factus est summus Sacerdos, et omnium aliorum Sacerdotum princeps, iuxta ordinariam vocationem et ministerialem, unde sicut Ecclesia nostra cognoscit Christum tamquam supremum caput, et sub Christo Petrum et eius successores, ita Synagoga agnoscebat Moysen tamquam supremum caput, et sub Moyse Aaronem et successores eius.

2do Josue. — Probatur 2do arg. ex exemplo Josue, qui praescripsit Sacerdotibus modum portandi Arcam foederis, exposuit mysterium et significationem 12 lapidum quos in transitu Jordanis erexerat, circumcidit filios Israel, dedicavit Altare Domino, concionatus est populo, ne commercium haberet cum gentibus.

Respon. Josue non erat Sacerdos. — Respondeo. Josue successit Moysi in ducatu iuxta mandatum Dei sapientis Num. 26 ut partem gloriae daret ei, non tamen successit ei in Sacerdotio. Praecepit n. ei Deus nequicquam faceret nisi ex praecepto Eleazari. Et haec

duo secundum legem ordinariam semper sunt observata. Unde quaecunque fecit Josue quae ad officium sacerdotis pertinere videretur, ex praecepto Eleazari fecit vel ex peculiari Dei mandato cum quo saepius loquebatur ut patet in historia eius. — Solvitur obiectio.

Probatur 3tio ans. Excepto Davidis, qui Arcam reduxit, populo benedixit, constituit ministros altaris, Psalmos composuit. Respondeo David fuisse non tantum Regem, sed etiam Prophetam ut propheta psalmos composuit, aliaque quae in obiectione ponuntur fecit idem, non tantum suo iudicio, sed ex praescripto legis cum authoritate potestatis Aaronicae ut habetur Paralip. 16 nil tamen unquam tentavit de decernendis controversijs ad Religionem spectantibus. — 3tio David. — Respondetur David Rex et propheta

Probatur 4to ans. Salomon eiecit Abiathar ut non esset Sacerdos caeteraque fecit ut David. Respondeo Salomon fuit ut David Propheta et Rex, in eijciendo ergo Sacerdote vel usus est authoritate prophetica, vel peculiari Dei instinctu id fecit, ut multi docent et colligi videtur ex 3 Reg. 2. vel si id potestate regia fecit, non eiecit ex aliqua causa Fidei et Religionis ut ideo dici possit in Religionem iudicium exercuisse; sed propter laesam Regiam Maiestatem, ut patet in 3 Reg. — 4to Salomon.

Probatur 5to ans. Josaphat constituit Levitas et Sacerdotes et praedicavit ieiunium universae Judae: hortatus est populum ad Fidem. Respondeo Josaphat nullum unquam in rebus Fidei iudicium sibi arrogavit, nec constituit per se Levitas, aut quicquam fecit quod ad Jurisdictionem Sacerdotum spectaret, etiamsi sed illa secundum legem ut fierent, hortatus est. — 5to Josaphat.

Probatur 6to ans. Ezechias instauravit templum Domini sustulit Aeneum serpentem, concionatus est Sacerdotibus et Levitis, iussit fieri Phase extra tempus. Respondeo illum non instaurasse templum, sed praecepisse Levitis ut id facerent et quamvis id fecisset; non tamen est contra nostram conclusionem: instaurare n. templum non est iudicare de rebus Fidei. — 6to Ezechias

Aeneum serpentem destruxit ut defensor verae Religionis sicut Principes Catholici Idola destruere possunt, maxime in terris sibi subditis. Phase autem celebrari praecepit mense extra tempus, non ex proprio Iudicio, sed ex necessitate, quia scilicet eo tempore quo celebrandum erat, nondum erant Sacerdotes sanctificati, ut habetur 2 Paralip. 30. Et autem in lege ut qui mense primo non possunt celebrare, propter immunditiam impediti, iuxta tale praeceptum liceat illis mense 2do.

Exempla novi Test. ab haereticis adducta

Obijciunt 2do In Novo et Testamento multa exempla habemus in quibus constat Principes saeculares iudicasse de rebus Fidei: proinde eos esse Iudices.

ex S. August.

Primo probant primo ex S. Augustino qui ait in Breviculo Collat. Marcellinum Notarium ab Imperatore constitutum Iudicem et sententiam dixisse pro Catholicis contra Donatistas. Respondeo Marcellinum non eo modo iudicasse, nec id Imperatorem intendisse, ut pro Iudice in rebus Fidei haberetur, et ipsius sent. totam Ecclesiam obligaret, sed solum ut reprimeret audaciam Donatistarum.

2do Theodosius

2do ex Sozomeno lib. 7. c. 12. et Socrate lib. 5 c. 10 scribentibus Theodosium Imperatorem iussisse ut Catholici Eunomiani et Arriani adferrent quisque formulam suae Fidei in scripto quod cum factum esset oravit Imperator Deum ut animum suum in vera Fide dirigeret et tum demum lectis omnibus solam Catholicam approbasse et eam servari iussisse.

Respondeo

Respondeo Imprimis falsum esse Imperatorem orasse ut dirigeret se Deus in eligenda fide, qui iam ante Catholicus erat; fecit autem quae dicta sunt, non quod sibi officium Iudicis arrogaret, sed ut eos posset sic condemnare et compescere illorum haereses, perlecta prius illorum secta, ne inauditam causam videretur condemnare.

3tio Theodoretus

3tio. Exemplo Imperatoris Theodoreti, qui contra Voluntatem Pontificum Romanorum Flavianum in sede Episcopali Antiochiae constituit. Respondeo Hoc exemplo ostendi Imperatoris

pria, n iustitia ac Jurisdictio, unde et graviter peccavit nec ille Episcopus verus Epus fuit si n fuit a Pontifice con=secratus.

CAPUT QUARTUM.

An Romanus Pontifex sit Judex Controversiarum.

Supponendum 1o Petrum Romae vixisse, ibique usque ad mortem rexisse Ecclesiam quod haeretici sine ratione temere negabant non habentes ullum et ex antiquis historicis aut Patribus qui id asserat: omnes n. nobiscum sentiunt. Et nunquam aliter Ecclia sensit. Imo ipse S. Petrus priorem suam Epistolam scripsit Romae, ut patet ex illis verbis in fine eiusdem. Salutat vos Ecclia quae est in Babylone collecta per Babylonem n. intelligitur Romam quae ab authoribus Babylon nova vocabatur. — *Petrus Romae vixit et mortuus est.*

Supponendum 2do Petrum n solum fuisse Epum particularis Ecclia Rom. sed et a Christo fuisse institutum supremum totius Ecclia pastorem: ut colligitur ex Matt. 16: Tu es Petrus et super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam: et tibi dabo claves regni Caelorum et Joan. 21 pasce oves meas. Idem ex — *Petrus fuit pastor univlis.* — *privilegia Petri.*
variis privilegiis confirmari solet, quae Petro et n aliis concessa
sunt. 1mo quod cum Simon vocaretur, nomen Cephas i. Petra vel — 1m
saxum accepit. 2do quod cum nominantur Apli ab Evangelistis sem= — 2dm
per ponatur primus Petrus imo Matt. 10 dr in actu signato primus.
3tio quod ipse primus cognoverit per Revelationem Christum esse verum Dei — 3m
Filium Matt. 16. 4to quod Christus pro se, et solo Petro iusse= — 4tm
rit solvi tributum Matt. 17. 5 quod specialiter Christus rogaverit — 5tm.
ne deficeret fides Petri. 6to quod post resurrectionem prius — 6tm
Petro quam aliis apparuerit 7mo quod ei prius laverit pedes, quam — 7m
aliis Joan. 13. 8vo quod Petrus convocaverit Aplos ad electionem — 8vum
Matthiae Act. 1. 9no quod primus post acceptum Spiritum Sanctum — 9m
in confirmationem fidei miraculum fecerit Act. 3. 10. quod — 10m
primus sententiam dixerit in Concil. Aplorum Act. 15.

11m. 11 quod pro hæreticum Simonem magum damnaverit Act. 8
12m. 12 quod illi soli Ecclesiæ, cui præfuit Petrus promissa sit stabilitas et perpetuitas.

Petri continuata successio.

Supponendum 3tio Christum non solum instituisse Petrum ut esset Universalis totius Ecclesiæ Pastor, sed etiam ut illa universalis potestas quam Petro dedit per continuam successionem in Ecclesia conservaretur, in uno capite a quo gubernaretur. Fundamentum sumitur ex illis duobus locis Matt. 16 super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam: et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. et Luc. 22. Ego rogavi pro te

Coroll. 1m Petrum

Petre ut non deficiat fides tua. Ex his testimonijs patet 1o Petrum esse petram quo nomine firmitas designatur, et perpetuitas. 2do Ecclesiam illam quæ super hanc Petram fundata est fore firmam

2dum

et immutabilem. 3tio fidem Petri numquam defecturam: hæc non debent intelligi eo sensu quo dicta sunt a discipulis Apostolorum sed illi intellexerunt hæc omnia esse promissa Petro non solum in sua persona sed etiam in officio, ut patet ex Epistola S. Clementis. Ex Epistola 3 Anacleti. ergo quod Petro dictum est non tantum ipsi in propria persona sed et eius in officio successoribus Conf. Quia cum Ecclesia semper sit una et eadem, si olim habuit universalem Pastorem etiam nunc et alias semper debuit habere.

Successor S. Petri est infallibilis Judex Controvers.

Conclusio 1a. Infallibilis Authoritas iudicandi ac proponendi res fidei est in illo qui in Regimine totius Ecclesiæ succedit S. Petro.

Fundamentum. Ratio 1a quia qui succedit Petro in potestate, habet eandem authoritatem quam Petrus habuit, sed Petrus habuit Jurisdictionem

1 interiorem et exteriorem in gubernatione Ecclesiæ et per consequens fuit supremus Judex circa controversias fidei. ergo idem habet eius

2. successor. Deinde quando Christus oravit pro Petro, ut non deficeret fides eius non solum oravit pro fide servanda in persona Petri sed etiam in officio Petri ut patet ex dictis. ergo qui est successor in officio, non potest in fide errare.

Conclusio 2da Summus Pontifex est successor Petri non tantum in potestate regendi particularem Ecclesiam Romanam sed etiam in universali potestate gubernandi Ecclesiam. probatur. Quia Petrus non ignorabat perpetuam successionem officij quod gerebat, ergo sine dubio aliquem successorem reliquit. nullus vero potest ostendi praeter Romanum Pontificem. ergo. minor probatur quia non potest ab adversarijs ullus ostendi. Deinde quia in omnibus historijs constat Linum Cletum Clementem etc. fuisse Petri successores.

Pontifex est S. Petri successor.

1m fundamentum

Linus Cletus Clemens Petri successores.

Dices Petrus non tantum Romae fuit Episcopus sed et Antiochiae ergo et potuit illi succedere Episcopus Antiochenus in primatu totius Ecclesiae. Adeo concedendo totum, sed non sequitur inde factum esse quod probandum esset; sed probari non potest. Constat vero Episcopum Antiochenum non successisse Petro in cura totius Ecclesiae, alioquin debuisset esse ius eius supremus omnium Episcoporum quod verum non est. Nam Concil. Nycoenum Can. 6. declaravit Episcopum Antiochenum esse tertium Patriarcham in ordine et dignitate, sicut semper fuerat, nec unquam Antiocheni Episcopi altiorem quaesiverunt locum.

Solutio obiectionis

Probatur 2do Conclusio quia adversarij fatentur Rom. Pontif. sibi usurpare primatum totius Ecclesiae. ergo vel statim post mortem Petri coepit usurpare vel alio tempore hoc non potest ostendi ergo illud sequitur.

2dum fund.

Probatur 3tio quia Pontifex Rom. solet in toto orbe Christiano instituere et deponere Episcopos, figere et refigere leges dispensare excommunicare, provocationes admittere de cuius consuetudinis non potest dari initium nisi a temporibus Apostolorum ergo certum est tunc coepisse Pontificem totum Christi orbem in Ecclesijs gubernare.

3m fund.

Probatur 4to ex patribus, concilijs et Pontificibus, quos plurimos citat Bellarm. lib. 2. de Pont. c. 13 et seq.

Authoritas doctorum.

Conclusio Romanus Pontifex est infallibilis Judex controversiarum fidei. probatur ex dictis. quia ille est

Pontifex est Judex controversiarum.

1m fund. infallibilis Judex, qui succedit Petro in primatu Ecclae
2dum sed Pontifex succedit Petro; ergo. 2do. Quia ut dictum
Inclusio est probatum oportet ut sit aliquis talis Judex in Ecclia, alias non
esset illi bene provisum, sed nec Scriptura, nec privatus
quis, nec Princeps Saecularis potest esse, ergo Pontifex erit.
3m Consuetudo Eccl. 3tio Ex perpetua Consuetudine Ecclae quia in omnibus saeculis
exorta sunt dubia vel haereses circa res Fidei quae
semper iudicio Pontificis determinatae fuerunt. 1o. Saeculo ex-
ortum est dubium an essent legalia observanda. Resolutum
1m Concil. Apl. circa legalia. est in Concil. Hierosol. praesidente Petro. in 2do Saeculo
exortum est dubium an esset celebrandum Pascha cum Judaeis et re-
solutum est a Victore Pontif. ita ut haeretici habiti sint qui
contrarium tenerent. 3tio Saeculo orta est haeresis Novati-
anorum qui docebant Ecclesiam post baptismum in peccata lapsos
absolvere non posse. hanc damnavit Cornelius Papa in
Concil. Rom. et sic per singula saecula de quibus videri potest
Bellarm. et Becang. ergo Pontifex semper in Ecclia est habitus
et est fuit Judex in rebus Fidei.

DISPUTATIO VI.

De Summo Pontifice Romano.

Postquam superioribus Disputationibus ostendimus necessario requiri aliquem Judicem infallibilemque controversias circa Fidei materiam dirimat, et haereticorum in eo constituendo opiniones refutatis praeter Rom. Pontificem nullum alium assignari posse diximus sequitur ut breviter de eo, eiusque potestate aliquid dicamus.

CAPUT PRIMUM

Quo Jure succedat Pontifex Romanus D. Petro Aplo?

Nam . Aliud ee successionem, aliud raem seu modum successionis.

Conclio 1a Successio alicuius in primatu Petri e ex insti- tuto Chri ac proinde Juris divini. Rao a. Successionis qua Rom. potius Epus, quam Antiochenus vel aliquis alius suc- cedat Petro an ex 1a Chri institutione sit n e certu; probabilior tn e opinio Negativa. pbr 1 pars quia ipse Chrus instituit primatu Ecclae in Petro duraturu usque ad finem mundi. ergo quisquis Petro succedit accipit primatu a Chro. 2da pars v. pbr. quia Petrus cu hanc potestatem accepit a Chro n hab ut ullam particularis Eccle- siae curam annexam, nisi post 4 aut 5. Annos, tum n. coepit Antiochiae residere et postea Romae, si ergo Petrus vel oio n administrasset particularem Ecclesiam vel mansis- set in sola Antiochena tunc certe vel Antiochenus vel quicunque alius quem Petrus designasset potuisset illi succedere. ergo quod Rom. Epus successerit, ex eius facto e voluntate, n vero ex 1a Chri institutione: intelligendu v. de Chri institu- tione, in Evangelio facta, putant n. n pauci Chrm postea iussisse ut Petrus Romae Epus fieret, ibique successorem haberet quod colligunt partim ex Epla Marcelli Papae quam scripsit Antiochenis, ubi scribit Petru iubente Chro Ro- mam venisse ibidemque martyrio affectu fuisse. Unde veri simile sit Chri voluntatem fuisse ut Romae et non alibi Petrus successore in primatu haberet quod si ita e dicendu eet et successionis modu ex Chri institutione ee et Juris divini n tn primaria, de qua in Evangelio ut dictu.

Conclio 2da Siquis absolute quaerat an Pontifex Roma- nus divino Jure sit caput totius Ecclesiae? Affirmative asse- rendu e: Nam ad hoc n requiritur, ut Pontifex, quatenus Ro- manus Pontifex e, sit Successor Petri: hoc n. controver- sum e, ut dictum, sed satis est, ut ipsa successio non

Successio Petri e Juris divini.

Rao succedendi non videtur.

Argum. ex 1 parte

pbr 2da pars

spectato successionis modo aut circumstantia aliqua sit et Jure divino ./. ut officium gubernandi totam Ecclesiam non sit ab hominibus, sed a solo Deo immediate institutum, sicut revera [illegible] est.

Conclusio 3tia Licet non sit de Jure divino Romanum Pontificem quatenus Romanus Pontifex est Petro succedere in Primatu, id ipsum tamen est de fide: multa non haec ita se habent ut convertantur, ut multis exemplis ostendi potest. v.g. non erat de Jure divino, ut Paulus haberet penulam, et illud tamen habere ipse est de fide est, secundum illud 2 Tim. 4. Penulam quam reliqui Troade affer tecum. Sic ergo etsi non sit forte de Jure divino Rom. Pontif. ut sic esse Petri successorem, est tamen de fide. Quod sic probo. Satis in scripturis revelatum est, esse aliquem Petri successorem in primatu Ecclesiae, quod autem sit Romanus habetur ex Apostolica traditione Petri quam declarant Concilia, Pontifices, et Patres tam Graeci quam Latini, ut ante dictum. Itaque haec posterior propositio in priori satis revelata est.

Conclusio 4ta Romanus Episcopatus et totius Ecclesiae non sunt hoc tempore duo Episcopatus realiter distincti, sed unus tantum. nam Petrus quando a Christo pastor fuit institutus totius Ecclesiae non adiunxit sibi Episcopatum Romanum eo modo et sensu quo hoc tempore Episcopus alicuius loci adiungit sibi alium Episcopatum vel Canonicatum, sed evexit Episcopatum Romanum ad maiorem dignitatem, nempe ad primatum seu Pontificatum totius Ecclesiae eo modo quo Episcopatus plures sunt evecti ad Archiepiscopatus, nec ideo dicuntur qui hos Archiepiscopatus habent bis Episcopi, sed semel tantum.

Ex quibus colligitur 1o cum quis in Rom. Episcopum eligitur eo ipso et totius Ecclesiae fieri pastorem.

I
Refutatur error eorum qui putant Pontificis authoritatem esse ab Apostolis

Colligitur 2do Eos omnes errare qui putant aliunde Pontificem quam Christo suam habere potestatem.

Ac 1o quidem errant qui dicunt Romani Pontificis authori-

tatem eo ab Aplis, idq pp tria testimonia. Unu Anacleti. Epla 2. ubi dicitr caeteros Aplos fuisse pares Petro et voluisse ipsu summu esse Principem. Alteru est Julij 1. epla 1. ubi dicit Aplos voluisse ut Ecclia Rom. haberet Primatu oim Ecclesiarum. Tertium ex Can. Ego Ludovicus Dist. 63 ubi Rom. Pontifex dr vicarius Petri, ex quo sex videt Petru Romano Pontifici authoritatem tribuisse; sed haec Testimonia nihil probant. — 1m arg. / 2. / 3.

Non 1m qa qndo Anacletus dicit Aplos Petru voluisse suu ee Principem, n loqtr de voluntate instituente, sed approbante et agnoscente id q Chrus instituerat. Hoc ptt ex eodem Anacleto Epla 3 ubi sic ait: Sacrosancta Rom. Ecclia non ab Aplis, sed ab ipso Dno et Salvatore nro primatu obtinuit. — Refutatur 1m

Nec 2dm quia Julius n loqtr de successione q e Juris divini et ee a Chro instituta, ut supradictu, sed loqtr de modo successionis asserens S. Petru et alios Aplos voluisse ut potius Ecclia Romana quam aliqua alia primatum obtineret. — 2m

Nec tertium quia sicut Pontifex Romanus in uno illo loco vocatr Petri vicarius, ita in sexcentis alijs vocatr successor ut passim videre e apud S. Patres aliosq Doctores. — 3m.

II

Errant 2do q dnt potestatem Pontificis esse a generali concilio, q probant 1o ex constitutionibus Novella 131 ubi sic legitr. Decernimus 2dm sacraru synodoru decreta SSm Veteris Romae Epum 1m ee oim sacerdotu. — Error eoru q putant eu a Concil. Generali / 1m arg. huius errons

Secundo pbant ex Concil. Calcedonensi Act. 16 ubi dr Romana Ecclesiam a Patrib. habuisse primatu eo q Roma eet caput Orbis terraru hoc tempore. — 2dm

Tertio pbat Illiricus lib. ctra primatu ex Aenea Sylvio q post fuit Pius II. Epla 288 q sic ait. Ante Nycoenu Concilium sibi qsqs vivebat et parus ad Ecclesiam Rom. respectus. — 3tium.

4tm Quarto Idem probari potest ex Concil. IV sub Symacho ubi sic legitur: Apostolicae sedi primo meritum B. Petri deinde Conciliorum venerandorum authoritas singularem in Ecclesijs tradidit potestatem. Sed horum facilis est solutio

Respondetur ad 1m Nam ad 1m Dicendum quod Decreta Conciliorum non dederunt sed declararunt Rom. Ecclesiae autoritatem, ut patet ex Nicolao 1. Epistola ad Michaelem Imperatorem, ubi sic ait: ista Privilegia huic Sanctae Ecclesiae a Christo sunt donata a Synodis non donata sed celebrata et honorata.

Ad 2dm Ad 2dm Dicendum quod decretum Concilij Calced. factum sit absentibus legatis Apostolicis, ut patet ex eadem actione: unde nullius roboris est cum constet Legatos deinde reclamasse imo Leo Pontifex cum ventum esset ad Confirmationem illius Concilij alijs confirmatis, illud unum damnavit.

Ad 3tm Ad 3tium Dicendum quod Aeneas Sylvius in tota Epistola ubi hoc dicit concedit, plane a Christo fuisse institutum et datum primatum Ecclesiae, quod nos contendimus. quod autem dicit ad Rom. Sedem parum fuisse respectum, nil aliud intendit quam Rom. Pontifices propter continuas persecutiones non potuisse libere et commode suam exercere authoritatem, quam a Christo acceperant, ac proinde caeteros Episcopos coactos fuisse sibi vivere, quia vix poterant a Summo Pontifice iuvari.

Ad 4tm. Ad 4tm Respondeo in isto Concil. tria dici. 1o Petrum primatum obtinuisse ob meritum Confessionis. 2do Primatum illum a Christo institutum esse. 3tio, Eundem a Concilijs declaratum ut in ipso concilio legi potest ex quibus non sequitur intentum.

III

Error eorum qui putant esse datum a Cardinalibus. TERTIO Errant qui dicunt Primatum Pontificis dari ab Electoribus Cardinalibus, probatur 1o Quia Petrus non fuit electus a Cardinalibus. 2do quia neque Clemens, neque alij post Clementem sunt electi a Cardinalibus, quamvis nunc a Cardinalib. designentur, non ideo ab ipsis datur potestas Imo Cardinales sua

á Pontifice accipiunt.

IIII Error haereticorum putantium Pontif. habere auctoritatem ab Imperatoribus.

Quarto errant plerique Haeretici dicentes Pontificem Rom. accepisse Primatum ab Imperatoribus, eiqdem varios á quibus haec sit data potestas, varij designant.

Alij n. designant Constantinum Magnum per Canonem Constantinus Dist. 96. ubi Constantinus decrevit Pontif. Rom. esse habendum eo loco ab omnibus Sacerdotibus, quo habetur Rex ab inferioribus Judicibus totius regni

Alij designant Constantinum IV ut Luther. de potestate Papae.

Alij vocant Imperatorem ut cum eodem Luthero lib. de supputat. temp. Illiricus in hist. de primatu. Calvinus a. dicit Pontificem accepisse potestatem in Graecos á Phoca Imperatore: In Gallos v. et Germanos á Pipino et Carolo Magno.

Sed haec facile refutantur; Constantinus n. Magnus non dedit sed declaravit quanta esset Summi Pontificis potestas, ut patet ex Can. cit. et donavit illi suum Palatium Lateranense et alia quaedam bona temporalia. Eodem modo Constantinus IV nihil fecit circa potestatem Papae sed solum circa electionem: Nam eius Praedecessores á temporibus Justiniani non volebant permittere electionem novi Pontificis nisi á se confirmatam: hanc consuetudinem sustulit Constantinus IV et declaravit illum esse Pontificem, qui ab Electoribus electus esset, non expectata Imperatoris sententia; quod a. ad Phocam attinet fatemur illum quandam Sanctionem edidisse qua declaravit Rom. Ecclesiam esse caput omnium, ut testatur S. P. N. Beda Venerabilis. Negandum tamen hoc illum instituisse, nam multi Patres et Imperatores qui ante Phocam vixerunt, agnoverunt Ecclesiae Rom. Primatum, ut ex historijs patet. Verum quo tempore Phocas Imp. volebant Epi Constantinopolitani supremam sibi arrogare potestatem Summi Pontificis, ad eos opprimendos declaravit Rom. Ecclesiam esse omnium caput Ecclesiarum, non a. Constantinopolitanam.

Refellitur.

Denique quod Calvinus ille haeresiarcha a Pipino et M. Carolo dicit ementitum est, licet n. susceperit protectionem Sedis Apostolicae contra Longobardos et alios hostes et donaverint Pontifici bona temporalia, nullam tamen unquam potestatem Ecclesiasticam aut dederunt aut dare potuerunt. Imo constat Gallos et Germanos ante Pipini tempora fuisse Rom. Pontif. in spiritualibus subiectos ut patet ex Epistola S. Bonifacii Mart. ad Zachariam, et ex S. Leonis Epistola quam scripsit ad Epos, quae ante Pipini imperium scriptae sunt. De Phoca vero iam dictum est:

Unde manet doctrina nostra Pontificem Romanum non tantum a Christo institutum esse in primatem sive caput totius Ecclesiae, verum etiam ab eo suam habere authoritatem ac potestatem.

CAPUT SECUNDUM.

An ad Pontificem Romanum pertineat Concilia convocare, iisque tanquam supremus Judex praesidere?

Nomine Concilii in Repub. Ecclesiastica idem intelligitur quod nomine comitiorum in Repub. Civili intelligitur, ut n. in hac controversia vel difficultas aliqua gravis oritur comitia instituuntur in Magistratu politico: sic in Ecclesia si quae difficultatis oriatur ab Ecclesiis concilium congregatur.

Conciliorum ortus. Ortum autem habent Concilia ab Apostolis, qui ut dictum supra[?] quid in Concilio a se convocato sit decernendum esse, ignorarent; sed ut formam conciliorum praeberent, celebrarunt primum Concilium Jerosolymis: Unde videtur Originem Conciliorum divinam esse quod videtur docere Concil. Calcedonense Act. 17. et Caelestinus Papa in Epistola ad Concil. Ephes. dicens esse demonstratam a Christo Matt. 14. Ubi fuerint duo vel tres in nomine meo congregati &c. Denique probabile est primum Concilium ab Apostolis, qui erant pleni spiritu Sancto non nisi eo ad-

monente celebrasse: q colligi videt ex illis Verbis. Visum e Spiru Sancto et Nobis.

Ndm 2do Conciliorum alia ee generalia, ideo sic dicta qa in ijs oes Epi totius orbis interesse debent, nisi legitime impediantur, et illis praest Pontifex qse p se vel per alios: Vocantur et Oecumenica, qa totius Orbis terrae concilia sunt. 1 Concilia generalia seu Oecumenica

Alia Nationalia, in qbs Archiepi et Epi unius regni vel Nationis congregant. qbs pest Patriarcha vel Primas aliqs, non tn non movere debet. 2 Nationalia

Primo q et haec vrslia et generalia dicant, qa non absolute sed tn secdm has Regiones in qbs fiunt e intelligendum.

Secundo provincialia dr ideo n. sic dnr qa ad certas tm provincias pertinent.

Provincialia sunt qbs intersunt unius provinciae Epi et huic pest Archieps seu Metropolitans. 3 Provincialia

Dioecesana sunt in qbs conveniunt unius Epatus presbyteri et his prees Eps. 4 Dioecesana.

Ndm 3tio Ex his obs Concilijs qdam sunt approbata qdam reprobata, qdam partim approbata partim reprobata. qdam nec approbata, nec reprobata.

Conclio 1o In Eccla Christiana solent convocari et celebrari concilia pp varias caas et utilitate 1o pp nova haeresim exsurgentem, ob quam caam IIII prima generalia concilia sunt celebrata. 2do pp Schisma inter II Rom. Pontifices, ut varijs temporibus celebrata sunt. 3tio ad resistendu hosti cois Ecclae. 4to ob suspicionem haeresis in Rom. Pontifice vel Tyrannis incorrigibilis: tunc n. deberet congregari Concil. generale vel ad deponendu si inveniret haeticus, vel

Caae celebrandi concilia.
1a haeresis nova
2da Schisma inter Pont. Rom.
3tia hostis cois Eccl.
4 Suspicio haeres. in Pontif.

ad monendum eum si incorrigibilis in moribus videretur. Nam ut in VIII Synodo. Act. ult. Can. 21. dicitur debent Generalia Concilia circa Pontificem Rom. cognoscere, non tamen audacter in eum sententiam ferre. 5to ob Electionem Pontificis: si n. Cardinales nollent eligere Pontificem, aut omnes simul perirent, tunc ad concilium generale spectaret decernere ad quem pertineret electio futuri Pontificis. 6to ob Reformationem vitiorum quae in Ecclesiam irrepunt.

5ta Electio Pont.

6ta Reformatio Ecclesiae.

Quando Concil. sint necessaria.

Observandum vero hic concilia nec generalia nec particularia etiamsi ordinarium Ecclesiae gubernationis modum spectemus esse absolute necessaria, si districte loquamur ut patet per singulas causas discurrendo. Indistincte tamen necessaria aliquando esse videntur. Si enim necesse est ut veniant scandala Matt. 18. et oporteat haereses esse 1. Cor. 11. necesse etiam est esse judicium aliquod quo et scandala tollantur et haereses damnentur.

Occurritur obiectioni.

Nec obstat quod Pontifex possit per se ferre leges et judicia quibus debeant omnes obtemperare Catholici, oportet enim eum ordinariis mediis ad haec procedere, et non novas revelationes exspectare quemadmodum vel fecerunt, vel fieri docuerunt Apostoli, eo sic ipsis adhibitis exspectare Dei directionem et assistentiam.

Pontificis non Imperatoris est convocare Concil.

Conclusio. Autoritas indicendi et convocandi concilia ob causas dictas spectat ad solum Pontificem non autem ad Imperatorem. Dicitur Generalia, quia ut supradictum alia ab aliis indicuntur: probatur conclusio 1o quia ad illum pertinet convocare qui potest in nomine Christi convocare, ut Christus dirigat et praesideat. Secundum illud Matt. 18. Si duo vel tres congregati fuerint in nomine meo etc. Sed non potest hoc Imperator, ergo. Probatur minor quia ad id requiritur spiritualis jurisdictio quam Imperator non habet. Probatur M. quia in negotio spirituali non potest saecularis judicare in superiori sensu est. Probatur 2do quia ut aliquis possit alium coactive convocare, debet habere

1m Fund.

a. Disp. 5. c. 3. concl. 1.

2dum Fund.

Jurisdictionem, sed Imperator non habet in omnes Jurisdictionem, qui in eos ad concilia generalia convenire debent, ergo Pontifex habet ut probatum est, cum sit visibile Ecclesiae caput. ergo ad illum pertinet. Disp. 5. c. 4. concl. 2.

Objicies plura sunt concilia indicta a solis Imperatoribus et tamen a Pontifice approbata ergo habent potestatem ad ea convocanda. Concil. ab Imperatoribus videntur indicta. probatur antecedens. Quia Concilium Nycaenum a Constantino Magno indictum est, ut Rufinus lib. 10 hist. c. 1. testatur. Constantinopolitanum a Theodosio seniore ut habet Theodoretus lib. 5. c. 9. Ephesinum 1. a Theodosio Juniore ut Evagrius lib. 1. c. 2. et alia ab alijs. Respondeo haec omnia, et quaecunque ab Imperatoribus indicta concilia licet ab illis indicta et congregata sint, consentiente tamen Pontifice eo non sine eius authoritate de quibus videri potest Baronius. 1 Concil. Nycen. a Constantino. 2 Constantinopolit. a Theodos. Sen. 3 Ephesinum a Theodos. Jun. Respondetur.

Dices Praedicta Concilia coeperunt primo esse, quando Imperatores coeperunt esse Catholici ergo signum est Imperatorum authoritate celebrata esse, si enim autoritas Pontificis sufficeret, cur CCC plus annis non sunt celebrata, antequam Imperatores erant Christiani? Respondeo Ideo, quia non erat opportunitas ob continuas persecutiones, quae fiebant in Ecclesias, et impediebant Conventum Episcoporum. Replica prima. Respondetur.

Dices Sed cur plurimis Concilia generalia prima ab Imperatoribus cum consensu Pontificis et posteriora a solo Pontifice convocantur? Respondeo ob has potissimum causas. Quia tum Pontifices subjiciebant se in temporalibus Imperatoribus. 2do quia Imperatores faciebant omnes sumptus ne fieret dispendium Ecclesiarum 3tio quia semper habebant in aliqua urbe Imperiali ac provinciis poterant sine eius authoritate convocari, et celebrari. Replica 2da. Respondetur. Cur ab Imperat. fuerint olim concilia vocata? 1a causa 2da 3tia.

Conclusio 3tia Ad Pontificem tamquam ad supremum Judicem spectat, non tantum convocare Concilia sed etiam illis cum authoritate praesidere. Est contra haereticos dicentes non Pontificem Pontificis est conciliis praesidere.

1m fund. Sed Imperatorem debere praesidere. Sed pbr quia Concilia ac Pres vocant Pontificem Pastorem Patrem ac supremum caput Ecclie, Catholicos v. reliquos oves filios subditos; sed hi n. dbnt praesidere ergo ille. Imperator v. cum nec pastor, nec Pater nec caput Ecclae sit vel vocetur, ovis, filius et subditus erit ergo subesse n. praesidere debebit. pbr 2do quia in Concilio Aplorum praesideb

2um fund. exemplum S. Petri
at Petrus, et sententiam dixit. 3tio constat ex historijs

3um fund.
Imperatorem nunquam fuisse praesidem in ullo Concilio ut ostendit Baronius et Bellarminus in lib. et concil.

CAPUT TERTIUM

An Pontifex sit supra totam Ecclesiam atque adeo supra Concilium generale?

1a Sent. Negativa
Gerson. Almaing. Alfonsus. Adrianus VI. Parisienses.

Sunt nonnulli et Catholici qui negant, ut Gerson Almaing, Alfonsus a Castro et Adrianus VI. et plerique Doctores Parisienses: hi n. docent Summum Pontificem etiam quatenus Pontifex est posse docere haeresim si absque concilio aliquid definiat et consequenter dant infallibilitatem judicij n. in Pontifice sed in Concilio legitime congregato esse.

2da Sent. Affirmativa. vera censetur.

Conclusio 1a Pontifex est supra totam Ecclesiam et consequenter et supra Concil. generale, nec ullum supra se judicem in terris agnoscit. Est communior et tutior Sent. Theologorum.

1m fund.
pbr 1o quia Pastor est supra oves et caput supra membra ratione regiminis. At Pontifex est caput et Pastor ergo. Quod pastor sit pbr ex illo Jois 21. Pasce oves meas. Quod caput pbr ex Concil. Florent. ubi expresse definitum est Pontificem esse totius Ecclesiae caput. Item ex Concil. Constantiensi sess. 15 ubi damnata haeresis Huss dicentis Papam n. esse caput

2um fund.
Ecclesiae. Pbr 2do quia Pontifex est immediatus Christi vicarius ut habetur in Concil. Lugdun. et Florent. ergo post ijs omnibus visibiliter quibus Christus praeest invisibiliter. At totius

Chri sit toti Ecclia invisibiliter go. 3tio Quia ipsa Concil. fatent Pontificē à nemine posse iudicari. go supponunt Pontificem eē supra totam Ecclesiam et consequenter supra oia Concilia. ans ptt. ex Concil. Sinvessano, ubi Patres hic Pontificem alloquunt, suo te ore iudica, nā prima sedes à nemine iudicat. 2do ex Concil. Rom. sub Sylvestro quod Can. ult. sic ait: Nemo primam sedem iudicabit. Item ex Concil. Lateranensi sub Alexandro III ubi dr maiori cautela debere eligi Pontificem, quam alios Epos, qui si hi se male gerant, deponi possunt, n̄ ille. Deniq. ex Concil. Lateranensi ult. sub Leone X. ubi ex professo dr sess. 11. Pontificem eē supra oia Concilia et contrarium reprobat decretū, q fuerat editū in Concilio Basileensi. ptt 4ta conclio Quia licitū ē appellare à Concilio ad Pontificem n̄ cōtra. ptt. sto ex ipsis Pontificibq Gelasio in epta ad Epos Dardani cuncta, ait, p mundū novit Ecclia, q sacrosancta Rom. sedes fas habeat de oibq iudicandi, nec cuiquā liceat de eius dubitare iudicio. Pascali Papa cap. significasti et elect. ait in Concilijs statutū non inveniri, quas Romanae Ecclae leges concilia pscripserint, cū oia concilia p Rom. Ecclae authoritatem eē facta sint, et robur acceperint et in eorū statutis Romani Pontificis ex cepiat Authoritas. Idem inquiunt Nicolaq I. epta ad Michaelem Imp. Greg. lib. 9. Epplarū epta 39. Innocentiq III serm. 2do de consecrat. Pontif.

3m fund. Pontifex à nemine iudicat.

a hic pontifex erat S. Marcellinq Mart. q lapsq erat in Idolat. metu ex timore mortis.

4tm fund.

5tm

Conclio 2da Quamvis hæc quæstio n̄ sit pspicue definita tn̄ hoc tempe valde temerarium eēt negare Pontificem eē supra Concil. generale cum pp alios raēs et authoritates allatas, tū maxe pp Conciliū Lateranense ult. et Florentinum non ē tn̄ oio irrefragabilis, nā Concil. Florentinū n̄ definivit expresse Pontificem esse supra Concil. sed tn̄ dixit Pontificem eē Vicarium Chri et totiq Ecclae caput. Lateranense v. quamvis expsse definierit ut dictū aliqi tn̄ dubitant an illud Concilium fuerit vere Generale. Deniq n̄ constat

Vbi possit colligi an definierit aliquid definiri tamquam de fide.

quando definierit hoc tamquam de fide, quando n. Concilia volunt defi-
nire de fide aliquid, dicunt se explicare fidem cathol. vel haereti-
cos habendosque qui contra sentiunt, vel quod contrarium dicunt anathema
quando nihil tale addunt, non est certum esse de fide.

Pontif. habet infallibilem authoritatem et extra concilia.

Concilio 3tia. Pontifex habet authoritatem infallibilem
iudicandi de rebus fidei sive solus sit, sive cum Concilio ge-
nerali, neque accipit hanc infallibilitatem a Concilio sed Con-
1° cilium ab ipso: probatur 1° ex dictis quia Pontifex est supra Concil.
generale ut dictum, ergo non potest ab illo suam authoritatem
2° accipere. 2do probatur. quia Pontifici non a Concilio promissum
3° est quod non deficiet fides ipsius. 3tio quia Pontifici non concilio
4° dictum est, pasce oves meas. 4to quia concilium sine Pontifi-
5° ce errare potest, ut patet in pluribus concilijs. 5to quia con-
cilia petunt confirmationem a Pontifice, nec habentur legi-
6° tima nisi sint confirmata. 6to. quia a Concilio ad Papam
7° fit appellatio, non contra. 7mo quia Pontifex sine concilio
multas haereses damnavit, ut Pelagij, Priscilliani, Jovi-
niani, Vigilantij et aliorum, quas eo ipso pro haeresibus
habuit tota Ecclesia.

Occurritur obiectioni.

Hinc tamen non sequitur frustra concilia convocari, ut obijciunt
contrarium opinantes, quia quamvis Pontifex infallibiliter

Cur papa convocare debeat concilia.

definire possit absque concilio, nisi Deus ipsum impediat, debet
tamen vi dicti superius per ordinarijs medijs procedere ad definitio-
nes, et per concilia facilius quae definiuntur divulgantur, et com-
munique suavius hoc modo procedit, quam si Pontifex solus absque
concilijs definiret. Dixi nisi Deus impediret, quia si Pontifex
suo Iudicio nimium confidens et superbiens temere aliquid iudi-
care vellet, Deus singulari quam habet in Ecclesiam provuden-
tia non permitteret.
Dices fieri potest ut Pontifex aliquid temere et non sufficienti adhibi-
ta diligentia definiat ergo tunc saltem videtur ipsius definitio
fallibilis futura. Respondeo Deo N. aris quia Spiritus S. qui regit Ecclesiam

n permittet Pontificem temere et sine diligentia aliquid defi
nire.

Notandum tamen hic quando dicimus Pontificem esse infallibilem Judicem
loquimur de Pontifice quatenus pontifex est, et de errore iudiciali na
turae est persona privata neque de errore personali, possitne Ponti- An Pontif. ut persona privata errare possit?
fex tanquam persona privata errare controversum est: Negant Pighius
et Bellarminus quia dicunt Petro et successori eius dictum est, Rogavi
pro te, ut non deficiat fides tua. Alij negant, Illud certum
est Pontificem in rebus fidei errare posse ex ignorantia,
quia non omnia semper perspecta habet quae sunt de fide, possitne a.
fieri haereticus ut privata persona non ita certum est, certior
tamen pars affirmativa videtur, quia non dictum est Petro ne deficiat
fides tua intelligendum videtur de successore ratione officij tantum, non
personae et non pauci sunt qui revera aliquos Pontifices dicunt
fuisse haereticos et secundum hanc sententiam explicandi
sunt sacri Canones, qui dicunt non esse deponendum verum Pontifi
cem, nisi propter crimen haereseos cum non ut bene apparet sup
ponat Pontificem posse esse haereticum, intelligendum est
ut hominem privatum, non ut Pontificem. probatur quia cum Ponti
fex aliquid definit nihil definit nisi quod erat controversum
apud Catholicos, ita ut ante definitionem liceret sine haere
si utramque partem defendere ergo quando definit alteram par
tem non definit haeresim, ita ut ipse haereticus sit.

Obijcies 2do Si Pontificis Judicium de rebus fidei est
infallibile ergo et quando iudicat quae scriptura canonica sit et
quae non sit Item quo sensu sit intelligenda scriptura et quo non
ergo ipse erit supra scripturam. probatur quia qui iudicat aliquem
ille est supra illum quem iudicat ergo si Pontifex iudicat de
scripturis ille est supra scripturas ergo scripturae habent autho
ritatem a Pontifice, quod est absurdum. Haec obiectio tri
umphus est adversus catholicos. Verum in ea ipsa obiectione mi
rum stupidi deprehenduntur. Idem ipsum argumentum in ipsos meo pt
retorqueri, quod summo Pontifici et toti Ecclesiae tanquam crimen

gravissimum obijciunt: Volunt n. sibi Scripturas interpretanti
bus haberi indubitatam fidem, et non credentes tanquam hære
ticos damnant, atque ipsi sese hac ratione supra Scripturam
constituunt.

Respondetur tamen ad obiectionem Judex conferri potest vel cum homine quem iudicat, vel cum lege secundum quam iudicat, si conferatur cum homine quem iudicat proculdubio est supra illum praesertim quoad authoritatem iudicandi: si cum lege non semper est supra illam nam fieri potest ut Imperator v.g. propria authoritate condat aliquam legem et velit omnes inferiores Judices secundum eam iudicare, in tali casu inferior Judex non est supra legem Imperatoris. Ita hic se res habet sacra Scriptura est quasi lex seu ~~mor~~ norma et Regula habens divina authoritate quae a Deo condita est, et Pontifex iudicat suos subditos iuxta has leges.

Si quaeras An ergo maior sit authoritas Scripturae quam Pontificis Respondendum utramque esse divinam, et immediate a Deo unde nec Pontifex a Scriptura, nec Scriptura a Pontifice suam accipit authoritatem, nihilominus quemadmodum Scriptura explicat quod sit authoritas Pontificis, sic Pontifex quod Scriptura divinam habeat authoritatem et quae non.

Quaeres Si ut dictum est Pontifex ut privata persona fieret haereticus an eo ipso deponeretur? Respondeo quod non; sed sicut in electione designatio personae necessaria est, licet collatio potestatis sit a Deo, ita ad depositionem necessarium est Ecclesiae iudicium, quo declaretur infidelis, et tunc eo ipso amitteret dignitatem et Jurisdictionem;

Nec sequitur inde Concilium aut declarantes illum esse infidelem esse supra ipsum, non magis quam ex eo quod possit ab ijs eligi sed solum utuntur Jure defensionis declarando illum esse Infidelem, nec refert quod illa depositio sit quaedam poena quam infligere ad superiorem pertinet, non n. deponentes sed Deus infligit ipsum privando potestate Papali. Videri

pt Caiet. et Author. Papae c. 18.

Obijcies Papa dbt ee Christianus. Sed haereticus n ē Christianus ut supradictū go quamprimū fit haereticus n ē amplius Papa. Resp. deo Talis Papa n eet qd vn Christianus simpl. qa n haberet verā fidem, tn et characterem hbt et ē t conveniens ipsū ad Eccliae regimen et utilitatem retinere potestatem a Chro concessam, donec infidelis ab Ecclia declaretur.

Si quaeratur Unde statim facta tali declarac. gstat deponi Pontificem iure divino? Resp. deo colligi id ee, Epla 1. Clementis ubi ait Petrū decrevisse haereticum Papam ee deponendū. 2do Ex S. Scripturis, q dnt haereticū vitandū esse. 3tio Ex cōi consensu Ecclie et Pontificū. 4to Ex rae naali qa non ē credendū Dnm Eccliam destituisse oi remedio, in tanto periculo. Porro talis depositio potius videretur pertinere ad Generale Concilium Eporum quam ad Cardinales, cum sit res valde magni momenti. Et licet Congregao Concilij ad Pontificem pertineat in hoc tn casu ad Eccliam sive ad Praelatorū congregaem pertinet. Quod si Pontifex vellet impedire n ēet illi obtemperandum cū gravissimū foret inconveniens si Ecclia tali malo liberari n posset.

Ndm idem faciendū foret Papae q mundano amore aut timore sine interiore infidelitate exterius haeresim profiteretur aut aliam infidelitatem cū Eccliae scandalo si tn in ea re corrigi nollet. 2do Pontificem ob nullū aliud crimen vel criminū multitudinem deponi posse quantumvis incorrigibilis sit, qa id aperte dnt auctoritates conciliorū et Pontificū. Quod si aliqndo factū sit, vel factū ē tempe schismatis, vel ipsemet Pontifex pontificali dignitati abdicavit.

CAPUT QUARTUM.

An Pontifex in legibus ferendis, in canonizatione Sanctorum, et propositionibus qualificandis errare possit.

Conclusio 1a Pontifex sibi Dei assistentiam, qua fiat ut in generalibus legibus ferendis quae omnes Christianos obligent non possit errare, statuendo aliquid quod repugnet legi divinae aut naturali; hoc n. videtur promissum a Christo cum Joannis 16 dixit cum venerit Spiritus Paracletus docebit vos omnem veritatem, et Ratio est: a posteriori quia si Pastor cui tenentur oves obedire ad devia errorum ducere posset, totus grex necessario erraret; hoc a. nec factum est, nec fieri potest ut supra probatum est de Ecclesia. Dictum est in generalibus legibus: nam in particularibus sententijs quae potius ex facto quam ex jure pendent, fieri potest, ut Pontifex erret.

Conclusio 2da Potest Pontifex leges Conciliorum generalium et suorum Praedecessorum quae non pertinent ad statum Sacramentorum aut quae non habent necessariam connexionem ad legem divinam sed sunt mere juris Ecclesiastici abrogare et in ijs dispensare etsi statutum esset a Concilijs et Praedecessoribus ne fieret huiusmodi abrogatio aut dispensatio, sine causa tamen quando utiles manent ad legem Dei servandam abrogans et dispensans graviter peccabit. Est Victoriae in Relect. de potestate Papae et Concil. qui addit hoc verum futurum, quamvis Concilium esset supra Pontificem: ratio eius est quia oportet esse talem potestatem eiusmodi leges mutandi, quando necessitas aut usus postulaverit, cum ergo Concilium non semper possit adesse ad huiusmodi casus ingruentes oportet eam in Pontifice esse: huic rationi addit quod alias Papa non

esset Christi Vicarius neque haberet plenitudinem potestatis

Conclusio 3tia Non pt Pontifex errare in Canonizatione Sanctorum Ratio quia alias Ecclesia gravissime errare posset eos tamquam Sanctos invocando qui forsitan essent in inferno Ex quo is error omnino perniciosus. Et Confirmatur Quia non licet fidelibus dubitare de gloria Sancti Canonizati, ut sub praecisa obligatione praecipiunt Pontifices in ipsa Canonizatione ergo oportet ut illi praecepto non possit subesse error alias deficeret Deus in re tam necessaria Ecclesiae, quod est extra providentiam et promissionem eius.

Dices Testes qui de miraculis alijsque signis sanctitatis deponunt, fallibiles sunt, ac proinde et fallibile poterit esse Pontificis ex huiusmodi testimonijs iudicium. Respondeo cum Praecept. Sancto Quodlib. 9. a. 16 et conc. praeservat non Deus Ecclesiam et Pontificem ne in talibus per fallibile hominum testimonium fallantur. Haec de re et de tota ratione Canonizationis videri pt Ludovicus Torrez Disp. 16 et 17.

Conclusio 4ta Pontifex errare non pt in Approbatione Institutorum Religiosorum Ratio est: quia oportet ut Ecclesia habeat Securitatem et certitudinem non tantum in praeceptis sed et in Consilijs et in via perfectionis; Item quia approbare Religionem est quasi canonizare tale Institutum ut Sanctum ergo ad providentiam Spiritus Sancti spectat, ut in hoc non permittat errare Ecclesiam quam specialiter regit.

Conclusio 5ta Pontifex neque errare quando toti Ecclesiae ex cathedra declarat aliquem contractum esse licitum aut illicitum: hoc enim Ecclesiae Sanctitas postulat, ut non profiteatur bonum malum, vel malum bonum, profiteretur autem si caput eius ita praescriberet.

Conclusio 6ta Pontifex non pt errare in qualificandis propositionibus. Ratio quia Ecclesia est columna et firmamentum,

tum Veritatis 1 Tim. 3. et promittitur ei Spiritus Veritatis sive perpetua Spiritus S. assistentia quae doceat omnem Veritatem Joan. 14 et 16.

Propositiones damnabiles.

Notandum Propositiones in S. Theologia damnabiles, aliqua ratione directe aut indirecte Fidei contrarias aut bonis moribus nocivas in variis gradibus constitui, prout magis vel minus ipsis adversantur. atque ita ignominiosis notis notari, quibus earum qualitas notatur, ideoque dicuntur per ea notas qualificari; Solent autem revocari ad 6 gradus.

I Gradus haeretica

In primo gradu est propositio haeretica quae est materialis haeresis sive obiectum formalis haereseos est, nempe propositio aperte opposita sive contrarie sive contradictorie Veritati alicui Fidei, de qua tamen certo constet esse de fide.

II Gradus Erronea

In Secundo gradu est Propositio erronea, sive error in fide opponiturque veritati certae Theologicae.

III Gradus Male sonans seu aequivoca.

In Tertio gradu est Propositio male sonans, nempe propositio aequivoca quae cum in proprio sensu aliquo possit esse haeretica, et in alio et proprio sensu Catholica, absolute nihilominus absque distinctione et declaratione profertur.

IV Gradus offensiva piarum aurium.

In Quarto gradu est Propositio piarum aurium offensiva quae aliquid indecens vel indignum in materia Religionis profert.

V Gradus Scandalosa

In Quinto gradu est Propositio Scandalosa quae occasionem aliis praebet ruinae in materia Fidei vel aliarum virtutum.

VI Gradus. Temeraria.

In Sexto gradu est propositio temeraria quae sine sufficienti fundamento contra communem Doctorum sententiam asseritur, vel quae proprio Judicio solo absque sufficienti auctoritate vel ratione excogitata est. Dantur etiam aliae propositiones Seditiosae, Iniuriosae, Impiae, Blasphemae, sapientes haeresim; sed ad dictos 6 gradus revocari

Notandum 2do quamvis illi gradus Propositionum formaliter distinguantur, et applicentur, accipiendo illarum significatum non secundum latitudinem significatus, sed prout ex usu Theologorum prescisis sumuntur, nihilominus plures illarum possunt aliquando in eadem propositione convenire: sic in Concilio Basileensi illa Propositio Christus quotidie peccat dicitur erronea, scandalosa et piarum aurium offensiva.

Observandum tamen harum propositionum descriptiones non esse apud omnes easdem, quia nonnulli sunt qui aliter describant.

Conclusio 7ma Contingit interdum Pontificem aliquam opinionem definire, tanquam probabiliorem, quod ut non efficit opinionem esse de Fide, ita neque impedit quominus postea tanquam certa de fide definiatur. Est Suarez. Torrez addit Pontificem saepe permittere ut duae aliquae opiniones possint probabiliter defendi ita ut fas sit unam earum defendere sine censura alterius idque fieri tum ad sedandas controversias, tum ut successu temporis magis appareat veritas donec Ecclesia aliquid discernat aliud.

Quaeres qua ratione discerni possit an quae in Decretalibus Pontificum asseruntur debeant habere pro definitione sedis Apostolicae an vero solum pro sententia privata Pontificis.

Respondeo Non quidquid continetur in Jure Canonico seu Pontificio pertinere ad iudicium Fidei. 2do Quod Pontifex in suis decretalibus addit praeter id quod principaliter agitur non esse Fidei: quod etiam in definitionibus Concilij observandum est, et oportet habere intentionem concilij satis notam et contra quem errorem fiat definitio. Addit tamen quando Pontifex in sua definitione utitur ratione aliqua tanquam unico et necessario fundamento definitionis, non posse tunc sine iniuria definitionis refutari eam rationem quando sine illa neque consistere definitio. 3tio Ut sit Fidei quod Papa decernit non sufficit id rescribi particulari Ecclesiae, sed debet dari universae Ecclesiae, vel Ecclesia universalis in eo doceatur.

4to Qndo Pontifex n loqh asseveranter sed p modum opinantis, ut sic videh, non videh; n credimg &c. certum e signu q n intendat definire. 5to Certu signu q aliqua definitio edita sit a Pontifice ex cathedra agente est, si eadem definitio ab Eccl'ia recipiatr, et currente promulgatis tempe a Sede Aplica n revocetr quiaidem Divinus Spus q Pontifici definienti adest, Eccliam movet ut definitionem recipiat; contra v. si talis definitio currente promulgatis tempe a Sede Aplica revocetr atq ita ab Eccl'ia non recipiatr, signu e illam n emanasse a Pontifice tanqm ex cathedra agente.

CAPUT QUINTUM.

An Pontifex habeat Jurisdictionem immediata in singulos Chri Fideles?

Conclio 1a Apli sua Jurisdictione a Chro immediate acceperunt. Rao e qa ad essentiam Apli pertinet ut sit missus a Chro, sicut Legatus a latere dbt mitti a S. Pontifice. unde S. Paulus tam serio docet se non ab hoibus sed a Deo assumptu ee ad Aplatum et Barnabas una cu Paulo missus a S. Spu Act. 13. et Matthias eligitr sorte divina Act. 1. pbr 2do qa Matt. 10 Marci 6. et Luc. 9. Apli Chri ab eo immediate missi sunt ad domu Israel et Jois 20 Matt. et Marci ult. ad oes Gentes. Neq n. dictu soli Petro sicut misit me Pater, sic et ego mitto vos, sicut dictu e Pasce oves meas, sed oibus Aplis

Conclio 2da Oes Apli immediate a Chro ordinati sunt in Sacerdotes et Epos. pbr qa oes Apli acceperunt potestatem ordinandi et consecrandi Episcopos: haec aut pre supponit ordinem Eporum.

Dices Refert c. 2. D. 66 ex Anacleto Jacobu fratrem Dni ordinatu ec Epm á S. Petro, Jacobo et Joe. Addendu cu Glossa. hanc ordinatae fuisse Hierosolymitana Sedem S. Jacobo collatam, non a. Epatg ordinem: q si q ritg adhibiti sunt, q videant pertinere ad consecraem ut vindicat Anacletg, dicendum eo pertinere ut p potestate Excellentiae á Chro prig ordinatg p huiusmodi ceremoniam visibilis Ordinatis forma fieret ordinandoru in posteris.

Conclio Quamvis Apli potuerint ordinare Epos in Civitatibg á se conversis inconsulto Petro, tn post illoru mortem potestas illa fundandi Ecclias ex qua promanabat illa potestas extraordinaria constituendi p Civitates Epos remansit in uno Chri Vicario Petri Successore. Ita ut Epi ab Aptis ordinati non potuerint sibi passim eligere Successores aut modu eligendi pscribere inconsulto Petro aut eig Successore, aut sine eig consensu atq adeo sine hac Papae ptate nulla á Deo immediate aut mediante hoe, aut hoim consensu in Epos derivat. Ia pars pbr qr Paulo q Timotheu et Titum ordinavit. 2da pars pbr qa postulabat id unitas Ecclae Vrslis conseruandae. 2do qa oportet caput influere in membra oia. 3tio qa nisi Jurisdictione á Pontifice haberent, n magis auferri posset ab eo, quam potestas Ordinis q nullo modo pt auferri.

Obijcies 1o Act. 20 Dni Epi positi p Sprm Sanctum regere Ecclam Dei go Non accipiunt Jurisdictione suam á summo Pontifice. Rdeo Id ideo dici 1o qa q legitime vocant ad Epatum et sibi eum honore non assumunt recte dnr ad eiusmodi munq á Deo vocati. 2do qa hoe particulariter veru e in illis quos constituerant Apli q in rebg Ecclicis singulari Sprs sancti inspirae dirigebat, ad quos ipsi Aplici loquunt. 3tio qa Ecclia q habeat Epos Juris divini est ita ut non possit Pontifex sue arbitratu oo

Epatu delere, sed potius ei incumbit providere Ecclesiis per totu orbem d Epis. 4to Quia Epi immediate a Deo potestatem Ordinis hnt.

Secundo Concil. ~~Stare~~ Trident. Sess. docet Epos succedere Aplis: hi a immediate habuerunt sua Jurisdictione a Chro ut dictu e, go et Epi. Adeo Epi successerunt Aplis n in Aplatu, et in Extraordinaria Jurisdictione: nam in ea n hbt locu successio, sed rae Ordinis Epatus et ob proportione Hierarchiae Ecclicae n qua post Pontifice sunt Epi, sicuti post Chrm erant Apli.

Tertio Epum habere aliqua Jurisdictione e iuris divini non go hbt eam a S. Pontifice. Adeo n seq. quo ita e Juris divini Epm hbre aliqua Jurisdictione ut simul sit Juris divini ut eam accipiat a summo Pontifice, sicut sacerdos in ordinae sua accipit immediate a Deo potestatem absolvedi quam tn n pt exercere nisi post acceptam ab Episcopo Jurisdictionem.

Quarto Papa vocat Epos Fres go n hnt ptatem suae Jurisdictionis ab eo sed simul cum ipso ab eodem Chro alioqui potius essent Vicarij Pontificis quam Fres, sicut ipse Pontifex e Chri Vicarius a quo Jurisdictionem hbt. Adeo sunt oes Fres eius potestate Ordinis, potestate a. Jurisdictionis n sunt, quamvis ipso mediante constituti sint Rectores Ordinarij, Pastores et Sponsi Ecclesiarum. Neque tn sunt Pontificis Vicarij, qa ad raem Vicarij n sufficit ab aliquo potestatem accepisse, q patet in Chro, q a Patre potestatem accepit et tn eius Vicarius n e.

Quinto S. Greg. Lib. 4. Eplarum. Epla 22. 36 et alijs cum Pelagio reijcit tanqm prophanu hunc titulum Oecumenicus Episcopus et dicunt Rom. Pontifices n debere sibi usurpare, qa si oes Epi haberent sua Jurisdictione a Pontifice, non videtur quare hunc titulu refugerent

Ad 3o dico Oecumenicus siue Vnlis duobus modis dici pt Epus: po vt is sit Eps oecumenicus, q in suo statu manentibus alijs oibus Epis supereminet: et hoc modo Rom. Epus est, et sic à Calcedonensi Concil. appellatus. 2do dr pterquam nemo sit Epus sed q solus p vniuersam Ecclam sit Epus et pp hunc 2dm modum iudicarunt isti Pontifices titulu illu esse prophanu, vt ptt ex ipsoru varijs locis citatis. Adderi pt 2do forte displicuisse illud his Pontificibus in hoc vocabulo q Pontifex n sit pprie, si ordinis spectemus potestatem, Eps Eporum, sunt n. oes Epi quo ad Ordinem pares, et propterea non immerito vt dictu à Pontifice Fres appellantur, et eo sensu solus Christus Vnlis Ecclae caput dici potest. Habemus go vnu sensu quo nullus Eps sit Vnlis. Alteru quo solus Christus. Tertium quo et Pontifex dici possit, quamvis titulo abstineat.

Conclio 4ta Pontifex Rom. hbt potestatem iurisdictionis in oes et singulos Christianos, n tm qa in ipsoru Epos hbt, sed et immediate in ipsos, sicut hbt in sibi subiectos Diocesis Romanae. pbr 1o qa Christus comisit Petro oes oves go et successori eius. 2do qa in Concil. Florent. definitu est Rom. Pontificem ee oim Patrem et Pastorem. 3tio quia qndo Pontifex dat iurisdictione Epo alicui in hanc vel illam Ecclesiam absq dubio illam hbt sed coicando eam alteri n spoliat se ea alias n eet in ipso plenitudo potestatis. 4to quia non recte ferret leges inconsultis Epis totu orbem obligantibus.

Et haec de Pontifice eiusq potestate.

DISPUTATIO VII.
De Actu Fidei.
CAPUT PRIMUM.
In quo consistat Fides?

Egimus in superioribus de obiecto ac propositione aliisque ad fidei
doctrinam pertinentibus: quaerimus iam in hac Disp. de actu
eius interno, de externo in sequenti acturi.

S. Augustinus lib. de praedestinatione c. 2. dicit: Credere est
Definitio S. Augustini. cum assensione cogitare. quam Definitionem explicat Becanus
et recipit cum Valentia q. 2. p. 1. qui dicit duo esse in actu fidei
obscuritas nimirum et firmitas, seu Certitudo: Obscuritas ex-
plicatur in data Definitione, verbo cogitare. Firmitas vero
in voce assensionis.

Verum dicendum videtur hanc Definitionem non esse suffi-
cienter in his verbis comprehensam et adaequatam, si ipsa verba tantum
considerentur, quia sic quis actus Discursivus, qui fit scientiis naturalibus
potest etiam vocari cogitatio cum assensione. Ideo Deum dicendum
Vide S. Thom. 2a 2ae q. 2. a. 1. in corp. ubi optime explicat hanc definitionem. quamvis et explicationem allatam admittamus, quia sic et Theolo-
gicis Conclusionibus conveniet, quae certae sunt et obscurae, ut
in Disp. de nostra Theol. dictum est atque probatum.

Dices Ergo D. Aug. non recte definivit Actum Fidei?
Respondeo S. Doctorem non voluisse fidem definire sed intentum
fuisse ipsi solum probare hominem non posse credere sine gratia,
quia nihil quod pertinet ad pietatem possumus ex nobis cogi-
tare quasi ex nobis 2. Cor. 3. Sed tamen fide est cogitatio cum

assensu qo n̄ ē ex nobis, quasi ex nobis sed ex grā Dei.

Fides actualis Definitur sic.

Conclusio 1ª Clare actus Fidei sic explicatur: Est assensus rei á Deo revelatæ ꝑ eius authoritatem. Hæc Definitio colligitur ex dictis Disp. 1. de obiecto form. Fidei. Circa quā notandum posse aliqd credi dupliciter ob divinā authoritatem, primo ita ut qs credat ꝑ illam in se et ꝑ se, n̄ resolvendo ulterius assensū. 2do ut credat ꝑ authoritate Dei, creditā ex alterius testimonio asserentis Deū aliqd revelasse prior assensus ē actus Fidei Theologicæ, quem nos hic definimus non autem posterior. In hac Definitione assensus locū generis, sibi cætera locum differentiæ, ut magis infra patebit.

Alia Definitio clarior vel sic. Est assensus firmus quo actus fertur in veritatē divino testimonio obscure revelatū.

Potē hæc Definitio facile et habitui accomodari hoc modo Fides ē virtus inclinans ad assensū rei á Deo revelatæ ꝑ eius authoritatem.

Fidei habitualis Definitio vel aliter Est virtus supernaturalis inclinans intellectum ad assentiendū firmiter et obscure ijs a Deo revelatis, quatenus ita revelata sunt.

Conclusio 2da In actu Fidei ē triplex respectus: 1us circa Deū tanquam rationem formalem cui innititur; 2us circa Deū tanquam rē creditam; 3us circa Deū tanquam finem in quem ordinatur ex imperio voluntatis: hinc dicimur fide nos credere Deo, Credere Deū et credere in Deum. Deo quidem credimus quatenus revelanti; Deū v. ut rem creditam; quia in ipso actu assentiendi Deo intendimus assensus divinæ existentiæ in Deū. Denique tanquam in finē in quē ordinatur ois Fides supernaturalis. Ita Præcept. Sanctus. 2.2. a.2. q.2. Ex August. Serm. 181 de temp. et alibi, ubi sæpe asserit ꝑ illas voces Credo in Deū significari dilectionem quaqs diligendo Deū, credit illa q ab illo sunt revelata Per dilectionē autem iuxta verba S. Aug. n̄ intelligitur sola dilectio charitatis Theologicæ, sed etiam dilectio iustitiæ honestatisque supernaturalis, qualis ē cū voluntas movet intellectum ad credendum rei revelatæ: Nam in oī tali voluntate

Triplex Resp. ad Deum.
1 tanquam ad rationem formalem.
2 tanquam ad objectum materiale.
3 tanquam ad finē
Credimus n. Deo. Deum. In Deū.

supnali includit quamdam dilectio[nem] Dei sup[er] o[mn]ia supnalis in quem
o[mn]is actus supnalis ordinatur, q[uo]d v[ero] ut q[ui]s dicatur credere in Deu[m],
non sit necessaria dilectio charitatis Theologicae p[ate]t ex illo Joa[nni]s 10:
multi ex principibus crediderunt in eu[m] sed p[ro]p[ter] pharyseos non
confitebantur q[ui]a dilexerunt magis gloriam ho[min]um q[ua]m Dei.
Dicitur ergo aliquis credere in Deu[m] tamen in fine[m] licet non cre
dat diligendo eu[m] sup[er] o[mn]ia sicut p[er] charitatem diligitur
ex quibus p[ate]t p[er] illas voces Credere Deo, Deu[m], et in Deu[m], non
significari diversos fidei actus, sed triplicem tantum rationem sive res
pectu[m] diversu[m] ad Deu[m], q[ui] p[ote]st e[ss]e in uno eodemq[ue] actu.

Conclusio 3tia Assensus fidei non est compositus ex duabus
perfectionibus realiter distinctis, quarum una significetur illis
verbis (Assensus rei creditae) Altera v[ero] his verbis (Assensus p[ro]pter auto
ritatem Dei) sed in actu credendi e[st] una et eadem forma
assensus, q[uae] sit assensus talis rei a Deo revelatae, et q[uae] sit p[ro]pter Dei
revelationem ac proinde perfectio quam habet assensus fidei,
quatenus nititur divina authoritate non est aliquis modus acciden
Quoad ad sent[entiam] de Assensu fidei. talis substantiae assensus, sed e[st] differentia illius essentialis. Est contra quosdam,
q[ui] dicunt assensum fidei in substantia esse naturalem, quatenus e[st]
assensus huius aut illius rei: supernaturalem v[ero] tantum modum
illorum fundamentum. distinctum ex natura rei, q[ui] e[st] in eodem assensu quatenus est
p[ro]pter divinam authoritatem: Fundamentum illorum e[st]; q[ui]a eadem res
v[erbi] g[ratia] Christum fuisse Crucifixum p[ote]st credi et p[ro]pter authoritatem
Dei revelantis et p[ro]pter authoritatem historiae humanae Cruci
fixum Christum fuisse referentis at in utroq[ue] casu e[st] plane
similis assensus ex parte rei creditae q[ui]a in utroq[ue] tenditur as-
sensus in eandem rem creditam. Differentia v[ero] e[st] tantum ex parte
modi credendi, q[ui]a in uno casu credit p[ro]pter authoritatem
divinam, in altero p[ro]pter humanam ergo in eodem assensu sunt
duae perfectiones distinctae: altera ex parte rei creditae alte
ra ex parte medii cui innititur assensus. Conclusio ultima

insinuatr a Doctore S. cu dicit respectu ec eiusdem actus quo credimus Deo dicenti et quo credimus Deu ut rem creditam et ptr qa assensus rei a Deo revelata v.g. SS. Trinitatis aut Incarnatis sortitur sbstam et essentiam dbtere in aliqua spe essli et in ea constitui p aliqua diffram esslem sed huiusmodi diffra in assensu Fidei n sumitr solu a re credita, sed necrio sumenda e ab authoritate cui innitr go Respectus Fidei ad authoritatem n e pfectio super addita sbstae sed potius ipsa specifica diffra illius. nec ptt ex cor doctrina qa diffrae essles in actibus illus et voluntatis n sumunt a re naali intecta aut volita sed a rae formali assentiendi aut amandi idq in actu Fidei multo clarius constat: qa si diffra esslis sbstae huius actus sumeretur tm ab obto credito, sequeretr assensu Fidei semp ee supnaalem, quoties obtm creditu esset supernaale, q tn falsu e, qa pt aliqs credere supernaalia mysteria Incarnatis et Eucharistiae pp iudicia et motiva naalia quo pacto credunt a daemonibus et haereticis et in tali casu asse̅, sq n e supnaalis, qa pt elici sine auxilio grae go sbstalis spes talis assensus n e sumenda a re credita, sed potius a rae vel motivo credendi q in actu Fidei e divina authoritas et p consequens credere pp authoritatem divinam n e pfectio accidentalis in actu Fidei, sed gradus et diffra esslis: hinc ptt ad dehad fund. contr. opin. in fundamto opposita sent. Neganda ee m. si p similem assensu illigat assensus eiusdem esslae, sive spei: cu n. in utroq casu sint diversae raes assentiendi, etiam sunt diversae spe actus, et similitudo tm e in maali actus q non sufficit ad ponendu actum, cu hic poni non possit, nisi p raem ali quam formalem.

Quaeres Quid de hac definitione sentiendu qua Aptus ad Heb. 11 tradit. Fides e sbsta sperandaru reru argmtm non apparentium. Rndet Quamvis aliq hanc

definitione fidei posse accomodari negent, contrarium tamen docet
Vid. S. Th. 2. 2. q. 4. a. 1. a Praeceptore nostro et aliis plerisque, qui docent omnes alias quae
cunque fidei afferunt definitiones esse illius tantum explicationes, cum
tamen haec definitio admodum obscura, unde per eius explicationem

Notandum breviter cum habitus per actus et obiecta, actus autem per obiecta definiantur, in fide autem duplex sit actus physicus requisitus, unus voluntatis ut ex supradictis patet, et magis infra declarabitur, et alter intellectus, qui duo actus unus moralis cum per subordinationem, tanquam unam constituunt virtutem, censentur: Unde obiectum huius virtutis non tantum est verum, sed etiam aliquo modo bonum per haec ergo tria definit Apostolus fidem, in per verbum Argumentum indicat, quod vocabulum pro argumenti effectu accipiendum, ut inquit S. Thomas quia per argumentum inducitur intellectus ad inhaerendum alicui vero unde ipsa firma adhaesio intellectus ad veritatem fidei non apparentem vocatur argumentum. 2dum per illud Non apparentium, cum sit veritas non apparens, sed revelata. 3um per illud Rerum sperandarum, quae sunt visio et fruitio Dei. Illud Substantia ponitur loco generis. Circa quod

Notandum non accipi hic substantiam pro re per se subsistente, cum fides non sit substantia, sed Qualitas. Et sic explicata haec fidei convenit:

Per argumentum non distinguitur ab omni cognitione non certa. Per Non apparentium distinguitur a scientia et intellectu. Per rerum sperandarum ab omni quae non ordinatur ad Beatitudinem.

Corollaria.
1m Unde colligitur 1o hanc definitionem non posse accomodari spei quod dicit Magister. 2do hanc definitionem posse
2m et actui accommodari. 3tio non tantum fidei formatae sed etiam
3m informi accomodari posse, licet remote tantum, quemadmodum non fides formata est primum inchoatio sine fundamentum (hoc enim per substantiae vocabulum significatur) sit rerum sperandarum, non video cur idem dici non possit de fide informi, si de inchoatione aliqua re
4m mota loquamur. 4to Ex dictis huius Apostoli definitionis haec explicatio: Fides est habitus vel actus mentis quo in

choat vita æterna in nobis, faciens illam assentire h app parentib. p. d. argumtn.

CAPUT SECUNDUM.

Qualis sit Actus Fidei?

In actu Fidei possunt considerari Veritas, Bonitas, Supernaalitas. Quo ad Veritatem coincidit hæc quæstio cu illa in qua quærebat in Disp. de principijs Theologiæ an Articuli Fidei possint ee falsi. Omissis itaq. q ibi dicimg breviter expediemg

Conclio. Actg Fidei e ita verg, ut falsg ee non possit: hanc Conclem supponit aperte Concil. Trid. Sess. 6 c. 9 ubi de Justificate agens sic ait: Cum nullg scire valeat certitudine Fidei cui n pt subeo falsu se gram Dei consecutu esse, ee pbr qa nihil Testimonio Divino, q sicuti falsu ee negt, ita nec ille, unde colligi pote quamvis contingere possit, ut aligs dubitet an assensg ipsig procedat ab habitu infuso et supnali, n pt tn nec licet dubitare qn sit verg, n magis qua dubitare pt. aut licet an obtm eig sit veru.

Obijcies Qui putans invincibiliter aliqd falsum a Deo revelatum esse, ei ille assentit sine dubio exercebit veru actu Fidei: q pbr qa tota definitio Fidei illi actui conveniet assentiet n. ppr divina Revelatem atq. illa res cui assentit, vere ponit, e falsa, go et ille assensg quo assentit. go in hoc casu erit assensg Fidei necnio falsg. Addent aliq Deu n permittere unqua ut aliqd falsi ita alicui proponat, ut is prudenter iudicet ee a Deo revelatu, et se debere credere

cumque nihil possit fide divina credi nisi sit sufficienter propositum ut sit evidens secundum rectam rationem credendum esse et prudenter iudicetur esse a Deo revelatum, sequitur fore ut nihil falsi fide divina credi possit. Haec assertio non est improbabilis:

Probabilior tamen est aliorum qui existimant non posse quidem fieri ut aliquid ita proponatur, ut prudenter universa credat Ecclesia esse revelatum. Fieri tamen posse ut alicui particulari Ecclesiae aut hominibus aliquibus ita res aliqua proponatur, ut prudenter illi assentiantur tanquam a Deo revelatae, licet non revelata et falsa sit. Diximus non superius ipsa etiam impossibilia posse fieri credibilia si sufficienter proponantur.

Neque tamen ex hac assertione sequitur actum fidei falsum fore, nam non periit assensus fidei licet non habeat motivum revelationem divinam existimatam, non tamen veram, quemadmodum ergo movebitur ab obiecto existimato tamen et non vero, ita eliciet actum fidei existimatum tamen et non verum.

Secundo Qui putans aliquid esse a Deo praeceptum invincibiliter, facitque illud, ille verum obedientiae actum exercet quamvis etiam illud prohibitum et peccatum in se esset, ut communiter Summistae docent, ergo etiam qui existimat aliquid prudenter a Deo revelatum esse, et ob revelationem credit, ille revera verum fidei actum exercebit. Respondeo Negando paritatem: Ratio est quia actus voluntatis bonitatem suam ac rectitudinem et consequenter etiam suam veritatem quae in illis consistit ab obiecto non ut est a parte rei, sed ut voluntati per intellectum obiicitur. Illi autem actus suam rectitudinem ac veritatem ab obiecto accipiunt prout est a parte rei. Unde quando obiectum falsum est quantumvis ille existimet esse verum, falsum tamen manebit, et consequenter falsus eius actus.

Quaeres an tamen talis actus sit a gratia consequenter supernaturalis et meritorius. Respondeo. Supposito quod hesterna lectione insinuatum est, ad virtutem fidei requiri duos actus illius

nimirũ et voluntatis. Dato voluntatis affirmative de actu a. illiq negative: Actus n. ille voluntatis quo ob reverentiam divinae authoritatis assensus ille imperat, erit absolute bonus supernaturalis ac meritorius: Actus v. illius sine assensu ipse erit actus macedo malus, simpliciter falsus et intrinsece nullo modo bonus, aut meritorius, sed solũ denominatione extrinseca.

Obÿcies Tertio Prudentia ẽ virtus intellectualis et tñ pt ferri in falsũ ḡo et fides. Resp. Negando 2dam partem antis, qa oẽ iudicium q̃ ẽ vere actus virtutis prudentiae, ẽ et verũ, etsi nonnunquã supponat aliquod iudicium speculativũ, q a parte rei falsũ ẽ: prudentia n. ẽ virtus immediate dirigens voluntatem in suis actib. ac proinde ñ consistit in iudicio speculativo sed practico, semper tñ supponit aliq iudiciũ speculativũ, quo res aliqua talis vel talis ẽ iudicatur, ex quo deinde sequitur iudicium practicũ quo iudicatur sic vel sic circa hanc vel illã rem ẽẽ operandũ et licere ẽt prius dicatur prudens qndo falsũ ẽ ñ tñ ideo ita dr̃ q sit actus prudentiae sed qa ita elicitur ut sit natũ fundare verũ actũ prudentiae, ratione ignorantiae invincibilis

Quarto Fides docet hostiam consecratam ẽẽ adorandã sed fieri pt ut haec hostia ob aliquem occultũ defectũ sit invalide consecrata atq ita revera a parte rei ñ sit adoranda sed solum putetur talis. ḡo fides in illo casu docebit falsũ. Resp. Fides docet ẽẽ Chrm̃ sub oĩ hostia rite consecrata eamq adorandã esse nihil tñ definit de hac vel illa in particulari, nec hinc sequitur hanc vel illã adorandã ñ ẽẽ nisi sub conditione, si rite et vere consecrata. Et etsi verũ ẽ sacramentum qa ut eã absolute adorer sufficit ut habeat moralẽ certitudinem eam esse

legitime consecratā Nec ē hic pīculū ullū Idololatriæ
n̄ n. intendo adorare panem vinū aut aquam sed ipsū
Chrm.

Quinto Contingens ē q pt ēē aut n̄ esse Sed Articuli Fidei n̄ tm sunt circa res necrias sed ēt circa contingentes ego oēs Articuli Fidei q versant circa contingentia affirmativi, poterunt fieri negativi et oēs Negativi poterunt fieri affirmativi et consequenter poterunt ēē falsi. Rdeo. Contingentia zpter illigi pot Vel n. illæ ppositiones q sunt Articuli Fidei sunt de preterito, vel de psenti, vel de futuro. De contingentib. de preterito n̄ pcedit quæstio: quia q factū est, factū esse n̄ ē contingens, nec pt n̄ factum esse etiam p absolutam Dei potentiam. De psenti v. licet possit ex eorū sent. et non esse vel esse in sensu diviso, n̄ tn in sensu composito, q dis-tinctio et de futuris contingentibus applicari pt.

Rdendū ego In his concessa M. Disting. m. hoc modo: Articuli Fidei versant circa contingentia secundum naturam suam spectata, sive formiter, falsū ē: versant circa illa ut revelata et naalr tn verū ē. Ergo pot ēē et n̄ esse, sive possunt Articuli affirmativi fieri Negativi et contra. N. conseq.

Conclusio 3ª. Assensus Fidei superat certitudinē quamcunq naalem: pt ex Dictis tum hic, tum de principijs Theologiæ: quia multo impossibilius est primam Veritatem falli vel fallere, quam impossibile sit hoīs sciam naalem errare: hinc sæpe lumen naale p Fidei lumen corrigimus et circa illa q videntur ēē sa Principia ut pt in hoc principio: Quæcunq sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se, q Fides SSæ Trinitatis limitat tm ad res naales. Plura exempla circa Venerabilis Eucharistiæ Mysteriū videre ē.

Dices Certitudine huius principij: Quodlibet est

vel n̄ ē pendet oīs affirmaō et Negaō Sed in oībus Arti culis Fidei ē affirmaō vel Negaō q̄ pendent etiā ab hoc. principio. Atq illud principium ē naāle. igō certius erit quam ipsa Fides cum in certitudine dependeat ab illo.

R. adeo Nullus Articulus Fidei pendet ab ullo naāli principio ut sic. Si n. ab aliquo dependet, illud ipsum dbt esse et revelatū et sic ab eo tanquam revelato potent aliqua habere dependentiam habere. v. g. eo q credimus Deū esse Trinū consequenter Credo in Deo esse tres psonas non quatuor n̄ pp principium dictū, ut naāle ē, sed quia ipsamet Fides q̄ Facit credere affirmaēm esse Veram, facit ēt credere negaēm esse falsam.

Conclio. Assensus Fidei n̄ tm̄ nunquā ē vel pt esse falsus, sed nunqm̄ pt ēt esse caā falsi: pbr quia nihil pt ēē caā eius cuius esse repugnat, sed Fidei ac tus repugnat esse falsitati ut colligit ex dictis in pa Dis putaē de Fide c. 3. go nunquā poterit ēē caā falsi non magis quā ipsum pt esse caā falsi.

Conclio 4ta. Actus Fidei secdm̄ spem et Essiam sua ita ē bonus et honestus, ut ex nulla mala circumstantia vitiari possit. Ita videt Sentire D. Th. Art. 5. ad 2dm. ubi dicit: Fidem ēt informem inclinare hoem secdm aliquem affectū bonū. ee pbr quia actus Fidei ē talis naā ut non possit pdu ci in illectu nisi ex supnaāli illius impio, ut docet D. Thom. q. 2. Art. 9. At impium illud cum sit ex gra et ope Dei n̄ pt esse nisi bonū et honestum go Actus Fidei q procedit ex tali impio semp ē bonus et honestus.

Obyctes 1o S. Thomas q. 47. A. 13. ad 3m dicit hoc inter Fidem et prudentiam interesse q prudentia dicat Ordinē ad Appetitū rectū, n̄ a Fides: unde colligit prudentia magis repugnare pcto quam fidem. R. adeo Doctore secdm Fidem n̄ pendere ab Appetitu recto, ut quidam male interptant

sed fidem in sui rat. ut ipse loqu. non importare aliquam conformitatem ab appetitu rectorum operum sicut facit prudentia. Nam fides quando est informis non est causa bonorum operum et ideo ab Apostolo vocatur mortua Jacob. 2. Prudentia vero semper est bonorum perceptiva: hinc colligit fidem in eo posse esse qui peccat, non prudentiam.

Secundo Si alicui imponeretur preceptum non eliciendi actum fidei: is certe si crederet faceret contra preceptum, ergo credendo peccaret, ergo hic actus credendi esset malus: Nullus non actus contrarius virtuti potest esse bonus. Ad haec deo posito eiusmodi precepto posset quidem ille peccare applicando animum ad volendum actum fidei elicere non tamen illum eliciendo, quia illum elicere non posset cum ad hoc auxilium a Deo non haberet, non tamen ex parte illius sed neque etiam ex parte voluntatis eius hoc intelligendum si preceptum iustum sit, si non iniustum esset posset sine dubio actum fidei verum elicere, non obstante precepto quo non teneretur.

Conclusio 3ta. Actus fidei est obscurus, sive inevidens probatur primo propter ea quae dicta sunt in disp. (?) ex illis locis Script. et SS. Patrum quibus docetur fidem esse voluntariam, quod non est voluntarium, potest quis facere vel non, quia a stat se habet resp. illius, obscurum est in illud non quod clarum est necessario fert illud. 2do Ex Patribus qui fidem vocare solent ignorantiam et opponere illam scientiae ut fere Augustinus, Greg. et Hilarius Lib. 6. de Trinit. ubi sic ait: Non habet, inquit, veniam, sed praemium ignorare quod credas. probatur 3tio Quia credimus ea quae nec unquam vidimus, et quae quodammodo videntur esse contra rationem quamvis revera non sint. Exempla sunt in Mysterio SS. Trinitatis et sacra Eucharistia. Ratio a priori est, quia testimonium ut sic non ostendit rem testificatam in se, alias non crederentur ob dicentis authoritatem, sed quia ipsa movet sensum et...

illeIm.

Dices 3mo secundo Non ee in Disp. p. sufficienter assig natam raem formalem Fidei, nempe primam Veritatem revelantem addi n. debuit obscure. Resp. adeo N. assumptu qndo n. Testimoniu divinu seu prima Veritas pro formali rae Fidei assignatur, debet illigi pcise et formtr de ipso testimonio ut movente, abstrahendo ab omni alio consequente illud vel concomitante. Ita ut rao motiva credendi nil aliud sit qua ipsum Testimoniu q intrinsece sbi et secu importat ut n ostendat evidenter rem credenda, nihil tn opus e ipsius obscuritatis mentionem expressa facere, nec pt esse rao formalis fidei q nullatenus pt movere illum ad assensu Fidei sed potius impedit. dices go tm pertinere, Resp. qd tm ee concomitanter et consequtr n erit opus in formalis obti declarae illius facere mentione.

Conclusio 6ta Assensus Fidei e Liber. pbr: qa ille n necessitatur ad assensu nisi rei convictus evidentia sed obta Fidei n sunt illecti evidentia goad illa credenda n necessitatur, go liber manet ee libere exercet.

Conclusio 7ma Assensus Fidei in hoc iusto e merito virg augmenti gra ee gloriae de condigno in peccatore v. de congruo tm alicuius auxilij grae Actualis, ut docetur in mat. de Iustificatione ee merito

Conclusio 8ua Actus Fidei e Supernaalis. pbr ex dictis: qa obtm ipsius e supnaale nec pt exerceri sine speciali gra Dei ee concursu eius solis viribus naae go necrio sequitur esse supnaale.

CAPUT TERTIUM

An Assensus Fidei possit esse in eodem Intellectu Circa idem obiectum cum alia cognitione evidente naturali.

Egimus hucusque de Fidei quiditate eius qualitate cognitione et eius compatibilitate vel incompatibilitate cum alijs cognitionibus. Et hoc quidem cap. quaeremus an possit consistere cum cognitionibus naturalibus evidentibus. In sequenti an possit consistere cum supernaturalibus evidentibus et naturalibus vel humanis non certis pro quorum duorum capitum doctrina faciliter intelligenda

tales esse — Praenotandum 1o omnes Veritates Fidei * quae non solum possunt lumine Fidei credi obscure sed et aliquo alio lumine clare videri, ut patet in DEO Altiss. et Beatis qui clare vident ea quae nos obscure credimus.

Notandum 2do Plurima esse in Fide, quae lumine naturali ratio cognosci non potest, multa tamen et esse quae cognosci possunt ut supra docuimus et clarum est.

Si quaeratur si Fidei mysteria multa sunt quae credi possunt naturaliter, quare opus est, ut Deus praecipit ut credamus? Respondeo Multis de causis 1o ob debilitatem humani ingenij quod non potest tam facile ac certo has Veritates cognoscere. 2do quia non omnes possunt vacare scientijs naturalibus 3tio quia supernaturalia sunt non poterant nobis ita revelari ut certissima Fide tenerentur nisi eadem fide constaret aliqua quae naturaliter cognosci possunt, ut v.g. Deum esse et esse primam Veritatem. Nam cum tota Fides Deo et eius Veritate nitatur, non potest niti illo quatenus naturaliter tantum cognito; sed cognito aequali certitudine atque adeo certitudine ipsius Fidei: hinc fit ut revelatio istarum rerum non solum necessaria fuerit generi humano, ut quidam volunt sed etiam singulis hominibus.

Notandum 3tio Ex communi sententia ex parte virtutis intellectiva non repugnare plures simul actus in illo esse sed quoties unus actus expellit alium hoc fit ex

repugnantibg Actuū cognitionibg. His positis sit

Conclio 1a. Actg Fidei pt consistere cū habituali Scia nālj. Clarū ē ipsa expria: Nam multi hnt Sciam existentia Dei habitualem cū actu credunt Fide divina q ad Justificaem necria ē ut ptt Hebr. 11. Impossibile ē sine Fide placere Deo: credere n. oportet accedentem ad Deū, qa ēst remunerator sit Ds. Idipsū pbat Trid. Sess. 6. c. 6. pdictū Apli locū explicans et ait Fidem ee necriam ad Justificaem tanqm pviam dispositionem.

Nec verū ē q alij dicunt Aptm illigendū tm esse de ijs q Scijs nālibg carent, q n. inqunt Scias hnt meliq sunt dispositi ad Justificaem quam q credunt tm. Vnd hos nō legere Fide tanqm dispositione, illos v. non. Hoc inqua verū n ē 1o Quia ē cōtra Mentem Trid. 2do qa Scia n pt ee, melior dispositio quā fides respectu Justificais q neq tam certa ē, qm fides, neq tam proportionata Formae Justificais q ē supnālis. pbr 2do

Quia quamprimū aliqs acqreret Sciam habitualem alicuig rei perderet Fidem circa eandem rem ita saltem ut nunquam posset circa eā actū Fidei elicere nisi prig perderet habitualem Sciam, q ē absurdū.

pbr 3tio A priori qa habitg n pugnat cū actione alterig habitg, qndo n. hō n opat actu p habitū q in illo ē, nil magis facit, quā si in eo n esset, vnd sicut habitualis Scia alicuig veritatis nullam hbt repugnantia ita et habitualis Scia et Actg Fidei nullo modo pugnant inter se.

Conclio 2da. Fieri n pt ut p vnā Actionem p quā aliqd cognoscit evidenter credat et obscure p fidem, ee. Testimonio Dei. pbr qa si posset ee vna cogni

tio Actualis q simul eet Fidei et Scia, pp respectum ad diversa media, posset et ee vnus habitus ad opan-dum ex utroq motivo Scia et Fidei, eliciendo scilt illu actum q simul eet Fidei et Scia: Nam circa obtm circa q pt esse vna Actio potentiae pt et esse vnus habitus quo poia adiuvet. conseq. a. e aperte falsu ex eo n. sequeret n solum vnu aut duos ee habitus Theologiae distinctos sed multos sicut n. Actio q simul e Fidei ac Scia per diversa media distinguit esstr ab actu q e tm Fidei, et ab actu q e tm Scia ita et ille habitus q simul opa-ret, ex motivo Scia et Fidei deberet esstr distingui ab habitu q tm oparet ex motivo Fidei aut tm ex mo-tivo Scia. Confirmat a simili Quia qndo voluntas op-at circa aliquod obtm ex motivo Charitatis et Spei ut v. g. qndo diligit DEUM tu qa bonus e in se, tum qa confert aliqd ipsi diligenti, tunc sane voluntas non opat vno actu ex diversis motivis. Ita ut vnus Actus esstr sit Charitatis et Spei, qa hoc fieri negt ut ait Doctor Sanctus. qa simptr illitus n pt ex diversis motivis opari, vna actione q simul ptineat ad diversas virtu-tes intellectuales.

Sententia SS. Thom. Conclio 3tia. Probabilis e Sent. Actu Fidei non consistere cu Actuali cognitione naclr evidenti circa idem obtm. Ita multi sentiunt inter quos et sunt Thomi-tae ex ipse et ut videt SS. Thomas q. 1. a. 4 et 5. dicit n. obtm visu aut cognitu p sciam evidentem, n posse credi p fidem. phr Ex D. Paulo ad Hebr. 11. qui hoc sensu videt dicere esse argumtm reru n apparentiu ut coiter exponunt Patres. Vnde D. Athanasius et Aventu-

Res Fidei n e scitas vel visas."

1m fund. Ex Apto Paulo et SS. Patribus.

Chr inqt: Fides et re evidenti concepta fides dici n potestas et Aug. tract. 40 in Joem: Quid e n. Fides, nisi credere q non vides? et Tract. 68. Nam, inqt, si vides, non est

fides.

fides.

Dices hac Testimonia S. Pauli et SS. Patrū ita debere intelligi, q ipsi velint vim et raem fidei explicare, et tm significare fidem ee cognitione rerū q non videntur, et ipsam fidem, quae sit ipsa obscurae, n tn obstare quo minus eadem res q obscure creditur, p fidem alio medio cognoscatur evidenter. Adeo si bene SS. Patrū testimonia expendantur, n videri posse eorū testimonia eo torqueri sed simpliciter dicendū esse eos velle, fidem n posse esse de rebus q aliqua rae evidenti cognoscuntur. Rao huius e qa Patres cū explicant illa verba Jois Quia vidisti me Thoma credidisti, movent hanc quaestionem.

Quomodo vere dicatur, cum fides debeat ee rerū q non videntur, ac proinde videatur dicendū potius fuisse, Quia vidisti me Thoma n credidisti, quae nempe fides e rerum q n videntur. S. Aug. movet hanc Quaest. Tract. 79 in Joem. D. Greg. hom. 26 in Evang. SS. Anselmus et Beda in citatū Apli locū, et ad eā non respondent: Thomā quidem vidisse, n tm p fidem, sed et p experimentū sensuum. q respondissent, si putassent rem eandem posse ee fide credi simul et rae videri. Oes a. coi consensu respondent, Thomam aliud vidisse et aliud credidisse, nimirū experimento sensuū cognovisse hoem, fide a. credidisse DEUM. Senserunt igr hi Patres cū Angelico Doctore quomodo visio et fides repiuntur simul n esse eiusdem obti, sed diversorū, et hoc sensu dixisse S. Paulū fidem ee rerū q n apparent, saltem eo tempe quo creduntur.

2dm fund. Rao SS. Th.

Pbr 2do Rae S. Thomae Quia quando intellectus ex ipsa evidentia obti veritatis determinatur ad assentiendū, tum voluntas n pt illum applicare ad assentiendū eidem veritati ex motivo extrinseco et obscuro: Nā quando aliqd videtur ex ipsa evidentia veritatis obti, tum intellectus ita determinatur ad assentiendū, ut dissentire

nequeat ergo tum non potest esse assensus Fidei ex imperio et
determinatione voluntatis. Confirmatur Experientia. Nam quando
quis evidenter intuetur se scribere, ambulare vel legere
etc. si tunc ei dicatur se scribere, legere etc. non poterit
assensum praebere ex hac autoritate dicentis quamvis co
naretur. ergo signum est non posse illum applicari ad assenti
endum ex medio obscuro, quando est aliquis assensus ex evidenti
medio.

Unde patet S. Thomam non confirmasse sententiam suam
ex sola rationis evidentiae et veritatis quae est in actu scientiae et fidei
sed ex diverso modo quo intellectus operatur quando determinatur ex
evidentia obiecti, quamvis non verum sit scientiam et fidem ratione
evidentiae et obscuritatis pugnare inter se, hoc tamen non ideo
est, quasi in intellectu non possint esse duae actiones quarum altera
careat perfectione alterius: in Christo enim cum scientia intuitiva Dei
fuit etiam alia distincta scientia, in qua non erat scientiae intui
tivae perfectio, sed ideo est, quia intellectus eo tempore quo evidenter
cognoscit aliquam veritatem, non possit simul moveri ad
assentiendum obscure eidem veritati, quia vis illa assentiendi
obscure tamen est ex voluntatis imperio pro illo tempore quo intellectus
non determinatur ex ipsa evidentia obiecti. Ubi observandum
huiusmodi cognitiones quarum altera sit evidens, altera
obscura, duobus modis posse ad intellectum comparari. primo
ad subiectum recipiens. secundo tanquam ad Principium eliciens.
Priori modo non pugnant inter se, ita ut non possint esse simul
de eodem obiecto. At posteriori modo pugnant, quia intellectus non
potest simul utramque elicere, non enim potest obscuram cognitionem
elicere ex voluntatis imperio extrinseco quando determi
natus est ex ipsa obiecti evidentia ad actualem consensum

Obijcies Authoritas Dei et Ratio non pugnant inter se
sed potius consentiunt et conspirant in eandem veritatem
ergo fieri potest ut intellectus ex authoritate et ratione simul move
atur ad assensum. Respondeo Authoritas et ratio non pugnant
inter se ex parte obiecti materialis, quod ostendunt. Sed ex par

te modi que movent illum ad assensum. Nam ratio mo
vet sine determinatione voluntatis: Authoritas non nisi cum
determinatione ex qua illius opari non pt, quando ab intrinseco et
ab evidentia obti determinatus e.

Instabis ergo Secundum hanc Sent. docti sunt deterioris
conditionis quam indocti, quia illi non possunt habere fidem
earum rerum quas evidenter cognoscunt. Respondeo N. cons.
etsi n. verum sit illos evidenter aliquid cognoscentes credere
non posse, pro eo tempore, possunt tamen quandocunque illis placet
abijcere actum scientiae et credere retenta et memoria elici
ta fide: hoc n. non e contra hanc Conclusionem. Unde non erunt
deterioris conditionis: imo praestantioris quia scientia servict
eis ad confirmationem ac propositionem fidei cum videant
clare ita esse sicuti fides docet.

Probatur 3tio Non videtur fieri posse ut aliqua res sit 3m fund.
alicui evidens et obscura simul ergo nec poterit illus scire
et credere simul. Probatur 4to Ita se habet obscuritas respec 4tm fund.
tu obti fidei, sicut absentia respectu obti spei. Sed ego
nunquam possum sperare quod habeo praesens, et quo pro nunc frui
or ergo nunquam possum credere quod video evidens atque
haec, si vera sunt non tantum de potentia ordinaria, sed
absoluta et non posse aliter se habere videntur. Sent. Jesui
tani contra SS.
Thomam eiusque
Scholam.

Conclusio 4ta Atque probabilis videtur sententia affirmans
posse in illud esse simul fidei actum, non tantum de potentia absoluta
sed etiam de potentia ordinaria: cum cujusvis alterius cognitionis evidentis actu.
Est multorum apud Coninck et Suarez et probatur hoc modo: 1m fund.
Sicut nullum agens potest naturaliter ullam formam producere, in ali
quo subiecto quod iam ante actuatum e aliqua forma quae formaliter vel
eminenter continet perfectionem illius formae, quam illud agens na
turaliter potens e producere. hoc tamen in illud poterit agere mo
do sit alias illius formae producendae potens quantumvis sit iam
informatum aliqua forma, quae ex parte tamen contineat perfecti
onem formae introducendae idque ita ut agens priorem formam
perficiat ac intendat (ut fit cum calidum ut sex calefacit

calidum ut duos vel aliam in eo distinctam producat sicut cum ignis calefacit piper debet n. producere calorem distinctum et alterius ordinis rationis ab eo quem naturaliter piper habet. Sed nec assensus fidei continet omnia ratione omnem perfectionem illius assensus evidentis, nec contra. ergo neuter ita perficit intellectum quin ab altero eorum magis perfici possit et consequenter neuter intellectum impedit quominus alterum simul producere possit.

2dum fund. Probatur 2do Quia aut omnibus Angelis aut saltem illorum supremo evidenter et naturaliter fuit notum in via a Deo revelari mysteria quae illis proposita sunt ad credendum, omnino n. necesse est aliquem eorum immediate a Deo revelationem accipere, qui non potuit ignorare a quo esset talis revelatio quia manifeste sciebant mentem suam non posse ex necessitate immutari, nisi a solo Deo, eumque nullo modo testari falsum et consequenter a posteriori evidenter cognoscebant illa Mysteria esse vera. ergo si actus fidei non consistit cum evidentia naturali, nec debebant nec poterant tunc circa ea Mysteria illum elicere quod est absurdum ut paulo post patebit.

3m fund. Probatur 3tio Christianus Philosophus certius novit Deum esse unum et sua providentia gubernare omnia quam philosophus gentilis hoc a. non potest alíunde esse quam quia simul et scit et credit ergo potest simul et scire et credere.

1a opinio refutatur. Nec verum est 1o quod alii dicunt tum angelis quam hominibus solam horum Mysteriorum naturalem cognitionem ad salutem sufficere ut supra dictum, neque n. initium salutis a nobis esse potest ut definivit, contrarium damnando, Concil. Arausicanum

2da opinio refutatur. Nec 2do quod alii dicunt eosdem et posse et debere credere etiam ea quae naturaliter cognoscunt evidenter, sed alio tempore sive quando eorum non habent actualem notitiam evidentem, et hanc fidem iis esse necessariam esse ad salutem.

1o Ratio est 1o Quia Angeli in primo instanti suae creationis aut non meruerunt contra communem sententiam, aut meruerunt per spem et fidem quod est absurdum. Nam in eodem instanti clarissime ...

det dicta Mysteria sibi á Deo revelari, et consequenter ea
esse vera. ergo si tunc non habuit actualem fidem meruit
sine fide aut non meruit

Secundo quia videtur supponere falsum etsi non possit quis veritati alicui non assentiri quando et ea nil cogitat, statim tamen ac de ea perfecte cogitat (ut fit quoties circa eam elicitur actum fidei) sufficienter intellectui obijcitur ut possit eam cognoscere eique assentiri per claram cognitionem cuius habitum habet eo cum non sit liber utrumque necessario facit: sicut n. oculus apertus necessario videt rem illuminatam perfecte et sibi obiectam si habeat sufficientem vim eam videndi, ita quoque intellectus necessario intelligit veritatem sibi obiectam si habeat sufficientem vim intelligendi qualem habet omnis intellectus respectu eius rei cuius habet eundem evidentem cognitionem habitualem. 2do

Unde patet solutionem contrariorum non satisfacere.

Accedit quod res revelata ut sic non possit certius credi quam ipsa Revelatio ergo Angelus initio suae Creationis non solum divina fide credidit res sibi revelatas esse veras, sed etiam credidit has sibi á Deo revelari sed hoc ipsum eodem instanti per evidentem experientiam actu cognoscebat ergo simul habebat actualem fidem cum evidenti cognitione eiusdem obiecti nempe revelationis

Fatendum tamen nihilominus in omni actu fidei cuicunque etiam alteri evidenti cognitioni coniuncto secluso speciali Miraculo esse secundum potentiam ordinariam necessario esse aliquam obscuritatem cum n. non possit quis per fidem assentiri alicui obiecto quod ipsi alia cognitione evidenti est cognitum certitudine tali qualis est certitudo Scientiae, fit ut fides necessario versetur circa obiectum eatenus obscurum, quatenus credenti non est evidens ea Certitudo qua Scientia á fide excedit, sive quatenus ei obiectum non est evidens ea evidentia quae tantam Certitudinem generet quam naturalem evidentiam superet. Haec sunt argumenta pro hac Sententia, quam si quis tueri velit ad prioris argumenta sic Respondebit:

Ad Authoritatem SS. Thomae fatendum videtur omnino in eam sententiam II.ae. sed q. 5. Art. 1. in Cap. et ad 1m

videt docere fidem solum repugnare scientiae quae habetur in Patria, non autem naturali, quam admittit in Angelo circa eandem rem cum fide simul constitisse. Et Ad 3um Docet omnem hominis et Angeli ac hominis cognitionem naturalem comparatam cognitione Dei esse obscuram et quasi quasdam tenebras et hanc obscuritatem sufficere ad actum Fidei.

Ad Authoritates Patrum tam supra citatorum quam aliorum quae citari possunt Respondeo per eos non velle quod fides non requirat Visionem aut Scientiam, neque ea nitatur, sed solum Dei authoritate praecise.

Unde Observandum Patres non dicere eos excidere a Fide, qui vident quod non credunt, sed qui videre cupiunt alias non credituri: hi non cognitionem suam prioribus naturalibus cognitionibus constituunt ac fundant, nec sic ullo modo credunt fide divina. Ita S. Chrysostomus in cit. Joannis locum Quia vidisti me &c.

Nec obstat quod aliqui dicant Apostolum aliud vidisse aliud credidisse innuendo eum non credidisse quod videbat, alludunt enim ad verba Christi Domini quia vidisti me &c. et solum volunt docere eum assensum quo S. Thomas credebat Christum resurrexisse praecise quia videbat ipsum non fuisse veram fidem. Utrum autem alio actu id poterit credere, praecise propter testimonium Christi ibi non disputant.

Porro pro Intelligentia illorum Verborum Notandum posse in obiecto sensibiliter viso duo distingui: Unum est species illa quae extrinsecus apparet et haec non est fides sed experientia quia et sola illa externa apparentia non est Revelatio neque illa proponitur ut credatur sed ut ducat nos ad fidem. Alterum est Veritas et substantia eius rei quae videtur, et haec potest esse fides simul cum visione externa et ita per fidem credidit S. Thomas ipsummet Christum verum Deum, ac verum hominem quem videbat et tangebat et loquentem audiebat. Et praedicto sensu potest explicari ille locus Heb. 11.

quo probabatur Conclusio. Sicut fides dicitur argumentum sive demon-
stratio non apparentium et substantia rerum sperandarum, quia sicut de-
monstratio facit ut alicui veritati alias nobis incognitae
assentiamur, ita fides facit nos credere etiam ea quae alias nobis
non apparent esse vera. atque ita obiecta spei quae alias nobis non
apparent respectu nostri perficit nobis per cognitionem praesentia
quodammodo et ita in nobis quasi subsistere ut ea sperare possimus.
Rursum sicut argumenti seu demonstrationis officium quidem prin-
cipium est facere nos assentiri iis quae alias nobis erant incogni-
ta esse tamen non his solis sed etiam quibus iam ante assentiebamus quidem
sed minus quam post demonstrationem, ita etiam fides non solum
aliunde non apparentibus sed etiam iis quibus assentiebamur naturali
cognitione facit nos assentiri certius et firmius quam
antea.

Ad 1um potest 2do ad auctoritates Patrum eos solum
velle fidem non consistere cum Visione Beatifica, quae omnino
fidem evacuat, saltem de potentia ordinaria sicut fidem hu-
manam evacuat perfecta et bimoda visio sensus. ut experientia
docet et hoc modo intelligendum Apostolum ad Heb. 11. videtur patere
ex ipso contextu, loquitur enim de obiectis quae speramus post hanc
vitam. Et haec ad 1am Prob.

Ad 2dam Respondeo concedendo Intellectum per evidentem cog-
nitionem determinatum non posse ulterius determinari a Volun-
tate, sive non posse naturaliter obscurum assensum in se producere quando
ex obiecto formali obscuro non potest sequi assensus ulla ex par-
te perfectior assensu claro circa eandem rem. Nec aliud
evincit quod probatur per confirmationem illius adfertur. Nego autem id fidem non
posse quando ille assensus obscurus est certior et perfectior assensu
claro et evidenti, ut hic fit.

Ad 3tiam Probationem. Non potest fieri ut eadem res mihi
sit obscura et evidens eodem actu verum est. diversis autem ac-
tibus falsum est quando utrumque actu vel certius vel evidentius
cognosci potest quam per unum solum

Ad 4tam Nego Cons. Quia cum spes sit obiecti desiderium
quod necessario et intrinsece respicit obiectum absentem nunquam pote

rit haberi aut elici Actus spei a' poia sic circa obiectum q iam presens habet et quo fruitur. Fides a. non ita respicit obiectum absolute obscurum ut oio sit ita obscurum, ut nulla cognitione plane sit clarum, ut ex dictis patet. Ilige a' desiderium in proprio significato, patet n. et dici non posse desiderari rem aliquam qua quis fruitur, ut patet in Angelis q dicuntur desiderare in Christum prospicere cum revera eius fruantur visione.

CAPUT SECUNDUM.

An Fides possit esse simul in illectu cum Visione Beatifica, vel Scia Beati. Item cum Actu Fidei humanae?

Fides cum Visione beat. esse negat. Sctm S. Paulum.

Conclusio prima Actus Fidei ordinaria poia non potest esse cum Visione Beatifica et patet 1 Cor. 3. ubi Apostolus expresse docet in Patria non futuram fidem, sed hanc per ipsam claram Visionem tanquam imperfectum per perfectam destruendo: ratio est quod nequit circa idem obiectum consistere, cum n. in clara Visione Dei sit illectio supernaturalis clara et evidens non potest per obscuram magis perfici illectus.

Ratio.

Actus fidei cum Scia Beati esse negat.

Conclusio secunda Actus Fidei non potest esse simul cum Scia Beatorum. patet ex eodem Apostoli loco quia si beatus posset contradictorum ...

Fund. ex Paulo

... rem quam videt sibi a' Deo revelari fide proprie dicta credere nihil esset, cur Apostolus absolute negaret fidem in Patria de facto manere, qua Beati de facto crederent futuram Resurrectionem, aliave similia quae Deus iis futura revelat.

Ratio.

Ratio eadem est q pro Conclusione, quia illectus informatus iis cognitionibus non potest naturaliter ulterius perfici cognitione fidei cum nec illas superet certitudine fidei et ab illis superetur evidentia.

Quorundam sent. de fide in patria.

Notandum tamen hic aliquos esse qui dicant fidem et remanere in Patria eandem quae fuit in via, q si illigant de fide non eadem specie vel numero, sed genere admittenda est eorum sententia. sic n. vera est, si v. illigant de eadem numero aut specie falsa est, sicut n. ablato rationali ab hoc manet de non sic sed genere tamen, sic in fide ablata differentia essentiali, manet tamen cognitio generica fidei.

explicatur.

70

Conclusio 3tia. Videtur probabilius utramque visionem inquam et potentia Dei claram et sciam Beatorum simul esse posse et potentia Dei absolute cum actu fidei. Ratio quia quamvis naturaliter fieri nequeat ut agens debile agat in perfectum se perfectius, aut ut actuatum non ex parte forma perfectiore suscipiat aliam minus perfectam nulla tamen ratio apparet cur id divina virtute fieri nequeat quae potest supplere defectum causae activae et reddere subiectum capax duarum formarum quas naturaliter suscipere non possit ut et calor et frigor in gradibus intensis concedi solet in philosophia non implicat quod est illum adiutum singulari Dei concursu supplente defectum non quidem causae formalis quae hic non deesset sed naturalis tamen capacitatis et virtutis activae ipsius illius, quantumvis informatus sit assensu evidenti elicere assensum obscurum circa idem obiectum, licet naturaliter aut cum solis auxiliis gratiae ordinariis non possit, quando assensus obscurus est omni modo imperfectior evidenti.

Conclusio 4ta. Actus fidei divinae et fidei humanae vel opinionis naturaliter simul esse non possunt cum actu fidei. Ratio quia nec fides humana nec opinio potest illum fide divina informatum magis informare cum neutra illam superet claritate, utraque autem superetur certitudine non videtur tamen implicare contradictionem sicuti non implicat ut diximus fidem divinam etsi inevidentem esse cum scientia Beatorum evidente.

Notandum tamen intelligendum esse et ea re quam quis certo scit esse de fide circa quam actum fidei elicit si non certo novit esse de fide aut dubitat quo sensu sit de fide poterit aliorum authoritate moveri ut magis credat esse de fide, aut in tali sensu esse de fide, et tunc sola fides humana concurrit cum opinione circa idem obiectum quod partim per authoritatem humanam partim per alias rationes probabiles sibi persuadet esse de fide. Etsi non fides humana vel opinio non possit esse cum evidente cognitione sive intuitiva sive abstractiva cum illas et evidentia et certitudine superet et consequenter non perficere possunt cum ea illum, possunt tamen esse simul cum utraque simul possit illum perficere quam una sola ut patet.

Hoc in potentia Dei absoluta videtur asserere dominus.

Fundamentum.

Hoc tamen fundamentum est directe contra Doct. Angel. et totius eius scholae, vide Phys. lib. 1. c. 4. sub. 3. S. Th. 1. p. q. 26 art. 3. in corp.

Actus fid. divi: et hum. et opin. simul esse neqt.

Ratio.

Explicatur conclusio

Obijcies Qui hbt claram Sciam alicuius Veritatis pt simul concipe aliud mediu q eande pbtr pbex et simul videre illam ex hoc pbtr seq go poterit ei et pp hoc pbtr assentiri. Rsdeo R. cons. aliud n. e videre hanc eandem pbtr seq ex illo medio, aliud v. condi pp illud assentiri prior assensus cu sit circa diversu obtm pt naatr in eodem illectu consistere cu illa Scia, secus e d 2do vt ptt ex dictis et quamvis 2dus assensus sit natus seq ex priori in illectu aliun d. nn impedito: secus tn e qndo rae alterius assensus e incapax illius 2di vt ptt in eo q pp aliam raem certo oio sibi persuadet aliq consequens ee plane falsu quatumvis n. videat illud ex antu illo pbtr seq n tn ideo ullo modo iputat pbabile.

Notandum 2do Eandem illigenda ee d fide humana, q hbt pasle raem fidei n evidentem, n a. d cognitione moratr evidente q ex coi et concordi magnae multitudinis rem visa testantis testimonio est, cui nemo contradicit, cu n. moratr impossibile sit tale testimoniu ee falsu et eo q clare sciam illam multitudine hoc ita testari evidenter colligo id ee Veru secus Roma nunqm viderunt, ea ee in Italia n tu credunt qua sciunt quare cu hac cognitio quanda evidentiam affe rat pt illtm divina fide informatu ee consequitr naatr cu ea consistere

Notandum 3tio Dictum e naatr et videri implicare q pia dei absoluta possint ee simul, q illigendum e nisi reddant illtum ex pte et formtr dubiu circa ide obtm naale, q ado ppil los actus opinionis et fidei humanae p quo illtus ita assentit obto vt tn simul et formtr et ex pte iudicet idem obtm ee incertum constat n. tale iudicium n posse consistere cu assensu fidei q nullam admittit voluntaria haesitaem circa obtm

An Rao tollat meritu fidei Rsus volutari.

Quaeres An Rao sive demonstrativa vel saltem pbabilis Pers oio, tollat vel saltem minuat meritu actus fidei. Rao dubitandi e qa videtur p raem minui liberum go et me

71

ritũ, q̃ rão in utraq. sent. cap. superiori locũ habet quamvis n. sc͞dm jam sent. actus fidei n̄ possit esse simul cũ actu sciẽ n̄ ẽ tn̄ dubiũ q̃ aliqua rão inducere possit ad assentiendum obj͞to fidei q̃ tn̄ inductio n̄ mnq adversari videt libertati quam aliqua rão simul cũ fide coexistens. q̃ raem inducivam, quod considerat ut pcedens ei hõ ẽ ita dispositus, ut n̄ crederet aut n̄ aeque prompte sine humana aut naali rãe minuere meritũ fidei, aut ẽt oĩo ipsam fidem tollere ei consequtr etto tũ meritũ, n̄ minuere a. quod ita pfecte afficit rebus fidei quas credit, ut inquirat, et cogitet, amplectaturq. raes fav entes p fidei veritate.

Raõ inductiva

Circa quã qũstione n͞dm n̄ minui fidei meritũ p raem inducantiam ante ipsam fidem, quã ipsis hõibus applicat revelão divina, ut videant articulos fidei esse tales, q merito tamen a Deo revelati credant, nam hoc ad fidem divinã necessarium ẽ ut disputãe III explicuimus. Illigendum go ẽt raibus sequentibus hanc sufficientem applicaem ei sine qbus hõ n̄ tam prompte crederet divinã authoritati quã credit illis illuminatus, q reprehendit SS. Gregorius hom. 26 in Evang. quod dicit fidem n̄ habere meritum, ubi humana rão pbet experimentũ unde ad incredulitatem ptinet signa aut sensus experimenta qrere, quorũ alterũ in Judaeis, alterũ in Thoma Apto ut q̃dam volunt reprehendit Chrus

ans actũ fidei n̄ minuit meritũ Et quare hoc.

N͞dm 2do h inde n̄ seq. p studiũ theologiae minui sed potius augeri meritũ fidei, etsi raes inducentes ad fidem p illud inveniant, n̄ n. inquirunt ista raes ut discens credat, sed qa credit, q confirmat ex illo Lucae 24. q elucidant me vitam aeternã habebunt Et 1 Pet. 3 parati semp ad satisfactionẽ omni poscenti vos. II Inquirunt hae raes inde ut fidei adversarij convincant, ẽt naalibus raibus eo proponat illis fides ut eo ipsi credant.

Per studium theol. n̄ minuitur, sed augetur fidei meritũ, et cur ita?
I
II.

N͞dm 3tio quamvis raes p fide meritũ n̄ minuant raes tn̄ contra fidem augent sc͞dm Patres dicentes Non

Raes contra fidem auget meritũ credentis.

dandum esse culpae quod ignores quod credis sed meriti. Ratio discriminis est quia meritum augetur duobus modis nempe ex parte obiecti et ex parte subiecti. Ex parte obiecti, quando illud difficilius creditur, redditur, et nihilominus creditur. Ex parte subiecti quando libertas augetur in actu credendi, quando aliquae rationes apparentes contra fidem opponuntur, et tamen creduntur, manifestum est obiectum credibile fieri difficilius adeoque ex parte eius augeri meritum. At quando pro fide excogitantur rationes non minuitur libertas quia magis credentem convincit divina authoritas, quam ullae rationes naturales: Neque fidelis in eliciendo fidei assensu earum subsidio nititur vel utitur cum sola firmitate divinae Revelationis contentus sit.

Unde patet ad rationem dubitandi an negandum esse non rationem demonstrativa vel probabilis influit physice vel moraliter in assensum fidei ac promovet illa non obstante libertas in hoc reperitur, idque tribus modis. I. quoad exercitium circa rebus fidei cogitandi, quia libertas potest esse consistens cum scientia, nam etiam circa veritatibus quibus per demonstrationem assentimur libere meditamur. II. Quoad exercitium assensus. III. Quoad specificationem considerationis rebus fidei, licet illis necessitetur ad assentiendum obiectum eius tum simul subiecti evidentiam tam quoad exercitium quam quoad specificationem, neutro tamen modo necessitatur ad assensum fidei, scilicet ad tam firmum assensum quam fides requirit cum ad talem assensum nulla sufficiat ratio praeter primam veritatem revelatam, quae si tota clare videatur, nempe et ipsa prima veritas et Revelatio obiectum aliquando non clare ostendat non necessario tamen ex illa sequitur assensus tam firmus quam fides exigit si non clare tota videatur, opus erit libero motu voluntatis ad illum determinandum.

CAPUT TERTIUM.

An Actus Fidei sit Discursivus?

Nota 1o ad rationem discursus causalitatis circa quo solo hic agimus, iuxta doctrinam Praeceptoris Angelici p. 1. q. 14. a. 1. duo

requiri unum ut sint duo minimum obiecta quorum unum per aliud cognoscatur, quia si unum tantum obiectum sit non cognoscetur unum ex alio vel per aliud. Alterum est ut sint duae cognitiones quarum una sequatur ex alia: quia si una tantum sit, non dicetur cognosci unum ex alterius notitia.

In discursu requiruntur duo. Duplex obiectum et 2do duplex cognitio.

Nota 2do discursum talem in praesenti materia duplicem dari posse, alterum ex propriis rei, alterum ex autoritate externa, et priori non agimus, de secundo non. Superius non ratione intrinsecae connexionis sed authoritati tantum fidem tanquam obiecto suo formali inniti, unde de nullus eorum qui actum fidei discursivum esse defendunt, dicit assensum fidei generari ex priori discursu sed ex posteriori tantum.

Discursus duplex propter vel propriis rei intrinsecis vel et autoritate externa.

Nota 3tio aliud esse propositionem ex duabus praemissis de fide illatam esse de fide, aliud assensum eius, qui ex praemissis gignitur esse assensum fidei. prius non verum est, posterius autem falsum. Nam assensus ille qui hoc modo per discursum generatur est tantum theologicus, quia nec immediate nec sola Dei autoritate nititur, potest nihilominus et eadem propositio cognosci per assensum fidei sed alio modo, si tamen formaliter includatur in ipsis praemissis. cum enim Deus revelat aliquam propositionem immediate tum etiam revelat quidquid in ea formaliter continetur sive negativum sit, sive affirmativum.

Nota 4to conclusionem theologicam licet unam et eandem materiam, considerari tamen posse 2 pariter primo ut deductam. 2do ut explicatam quae sunt formalitates distinctae illa innititur discursui naturali tanquam formali rationi assentiendi, non autem haec sed illum praerequirit solum tanquam conditionem explicantem conclusionem deductam esse immediate a Deo revelatam. In aliqua praemissarum de fide, in qua implicite continebatur.

Conclusio theologica potest 2 pariter considerari; primo ut deducta ex discursu 2do ut explicata.

Nota 5to assensum conclusionis theologicae ut explicatae convenire cum assensu variarum propositionum fidei, in eo quod immediate innititur authoritate divina et discursum praesupponat tanquam conditionem sine qua non esset assensus fidei (nam et assensum aliarum propositionum esse non sit nec ut discursus antecedat, cuius conclusio sit propositio revelata saepe

tn antecedit, praesertim in ijs qui ad fidem convertuntur cum hac tn differentia, quod assensus aliarum propositionum supponat discursum resoluentem proxime propositionem de fide ad veritatem jam dicentem. Assensus v. conclusionis Theologicae ut expli catae supponunt

Certum est non omnem actum fidei esse discursiuum.

Conclusio 1a Certum est non omnem fidei actum esse discursiuum. Probatur quia in hoc syllogismo quicquid Deus dixit est verum: Deus hoc dixit ergo est verum. Illae praemissae sunt notae simpliciter vel per discursum si primum habetur intentum. Si aliud, pro quo sunt illa principia? nulla poterit assignari ex quibus pendeant, et quamvis possent, rediret tamen eadem quaestio, et nisi in aliquibus his principijs sistatur, procedetur in infinitum. ergo saltem dabuntur aliqui actus fidei qui non sunt discursiui hoc n. eodem argumento probant philosophi in scientijs dari prima principia per se nota, quae ulterius non habent priora; sed absque discursu cognoscantur.

Probabile est nullum actum fidei esse discursiuum.

Conclusio 2da. Probabilius quoque est nullum actum fidei esse discursiuum. Probatur 1o quia lumen fidei aeque immediate inclinat in omnia fidei obiecta, non autem in unum propter alterum, ergo non efficit unum assensum mediante altero.

1m fund.

2dm Probatur 2do quia in Angelis et diabolo fuit fides et tamen in illis, ut vult SS Thomas non potest esse discursus, qui unico simplici actu versantur circa rem cognitam et rationem cognoscendi.

3m Probatur 3tio quia potentia visiua unica simplici visione tendit in colorem et lumen ergo etiam potentia intellectiua unico assensu simplici in rem revelatam et revelationem.

4tm Probatur 4to quia si duo actus essent ad credendum necessarij, essent etiam duo habitus necessarij a quibus illi procederent, sicuti in scientijs naturalibus alius habitus inclinat ad prima principia, alius ad conclusiones. ergo eodem modo deberet unus habitus esse quo crederetur revelatio Dei, et alius quo crederetur res revelata.

5tm 5to quia Theologi inter alias differentias quas ponunt inter fidem et scientiam Theologicam etiam hanc ponunt, quod Theologica cognitio generetur per discursum, non

6tm a fides. 6. quia in omni discursu antecedens est cognitio certior consequente iuxta philosophum, et philosophicum axioma propter quod

73

unumq. q. tale, illud magis e tale. go si p cognitione antem certam, e certu consequens, illa erit magis certa, et ita ille actus quo crederet Revelao, eet certior illo, quo crederet res revelata, imo cu certitudo assensus, q e p se ex discursu gen- derat ex connexione extremoru cum medio, et consequenter ex certitudine illius connexionis, siue bonitatis consequentiae, et illa sit tm certitudo naalis, quam naale lumen praebet, sequeretur assensu fidei si ex illa pendet, n tm non fore certiorem; sed neq tam certum, quam illa q n paru absurdu foret: Unde probabilius Nobis videtur, nullu actu fidei ee discursivum.

Ndum tn Nos in Conclone n negare propositionem d fide posse probare p aliquam praemissam, ut constat ex dictis, neq. Item negare discursu aliquem p cedere vel etiam requiri ad assensu fidei tnqm conditionem sine qua non elici- cetur talis assensus iuxta dicta et dicenda. Sed negamus talem propositionem ut probatum per aliam vel ut con- clusionem formaliter deductam ee de Fide et asserimus actu fidei quo alicui propositioni d fide assentimur esse simplicem quandam adhaesionem ad illam et nullo mo- do ab alio priori actu dependere, tnqm a rone formali obiectiva quod tn ad actu discursivu necessarium est, ut supradictum est.

Ndum 2do Dictu esse in Conclone probabilius videri nun- quam ee discursivum, qa opposita sententia, posse vi- delicet ei generari p discursum, q procedat a Reve- lac ad rem revelatam n e oio improbabilis et plures sic sentientes dicunt prius naa haberi assensu divinae re- velais, quam assensu rei a Deo revelatae. et sic pbat qa qndo unu p aliud creditur, possunt ee duo di- versi assensus in intellectu quoru unus sit via ad alterum at in fide res revelata creditur ob revelaem go prius credi- tur revelao tnqm via et postea res revelata tnqm

a. eam tenet grauer authores imo, ut videtur, ipse Doctor Ang. vide Luyma. Lib. 2. tr. 1. c. 4.

terminus. Sed respondendum distinguendo M. si n. unum ex illis assensibus velit esse viam ad alterum tanquam conditionem sine qua non alter diceretur, concedimus. si ut rationem formalem et a qua alter dependeat, quod ad fidem discursivum, nec est) Negamus, pp rationem maxime ultimam posse haberi locum in actu fidei. Neque vero satis est ad discursum unum actum pp alium esse, nisi hoc fiat per diversos actus, ita ut unus sit ratio assensus alterius, ut patet ex Notione r.

Dicunt vero Non futuros necessario diversos habitus ad actum Fidei, non discursivum et discursivum sicuti in naturalibus: Rationem disparitatis dant: quia in naturalibus est diversa assentiendi ratio et consequenter diversa difficultas vincenda, unde et ponendi sunt diversi habitus potiam mediatam adiuvantes in assentiendo in fidei autem assensibus sive discursivi sint, sive non, una eademque assentiendi ratio est, et consequenter una difficultas vincenda, ad quam unus sufficiet habitus; sed posita eorum sententia hoc falsum est: Nam eo ipso quod dicitur assensus rei revelatae niti alia priori cognitione, iam assignatur alia ratio formalis praeter rationem revelationem divinam: valde enim differunt haec duo: credo Deum esse trinum, quia ipse revelavit et credo Deum esse trinum, quia credo ipsum hoc revelasse. in priore enim ratio formalis assensus est sola revelatio divina quae una cum obiecto materiali uno simplici actu creditur, in posteriori formalis ratio assensus est alius actus meus qui nec est revelatus, nec est revelatio et tamen si actus fidei est discursivus, alteri praesupponitur et prius dici debet saltem natura.

Dicunt item 3o Assensum revelationis non posse dici certiorem assensu rei revelatae, eoque sit idem obiectum formale in utroque assensu, nempe divina Revelatio. Dico posse tamen aliquo modo dici praestantiorem, quia ipse non dependet ab alio et tamen assensus rei revelatae tale eo dependet. 3tio Itaque non in genere formalis sed efficientis aut applicantis verum. Sed respondeo esse hoc tertio constitui et

seq. assensum fidei n̄ ēē discursivum. II verum n̄ videtur posse cohaerere cū pō, quod eo ipso quo assensus Revelaīs est p̄stantior, et ab eo dependet assensus rei revelatae n̄ gtra, est etiam certior alia n. raē p̄stantia hic non apparet; sic ut si hoc non neq illud. Im vero p̄terquā q nitat falsa raē, ut paulo ante demonstratū ē: assensus n. fidei, si ē discursivus, n̄ sola revelaē nitit, sed etiam certitudine bonitatis conseqāe. n̄ videt posse consistere cū doctrina de discursu, quod sit posterior assensus pendet a notitia consequāe seu connexionis ergo minus certus ē, quam sit prior et pncipio p̄stico allato. et ab oibus recepto.

Nec satisfaciunt dicendo assensum fidei ēē supernaalem in quo lumen fidei supernaale tendat n̄ solū in obiectum revelatū pp revelaēm, sed etiam in connexionē obiti revelati cū revelaē hoc inquā n̄ satisfacit: quod sicut intra latitudinē luminis naalis ē minor certitudo concl., quam pncipij eo q illa ex hoc derivetur media forma syllogistica: pari modo intra latitudinem certitudinis supnaalis minor erit certitudo assensus concl. revelatae, quam assensus ipsius revelaīs: par enim est utrobiq raē et quidem a priori: quod certitudo pncipij ē p se certitudo v. concl. ē ab alio et p aliud derivata, et ipsa derivatione minuitur. Ergo minor ē quam sit pncipij. II. Quia si lumen fidei facit nos eam connexionē cognoscere, ergo vel facit hoc evidenter et in se, et sic fidei cognitio erit in se evidens, q nec ipse, nec ullus concedit, vel obscure et pp aliud, idq vel erit revelaō divina, vel aliud motivum, non pm, quod illa bonitas consequentiae nusquā revelata ē, ubi n. revelatū ē hunc aut illum syllogismū ēē bonū, quidquid Deus revelavit ē verum Deus hoc revelavit ergo. Neq sane haereticus esset, nec haberetur q oēs tres propositiones concederet ēē veras et de fide, ex ignorantia tn̄ negaret consequiam.

Nec IIm Quia alias aliqd aliud assignaretr pter jam Autoritatem DEI, sive Revelatem divinam p obto formali Fidei
Quoddé qtra eandem con Ddem facere, et ex ea sequatr vel
n oes Fidei assensus ee eiusdem spei vel actu d scursivu
et n discursivu ee eiusdem spei.

CAPUT QUARTUM.

Quinam Actus praeregrantur ad Assensum Fidei?

Conclio ja Praeter Judicium credibilitatis de quo disputae 3.
semp ante assensum Fidei divinae preqrirtr positiva motio voluntatis, ut p illam determinetr illctus ad assensum Fidei ptt ee
Concil. Arausicano et Trid. Sess. 6. et Rao e: qa licet motiva
et argmta qbs suadetr res Fidei sufficientia sint tad determinandu
illctm ee credibiles et sdm rectam prudentiam credendas non tn
ut iudicet illas ee veras, ea certitudine, qua Fides reqrit, ut
sat ptt ex hactenus dictis: Licet n. credibilitas reru Fidei, qndo sufficienter proponuntr, sit evidens, non tn veritas et proinde
licet illctus necrio determinetr ad assensu illius, non tn ad assensu
huius. Ergo aliunde determinari dbt, n a Deo, qa supponimus n inferri necessitatem, cum alias Fidei actus, nec liber, nec meritorius esset, qtra supradicta, et qtra ipsam experiam. cu videamus
facta sufficienti propositione, alios credere, alios v. nolle credere
go determinari dbt a voluntate, qa nihil e aliud extrinsecum
q possit agere in illctm. Conf Conclio a posteriori, qa in Fideli-
tas e pctm go dbt habere libertatem ad contrarium actum.

Conclio 2da Voluntas credendi, q reqritr ad generandam
Fidem, e in essria sua honesta et supernaalis, n minus
quam ipse Actus Fidei. ptr qa voluntas credendi sdm aliquam pfectionem e supra vires nae, alioqn ad illam elicien-
dam non esset necria gratia q damnatu e in Concilio Arausicano Can. 5. et 6: sed nulla alia pfectio assignari pt

Scilicet quam sit supra vires naturae nisi elevetur. quod est in Essentia super=
naturalis. in. pbr. Nam si voluntas credendi esset naturalis in essentia
esset et naturalis scilicet honestatem et intentionem quae satis sit ad
determinandum intellectum ad assensum fidei sed consequens est falsum
non enim ullo modo quasi essentialiter et substantialiter potest aliquid naturale ut
sic concurrere ad supernaturale. Et Conf. Quia licet per naturalem
rationem possit cognosci credendum esse rebus a Deo revelatis et suffi
cienter propositis et consequenter voluntas possit naturaliter hoc velle
non potest tamen naturaliter cognosci quod sit credendum eo modo quo fide
divina creditur scilicet ex pura Dei authoritate, non resolvendo
fidem in aliquam aliam rationem et motivum creatum ac proinde
voluntas ad hoc appetendum auxilio supernaturali confortari debet
Hinc colligi potest maximam esse differentiam inter fidem di=
vinam ~~aut~~ et fidem humanam aut opinionem: haec enim nituntur
suis mediis, quatenus intellectui sive evidentia, sive probabilia
tamen proponuntur, neque hic certus assensus concedi, quam eam
putet per ea evidenter probari. Unde licet ~~dici~~ possit affectu
voluntatis iuvari quatenus potest movere intellectum, ut haec me
dia fortius apprehendat quae illos assensus persuadent eumque averte
re ne consideret rationes contrarias, aut contra ut has rationes
magis apprehendat quam illas, atque ita moveatur ad dissensum
absolute tamen non indiget actu voluntatis quo immediate
imperetur, nec ut plurimum ita imperantur, quae licet medium
opinativum, ac testimonium humanum non efficiant obiectum
suum evidenter verum, faciunt tamen ut opinanti aut credenti
appareat evidenter credibile aut probabile.
Secus est in fide divina quae nititur testimonio sine obiecto formali
obscure credito, et firmius adhaeret rei creditae quam ulla
evidentia eam probat.

Quaeres An Deus sine actione voluntatis possit determi=
nare intellectum per se immediate, ut fidei obiecto sufficienter proposito assentiatur?
R. Deo Affirmative quia Voluntas non determinat intellectum per modum
causae formalis quam causam Deus supplere nequit; sed per modum causae
efficientis cuius causalitas a Deo suppleri potest.
Notandum tamen talem actum non fore liberum ~~summaria~~ libertate sive in eli=
ci

ciendo ipsum actum fidei: posset tamen esse liberum quoad exercitio, et consequenter etiam meritorium: potest enim Dei voluntas quamvis ille determinetur a Deo ad necessario credendum, velle hunc actum libenter recipere.

Conclusio 2a. Praedictam voluntatem supernaturalem praecedere debet in illo ordine motio aliqua sive illuminatio, quae fidem supernaturalis in essentia qua vel apprehendat, vel iudicet obiectum fidei quod proponitur esse credibile et credendum per authoritatem divinam. Probatur quia voluntas non fertur in incognitum, ergo antequam aliquid velit, debet illud intellectus aliquo modo cognoscere: cum quae voluntas credendi est in essentia supernaturalis, debet et cognitio quae ipsi obiectum proponit esse in essentia supernaturalis, ut sit proportio inter cognitionem et volitionem. Et confirmatur quia illa cognitio versatur circa obiectum supernaturale modo supernaturali, et propterea non potest elici sine auxilio gratiae quod consistit in illuminatione illius quod immediate a Deo est.

Hinc colligitur 1o discrimen inter iudicium illud credibilitatis de quo disp. 3. et hanc cognitionem quam hic asserimus sive ipsa sit iudicium, sive apprehensio quod illud iudicium sit naturale in essentia et evidens nitens argumentis naturalibus et de se sufficiens ad movendam voluntatem ut velit credere propositis obiectis tamquam a Deo revelatis per dicta argumenta, quod revera non est aliud quam velle credere fide humana sive acquisita et consequenter illius ut actum fidei humanae eliciat, cognitio vero quam hic astruimus sit supernaturalis et obscura, non enim experimur, nec aliunde scimus illuminationem illam esse supernaturalem et omnino necessariam auxilio Dei supernaturali adiuta imperet actum sola Dei revelatione nixum et consequenter illius iudicem auxilio Dei supernaturali elevatus illum eliciat necessariam non ut illud naturale iudicium credibilitatis fiat, sed ut illud adiuvet ad excitandum et obtinendum supernaturalem actum voluntatis.

Colligitur 2do quomodo verum sit et quod Deus trahat homines ad fidem et quod homines sponte accedant: dicitur enim Deus trahere quatenus illustrat intellectum, et movet voluntatem ut ille supernaturaliter apprehendat vel iudicet credibilia et credenda esse quae proponuntur. et voluntas velit ea credere, quod illustratio

et motio nõc grã excitantis significari solet quales quoc in nobis sunt sine nobis liberè operantibus, ut explicari solet in materia de grã. Dicitur a. hoës sponte ad fidem accedere quatenus a Deo illustrati et moti sequuntur Deus vocantem et grã adiuvante confortati libere procedunt ad assensum fidei.

QVAERES a quo habitu producatur illa illuminatio supernaturalis acquisito ne an infuso. Resp. Deo a nullo produci: oes n. actus vitales elicere in nra potestate positum non est, sed ab ipso Deo in nris potentijs infunduntur, n egent habitu, potentia n. etsi vitaliter concurrant, necesso tn et nullo modo libere. Huiusmodi actus sunt oes grã excitantes, concurrunt vero n tm passivè recipiendo, sed et activè eliciendo, Unde per illas n dicimur movere nos ad aliquid cognoscendum et volendum, sed moveri.

Advertendum tn talem illustrationem illuminationem motionemque q una cum potentia liberum voluntatis consensum supernaturalem efficiunt pertinere ad lumen fidei universim pout convenit tam habituali quam actuali et ad oes illos actus supernaturales necessarium est, sine quibus assensus fidei elici non potest. Hoc sensu intelligi pt S. Thomas, q. 1. a. 4. cum dicit quod lumen fidei faciat nos videre ea q creduntur. Et Art. 5. cum dicit fideles habere notitiam eorum q sunt fidei in quantum per lumen fidei videntur ee credenda: neque n. vult dicere q illustratus per habitum fidei clare videat vel res fidei vel credibilitatem earum sed q illustratus habitu fidei adiutus facilius et promptius et res fidei et earum credibilitatem percipiat, quam si illo esset destitutus sicut q habet v. g. habitum temperantiae facilius et promptius illa sua assequitur q ad temperantiam pertinent, quam aliquis tali habitu destitutus.

Conclusio 4ta. Assensus fidei varie pt resolui iuxta varietatem causarum aut principiorum a quibus dependet: Nam I. resolvitur formaliter in primam Veritatem revelantem

q̄ ē unica ac postrema rāo credendi, et ita in ea sistit,
ut si ad illud sequeramus accedat, non iam amplius actus
fidei futurus sit.

II Resolvitur effective, in caūas efficientes q̄ ut paulo ante
diximus sunt voluntas imperans actū fidei, et illius eū
eliciens, et etiam habitus, sive unus sit sive duplex, vel
eius supplens vicem grā actualis et DEUS concurrens
supernaāli concursu his causis n̄ male quoq annume
ratur iudicium illud credibilitatis sive eius rectio illumi
naē supernaāli illustrata et voluntati praevia: con
currit enim saltem moraliter ad actū illum quo vo
luntas impat actū fidei applicando et proponendo ipsi
honestatem fidei.

III Directive resolvitur in Authoritate Ecclīae externi
seu proponentis qd credendū sit: quod n. credā Sacra
menta v.g. conferre grām, oēm iustū salvari, non a.
Chri humanitatem ēē ubiq, n̄ ē alia caā, nisi quia
Ecclīa haec duo credenda proponit non illud.

Circa q̄ Nōm propositionem Ecclīae dupl. spectari
posse. 1o quatenus ē qdam externa applicāo credendo
rum. 2do quatenus ē infallibilis directio circa credēda
nam Ecclīa infallibiliter decernit, qd credendū, aut non
credendū sit, pp assistentiam Spūs Sancti. Differt tn̄
Infallibilitas ista Ecclīae ab infallibilitate q̄ in rāe formali
assensus fidei includitur q. haec sit increata et independes
et conveniens Deo soli; illa v. creata et dependens et con
veniens S. Ecclīae n̄ ex se sed ex assistentia et directione
Spūs S.

Notandum 2do ipsam Ecclīam posse dupliciter considerari. 1o quatenus
ē collectio multorū hom constanter eandē fidem pro
fitentium. 2do quatenus ē infallibilis in proponendo et
iudicando ut iā dicebamus hoc posteriori modo consi
deramus hoc loco priori n. modo considerata pertinet ad
extrinseca motiva in q. fidei assensus fidei resolvitur

IV. Dispositiuè: haec n. sunt quae velut invitant et inducunt hominem ad assentiendum ijs quae proponuntur mediante discursu et cognitione humana, tamen in conditionibus sine quibus elici non solet assensus fidei divinae, licet ut patet ex dictis posita quacunque cognitione naturali nunquam sequatur actus fidei divinae nisi intellectu et voluntate supernaturaliter excitatis et adiutis.

DISPUTATIO VIII.

De Necessitate Fidei ad salutem.

Notandum primo Quaestionem hic esse praesupposito habitu ab ipso Deo infuso de actu tam interno, quo revelatis credimus quam externo, qui supposito interno elicitur ab alijs potius confessio et professio fidei: prior consistit in verbis quibus aliquis se fidelem fatetur, posterior in opere aliquo vel signo externo quo id ipsum ostendit. Agemus primo de interno, postea de externo.

Notandum 2do Quaestionem esse de Necessitate tam medij quam praecepti. Item tam de fide explicita quam implicita.

CAPUT PRIMUM.

De Necessitate Actus Fidei interna.

Conclusio 1a. Aliquis Actus Fidei supernaturalis est medium in re ad salutem necessarium (intellige in adultis rationis usum habentibus) idque non solum de absoluto cuius cognitio naturae vires excedit, sed etiam de eo quod naturaliter cognosci potest. Probatur prima pars ex S. Paulo Heb. 11. Sine fide autem impossibile est placere DEO, sequitur inde impossibile esse sine fide saluari cum impossibile sit non placere Deo et saluari. Ergo ulterius fides est medium ad salutem necessarium.

Probatur 2do ex Trid. Sess. 6. cap. 8. Ubi dicit Pauli

verba Rom. 3. Hoem p fidem iustificari sic intelligenda ee
q fides sit initium, fundamtm et radix ois Justificais.
Rao a priori efficax naalis nulla est praeterquã q
Dns DEUS statuerit nulli dare gram iustificantem, ni,
si disposito p fidem actualem q Dei Voluntas ex Scriptu,
ris et Patribg atq Concilijs a Theologis colligitur.
pbr 2da Pars. Ex supra alias dictis: Remuneraon bea
titudinis Caelestis est obtm naa' viribg incognoscibile est
a. fides eig ad salutem necria sctm illud Heb. 11. Acce
dentem ad Deu oportet credere qa e, et inqrentib. remune
rator sit: ubi et Caelesti Beatitudine loq Aptm pt ex se,
quentib. versibg.

pbr 3tia Pars ex eodem loco: nam quamvis existentia
Dei possit naalr demonstrari, oportet tn credere, qa est,
inqt Aplg. 2do quia in fidei rae ita intrinsece includ
vih existentia Dei, ut nemo possit aliquem Articulum
credere qn etiam ipsu Deu credere debeat ut pt. Sin cre
do ipsum aliqd dixisse, necrio credo etiam eu esse q
fieri non pt p fidem humana q fallibilis est sed
divinam.

post lapsu fides implicita in Chrm medeu necrium.

Conclio 2da Post lapsu primi Parentis, semp fuit
Fides implicita Chri incarnati ad Justificaem ne,
cessaria necessitate medij, ita ut sine ea nullg unquam
fundamtum potuerit Justificari. pbr argm. S. Thoma: qa
oes post pctm dbnt credere Deu ee Justificatorem et Re
muneratorem sctm modu sibi placitu sed in hac fide
implicite includi fides incarnais go necria e.

QVAeRES An ante lapsu fuerit et haec fides Chri ven,
turi? Rndeo Duplicem ee Doctoru sententiam: q n.
dicunt ante praevisum hois lapsu pdestinatam ee Filij Dei In,
carnaem, alij q contra sentiunt, nimiru pvisu pctm ante
pdestinatam incarnaem negative respondent, utriq consequtr
ex suis pncipijs. Rao a diversitatis e qa in postrema
sent. Justificao Adami ante lapsu sine ulla dependentia
a Chri Incarnae fuit, unde non potuit a fide eig pende,

re seq. a. ē q justificac post pctm q pendebat ab Incarnac
Chri tanqm a medio p quod. Juxta probrem v. sent. facta
ē etiam Adami justificao dependenter a Chro.

Conclio 3tia. Ante Adventu Chri fides explicita
Chri venturi, non erat medium ad salutem necrm.
Contra hanc concl.em sunt qdam q dicunt fidem explici
tam Chri non fuisse qdem necriam ad justificacem, fuisse
tn necriam ad consequendam vitam aeterna, imo d ipsum
esse necrium tempe Evangelij sentiunt nonnulli. Veru
haec distinctio simplr rejicienda ē, nec ullo modo admitti pt
Nam ut aliqs jam ordinariam legem possit conseq vitam
aeternam, satis ē si sit filius adoptivus Dei, et consequntr
habeat Jus ad vitam aeterna. At p justificaem fit filius
Dei adoptivus et consequntr acquirit Jus ad vitam aeternam
go si ad hoc reqrit non fides Chri explicita, non etiam
reqrit ad vitam aeternam seu ad glorificaem.

Explicita tn ante adventu Chri n erat medium necessariu.

Refutant gtariu opinatos.

obiectio

Dices Cornelius Act. 11 antequa mitteret Petrus ad
eu erat justus, go habuit implicitam Chri fidem. Jam dic
ta in 3da Concle go ideo missus Petrus ē, ut explici
tam acciperet et sic vitam aeterna conseq posset, unde
ulterius sequto quamvis fides Chri n fuerit mediu necri
um ad justificaem, fuit tn necrium ad glorificaem.
Respo N. ultima conseq. qua tantum ante sit neq n. ex satisfit.
eo sequtr non potuisse Cornelium salvari sine fide Chri
explicita, missus ē a. Petrus ad ipsu, ut instrueret Cor
nelium in rebus fidei baptizaret. His positis pbr Conclio

Quia si talis fides eet necria hoc eet vel ex nra rei Pbr Conclio nra III.
vel ex Lege Dei. Neutrudici pt. go. Non pm quia ad ex
citandam contritionem pfectam, et supernaturalem dilecti
one sufficit fides Dei autoris supnaturalium donorum et
justificatoris ut constat. talis n. cognitio summi boni
sufficiens ē ut diligatur Deus pp se et sup oia. Non 2dm
qa nec ex script. nec Traditionibus colligi pt sufficienter
eiusmodi pceptum.

An Fides Chri explicita iam sit mediu necessariu ad salute absolute.

Conclio 4ta Sitne Fides Chri explicita medium ad salutem necrium, controversum et utraque pars tum Affirmativa quam Negativa defendi potest.

Argumta pro Sent. Affir:

1 Ex S. Script.

Affirmativam partem, quae sine conditione intelligi debet suadent haec argumta. I plurima loca Scripturae ex quibus videtur colligi post promulgationem Evangelij fidem explicitam Chri Mediatoris, Divinitatis, mortis et Resurrectionis esse medium in re necessarium non solum ad beatitudinem, sed etiam ad Justificationem illorum qui sunt usu rationis et qui per dispositiones liberas et supernaturales assequuntur remissionem peccatorum Marci ult. Qui non crediderit, condemnabitur. Jois 3 Qui autem non credit in Filium Dei, iam iudicatus est. Jois 17 Haec est vita aeterna, ut cognoscant te solum verum, et quem misisti JESUM Chri. Rom. 3. Justitia autem Dei per fidem Jesu Chri in omnes et super omnes. Galat. 3 Conclusit Scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide JESU Chri daretur credentibus, prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem quae revelanda erat, quo testimonio videtur tam haec quam duae praecedentes concles confirmari. Inde non videtur colligi in lege veteri solum obligatos fuisse fideles ad habendam fidem implicitam Chri. In lege vero Evangelica explicitam.

2dum Probari solet II Ex Trid. Sess. VI ubi dicit ad Justificationem necrio requiri fidem et impium iustificari per gratiam Redemptionis.

3m III Ex Symbolo Athanasij ubi dicitur necessarium esse ad salutem credere incarnationem Chri.

4tm IIII Ex Capite de Summa Trinitate et Testimonio aliorum Patrum dicentium sine fide extra Ecclesiam neminem salvari.

5tm V ex S. Aug. varijs locis Lib. de Praedest. Sanct. c. 7. ubi dicit sine fide Passionis et Resurrectionis non posse quempiam salvari aut iustificari et lib. de correptione et gratia c. 7. ait Si non, sicut Veritas loquitur, nemo liberatur a damnatione quae facta est per Adam nisi per fidem JESU Chri, et tamen ab hac damnatione non liberabuntur qui po-

terunt dicere se n audivisse Evangelium Chri cum fides ex auditu sit.

Ad quem locu non sufficienter Rndent qdnt Augustinu loq de Parvulis q in lege grae salvari nequeunt sine Baptismo reipsu suscepto, quamvis n. de ipsis loquah non tn solis cu dicere possint non audivimg

Vl ptr, hac rae qa nemo pt salvari nisi Christiang at q n credit in Chrm explicite non est Christiang. 6tm

A priori vero e rao ex Dispositione Dei libera, q fide Redemptoris et Mediatoris voluit ee prnpm salutis aeternae. neq n. haec fides orit ex naa Justitiae et beatitudinis quasi n possit sine fide obtineri sed tn ex sapientissima Dei Ordinae qua statuit in Justificae vt po om sit fides.

Et Confirmah ex loco Pauli ad Rom. 10 hoc e verbum fidei q praedicamg, qa si confitearis in ore tuo Dnm Jesu et in corde tuo credideris salug eris. Solutio horu.

Quia tn haec oia Argumenta possunt commode intelligi vel de fide implicita, vel explicita respectu eoru qbs Chrg annunciatg est, vel indicant nullu posse salvari nisi ex Chri meritis, vel tn sub conditione si nimirum proposita sint illis mysteria, ideo aeque probabilis contraria videh. Unde cu D. Augustini loca ex Lib. de corrept. et gra citatg mee urgeat aliq q hanc posteriore sent. tuentur, fatentur D. Augustinum in priori fuisse sententia seq ab eo libere discedere eo q ea non efficaciter pbes.

Veru cu SS Augustinus cum in oibg mee tn in mee in maa de Justificae ab oibg maximi fiat, videh potig dicendu illu in hoc loco velle sine fide chri hoc e nisi ex meritis Chri neminie posse consq salutem, non tn loq de Chro vt obto explicite credito q inde colligitur qa Augustng eodem modo loqh de fide Chri respectu Justificaes antiquoru Patru et de fide chri Nati in lege Evangelica. At fides Chri explicita ad Patrum Jus venturi

tificaem non regrebat ut e Cons omn fere Theol. Ergo Nec Aug. scriptis vult ea regni.

Ad VI. raem respondeo sufficere fidem implicitam Christi ut ali qs dicat Christianus et revera cu dicimus neminem posse saluari nisi sit Christianus significamus et necessitatem fidei et obseruaem praeceptorum quae docuit Christus in quibus alia quaedam sunt necessaria ut medium alia ut praeceptum. Erit ergo fides explicita, si proponatur necessaria medii necessitate ut satis probant raes allatae, non a. si non proponatur quod probari possit

I. Raec data pro Concl. 2tia. et confirmatur: Quia difficile e assignare tempus quo Evangelium sufficienter primum do sit promulgatum, ut explicita fides Christi coepit esse medium ad salutem necessarium. Ideoque sent. illa, quae affirmat videtur valde rigida cum plurimi adhuc sint ad quos nondum peruenit Evangelium et consequenter damnarentur eo solum nomine quod non crediderint, licet credere non potuerint, quae argumenta pro sententia negatiua contra affirmatiuam diluit facile possunt: Neque enim magis imo minus rigida e sine fide non saluari, quam sine Baptismo deinde totus pene orbis non habuit illustriora praesidia ad fidem supernaturalem, fide, quae iuxta condemno jam seny fuit necessaria necessitate medii. Dein de cuiuscunque necessitatis fidei rigorem multum temperat, quod facienti quod in se e, non deficit DEUS secundum S. Aug. et alios Patres: gratia enim Dei omnibus datur sufficiens suo tempore et loco, et consequitur infallibiliter quis si velit, illuminabitur a DEO per fidem, vel ordinarie misso praedicante secundum Apostoli modum, vel extraordinarie modo sibi placente, Unde secundum ordinariam legem non e permissurus DEUS ut aliquis adultus qui cum actuali Dei gratia seruat legem naturae moriatur sine fide, quia DEUS non deserit hominem bonae voluntatis, nisi prius ab eo deseratur.

Obycies Si Fides Chri explicita solum ē ne-
cessaria sub conditione si proponatur, ḡo n̄ ē necessaria necessi-
tate medij sed tm̄ praecepti. Resp. N. cons. quia quidam sunt
necessaria ad Justificationem necessitate tm̄ medij ut gratia ex-
citans et praeveniens, q̄ n̄ ē in n̄ra potestate ac proinde sub
praeceptum n̄ cadit. Quaedam necessaria necessitate medij et prae-
cepti ut dolor de peccatis resp. adultorum, qui actuale mortale peccatum
commiserunt. In quo differunt ab observatione praeceptorum quae ipsa sunt
pta, quatenus talis ē. Haec n. tametsi generaliter loquen-
do medium quoddam sit necessarium ad salutem, quia qui praecepta
n̄ observat, n̄ pt salvari, tm̄ quando speciatim loquimur de ne-
cessitate medij, ut distinguitur a necessitate praecepti, certum
ē observationem praeceptorum n̄ esse necessariam necessitate me-
dij ut sic, quia ut talis n̄ concurrit positive sed negati-
ve, solum n. efficit ne impediatur aut omittatur Justificatio
et sic distinguunt has duas necessitates Theologi pleri.
B: alij sic quod is cui semel Chrus annunciatus ē, etsi
ignoret ēē praeceptum credendi (q̄ ignoratio ipsum excusaret si
esset sola necessitas praecepti et n̄ credendo salvari posset)
n̄ sit salvandus, nisi habeat explicitam Chri fidem in re
quemadmodum si quis velit iustificari a peccato necessaria ē extra
sacramentum contritio, et sic docent Chri fidem ēē necessariam
necessitate medij non absolute, sed posita notitia Chri

Conclusio sta Recte dici pt fidem explicitam tam
Chri quam Trinitatis ēē necessariam necessitate medij in re
vel in voto ad Justificationem in lege Evangelica. probatur quia Baptis-
mus ē medium necessarium, sed ad Baptismum in adultis requiritur
necessario fides Trinitatis et Chri, q̄ suo modo positive concur-
rat ḡo sicut Baptismus ipse ē necessarius ita et ipsa fides ad Bapti-
smum requisita, Nec ē par ratio talijs quibus instrui debet catechu-
menus tam credere, quia cognitio SS. Trinitatis et Chri
peculiari modo necessaria ē ad cognitionem formae Baptis-
mi, n̄ vero alia, cum tm̄ ipse Baptismus sufficiat etiam

in voto, ita quoq[ue] haec Fides sufficiet in voto secundum poste-
riorem sententiam Concilii 4 traditam.

CAPUT SECUNDUM.

De Necessitate Fidei respectuali omnium Articulorum:

Conclusio 1a Duo sunt praecepta Fidei quoad actum internum: unum Affirmativum, quod obligat nos ad credendum mysteria Fidei, alterum negativum, quod obligat nos ad non dissentiendum a mysterijs Fidei neque de eorum veritate dubitandum. inter quae duo, haec est differentia, quod affirmativum non obliget nos ad credenda omnia et singula obtere-velata, nec omni tempore sed ut certa quaedam et certo tempore. Negativum vero omnia et omni tempore.

Conclusio 2da Variae sunt Doctorum Sent: in assignando explicite credendorum praecepto: Tres tamen sunt praecipue.

1a est SS. Thomae cum pluribus alijs ex Catechismo Rom. ubi dicitur quod primum Christiani homines tenere debent, illa sunt quae Apostoli divino afflati spiritu duodecim Symboli articulis distinxerunt. Et Aug. Ser. 103 de temp. Symbolum inquit est Regula Fidei nostrae brevis et grandis: brevis numero verborum, grandis pondere sententiarum.

IIa Dicit satis esse credere illa ex quibus pendet Christiana Fidei institutio, cuiusmodi sunt existentia Dei Creatoris Mysterium SS. Trinitatis, Incarnationis, Passionis Christi ac Remissionis peccatorum absque alijs quae in Symbolo continentur. Ita Gab. in 3. Dist. 25. q. 1. cum alijs, quibus videtur favere Doctor Angelicus q. 2. asserens non esse de necessitate salutis ut homo credat explicite omnes Articulos Fidei; sed secundum posteriorem datam Sententiam intelligendus est SS. Doctor non de necessitate medij sed de necessitate praecepti.

III Sententia docet satis esse credere explicite illa Mysteria quae solenni ritu in Ecclesia celebrantur. haec tenet Durandus cum S. Bonavent. in 3. Dist. 25. q.

Raõ ē: qa Ecclia p solemne illu ritum videt significa-
re illa mysteria ēē ad salutem necūo credenda.

QVAERES. Quo tempore obliget praeceptu Affir-
matiuu credendi: Negatiuu n. sicut et alia pcepta Nega-
tiua semp et psemp obligat. De Affirmatiuo itaqz dua solent
a Doctorib. afferri Regulae praecipuae:

1a est infideles reb. fidei sibi sufficienter propositis te-
nentur statim assentiri, ita vt differendo grauiter peccet
tales n solum omni ex parte tam voluntatis quā intell.
sunt a Deo alieni, aut ipsi qz vel Ecclia membra nullo modo
sunt, sed et psitent Religione verae fidei ctrariam. Atqz
ita stant a parte eorū, q Deū, veramqz fidem oppug-
nant, quamvis n. metaphysicē loqndo tales possint se habere
merē negatiuē, circa obtm fidei sibi sceptum, moralr
tn loqndo vix fieri potē, psertim in ijs reb., ex quarum
fide vident suam salutem pendere.

2dm tn n ēē eandem raēm de suscipiendo Baptismo
vel 2do d contritione eliciendo, vel 3tio de confitendis pctis
mortalib., vel 4o d assensu fidei circa illa obta, q non tenetr
credere explicitē, de Baptismo suscipiendo ptt: pt n. esse
talis occasio, vt Baptismus commode vel et oio n possit sta-
tim suscipi, vel speretr maiori cū fructu postea suscipiend.
De Confessione v. et contritione ptt, qa peccator, non
ē ita totalr auersus a Deo, nec censetr contra Deū, seu pm
veritatem militare, si fidelis sit. Deinde qa in eliciendo actu
contritionis, aut in confitendo saepe ē magna difficultas atqz
ita ex, huius horrore pt differre conuersionem.

De Actu deniqz fidei circa ea q non tenetr qs explicite
credere, licet n liceat de illis unquā dubitare, pt apprehende-
re eorū cognitionē nihil ad se ptinere, aut talem eam
in medio relinquere, ex hoc sensu videtr intelligendus Praecep-
tor Angel. cū dicit oēs teneri explicite cre-
dere quaecunqz in Script. continentur, vel ad fidei doctrinam

pertinent, quando et hoc illis constiterit, hoc n. intelligendum videtur non quo ad exercitium sed quo ad actus specificatem ./. ut ijs non dissentiant, nec de ijs dubitent, si n. tenerentur actu credendi elicere, essent quoque obligati ad omnia ea addiscenda, non secus quam ad ea ad quae credenda obligantur ex praecepto, vel fidei, ut sunt quae dicuntur Articuli fidei, vel Religionis, ut sunt quae ad Baptismum, Eucharistiam confessionem sacramentalem pertinent.

II Regula. Tenetur quis semper se sine per accidens etiam, [illegible] actu fidei, quoties obligatur exercere aut sponte exercere aliquem alium actum, quem sine actuali fide, vel omnino, vel debite exercere nequit. His duabus Regulis adiunguntur aliae duae Regulae, quarum usus vix est necessarius ut patebit.

Iª est quod teneatur quis elicere Actum fidei, quando gravem contra fidem patitur tentationem, quam putat se aliter non posse superare sicut n. tenetur cavere peccatum contra fidem, ita quoque tenetur ad tale medium, quod putat ad hoc esse necessarium: Raro tamen a parte rei est hoc necessarium, sed solum ex erronea conscientia: nam ex alia cogitatione et quandoque saepe facilius possunt tales tentationes superari: Immo haec Regula non convenit ijs qui saepe apprehendunt se dubitationes in fide pati

II Regula est quod teneatur aliquis per accidens elicere actum fidei, quando credit id esse necessarium, ut vincat aliquam tentationem contra aliam virtutem, et est in hac Regula eadem ratio quae in casu praecedenti; immo difficilius contingere potest vere esse a parte rei, seclusa falsa imaginatione, et conscientia erronea.

Quaeres 2do. An hoc praeceptum Fidei sit naturale an divinum positivum, an Ecclesiasticum? Respondeo hoc praeceptum esse partim naturale, partim divinum positivum, partim Ecclesiasticum. Naturale est quatenus refertur ad illa obiecta, quorum fides est necessaria necessitate medij: ex eo n. quod homo creatus est

ad beatitudinem supnaturalem et Deus nolit illi dare suffici-
entia media ad illam consequendam, nisi psupposita fide
necria et connaturali obligao est in hoc ad habendam fidem, sine
qua finis haberi non potest. Divinum praeceptum positivum
est, quatenus ad dicta quorum fides est necria necessitate praecepti
extenditur. Ecclicum denique est quatenus praecipit Ecclia subdi-
tis ad addiscendum Symbolum, et videtur initium sumpsisse ab
ipsis Aplis: Nam constat circa Annum Christi 360 fuis-
se in usu, ut patet ex Concil. Laodicensi can. 46. quod sic habet
Baptizandos oportet Fidei Symbolum discere.

Ex hactenus dictis facile colligi potest errare eos, qui
dicunt simpliciter non esse necrium ad salutem credere Articulos
qui in Symbolo continentur et eosdem implicite credere dicunt
tantum teneri illos ita ut sufficiat si in confuso credant quod
quod credit Ecclia: tenentur enim omnes explicite credere praeci-
pua Fidei mysteria, ut supradiximus in allatis tribus Doctorum
sententiis. Quod si tamen aliqui ita rudes essent, ut non possent sym-
bolum discere tum excusarentur, et solum ad praecipuos
explicite credendos tenerentur, credentes alios implicite,
quod tum fit, quando explicite omnia quae credenda proponit Ecclia credit
esse vera.

CAPUT TERTIUM.
De Confessione Fidei.

Confessio Fidei hic accipitur pro actu honesto, ordi-
nato natura sua ad internum actum fidei, tanquam signum
ad rem significatam: nam quando non est coniunctus cum inter-
no assensu, ut fit in hoc infideli qui falso se infidelem esse
fitetur, tum non honestus sed vitiosus actus est.

Conclusio Ia. Externa Confessio Fidei, sicut et ipsa Pro-
fessio in duobus convenit cum interno assensu Fidei.
I quia omnes tres actus sunt honestatem virtutis fidei, quae est
in illectu. II quia omnes imperantur a virtute fidei quae est in
voluntate, similiter discrepant in duobus. Nam Ius actus

professionis et confessionis cum corporei et sensitivi sint,
non immediate ab illis, sed ab externis potentijs corporis
et sensitivis eliciuntur, suntque actus imperati a fide, non eliciti,
sicut ipse assensus intellectualis. 2do, quia tam confessio
quam professio ab extrinseco tantum, non ex se honestatem
habent. contra vero assensus fidei intrinsece et ex se honestus
est.

Dices confessio fidei non videtur esse virtutis
fidei, quia qui illam confitens voce externa profert quod
habet in animo, hoc autem pertinet ad virtutem veracita
tis, sicut econtra confessio qua quis voce externa profert,
quod non sentit in animo, est proprium mendacij: at virtus
veracitatis distinguitur a virtute fidei, ergo in confessi
one non erit virtus fidei sed veracitatis. Respondeo quod vera
confessio semper est coniuncta cum interno assensu fidei
pertinet ad virtutem veracitatis, non tamen ut sic, pertinet
vero tum ad virtutem fidei, nam is qui confitetur fidem Chris
tianam, et verax et fidelis est, sicut contra qui fidem Christi ne
gat, non solum mendax, sed etiam infidelis est, quia negatio
fidei coniuncta est cum interna infidelitate.

Praeceptum affirmativum de confessione fidei.

Conclusio 2da Confessio externa fidei est necessaria
ad salutem necessitate praecepti affirmativi, quo iube
mur confiteri fidem Christi. Ita S. Thomas q.
3 a. 2. et colligitur ad Rom. 10. 9. Si confitearis in ore
tuo Dominum Jesum, et in corde tuo credideris, salvus eris,
corde enim creditur ad iustitiam, ore autem fit confessio ad salu
tem, quae verba explicans D. Aug. in lib. de fide et symbolo
ait: Fides officium a nobis exigit et cordis et linguae.
Cum vero hoc praeceptum sit affirmativum, non pro semper obli
gat sed aliquando tantum.

Hoc praeceptum obligat in 11. casibus.

Quando igitur obliget? Respondeo in duobus casibus tenetur
quis confiteri fidem etiam non interrogatus et quando interro
getur, nullo modo debet eam tacere, aut verborum am
biguitate occultare, sed clare et aperte confiteri, ut pau
lo post latius. Ius est cum id honor Dei postulat, ut

1o. quando honor Dei postulat

censeh, cum, si fidelis taceat, putabith fides falsa, vel ipse putabith eam deseruisse, vel aliud aliq malū ex hac taciturnitate vel confessionis zelae secuturū e. IIus est quando utilitas proximi id exigit, ut cū alij ipso tacente averterentur a fide suscipienda, vel a suscepta defecturi essent. Ubi observandū ijsdem casibg teneri oēs voce defendere fidem, sicut et confiteri, ita ut non defendentes graviter peccent, q tn̄ intelligendū est secdm cuiusvis potestatē. — 2us quando proximi utilitas.

Quares Num licitū sit disputare d Fide. SS Thom. q. 10 a. 7. ad hanc quaestionē quadrupliciter rndet. 1o Non licere disputare d fide e dubitando, cū dubius sit infidelis. 2do licitū e doctis vel ad confutandos errores vel exercitij ca. 3tio Necrium e cū rudiores perversi sunt fundamentis falsis haereticorū. 4to Non e bonū disputare corā rudibg ob periculū ne ipsi contrarijs fidei fundamentis in disp. allatis inducantur in errorem: — Sitne licitū d fide disputare. Sent. S. Th. 1 2 3 4.

Quia v. post SS Thomam editus e Canon Quicunq de haereticis, in 6. quo sub excommunicatē phibeth ne laici disputent (ubi observandū illam excommunicatēm non incurri ipso facto, sed ferenda a judice) 2da et 3tia sentia D. Thomae limitanda erit, ita ut laici excommunicari possint et vero debeant, si disputent extra hos casg q a Doctoribg hanc Canonē interpretantib. assenunh. — Laici phibentur sub excomm. disputare.

Ius e qndo disputath exercitij grā apud doctos. — Casg qbs licet laico disputare. 1 Exercitij grā.

IIo qndo laicg fuerit insigniter doctg licet illi disputare; quamvis n. generaliter lex excommunicats loquatur, tales tn̄ excludi p. exemplo multorū laicorū aliorū, q adversg haereticos, n̄ tn̄ verbis, sed et scriptis disputarunt. — 2 Insignis doctrina.

Dicunt tn̄ aliq ordinarie hanc restrictionē intelligi debere urgente necessitate, vel invitante magna utilitate.

IIIo qndo honor Dei vel utilitas proximi exigit, ut laicg disputet d fide secdm illud Petri semp parati ad satisfaciendū oī poscenti vos. — 3 honor Dei utilitas proximi.

Explicaō s. Resp. S. Th. — Primam Responsionem SS. Thomæ intelligere oportet de fidelibus tantum, vel iis, qui cum infideles sint, propositam tamen sufficienter habent doctrinam fidei, non autem de illis qui non habent.

Fides confitenda coram persona publica Non item corā priuata

Conclusio 2tia. Is qui interrogatur ab infidelibus in= tuitu fidei ac Religionis, an sit Christianus et Catholicus, si interrogetur á persona publicâ, non licet illi tacere aut ambiguè tergiversari, sed tenetur apertè confiteri se talem esse etiam cum periculo vitæ: si autem á privatâ potest simpliciter loquendo tacere aut eludere, nec opus est confiteri aperte se talem esse.

Fund. 1æ partis ex Verb. Chri. Luc. 9.

1a pars colligitur ex illo Luc. qui me erubuerit, et sermones meos, filius hominis erubescet eum, cum venerit in Maiestate sua. Sed qui tacet, aut dissimulat, quando á persona publica interrogatur, censetur erubescere confessionem Christi, ergo in die Judicii erubescet eum Filius hominis.

Confirmaō

Et confirmatur quia extat præceptum affirmativum de confessione fidei, ut dictum est, ergo debet aliquando obligare. Non datur autem magis casus in quo sit maior necessitas confitendi, quam quando á persona publica interrogatur, quod ex SS. Thoma q. 3. sic ostenditur: Tunc tenemur confiteri fidem, quando exigit honor Dei, sed honor Dei id maxime exigit in dicto casu ergo. probatur minor quia honor Dei est maxime coniunctus cum honore fidei Christianæ, cuius author est ergo ubi honor Dei exigit fidei confessionem ibi et honor Dei eam exigit. Sed honor fidei maxime exigit quando maxime periclitatur, quod fit quando Christianus á publica interrogatus potestate de fide non confitetur, nam si tunc non confitetur fidem, ostendit se eam contemnere, et parui facere, quia non audet palam eam profiteri, nec eius patrocinium suscipere. Si vero confiteatur, ostendit se illi magnum deferre honorem, quippe quam tanti facit, ut coram persecutoribus audeat eam profiteri, et paratus sit si necesse fuerit, vitam et sanguinem pro eâ profundere.

Pbr 2da pars Conclis ex diffra q̃ e inter privatam et publicam p̃sonam. Nam publica hbt ius et potestatem interrogandi, ac proinde tenebitur interrogatus respondere. Non pt a. respondere nisi q verum e. go si interrogetur an sit Christianus tenetur fateri. At privati hoes non hnt ius interrogandi alios de rebus ad se non pertinentibus, ac proinde interrogati non tenentur illis respondere. pnt go vel tacere, vel interrogatiem eludere neq suo silentio aut elusione aim hnt significandi se n audere fateri veritatem, sed se parvifacere eorum interrogatem quorum scire nihil interest. — Fund. 2 partis.

Dices 1o Persona publica d qua hic agimus e Princeps vel magistratus infidelis sed illi n hnt potestatem examinandi Christianos d sua fide go nec Christiani tenentur illis respondere. Rndeo apud suos subditos vel in suo regno vel provincia censetur hbre talem potestatem iure gentium ac proinde e possessor bonae fidei, ex inde fit, ut sine scandalo nemo possit ei resistere, aut eius potestatem contemnere et ex hoc capite tenentur Christiani d sua fide respondere. — Obiectio gtra 1am partem. — solvitur.

Dices 2do Sicut cedit ad Dei honorem quando qs confitetur se Christianum apud p̃sonam publicam, sic et quando apud privatam: Nam utrobiq confitendo, ostendit se magnifacere fidem. go utrobiq tenetur confiteri. Rndeo N. cons. n. tenemur oia facere q ad honorem Dei faciunt, nisi necessitas p̃cepti urgeat, q hic in priori casu urget, n in posteriori ob caas datas. — Obiectio gtra 2am partem. — Rndetur.

Observandum tn nos non negare fidelem apud privatum posse se talem fateri, sed solum asserimus eum ad hoc vi praecepti non teneri. — NB.

Conclusio 4ta Nullo modo licitum e externa voce fidem Christianam negare. Est gtra quosdam haereticos asserentes n peccare eos q in persecutionibus negabant Chrm, modo in aio fidem retinerent. Sed colligitur Conclusio ex Matt. 10 Qui negaverit me coram hoibus, negabo eum coram patre meo — Nunquam licet fidem externe negare.

esse ex antecitato loco Luc. 9 me erubuerit &c. Quod confirmatur exemplo S. Petri, qui graviter peccavit contra fidei confessionem negando se Christum nosse, et esse Christi discipulum. Eodemque modo peccant qui rogati an Christiani sint, respondent se esse Lutheranos, Iudaeos aut Turcas. Ratio quia datur praeceptum affirmativum de fidei confessione, ergo etiam datur praeceptum negativum de actu contrario, et confirmatur ex S. August. dicente quanta est confiteri Christum, vita, tanta est mors negare.

Observandum hic si quis interroget aliquem an sit Christianus, solum volens inquirere conditionem aliquam, vel statum ipsius nihil pertinentem ad Religionem, non peccare tunc contra fidem tamquam eam negans, si neget se esse Christianum, quia respondet tamen ad mentem interrogantis etsi non iuxta propriam nominis significationem, ut si quis Turca quaerat ex me, Christianusne sim, volens scire an sim de exercitu Christianorum, possum sine fidei negatione respondere non, modo dicam, non fiat in odium fidei.

CAPVT QVARTVM

De Professione Fidei Catholicae.

Professio fidei in factis et rebus externis quanta vestibus signis. Est praecept. affir.

Ut Confessio in verbis, ita Professio in factis est, rebus externis, ut vestibus et alijs similibus in signum fidei assumptis et cum sit sicuti Confessio praeceptum affirmativum non pro semper obligat sed aliquando tamen.

Casus obligantes ad profess. fidei. 1° interrogatio iudicis 2° 3° 3ius

Conclusio 1a. Tenetur fidelis in his IV casibus fidem suam profiteri. 1° si quis a iudice interrogetur modum fidei. 2do cum quis per suam confessionem fidei non potest impedire blasphemiam Dei, vel Religionis, potest tamen per professionem, ut si esset vir aliquis magnae autoritatis, quem si alij scirent catholicum a blasphemijs cessarent. 3° cum notum est aliquem habere se veram fidem, qui si non profiteatur putabitur defecisse. 4to

Quamvis n̄ sciat, scietur tn̄ paulo post, et tunc si non profiteat, erit minuricq fidei. Vnd apparet idem fere judicium eē d obligaē praecepti confessionis et Professionis fidei unde a multis promiscue q una indistincta virtute accipit.

Restat nunc qrendū, utrū aliqndo liceat uti signis vel ritibus, qbus infideles suā fidem profitentur, vel et fugere si qs ad eorū fidem pfitendā quarat.

Christiano fugere psecutione licet

Conclio 2da Christianus pt fugere tempe psecutionis, vel se occultare, ne cogat respondere d rebus fidei ut sic piculū vitae evadat. Est cōis et colligit ex Matt 10 cum a. pseqventur vos in Civitate una, fugite ad aliam quod confirmat expto S. Pauli, q cū custodirentur portae civitatis Damasci, eius capiendi et occidendi caā, per murū in sporta dimissus ē ut fugeret. Act. 9. et Cor. Rão ē; qa tali casu n̄ significat se aliqs fidem negare vel Christū sed potius vel nolle se negare, et ideo fugere piculū negandi, vel se cupere diutius vivere ad maius fidei bonum, eius v.g. propagaēm, q paulum spectasse dubiū n̄ ē.

Fund. 1 ex Script. Matt. 10.

Confirmat expto S. Pauli.

Rão huius.

Ndm tn̄ fieri posse ut huiusmodi fuga ob aliquā circumstantiā sit illicita v.g. in Pastore vel Epo q rāe officij sui tenet manere apud suos subditos tempe persecutionis et cū periculo vitae: Idq ex duplici caā. 1o Ne subditi fideles, q manēt in psecutione relinquant sine pastore, cuius psentia tunc maxe ē necria

NB. pt qndoq fieri illicita talis fuga.

Conclio 3tia Non licet hoi Christiano psimulaēm adorare idola, vel incensū eis addere. pbr 1o ex 2 Cor. 6 Nolite iugū ducere cū infidelibus, q n. participaō Iustitiae cū iniqtate, aut q societas lucis ad tenebras, aut q conventio Chri ad Belial, aut q pars fideli cū infideli, ubi Aptus damnat oēm coicaēm fidelis cū infideli, quatenus infidelis ē, et psertim coicaēm in cultu Idololatrico seu adoraē falsorū Deorū. pbr 2do Expto Marcellini Pontif. q ab oībus gravissime peccasse iudicat, q ob metū mortis Idolis sacrificaverit, ut constat ex Pontificali Damasi et Epta 1. Nicol. I ad Michaëlem Impatorem. 3tio pbr expto multorum

Nunqm licet simulate idola adorare.

1m Fund. Ex S. Paul. 2 Cor. 6.

2dm Fund. Exeplo S. Marcellini.

2tium fund. Expta SS. Martt. Martyru, q potuissent p simulatam Actione significandi aut adorandi effugere mortem, au et tn mori malverunt.

3tm fund. Consuet. Ecclia. ptr 4. ex Consuetudine. Nam olim tempe Origenis solebant Christiani studiose vitare oes ritg externos Gentilium in Sacrificijs eoru adhiberi solitos, Und cum hoc illis obijceret a Celso hæretico, ab Origene defensi

5tm fund. Ex rãe qa hæc simulao menda cium e. sunt. ptr 5. Quia talis simulao simplr e mendacium cum autem mentiri nunqm liceat, go neq unqua simulare ppriè.

Sent. Adriani Pontif. putantis licitu eé simulate colere Idola. Conclio tn e gtra Adrianu in 4. q. 1. d. Baptis. in Religione ad 5. q putat licere Christiano apud hæret. vel alios infideles usurpare huiusmodi signa ut occultet se eé Christianu ne forte cognitg occidatur, licere item modo fiat aio simulandi tm sine interna voluntate gfitendi falsu, et usurpadi

S. Hieronymg cæremonias infideliu qua tales. Videtr quoq D. Hieron. huig fuisse Sent. in cap. 2. ad Gal. ubi dit utilem esse simulaem et et astruendam in tempe, ubi d simulae exercitioru ac cæremoniaru infideliu loq ptt ex sequentibg Verbis.

1m fundamtm Exptm Jehu 4 Reg. 10. Et ptr po hac Sent. Expto Jehu Regis Israelitaru, q simulabat se velle Sacrificium Idolo Baal offerre, ut haberet occasione occidendi oes Sacerdotes Baal, q erant in templo congregati 4 Reg. 10. Quam simulaem et Deg approbavit cu dixit ad Jehu: studiose egisti quod placebat et

2tm Exptm Helisei. rectu erat in oculis meis. ptr 2do Expto S. Elisei q et approbavit simulaem in causa Religionis, na ut habetr 4 Reg. 5 cu Naaman Syrg ut suo Regi Gentili satisfaceret statuisset in templo Remmon adorare aio simulato, petijt ab Elisæo ut p se oraret Deu, ut hæc culpa ipsi ignosceret Eliseg a. respondit, vade in pace, quasi diceret poteris bona conscia hoc facere, si n habes aim adorandi falsu Deu, sed

3m Ratio. tm simulandi adoraem. Ptr 3tio Quia simulao falsæ Religionis nec e gtra præceptu affirmativu, nec gtra Negativu ergo nullo modo e pctm. prior pars ptt qa affirmativu, ut dictu n obligat nisi certis casibg ergo si qs extra illos casg simularet falsam Religionem, n peccaret. Posterior et

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

p̃tt. quo p̃ceptum Negatiuũ solum p̃hibet ne quis neget fi-
dem ex vera intentione negandi. At q simulat falsam Reli-
gionẽ, n̄ intendit negare fidem, sed solum quærit aliquam
vtilitatem, vel suam, vel aliorum ergo n̄ peccat contra præceptũ
Negatiuũ. Pbr 4to a' simili quia in alijs rebus licet vti si-
mulaẽ quando n̄ vrget p̃ceptũ confitendi veritatem vt si quis n̄
legitime examinetur a' Judice, potẽ dissimulare veritatem
et eludere Judicem. Ergo idem licebit facere in rebus fidei

Nec ẽ quod dicas hanc sententiam favere errori
Priscillianistarũ aliorũ hæreticorũ de quibus supra. Multum n.
ab eo differt; asserunt n. in omni casu licitũ eẽ negare
verã fidem, et falsã profiteri etiam cũ mendacio et pe-
riurio, vt refert Aug. Lib. contra Mend. c. 2. Et hæres.
vbi citat hoc illorũ dogma

Jura, periura, secretũ prodere noli.

et sic n̄ intelligunt Adrianus et Hier.

Verũ contraria sent. ẽ cois, ideoque ad 1m argumentum de
Jehu Rñdeo. Illũ adoraẽ simulaẽ simpliciter peccasse, vt SS.
Thomas et August. affirmant confirmantque ex illo 4
Reg. 10 Jehu non custodivit vt ambularet in lege Dñi Dei
Israel in toto corde suo: nec verũ ẽ q Deus illam approba-
verit, sed solũ laudavit factũ Jehu in eo, q mactarit
sacerdotes, n̄ vero q simulaverit adoraẽm. Imo accepit
ẽt mercedem transitoriam, regni videlicet temporalis pro non-
nulla obedia quam exhibuit Dño Deo in delenda domo Regis
Achab.

Ad 2dm Rñdeo Adoraẽm Naaman n̄ fuisse cæremonia
~~nos fuisse~~ Religiosã, sed politicam et licitã, vt paulo post
patebit.

Ad 3tium simulaẽ falsæ Religionis ẽ contra præceptũ
negatiuũ, quo non solũ p̃hibetur externa negaẽ veræ fi-
dei aut externa professio falsæ fidei, quatenus coniuncta
ẽ cũ interna intentione negandi aut p̃fitendi; sed et qua-

tenq[ue] sem, se sola spectat,

Ad 4tm Respondetur simulatio proprie dicta semper est illicita
nam semper est mendacium, ut ait SS. Thomas, simulatio
v. late sumpta tum non est peccatum quando non est mendacium, in materia
a. religionis semper est mendacium omnis simulatio, quae fit per eas res
quae sunt institutae ad cultum falsae Religionis, quae in tali casu
semper significant falsam Religionem esse veram, et contrariam esse
falsam consequenter. In alijs rebus non semper est mendacium
quae fieri potest, per talia verba vel signa quae non sunt instituta
ad falsum significandum, ut paulo post latius explicabitur.

Conclusio 4ta Si Naturam rei spectes, non est per se malum
sed indifferens ire ad templa haereticorum aut Gentilium
potest ergo ratione circumstantiarum vel bene vel male fieri
male quidem si fiat vel animo profitendi falsam Religionem
vel cum aliorum offensione et scandalo, vel denique cum suo
vel alieno periculo. Bene, si his omnibus seclusis bona intentione
orandi Deum, et aliunde sit rationabilis aliqua causa cur ibi
potius quam alibi id praestare opus sit, quod duplici exemplo decla-
rari potest. Primum est. Si quis Princeps haereticus sit qui velit et man-
det ut omnes subditi cuiuscunque sint fidei ad idem templum
conveniant, poterunt Catholici bona conscientia id praestare
modo princeps non mandet hoc in odium aut detrimentum Religi-
onis sed praecise ob alium finem licitum et honestum. Secundum est
Servi Christiani qui apud Gentiles vel Turcas capti sunt
nam si Dominus illorum velit uti ipsorum opera, non solum domi sed etiam
in templo possunt servitium praestare et dum praestat simul orandi
Deum studio affectus esse, et hoc fecit Naaman Syrus, quando
adoravit in templo Remmon nam ipsius genuflexio, non erat
actus Religionis falsae, sed erat actus politicus, quem licite suo
Regi praestabat, unde magna fuit differentia inter ipsum et Regem
Nam adoratio Regis fiebat intuitu Religionis, cum enim esset Gen-
tilis, colebat idolum externa adoratione seu genuflexione. Adoratio
v. alterius fiebat intuitu obsequij civilis, cum ergo flectebat
genu ante Idolum, non alio animo faciebat, quam ut

suo Regi similiter genua flectenti famulandi studio
subseruiret.

Pro quo Xdm ē fuisse more Regis Siriae inniti hume
ris alterius siue in templo, siue in foro, et ideo famulū cuius
humeris innitebatur, debuisse ee, officio hoc obsequium illi prae
stare ubicunq Rex esset, si gō Rex vel staret vel ambu
laret, vel genuflecteret, nec et erat stare ambulare genu
flectere n intuitu Religionis sed rōe obsequij Politici quod seruus
tenetur Dnō exhibere.

Sed dices si in Remmon templo potuit Naaman adorare
hoc modo cur petijt ab Helisaeo ut impetraret ipsi pro hac cul
pa remissionē? Rndeo Ideo hoc fecit, quia putabat eē pec
catū; Helisaeus aūt respondit non esse.

Concio sta. Conciones quoque haereticorum audire indiffe
rens ē sicuti et templa adeudere et inde exhibere fieri potest
male quidem si fiat vel aīo haeresim discendi, vel si fiat cum
periculo perversionis, vel etiam scandalo: bene aūt si his seclu
sis fiat, ut refutentur eorum errores facilius aut ob aliquem alium
honestū finem, n tn inde sequitur haeresim docere eē licitum, vel
conciones haereticas habere, quia id semp malū ē, nec pt ullo fine co
honestari cum p se eo quod natura sua sit institutū eo tendat ad
cultū falsae Religionis propagandū, subditio v. n ita se hbt, pt
n. audiens se determinare ob finem peculiarem, cuique solum
intendere ut v.g. errores refutare, quod indifferens n tm in haereti
corū sed et in Catholicorum concionibus reperitur. nam alij quoque eas
audire possunt, ut refutent, alij ob eloquentiā tm, alij ut fidem
et mores christianos discant

Quaeres Quid de participatione haereticorū et Catholicorū
sentiendū. Rndeo 1º Non licere cū Calvinistis et Lutheranis
Eucharistiam sumere quia vel n hnt verum sacramentum ob defectum
sacerdotū, vel si hnt docent peculiares errores circa illud: Cal
vinus n. asserit n proprium Corpus et Sanguinē eē sed figurā tm eorum
admittit. Luther aūt etsi admittat proprie eē cum substantia simul
panis et vini, quod si Catholici communicarent cū illis, viderentur
probare eorū errores quod nunquam licet.

Rndeo 2do Non licere ab ipsis Baptismu petere extra casu
necessitatis. Rao e qa etsi veru Baptismu administrent, ad
hibita legitima mãa et forma cu intentione baptizandi cu
ti a Catholicis petere possint, impiu et scandalosu ee confu,
gere ad haereticos. Dixi extra casu necessitatis, quoru,
gente necessitate pt ab ijs peti et accipi Baptismg eoru cum n
sit institutg ad falsa sed ad vera Religionem, neqn aliq
e ca mo.

Rndeo 3tio Generatim loqndo n licere Catholicis Matri,
monium contrahere cu haereticis. 1o qa facerent gtra aptam
Ecctiae phibitionem, cap. Caue. et cap. Non oportet. 22. q. 1.
et 2. 2do pberent alijs scandalum. 3tio committerent et se
et liberos suos periculo haeresis. 4to qa sacrilegium committeret
gravissimu provanando sacrmtm tunc illis haereticis administra,
rent.

Quares. An igr dicendu sit illos simplr peccare mortr vel ali
bi, ubi usq receptg e, et catic eadem sunt q in Germania, q
contrahunt cu haereticis. Affirmant alij, negant alij. inter
Negantes sunt Azor. Lib. 8. c. 11. q. 5. Sanchez Lib. 7. Matrim.
Disp. 27. n. 7. Becang hic c. 9. Dub. 4. q dicit Catholicos
in Germania posse aliqndo excusari a tribg prioribg pctis iam nu,
meratis a 1o qdem, qa Canones illi, q phibent talia Matrimo
nia, vel n sunt recepti in Germania vel certe p consuetudine
contraria alibi abrogati a 2do qa cessat scandalu a 3tio posse fieri
pt ut coniunx catholicg sit ta firmg et fundatg in fide, ut n
sit periculu subversionis, deind pt ab initio contractg excipi
ut proles catholice educetr. De 4to plg dubij e an possint
excusari a sacrilegio: Occurrunt duo modi excusandi. Vng si
catholicg inculpabiliter ignoret contrahi ee sacrilegu, Alter si
habeat certam spem de conversione alterig, q 2plr fieri pt p ex
parte Catholici ut si ipse speret cu gra Dei se effecturu ut Vx
or haeretica convertatr. 2do si ex parte Vxoris haereticae ut
si sit affecta sic ut oio cupiat ee catholica, et haec posterior spes
iuxt Becang sufficit ad licite contrahendu.

Quares 2do Vtru Catholicg inter haereticos existens diebg ab Ecclia
phibitis esg carnium possit sine iniuria fidei vesci carnibg? Rndeo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

I Duobus modis se talis gerere potest: 1° potest praetexere aliam causam cur velit abstinere a carnibus ut v. g. debilitatem stomachi, nauseam vel aliquid simile, modo fiat sine mendacio, ut hoc modo dissimulet se esse catholicum, ad vitandum periculum quod illi creari posset, si agnosceretur Catholicus. 2do si non putat sufficere eiusmodi excusationem, tunc distinguendum est: Nam si sit apud Lutheranos, ubi non est periculum vitae, vel alios quoscunque, periculum autem est tantum alicuius irrisionis, non magni alicuius damni in fortunis honoreve incurrendi, tunc debet abstinere a carnibus, et se Catholicum fateri, neque enim leve damnum, ut est irrisio vel aliquid eiusmodi tanti est momenti, ut propter illud debeat violari lex Ecclesiae. Si autem sit apud Calvinistas, maxime v. in iis locis, ubi persecutio viget, ut in Anglia, et putet se non posse sine periculo vitae fateri se esse catholicum, tunc licebit ipsi vesci carnibus secluso tamen scandalo, et hoc modo ad vitandam mortem Catholicam fidem dissimulare.

Ita Azor lib. 8. cap. 27. q. 3. Ratio est quia esus carnium non est institutus ad professionem falsae Religionis, cum sit per se indifferens, nec abstinentia a carnibus instituta est ab Ecclesia ad discernendos catholicos ab haereticis, sed ad alium finem, nempe ad castigandam carnem, et immoderatam eius libidinem refrenandam. Lex autem humana non obligat in periculo vitae, quando utilitas quae nascitur ex legis observatione, non est tanti momenti, quanti est vita hominis catholici, ut in Tract. de Legib. doceri solet. Jam vero hoc autem casu, quae utilitas sperari potest, si catholicus abstinendo a carnibus prodat se catholicum esse, nisi ut accendat in se furorem haereticorum et exponat alios catholicos patefacere, ad in eundem vitae discrimen adducere, ut in Angl. visitatum est.

Unde colligitur abstinentiam a carnibus vitae per se loquendo, numquam esse iuris divini, et consequenter per illam non fieri [illegible] professionem fidei. [illegible]

Obiicies Eleazer II Macab. c. elegit potius mortem quam suillam comedere, quae Judaeis erat prohibita. ergo idem dicendum de nostris. Resp. de Eleazaro fuisse aliam rationem: 1° quia non erat lex humana sed divina quae prohibebat suillam, divina autem magis obligat quam humana. 2do quia publice constabat eum esse Judaeum et hoc agebat ut Judaismum qui vera fuit Religio legis

transgressione palam abiuraret, ex quo magnum scandalum apud alios Judaeos praesentes fuisset secuturum, ut ipsi fatebantur, quod et nos fatemur Catholicum facere debere et teneri, si cum notus sit Catholicus, in odium Religionis publice iubeatur violare legem Ecclesiasticam. Tunc enim tunc potius mortem eligere, quam id facere. Aliud est quando id non constet et sine ullo scandalo et contemptu omittitur, id quod lege humana institutum est

CAPUT QUINTUM.

An et quatenus vestium, aliorumque signorum assumptione peccetur contra Fidei Professionem.

Quaeritur hic potissimum an liceat homini Christiano quando inter infideles versatur assumere vestem vel aliud signum quod proprium est hominibus sectae illius apud quos versatur. v.g. an liceat apud Turcas sumere habitum Turcarum et sic de aliis, idque solum eo fine ut occultet se esse Christianum, ne forte cognitus occidatur.

Nota vestem vel aliud signum externum tribus modis posse esse proprium infidelium: primo Ut sit propria alicuius falsae sectae propter finem politicum, nempe ut homines illius sectae per vestem seu habitum sibi proprium distinguantur ab hominibus alterius sectae: Sic Turca gestat albam Tobaliam in capite, quam alii infideles non gestant. Et Judaei Romae habent flavum signum et alibi alia, quibus ab aliis non tantum Christianis sed etiam Infidelibus secernuntur. 2do Ut sit propria alicuius falsae sectae non propter finem politicum, sed ad eam ipsam sectam profitendam, seu protestandam: nam sicut inter Christianos qui publice gestant Rosarium profitentur se esse catholicos, sic inter infideles, qui gestant hunc vel illum habitum, quem ipsi norunt, profitentur se esse huius vel illius Sectae. 3tio Ut sit propria alicuius falsae Sectae ad cultum falso Deo exhibendum: Sic Mauri dicuntur habere specialem vestem in qua est imago Mahometi, aut Lunae ad divinum cultum destinata. Hoc posito Tres sunt Opiniones quae probabiles videntur.

1a Est Caietani in 2a 2ae q. 3. art. 2. et Toleti lib. 4 Summae c. 2. qui dicunt nullo modo ne quidem ad mortem vitandam licitum esse homini Christiano assumere aliquam vestem vel habitum

quod sit proprius infidelium, quicunque ex tribus dictis modis, vult eos mortaliter peccare, qui assumunt. Ratio adfertur haec: Quia qui gestat proprium habitum alicuius sectae, profitetur se esse illius sectae, sicut qui Romae gestat flavum signum in pileo profitetur se Judaeum, et qui in Turcia Tobaliam profitetur se Turcam. Ergo nunquam est licitum gestare proprium habitum alicuius falsae sectae. Confirmatur. Per mortem non est licitum sive quis verbo, sive facto profiteatur falsam Religionem, atque vero profiteri verbo nunquam licet, ergo nec facto.

IIa Sententia est; Christiano licere ad vitandam mortem quando praeceptum Fidei non obligat assumere proprium habitum alicuius falsae Sectae, qui institutus est ad dignoscendam unam Sectam ab alia. Item etiam qui institutus est ab ipsis Infidelibus ad falsam Religionem protestandam specialiter seu profitendam, Non tamen qui specialiter determinatur ad cultum vel honorem falsis Dijs exhibendum. Haec est Azor et Sanchez. 1a pars probatur: Nam etsi talis habitus proprius sit alicuius falsae Religionis ad eam ab alijs discernendam sed solum ex ordinatione alicuius vel aliquorum hominum et ob finem tantum politicum, sicut quod flavum signum in pileo sit proprium symbolum Judaeorum, quod non est ex natura rei vel institutione divina generali omnium hominum sed solum ex institutione Pontificis, qui voluit ut per hoc signum qui Romae sunt Judaei discernerentur ab alijs qui Judaei non sunt ergo manet indifferens alijs ad aliquid aliud significandum imo non obstante hoc Pontificis decreto, posset Rex Galliae in suo regno ordinare ut omnes Catholici eo symbolo uterentur, quo ab Hugonotis distinguerentur. Sicut ergo Catholici in Gallia non profiterentur se Judaeos esse, ita nec alij Christiani qui uterentur eodem symbolo ad evitandum periculum mortis. Et Confirmatur 1o quia si esset peccatum mortale tali habitu uti sequeretur hos omnes peccare mortaliter 1o Turcas portando habitum Turcicum. 2do Judaeos Romae portando dictum signum. 3tio ipsum Pontificem mandando et ordinando ut id portent. 4to Christianos qui in suis triremibus utuntur signis Turcarum ut incolumes evadant. 5to Speculatores Christianorum Principum, qui in proprio Turcarum habitu explicant arcana illorum consilia. 6to Catholicos qui in bello contra Hugonotas affigunt signa Hugonotarum propria vexillis suis quod

ria videntur absurda. Et his argumentis refutatur sent. prior.

Pbr 2da pars. Quia illa institutio infidelium qua ipsi ordinat ut hac vel illa vestis sit protestatio huius vel illius sectae, non potest mutare naturam vestium, ac proinde non potest efficere ut hac vestis ex natura sua non maneat indifferens ad aliquid aliud protestandum sicut ergo cum indifferens esset, potuit ab infidelibus deputari ad falsam sectam profitendam, ita potest a Christianis deputari ad aliquid aliud significandum. cui non licet assumere aliquam vestem in bonum usum, quam infideles assumunt in malum.

Pbr ex dictis, quia prodere sive quis verbo sive facto profitetur fal-
sam Religionem, sed illud nunquam licet ut concedunt omnes, Ergo
nec hoc. M. est SS Doctoris Thomae q. III A. 1. Ubi sic ait:
non refert autem utrum aliquis mentiatur, verbo vel quocunque alio facto
ergo a pari non refert, utrum quis voce vel alio externo signo profi-
teatur falsam sectam.

Nec obstat differentia quam adferunt aliqui inter vocem et signa alia
externa: Voces enim inquiunt generaliter loquendo sunt ex natura institutae
ad significandos animi conceptus, quamvis autem haec vox in particulari hunc
animi conceptum significet, non habet ex natura sua sed ex communi hominum
placito, seu consensu, qui in ista re constans est. At vestes et similia
signa externa, nullo modo ex natura sua sunt instituta ad falsam
Religionem significandam et profitendam ergo ex natura sua sunt
indifferentia ad aliud significandum, ergo possunt ab aliis ad aliud
significandum determinari. Haec inquam differentia non obstat, tametsi
enim metaphysice et abstracte loquendo vera sit, tamen moraliter non videtur
habere locum, nam sicut haec vestis ex sola hominum voluntate deter-
minatur, ad hanc falsam sectam profitendam, ita et haec vox omnes
solo hominum placito determinatur ad hunc animi conceptum significandum
Rursus sicut haec vestis ab alio determinari potest ad aliquid aliud
profitendum, ita haec vox ab alio determinari potest ad aliquid aliud
significandum, unde sicut is, qui verbo usitato profitetur sectam Tur-
cicam moraliter ab omnibus habetur Turca: sic et is qui veste
vel signo usitato profitetur aliquam sectam. ergo moraliter loquendo
videtur apparere differentia. 2do Nunquam licet usurpare vestem aut aliud
signum ad cultum falsae Religionis institutum, At vestis deputata est ad profitendam Religionem
falsae sectae, consequenter ad falsi Religionis cultum, probatur minor. quia ipsa professio seu protestatio cum
cum Religionis natura sua ordinatur ad cultum eiusdem Religionis, nec
cultus potest esse maior alicuius Religionis, si loquamur de externo cultu
de quo solo hic agimus, quam publica eius Professio seu protestatio ex-
terno signo facta, ut patet inductione. Nam veteri Testamento praecipuus
cultus Fidei Judaicae consistebat in sacrificijs et sacramentis Moysaicis, quae
sunt per ipsa sacrificia protestabantur fidem Judaicam.

Similiter in Novo Testamento praecipuus cultus exhibetur Fidei, ac Religioni Christianae per Baptismum et Missae Sacrificium, quo in muneris ipsa Baptismi susceptio et Sacrificii Missae oblatio est quaedam realis professio Fidei Christianae.

Unde ex dictis sic concludendum videtur, quod omne signum vel caeremonia externa quae instituta est ad aliquam fidem vel Religionem protestandam, ex natura suae institutionis ordinatur ad cultum illius fidei ac Religionis, at quoniam Infidelium vestes proprie institutae sunt ad protestandam falsam Religionem, ergo ex institutionis suae natura tendunt ad falsam Religionem protestandam, ergo Nullo modo sunt licitae. Et haec Sententia sic explicata videtur probabilior.

Quares 3tio An liceat Christiano inter infideles versanti deponere aliquam vestem, vel signum, quod est proprium Christianorum ut sic dissimulet se esse Christianum. v.g. si Turca in suo regno constitueret legem ut omnes Christiani qui ibi sunt uterentur peculiari veste, qua agnoscerentur esse Christiani, an liceat alicui ob mortis periculum eam vestem deponere ne agnoscatur?

Respondent aliqui cum hac distinctione; si illa vestis, vel aliud signum publica lege sit institutum, propter finem tantum politicum, nempe ut in Republica Christiani discernantur ab Infidelibus, tunc licet si autem publica lege institutum sit, ad significandam Christianae Fidei professionem, tunc non licet, quamdiu si illa lex passim observetur et sit in Vigore. Ratio est quia illa lex in tali casu non debet negligi, tum etiam quia habet vim interrogationis de fide publica autoritate factae, quod autem publica autoritate interrogatur, fateri debet, ut supra dictum est.

Etsi haec Assertio non sit improbabilis, videtur tamen aliorum probabilior, qui docent in utroque casu licere ad vitandam mortem, modo tamen absit scandalum, et aliunde praeceptum confessionis Fidei non obliget. Ita Sanchez loco cit. Ratio sumitur a contrario quia si non liceret dimittere eiusmodi vestem, aut signum ad vitam tuendam, vel id esset ob legem quae praecipit illius signi usum, vel quia lex illa habet vim interrogationis publicae autoritatis. Non prius quia lex humana non obligat cum vitae periculo, nec posterius, quia lex quae aliquid absolute praescribit non censetur habere vim interrogandi aliquem, alias in qualibet alia lege includeretur huiusmodi

interrogo, q. n. e.

DISPUTATIO IX.

De habitu Fidei, et habentibus Fidem.

CAPUT PRIMUM.

Quo ordine habitus Fidei respectu aliorum habituum infundatur, et qualis sit.

Supposito ex com. Theol. dari habitum Fidei, q. ex essentia sua sit supernaturalis, et a Deo infusus, et consequenter q. naturae viribus acquiri non possit, quod in materia de justificatione ostendi solet. Quaerimus hic quo ordine temporis infundatur resp. aliorum habituum supernaturalium.

Conclusio 1a. Probabile est habitus Fidei et Spei aliquando infundi prius tempore, quam habitus gratiae et charitatis. Ratio est quia hoc magis consentaneum est naturis rerum et divinae providentiae. Tum probatur assumptum: quia DEUS paratus est ad infundenda sua dona ei qui se sufficienter disponit, si aliunde non sit impedimentum, vel repugnantia. Sed qui vere credit aut sperat, et est sufficienter dispositus ad habitum Fidei aut Spei et ex vi peccati non ponit obicem, quia in peccatore possunt esse habitus fidei et spei, ut certum est, neque aliunde est repugnantia, quia illi habitus non ita connexi sunt cum habitu gratiae ut ab illo pendeant, quia certum est illa independentia in conservari, ergo eadem erit dependentia in fieri.

Nec obstat q. habitus supernaturales non infundantur nisi prius habitus charitatis infundatur; magna enim inter hos et illos differentia est: siquidem hi consequuntur gratiam ut proprietates formam, illi autem scilicet Fidei et Spei solum se potius praeparant et disponunt ad gratiam quoad possibilitatis positionem ad illos, stat in infunduntur a Deo pro hac consequenter in hac infusione non attenditur meritum peccatoris sed tantum proportio dispositionis, q. in ipsa et infusione gratiae servatur. Conf. 1o. Quia si actus fidei essent efficacius statim efficeret suum habitum independenter ab infusione charitatis, ergo verisimile est Deum statim illum infundere. Nam in huiusmodi formis suppl.

defectu agentis posita sufficienti dispositione conf. 2do quia fides ideo relinquitur in peccatore quamvis sit ea indignus, quia sit fundamentum et radix iustitiae ut ille per eam possit redire ad Deum et impetrare gratiam. ergo eadem ratione infundetur peccatori credere incipienti, quod idem considerare licet in haeretico: Nam si recedat ab haeresi et incipiat vere credere etsi non statim habeat contritionem omnium peccatorum obtinebit habitum fidei, ut verisimilius videtur, quia statim erit Catholicus et Ecclesiae membrum, nec potest dici denominari fidelis, et catholicus, a solo actu transitorio, alias idem dici posset de peccatore, qui numquam fuisset haereticus, quod tamen dici non debet. ergo eadem ratione debet infundi habitum fidei, ante habitum charitatis, cur ergo non idem dicemus de quocunque credente?

Dictum tamen est in Concl. esse probabile, quia non desunt graves autores, qui oppositum sentiunt, fidem videlicet atque spem licet non sint necessario connexae cum charitate in conservari, nihilominus in fieri connexas esse et numquam sine charitate infundi. Ita Scotus in 3. Dist. 36. et Andr. Vega lib. 7. in Trid. contra primo quia Trid. Sess. 6 c. 7. dicit hominem in justificatione cum remissione peccatorum haec tria simul infusa recipere, fidem nimirum spem et charitatem. 2do quia peccator est indignus habitu fidei et spei quamdiu non disponit se ad justificationem. 3tio quia Deus non dat dimidiatam salutem, sed perfectam. 4to quia licet peccator efficiat actum doni dicimus Spiritus S. timoris vel aut fortitudinis, tamen non recipit statim illos habitus: ergo nec is, qui elicit actum fidei statim acquiret habitum. 5to quia S. Th. 1.2. q. 62. a. 4 dicit virtutes Theolog. quoad habitus simul infundi, licet non quoad actus.

Tamen nihil obstantibus his rationibus probabilior videtur contraria non tamen quando Baptismus recipitur cum vera fide et spe et nihilominus obex justificationi ponitur, ut quidam volunt (hoc non videtur traditum capite Maiores. De Bapt. ubi et supponitur hanc fuisse antiquorum Theologorum sent. nec negandum est Baptismum dari sine effectu in ponente obstaculum: talis enim etsi ponat obicem charitati, non tamen fidei aut spei ergo sicut recipit characterem, quoniam

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK gefördert durch Baden-Württemberg MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ponit illi obicem recipiet et habitus fidei et spei, et denique talis est vere Christianus et membrum Ecclesiae quod est fidelis per habitum fidei) sed etiam extra Baptismum, prout explicavimus.
Ad eorum itaque argumenta respondendum est. Ad primum respondeo particulam illam simul non semper ad temporis durationem referri, sed interdum significare tantum universalitatem seu collectionem, ut psal. 13. v. 3. Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt. Rom. 5. v. 6. si complantati sumus similitudini mortis eius, simul et resurrectionis erimus. Deinde intentio concilii non erat tractare an unus ex iis habitibus prius infundatur quam alius, sed solum quod iustificatio non fiat sine aliquo illis, quod hoc solum significabitur per particulam simul. 2do Illa verba et vera sunt in iustificatione fidelis peccatoris et tamen non recipit fidem in instanti iustificationis sed in illo incipit habere illa tria simul, id est non unum sine alio quod hoc tantum intendit Concil. 4to Ratio a Concil. subiecta id declaret, quae est, Nam fides nisi ad eam spes accedat et charitas nec unit perfecte cum Christo neque corporis eius vivum membrum efficit. haec enim ratio non probat fidem non infundi prius, sed solum per eam non iustificari nisi ad illam accedat charitas.

Ad II. Non attenditur hic indignitas peccatoris sed sufficiens dispositio et proportio inter actum et habitum.

Ad III. Neque dat integram sanitatem non ponenti obicem vel se sufficienter disponenti verum est, Non a. ponenti obicem vel se non sufficienter disponenti. Et est maior liberalitas Dei dare cuique vel perfectam vel inchoatam iustitiam iuxta suam dispositionem.

Ad IV. Iam supra assignatam esse rationem et differentiam inter fidem et alia dona ac virtutes.

Ad V. Respondeo cum dicit Doctor Sanctus fidem spem et charitatem simul infundi, intelligendus est in esse virtutis formatae, non in esse habitus, vel quantum est ex se, vel ex parte Dei, ob indispositionem a. subiecti posse unum prius alio infundi; ut patet ex iis, quae habet hic q. 6. a. 2. ad 1. ubi dicit fidem informem esse perfectam in ratione fidei, licet non sit in ratione virtutis, et ideo posse a Deo sola infundi. Et ad 3. expresse docet, eum qui accipit a Deo fidem sine charitate, non perfecte sanari, sed tantum secundum quid, quia ex parte eius non removetur culpae impedimentum.

Conclusio 2da. Habitus Fidei est in intellectu tanquam in proprio subiecto contra Catholicos omnes. Ratio est quia habitus fidei, quo credimus ea vera esse quae a Deo revelata sunt, est per se in intellectu ergo et habitus qui immediate producit illum.

Caput Secundum.

An in Voluntate sit aliqua virtus supernaturalis infusa ad imperandum assensum Fidei.

Aliqui ponunt eundem habitum Fidei in intellectu et voluntate ita ut idem habitus sit in voluntate quantum ad substantiam, seu formale, in intellectu vero quantum ad materiale; nec refert, inquiunt eundem habitum esse in diversis potentiis quando sunt connexae in eodem subiecto. Verum posito iuxta communem in Schola sententiam intellectum et voluntatem esse potentias realiter inter se distinctas, itemque cum SS. Thoma q. 14 a. 4 idem accidens ex natura rei non posse immediate esse in diversis subiectis, videtur contrarium sentiendum. Sit ergo

Conclusio 1a. Praeter illam virtutem quae est in intellectu ad eliciendum assensum Fidei, est altera in voluntate ad imperandum. Ita D. Th. q. 4 a. 2. Ratio sumitur ex dictis de actu voluntatis credendi c. 5. superioris disp. Nam ut Doctor S. docet q. 17 a. 1. quandocunque circa aliquam materiam reperitur aliquis actus honestus necesse est, ut ille actus respondeat alicui virtuti quae mere verum est, in actu supernaturali, qui nequit produci a sola facultate naturali sed actus volendi credere honestus et supernaturalis in essentia est quod ad illum efficiendum necessaria est in voluntate virtus non minus quam ad actum Spei aut Charitatis. Duplex ergo difficultas est in credendo una in intellectu altera in voluntate, ac proinde necesse est ut in utraque potentia sit habitus supernaturalis, qui illam elevet ad actum supernaturalem eliciendum.

Conclusio 2da. Huius virtutis quae est in voluntate ad imperandum assensum Fidei actus est ipsum imperium seu voluntas credendi. Obiectum materiale est ipse assensus Fidei, quem imperat, obiectum formale est peculiaris honestas assensus. Unde patet dari in his tribus distingui ab habitu qui est in intellectu et consequenter ideo quod virtus quae est in intellectu sit Theologica haec vero quae est in

et

voluntate n̄ sit Theologica, qa immediate versatr circa actū pp honestatem creatā

Conclo 2da Haec virtus distincta ab oibus alijs ex recte vocari pt obedia fidei. 1a pars colligit ex dictis: qa vt ali qua sit peculiaris virtus infusa, solum reqrit, vt versetur circa obtm peculiare et supernale et q habeat peculi arem difficultatem, ita se hbt haec virtus. go. 2da pars colli git ex D. Thoma q. 4 a. 2. ad 2. et 3 p. q. 7. a. 3. vbi hanc virtutem appellat noe obediae, n̄ n. intelligit illam specialem obediam p quam fiunt quae pcepta sub ea rone praecepta sunt, vt ipsemet eadem q. 4. a. 7. ad 3. exponit, sed intelligit quandam virtutem similem, quam nos appellamus obediam fidei, q movet intellm ad obediendū autoritati Dei revelantis iuxta illud Rom. 1. accepimus grām et Apostolatū ad obediendū fidei in oibus gentib. et 2. cor. 10 In captivitatem redigentes oēm intellm in obsequium Chri Vnde pt manifestū discrimen inter vtramque obediam Nam obedia specialis versatr tm circa maam pceptam quatenus pcepta ē, seu qatenus hbt ronem debiti. At obedia fidei potest versari circa maam n̄ prae ceptam modo sit a Deo revelata. Neq circa illam versatr qa pcepta ē, sed qa revelata.

Dices haec virtus voluntatis de qua agimus, videtr ēē virtus studiositatis de qua S. Th. q. 166, eius n. officium ē impellere ad ea cognoscenda, q dnt scdm rectam ronem cognosci, talia a. sunt obta fidei, ad q impellit haec virtus. cognoscenda.

Rndeo Etsi qdam ita sentiant, probabilior tn nra videtr qa 1o pctm haeresis vt sic n̄ ē gtra virtutem studiositatis et tn ē gtra virtutem fidei etiam hanc q ē in voluntate. go haec virtus ē distincta a studiositate. 2do qa virtus studiosi tatis tm versatr circa cognitionem, et ē pars qdam poten tialis tempantiae ad tempandū appetitū sciendi At virtus fidei versatr et circa confessionem externā, go haec ē dis tincta ab illa. 3tio Quia vt docet D. Thomas, studiositas immediate versatr n̄ circa ipsam cognitionem sed circa appe titū cognoscendi et facit ne hō ob laborem negligat ea q dbt cognoscere, et similiter ne ob nimium desiderium cognos

cendi velit ea cognoscere, q ipsum n dicent. At Virtus Fidei q e in voluntate immediate versat circa assensu veru fidei, pro differt a virtute studiositatis.

Dices haec 3tia rao videt pugnare cu 2da. Nam in 2da dr studiositatem versari circa cognitione, in 3tia dr versari circa appetitu cognitionis. Rndeo una ee alterius explicatione. Nam SS. Th. q. 166. a. 1. disputat an studiositas versetur circa cognitionem an non, an v. circa res cognitas, et respondet versari circa cognitione, q explicat q. 167, affirmans n tam intelligendu ee d cognitione qua de appetitu seu desiderio cognitionis.

CAPUT TERTIUM.

An Habitus Fidei sit proprie Virtus.

SS. Thomas respondet fidem formata ee virtute non a. informe

Conclo 1a. Fides pt duobus modis existere in nobis. Prte coniuncta cu charitate, q fit in hoe iusto. 2do ut separata ab ea. ut in peccatore fideli. Et cois Cath. contra modernos haereticos. q negant fidem a charitate posse separari.

Fundamtum illoz e qa nemo hbt veram fidem, nisi q certo sibi psuadet, oia pcta sibi ee remissa pp Chrm ac pro inde se iustu esse, et charitate praeditu, q fundamtum eoz in maa d iustificae refutari solet.

Conclo nra pbr ex scripturis manifeste. Jois 12. Multi ex principibus crediderunt in eu sed pp Pharisaeos n confitebant ut non eijcerent e Synagoga, dilexerunt n. gloriam hom magis, quam gloriam Dei. 1. Cor. 13. Si habere oem fidem &c. charitatem a. n habeam, nihil mihi pdest. Jacob. 2. Quid proderit Fres mei, si fide qs dicat se hbre, opa a. n hbt. et paulo post versu 17. Fides, si non habeat opa, mortua, e in semetipsa, ex qbus et plurimis alijs locis clarissime pt fidem posse ee sine charitate et consequntr sent. haereticoz stultissimam ee ac nefariam.

Conclo 2da Fides coniuncta cu charitate dr fides

formata est viva qa charitas ē vita aiǣ, ac p inde quòd
fides Charitatem adiunctam hbt, pt elicere opa vitales
seu meritoria vitǣ aeternǣ. Fides v. qǣ ē separata a
Charitate, p. d. fides informis seu mortua, qa non hbt op
aes vitales in qbus sit meritū vitǣ aeternǣ. Ita Scholasti
ci in 3. Dist. 2 eē hoc sensu dixit D. Th. R. s. Fidem,
informem n eē pprie et simplr virtutem, qa sibi non ē
meritoria, et pinde n hbt actū oi ex parte pfectum.
lqto n. et virtute n quoad essiam sed quoad statū, sic
n. recte dr virtus tm sclm qd, qa caret oibus pfectionib. q ex
consortio charitatis pveniunt.

Conclio 3tia Habitus fidei q ē in voluntate ad impandū
assensū fidei, proprie et esstr ē virtus permd atq ha
bitus Justitiǣ aut Religionis, licet n habeat adiunctam
pfectionem extrinsecam quoih ex coniunctione charita
tis. Rao ē. qa ois habitus q opah circa aliquam maam
difficilem ob peculiarē honestatem, esstr ē virtus, nec ad
raem virtutis quatenus virtus ē, reqrih ut sit meritoria, qa
hoc ē virtuti accidentarium. Sed habitus fidei q ē in volun
tate hbt hac oia qo.

Pro quo Nota Virtutes intellectus et voluntatis partim conveni
re, partim differre in eo conveniunt q perficiant poias
suas ad pfectam opaem q illis convenire potē, Nam virtus
ē dispositio ad pfectionem quam poia pt hbre in eo differ
runt, q virtutes voluntatis ordinentur ad potestatem
opaq et ideo sint bonū usū faciipsas, ut docet Doctor
Sanctus. 1. 2. q. 51. At virtutes intellectuales p se ordinant
ad veritatem, q ē pfectio intellectus, unde illi habitus q pnt a ve
ritate aberrare n sunt virtutes intellectuales.

Conclio 4ta Habitus Fidei, q ē in intellectu ad eliciendos actus Fidei,
proprie et esstr virtus ē, licet non habeat adiunctā Virtutem Charitatis
ē contra Durandū q putat habitū fidei n eē virtutem intellectualem
qa elicit actū obscurū ac pinde imperfectū, q videtur eē contra essiam
virtutis, probabilior tn ē nra conclio quam tradit SS. Thomas 1. 2.
q. 62. a. 3. Rao ē, qa n ē de essia virtutis, efficere opaem pfectis
simā q eē pt circa maam circa quā versah: sic n. spes n esset vir
tus, qa obiectum spei pt diligi alio pfectiori modo quam p spem. Unt
ut aliqs habitus sit pprie virtus, solum reqrih, ut pfectū efficiat

opão q̃ sit p̃fectio p̃tiæ, in qua pot ob illo p̃fectisch n̄ p̃sistere ve-
ritia vel falsitas: talis a. ē habitus fidei, g°.

Ex dictis colligitur huc habitus fidei q̃ ē in intellectu, et alter habitus q̃ ē in voluntate sint duo habitus real̃r et sp̃e infima distincti s̃dm entitatem physicam: tn̄ in genere moris constituunt tn̄ vnam virtutem. 1ª pars pb̃r: q̃a dn̄t ord mem. ad differentes sp̃e infimas actus et obiectª formalia, imo et distincta s̃ta ut constat ex dictis. 2da pars pb̃r: q̃a actus vtriusq. habitus faciunt vnum tn̄ actu in genere moris, g° idem d̄ habitibus dicendū ē. ans pb̃. q̃a actus morales n̄ multiplicanſ qn̄do ē vna tn̄ r̃ao libertatis sed actus voluntatis q̃ imp̃at et actus illius q̃ imp̃atur h̄nt vnam tn̄ r̃aem libertatis q̃ in actu impante ē p̃prie et in actu participato impato participatiue g° illi duo actus faciunt vnū tn̄ actū moralem.

CAPUT QUARTUM.

An Fides maneat in damnatis, vel et BEATIS.

Suppositis aliquot documentis q̃ s̃ris docent̃ p̃m̄ Angelos oēs quam p̃os parentes in p̃ri sui cognitione conditione habuisse fidem tam actualem quam habitualem. 2do Adias ex hac vita in gr̃a Dei decedentes siue olim in Lymbo Patrū siue nūc in purgatorio retinere tum quo ad actū quā quo ad habitū

3tio Multos fideles ex hac vita discedere sine charitate ac p̃inde damnari, ac item multos discedere cū charitate ac p̃inde saluari.

Quæritur g° an fides maneat vel damnatis vel Beatis siue Angelis siue hoībus

Conclusio 1ª Fides nec s̃dm actū nec s̃dm habitū manet in damnatis. Est c̃tra Durandū ac Alensem q̃ putant habitum et actū fidei manere in dæmonib. et aliis damnatis, q̃ fideles ex hac vita discesserunt.

Et probant 1° Ex Ep̃la B. Jacobi c. 2. ubi volens p̃bare fidem sine op̃ibus n̄ sufficere ad salutem in hunc modū argumentat̃. Tu credis q̃a vnus Deus ē, bene facis: et dæmones credunt et contremiscunt. quasi dicat bene facis credendo q̃dem, sed hoc ad salutē non sufficit sine op̃ibus; q̃a credunt sicut tu, et tn̄ fides eor̃ non sufficit ut saluent̃.

Nec satisfacit qs huic argumento respondendo daemones quidem credere sed non tamen assensu fidei supernaturali sed naturali et coacto, qui non procedit ex pio voluntatis affectu sed ex evidentia signorum et miraculorum quibus illi daemonum convincuntur. hoc inquam non satisfacit: quia nisi Apostolus, quatenus de fide daemonum quod sit similis fidei christianae, non valebit argumentum ipsius. fidem tunc negat esse parem. fides enim hominis christiani sine operibus est supernaturalis, voluntaria et honesta, fides vero daemonum coacta et naturalis et proinde quia fides daemonum non sufficeret ad salutem non bene infertur S. Jacobus fidem hominis christiani non sufficere.

2do probant ex Patribus qui in eum locum citatum Apostoli comparant fidem peccatorum et fidem daemonum quasi nihil differant, praesertim S. Aug. 15 de Trinit. et aliis locis inquit: S. Jacobus tam vehementer invehitur iis qui sapiunt fidem sine operibus valere ad salutem, ut illos etiam daemonibus comparet.

3tio probant ratione quia multi sunt damnati qui nullum habuerunt actum infidelitatis in vita ergo illi saltem nihil admiserunt fidei ergo non amiserunt fidem.

4to Quia alioquin nihil haberent quo distinguerentur ab aliis damnatis infidelibus.

Conclusio nostra nihilominus est SS. S. Thomae q. 5o a. 2. et aliorum ex D. Augustino, qui lib. 9. de Civit. Dei c. 21 dicit daemones cognovisse Christum non per lumen, quod illuminat pios qui credunt per fidem sed per alia divinae virtutis effecta et occultissima signa. Ratio conclusionis est quia fides est donum Dei, natura sua ad beatitudinem comparandam ordinatum, sed damnati exciderunt omni spe beatitudinis assequendae ergo ratione sui status non debent habere fidem: 2do quia nec habitus fidei potest operari, nec assensus fidei dici, nisi per piam et honestam voluntatem, quae in damnatis esse non potest, cum sint in malo obstinati.

Ad solvendas Adversariorum rationes; Nota daemones, quamvis non habeant fidem divinam ac supernaturalem, credere tamen sive cognoscere Deum esse per naturalem cognitionem possunt enim duo spectari in actu credendi unum est honestas ipsius actus, alterum est obiectum quod per illum actum cognoscitur. Si spectetur honestatem actus, certum est fidem christianam etiam illam quae sine operibus est multo esse praestantiorem, quam sit fides daemonum, nam altera est supernaturalis, voluntaria, et honesta: altera est naturalis et

pravis circumstantijs vitiata. Si autem spectemus obiectum, potest esse par ratio fidei daemonum et fidei christianae quae sine operibus est, praesertim si loquamur de fide de qua agit S. Jacobus, id est de fide unius Dei. Nec argumentatur contra illos qui dicebant solam fidem ratione suae honestatis sufficere ad salutem, sed contra illos qui dicebant illam sufficere ratione obiecti cogniti, scilicet unius Dei, quasi satis esset ad salutem recedere a falsis Dijs et credere unum verum Deum. Argumentum ergo S. Jacobi est huiusmodi: Daemones non minus credunt sive persuasum habent esse unum Deum, quam vos: Si ergo illis hoc non sufficit ad salutem, nec vobis sufficiet. Aut certe si dicamus S. Jacobum loqui de fide cuiuscunque obiecti, non eo solum comparat fidem daemonum cum fide peccatorum, quod neutra sufficiat ad salutem quae utraque est sine operibus et sine charitate, tametsi aliunde sit disparitas, quod una est supernaturalis et voluntaria, atque honesta, altera non item.

Quod Aliqui volunt explicare hoc Credunt pro praeteritum crediderunt, non videtur bona explicatio, quia S. Jacobus statim addit et contremiscunt, quod absque dubio de praesenti intelligit. et solvitur primum et 2dum argumentum Adversariorum.

Ad 3um Respondeo habitum Fidei in damnatis corrumpi per subtractionem divini influxus.

Ad 4tum. Dicunt aliqui fideles ab alijs damnatis distingui per characterem Baptismi, qui cum non ordinetur ad actum fidei sicut habitus manet in damnatis. Sed haec non est universalis ratio, cum multi fideles etiam ante Christum sine baptismo mortui sint et damnati.

Dicendum ergo fideles ab alijs distingui per fidem acquisitam, quam in vita habuerunt de fidei Articulis: hanc enim in inferno, amissa infusa, retinere possunt.

Conclusio 2da. Fides non manet in Beatis nec quoad Actum nec quoad habitum. De Actu constat ex supradictis. De habitu, et facile colligitur, quia si beati nullum habeant actum fidei, superfluus videtur habitus praesertim cum sit valde imperfectus, nec magnopere conferat ad ornatum Beatorum, eiusque loco conferatur ipsis lumen gloriae.

Quaeritur ergo a quo Corrumpatur ille habitus? Aliqui pu-

tant corrumpi p lumen gloriæ eo q videat eo formalis repugnantia inter utrumq habitu, cum alter nat sua sit clarus et evidens, alter vero obscurus et inevidens: Alij rectius sentiunt habitu fidei n destrui p aliquam formam contrariam sed p subtractione divini impulsus quo ille DEVS n vult amplius illum conservare.

Conclio intelligit 1o de habitu fidei q e in intellectu, na de illo q e in voluntate n ita constat: affirmant n alij habitu fidei illu ee in Christo cu tn nec sit, nec fuerit unquam habitus fidei, q e in intellectu: consequitur igr exerunt et ee in beatis cu sit eadem rao. Alij tn putant oppositu ee probabilius cu in illo statu n maneat actus fidei, neq pt ee voluntas efficax credendi, ac proinde n videt ee talis habitus in beatis. Videri tn pt in Beatis ee simplicem quenda affectu et promptitudine ad credendu, si Deo placeret aliqd credendu pponere et et pt sic efficari si Deus iuberet me credere, d facere q actus e simplr actus virtutis, nec ulla includit imperfectione q beatitudini repugnet.

Intelligitur 2do qtio de facto, na de possibili constat a fortiori ex his q dicta sunt supra de actu fidei. Si n n implicat actu fidei ee simul cu visione beatifica, multo minus habitu.

CAPUT QUINTUM.

An Fides possit ee in Hæreticis et quomodo in illis destruatur?

Conclio pa Habitus fidei amittitur p quemlibet actu infidelitatis ac proinde q vel in unico Articulo hæreticus e, non retinet habitum Fidei. Ita Doctor Angel. q.5. a.3. et coiter Scholastici contra Durandu, intelligitur tu de habitu q e in intellectu qua q e in voluntate. Pbr 1o ex illo 1 Tim. 1. habens fidem et bona conscientiam, qua quidam repellentes circa fidem naufragaverunt inter quos e Hymeneus et Alexander. et c. 6. Si qs aliter docet, superbus e, nihil sciens, nihil certo ee firmiter credens et in eodem cap. vers. 20 depositu custodi, devitans prophanas vocu novitates et oppositiones falsi nois scientia, quam quida promittentes circa fidem exciderunt.

Circa q loca observandu S. Paulu potissimu loq. de Hymeneo et
Alexandro hæreticis, q n errabant circa oes Articulos sed vel
circa cessaem legalium, vel Resurrectionem mortuoru quasi ia
hæc facta esset, vt patt ex 2 Tim. 2. Si go illi fidem amise-
runt, eo q vnu et alteru articulu n crediderint, sequitr fidem
amitti p quemlibet actu infidelitatis. ptr 2° ex Trid. sess. 6. c. 15.
ubi contra hæreticos definit, gram Iustificais n modo amitti
p infidelitatem, per quam ipsa fides etiam amittit, sed etiam
p quocunq p. m. quamvis p id fides n amittat. 3tio ptr
ex Patribg asserentibg eu q aliquam partem doctrinæ Chri ne
gat, nihil cu Christianis hre nisi solu noen et ee extra
Ecclesiam, vt August. in Enchyridio c. 5. et lib. 5. contra Epistm
Parmeniani.

Obycies 1° Similes actg arguunt similem habitum,
go cu hæreticg plerisq obtis fidei assentiat, vt principaparet
eu retinuisse eundem habitu fidei. Resp. illo assensu, q hg hære-
ticg assentit obtis fidei, ee solum similes assensib. fidei, rōe
obti materialis, n a. formalis, ac proinde eo diversæ spei nec procedere
ab habitu fidei infusæ, sed acqsitæ ex psuasione aliqua humana.

Secundò. hæreticg ad Ecclesiam sctam rediens n cor-
rigit in assensu veroru Articuloru, quos retinuit go credidit illos
nihilq ei defuit ad veram fidem pter correctione erroris, in
aliis Articulis. Resp. deo hæreticg n corrigit in veris Articulis
quo ad obtm, sed a Deo ab hæresi resipiscens emendat, interig.
vtq humana psuasione credebat, iam incipiat credere fide
divina, et suscipiat vt verbu Dei.

Quæres q modo p Actu infidelitatis expellat habitg fidei,
physicè an moraliter?

Sunt q putent id fieri physicè et n solum moratr, qa odium
Dei e magis pctm, et magis demeritorium quam actg infideli
tatis go si hic actg expelleret habitu fidei, ob solam ratione
demeriti, multo magis id faceret odium Dei, q tn falsu e.

Conclio 2da habitg fidei expellit p pctm infidelitatis
non physicè sed moratr tu demeritorie, tum et dispositivè

ra pars s[e]c[un]d[u]m se e[st] physica efficientia, qu[i]a p[ecca]t[u]m infidelitatis non
expellit fidem p[er] subtractionem alicuius influxus quo prius fides con-
servabatur ut p[atet] de s[e] p[atet]. neq[ue] efficiendo positive rem aliquam incom-
possibilem cu[m] habitu fidei, q[ui]a nihil p[otes]t efficere positive, nisi
habitu[m] acquisitu[m] infidelitatis: Habitus a[utem] acquisiti vitiorum non
sunt formaliter incompossibiles cu[m] habitib[us] infusis, ut p[atet] in adulto
baptizato, q[ui] ante baptismu[m] contraxit vitiosos habitus, q[ui] n[on] tolluntur
p[er] habitus infusos in Baptismo: Et Confirmatur. Quia licet habi-
tus intensus infidelitatis diceretur e[ss]e incompossibilis, cu[m] toto habi-
tu fidei, t[ame]n levissima dispositio seu habitus inchoatus n[on] p[otes]t h[abe]re
hanc incompossibilitatem. Nam gradus remissus unius formae p[otes]t
existere in s[ubiec]to cu[m] parte formae contrariae. S[ecundu]m v[ero] q[uod]libet p[ecca]t[u]m infi-
delitatis mortale sufficit ad expellendam fidem, et q[ui]a illam n[on] ex-
pellit, r[ati]o[n]e habitus vitiosi quem produxit, ac p[ro]inde nec p[er] efficiam
physicam, quae vel e[st] p[ro]ductio positive vel cessat ab influxu con-
servativo. p[er] h[oc] [illegible] repugnantiae formali physicae: t[ame]n q[ui]a
ut docet S[anctu]s Thomas actus directe non contrariantur habitib[us]
sed actib[us]. q[uod] in habitib[us] acquisitis certu[m] e[st], t[ame]n q[ui]a actus infidelitatis
p[otes]t e[ss]e p[eccatum] v[eniale] ob imperfectam deliberat[io]nem, ut e[st] co[mmun]is sent[entia] et in tali casu
n[on] expellit habitu[m] fidei. cu[m] t[ame]n eadem sit n[atur]a et essentia physica
in illo actu, q[uae] esset in eodem adveniente p[er]fecta deliberat[io]ne, q[uae] suffi-
ceret ad culpam mortalem, et ad habitu[m] fidei expellendu[m]
ergo signu[m] e[st] habitu[m] fidei n[on] expelli p[er] actu[m] infidelitatis r[ati]o[n]e
repugnantiae formalis physicae, q[uae] inter has formas sit.

Dicendum ergo habitu[m] fidei expelli p[er] actu[m] infidelita-
tis solum moraliter, q[ui]a e[st] q[uae]da[m] pars conditio, id q[uod] tum demeri-
torie, tum dispositive, q[ui]a licet aliqua p[ecca]ta possint e[ss]e magis
demeritoria quam sit p[ecca]t[u]m infidelitatis, ex hoc t[ame]n p[ecca]to poni-
tur impedimentu[m] medio p[er] q[uod] Deus lege ordinaria volt fide[m] do-
cere, q[uod] mediu[m] e[st] Ecclesiae authoritas in rebus fidei proponendis,
quam, q[ui] semel negat, iam e[st] impeditus et indispositus, ita ut
n[on] possit amplius doceri in rebus fidei s[ecundu]m legem ordinariam
unde peculiari quodammodo meretur ut ipsi auferatur habitus
fidei, q[ui] datus fuerat ad credendu[m] p[er] propositionem Ecclesiae

Dices haec ratio non solum dicit probat moralem indispositionem sed et physicam repugnantiam. Resp. Neg. assumptum sicut non actus boni disponunt ad habitus infusos non physice sed moraliter, ita et contrario actus mali moraliter disponunt ad amissionem eorundem habituum.

Nota tamen hic: Quando dicimus habitum fidei expelli per peccatum infidelitatis, ibi intelligi solum et peccato omissionis, quod cum actu fidei circa idem obiectum consistere non potest, non a quovis peccato, quod sit contra virtutem fidei.

CAPUT SEXTUM.

An Fides sit maior in uno quam in alio Catholico?

Conclusio 1a Fides potest esse maior in uno, quam in alio, tum extensive, tum etiam intensive, idque non minus ex parte illius quam voluntatis. Ita SS. Thomas q. extensive probatur: quia unus potest plura mysteria explicite credere quam alius, imo fieri potest, ut unus idemque homo successive nunc plura, nunc pauciora credat, prout magis vel minus instruitur circa res fidei. Quod intensive, etiam probatur: quia par ratio est habitus et actus fidei, tam eius quod est in voluntate quam quod est in intellectu, quam aliorum habituum vel actuum; sed alii habitus et actus intendi possunt, ergo. Hinc Matt. 8. vers. 10 dicitur: Non inveni tantam fidem in Israel et c. 15 O Mulier magna est fides tua.

Conclusio 2da Maior intensio fidei ex parte voluntatis consistit in maiore promptitudine, seu devotione, ex parte vero illius in maiori certitudine seu firmitate. Ita SS Thomas. Pro quo Nota triplicem esse certitudinem: una obiecti cui assentimur: quae ponitur ex infallibili connexione, praedicati cum subiecto, sive illa connexio sit infallibilis ex parte ipsius rei, ut fit in propositionibus necessariis, sive ex parte divinae revelationis, ut fit in illis propositionibus quarum connexio licet ex se contingens sit, tamen infallibilis est quatenus

subsstat infallibili Dei cognitioni. Altera assensus seu cogni
tionis q̄ oritur ex certitudine tū obiecti materialis tū rationis assenti
endi utriusq. n. certitudo nostra ē certitudine assensus.
2a certitudo subiecti seu cognoscentis ē, q̄ consistit in actuali quadā
firmitate seu p̄s

1o qa illius p assensū immediate fertur in articulos fidei p adhæ
sionem v. mediante assensu. Nam p assensū directe iudicat
articulos fidei, ~~p adhæsione v. med~~ esse veros, posito a. assensu
reflectit se supra ipsū assensū et iudicat se in illo n̄ errare circa
eosdem articulos. 2do qa actus adhæsionis ē cōis catholicis suo mo
do, et hæreticis, n̄ v. assensus fidei: nā sicut catholicus medi
ante vero assensu firmiter adhæret articulis fidei, iudicans se
in suo assensu n̄ errare, sic et hæreticus mediante falso assensu
firmiter adhæret contrarijs articulis. Similiter iudicans se in
suo assensu n̄ errare, imo fieri potē, ut hæreticus multo firmius
adhæreat errori, quā catholicus veritati: Nam sæpe facilius ē
catholicū dimovere á sua p̄suasione quâ adhæret veritati quā
hæreticū á sua qua adhæret falsitati, ubi inter duos catholi
cos in quibus sit idem assensus fidei sæpe fit, ut alter illi firmius ad
hæreat quā alius, qa unus paratus ē mori p fide, alter non.

Conclusio intelligenda ē, n̄ de 1a certitudine, ut patet, nec de 2da p̄cise,
qa cū illa certitudo ut p̄cise
q̄ respectu om̄ credentiū ex infallibilis ē, n̄ pt illa certitudo maior
esse in uno quā in alio. Sed de 3tia quo pacto intellexisse videtur
SSus Doctor Nam expresse loquitur de certitudine obiecti, quam et
firmitatem appellat. potē nihilominus etiam de 2da intelligi: non qua
tenus ē p̄cise certitudo cognitionis, sed quatenus actus vel habitus
fidei intensior ē sive quo plures gradus ~~quā~~ in uno quā in altero
sicut charitas pt habere plures gradus
intensionis in uno quā altero, licet formalis ratio amandi in utroq
ex p̄fectu sit.

Quæres 1o Quomodo fiat hoc augmentū fidei ex parte subiecti?
Respondeo id fieri p actus meritorios sicut augetur gratia et charitas
et aliæ virtutes infusæ.

Quæres 2do Utrum et in peccatore fides interdū crescat. Respondent
alij negative: qa fides n̄ augetur effective p actus sicut augentur
habitus acquisiti, sed meritorie tm̄, iuxta cōmunem sententiam

ut in peccatore nullũ ẽ meritũ, quo in illo fides n augeh.
Alij affirmant, qui putant eadem Dei mid. q peccatori relinqt fidei donũ, fieri ut fidei habitq in ipso augeat, ubi actq exercuerit isti augmento proportionatos, q. tales, ut p eos similis habitq ac qsitq physice augeat, et licet hic nullum meritũ d condigno interveniat, nil tn absurdi ẽ admittere meritũ d congruo.
Utraq sent. probabilis ẽ, posterior tn magis placet, maxe cũ supra c. 1 huiq disp. probabiliq putaverimq fidei habitũ nonnunqm infundi, ante habitũ charitatis.
Quæres 3tio An fides informis possit ẽe maior formata? Rndeo Affirve tam quo ad extensionẽ, quã intensionẽ, pferenda nihilõq ẽ qlibet formata cuilibet informi, cũ illa viva sit, hæc mortua.
Quæres 4to An qs possit certo cognoscere se hre fidẽ? Rndeo Quamvis oporteat firmissime adhærere articulis fidei quatenq revelati sunt, seclusa tn revelãe nemine certũ ẽe se hre fidem divinã, nisi certitudine morali; ut alibi d iustificaẽ dictũ ẽ.
Ndm hic ut aliqua nrã cognitio possit dici moralr certa, et sufficiens, ut merito a nobis excludat oẽm veram dubitaẽm, non reqri, ut sit oĩo infallibilis, aut ẽt ut credamq eam ẽe talem; sed sufficere, q nitatr talib. revelaibq quas videmq difficulter posse fallere, nec ulla pbabilis rão oc currat; ob quam merito credamq nos hic et nunc ijs fal li. 1a pars Rsionis ptt ex dictis. quatholici fidei quatenq substant divinã rebelãi, sunt in altiori ordine certitudinis quã propositiones naalr cognitæ. 2da pars ẽt ptt loqndo d habitu fidei, nam neq p revelaẽm qsq cognoscit se hre talẽ habitũ, ut supponitr, nec p se evidenter notũ ẽ, nec p ullum mediũ.
Dices Aliqs pt cognoscere ex actu fidei quem elicit, vel ex promptitudine et facilitate credendi; Rndeo N. assumpti. qa actq pducti ptsime habitu et promptitudo illa pvenire pt vel ex auxilio Dei actuali, vel ab habitu fidei acqsito. qualis habitq manet in Apostatis ẽt.

Quod ad actum fidei attinet, maior est difficultas. Sunt enim qui volunt aliquem certo posse cognoscere, certitudine saltem theologica, se habere actum fidei supernaturalem, quam colligunt hoc syllogismo. Quicunque ex supernaturali et pio affectu credunt mysteria fidei, tanquam à Deo revelata, habent actum credendi supernaturalem, At ego sic credo ergo ego habeo. Maior inquiunt est de fide. et constat ex dictis. minor autem est evidens. quia qui aliquid serio vult, evidenter in se experitur se id velle. consequentia bona est. ergo est legitimus discursus theologicus.

Melius tamen alij nec hanc quidem certitudinem admittunt: minor enim in isto syllogismo, non est evidens. etsi enim mihi evidens sit, me credere, dum credo, non est tamen evidens me credere ob testimonium Dei et ex pio et supernaturali affectu. quod probo quia si quis velit ferre iudicium de suo actu credendi ratione ex pia mi venie (?) se eodem modo credere sibi videri, quando credit rem falsam quam putabat de fide, ut patet in haereticis quando credit rem veram et tamen quando credit rem falsam, certum est non credere ob testimonium Dei tanquam ob rationem formalem. hinc colligi potest aliquem multo minus cognoscere certitudine fidei se habere actum fidei infusae, quia hoc nunquam revelatum est.

Obijcies Nemo potest dubitare de veritate, aut certitudine sui assensus quin et dubitet de veritate et certitudine propositionis, cui assentit sed quilibet catholicus est certus certitudine fidei Deum v.g. esse trinum et unum, ac proinde nullo modo dubitat, alias non esset fidelis ergo eadem certitudine certus est, suum assensum esse verum et infallibilem, quo credit DEUM esse trinum et unum. Respondeo N. M. quia de veritate obiecti certus est per ipsum assensum fidei, de veritate tamen sui assensus non potest esse certus, nisi per actum reflexum, quo iudicat se non errare in suo assensu hic autem actus reflexus saepe est fallibilis et incertus, ut constat ex dictis. Unde fit, ut licet certus sim tamen obtinere (?) quam assensum fidei circa illud esse certum et infallibilem ita ut sine nota infidelitatis, de illo dubitare nequeam, non tamen omnino certus sim, me hic et nunc talem assensum elicere. ac proinde sine infidelitate de illo dubitare queam: Nec refert, quod fortasse paratus sim ad subeundam mortem ne a fide discedam. Nam hoc (?)

non autem comparatione satis est evidentia ... Quod eadem actus
qui ab Ecclesia proponuntur, ob Ecclesiae authoritatem. Et hoc modo est prudens
prudens certitudoque credendi de revelatione illa est neminique vel actus
omnino certus et evidens reflexus, vel actus fidei infusae reflexus, vel actus
conclusionis Theologicae. quod indicat patet: quia si quis deceptus, putat rem esse de fide
divina, et pro tali obiecto paratus esset mori, quae sentit contrariam ad
fidem catholicam, et tamen tunc neque actus directus, neque reflexus est de fi-
de, cum revera obiectum sit falsum.

Secundo Rom 8 dicitur Ipse enim Spiritus Testimonium
reddit spiritui nostro, quod sumus Filij Dei; hinc aperte sequitur nos
habere certitudinem cognitionis Fidei de nostra Justitia, ac pro-
inde etiam de nostra fide sine qua non est Justitia. quia habemus Testimo-
nium Spiritus Sancti, quod affert certitudinem Fidei. Respondent multi
illud Testimonium Spiritus Sancti non fieri per revelationem seu per verbum
aliquod expressum sed per experiam quandam quotidianam cuiusdam
suavitatis et tranquillitatis interioris quae non gignit certitudinem
nisi coniecturalem iuxta illud 1 Cor. 4. Nihil mihi conscius
sum, sed non in hoc justificatus. Legi potest Becanus in Man. c. 16.
Respondeo 2do Apostolum initio capitis distinguere triplicis generis
homines, quorum aliqui vivunt sub lege servitutis, sive veteri ex
timore poenae operantes et hanc legem tamen citato cap. quam
c. 7. ait infirmam esse, nec posse dare veram libertatem. Alij
vivunt secundum carnem ideoque spiritu mortui et spiritu Dei carent
Tertij vivunt sub lege gratiae et spiritu Christi ac Dei, qui est spiritus non timo-
ris, sed amoris ideoque amore aguntur ad bene operandum, nec sunt
servi, sed Filij Dei: Quod ita probat. Non enim accepistis spiritum
servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis fili-
orum, in quo clamamus Abba Pater ipse enim Spiritus testimonium red-
dit spiritui nostro quod sumus filij Dei, quatenus nimirum nos excitat, ut
Deum, non tanquam iratum Dominum Exercituum, sicut antiqui serviliter time-
amus sed tanquam Patrem filialiter amemus, et Patris nomine com-
pellemus. Unde patet Apostolum non intendere hic affirmare omnes Fideles Roma-
nos esse Justos aut singulos debere hoc de se credere ut patet ex
praecedenti versu 9. ubi dicitur vos autem in carne non estis, sed in spiritu,
si tamen Spiritus Dei habitat in vobis, sed solum omnes Justos filios Dei

ce Spiritum S. testari sive unicuique suggerere non absolute, quali sit facto sit sed quales ex sua professione esse deberet.

S. Thomas q. 7. Explicat duos effectus fidei quorum alter est timor Dei, alter purificatio cordis, iuxta illud Act. 15. fide purificans corda eorum. Circa quam doctrinam

Notandum duplices esse effectus fidei, nam alii effective et immediate procedunt a fide, nempe actus fidei de quibus supra dictum. Alii non eliciuntur a fide sed tamen eam consequuntur. licet non eodem modo nam timor consequitur fidem quatenus per hanc intelligimus Deum gravia supplicia pro peccatoribus minari. Puritas vero cordis quatenus fides est fundamentum et initium iustificationis, ac per consequens illius puritatis quae in iustificatione acquiritur. Itaque hoc sensu possunt omnia dona Dei supernaturalia quae ad salutem conducunt, vocari effectus fidei, quod scilicet fides est fundamentum et radix totius iustificationis, et omnium donorum consequentium: Cum igitur hi effectus proprie ad fidem non pertineant, eum scholasticis suis locis tradendos relinquemus.

DISPUTATIO X^ma.

De Infidelitate.

CAPUT PRIMUM.

Quotuplex sit Infidelitas.

Notandum posse duobus modis infidelitatem fidei contrariari. positive et privative. potestque quis utroque modo infidelis esse, et cum et sine peccato. potest n. quis 4 modis se circa fidem sibi propositam habere. Si credat non esse verum. 2do si dubitet an sit verum, et in his duobus modis positiva infidelitas. 3tio si absolute et positive nolit credere, ita tamen ut non et dissentiat aut dubitet: et hunc modum alii dicunt negativum, ego affirmarem, verius esse positivum, cum illa nolitio est positive repugnet pio affectui, qui est necessarius ad credendum, et consequenter et indirecte repugnat ipsi assensui positivo licet remotius. 4to si se habeat mere negative, nec ullum voluntatis eliciat affectum: et hic est plane privativa. Dictum est vero tam negative quam privative posse esse aliquem infide-

lem sine peccato: potest enim aliquis invincibiliter igno
rare aliquem articulum fidei, quem tenetur credere
et ita inculpabiliter infidelis erit privative. Ita potest etiam
aliquis credere aliquid, quod existimet à Domino DEO
fuisse revelatum credendum de fide divina, talis cet.
te eiusmodi articulũ de fide divina existimatum cre
dens habebit infidelitatem positivam inculpabiliter tñ.

Observandum hic alios addere tertium membrũ, videlt mere
negativam infidelitatem, quam volunt esse in iis, q res fi
dei ad salutem necrias invincibiliter ignorant; sed haec
infidelitas non satis proprie dr mere negativa, cũ sit ignorãtia
obiti debiti cognosci, et negão fidei debitæ inesse; ẽ n. ea fides
illis necria ad salutem, necessitate medij vel pcepti, ipsiq
ad eam acquirendam obligant, etsi ob invincibilem ignoran
tiam eam n acquirendo à culpa excusent, cũ igr̃ ois negão
rei debitæ inesse sit vera privão, et n mera negão, etiam haec
infidelitas debebit dici privativa. Nam si aliqua infideli
tas sit dicenda mere negativa, dbt respicere fidem nullo
modo debitam inesse, qualis respectu alioꝝ fuit fides expli
cita SSæ Trinitatis, quã n tenebant Hbri in lege Mosai
ca pleriq; sed cũ haec ignorantia et absentia fidei sbtm
sumi n efficiat ullo modo pprie infidele, n dicet quoq pprie
infidelitas.

Observandũ 2do privativã infidelitatem aliam ee ab
solute talem, q consistet in privaõe tã actus quã habitus fidei,
qua laborans simplr infidelis dr: aliam v. consisten in
privaõe solius actus et solũ ẽ infidelitas sbtm qd. qa ab ea non
dicimur absolute infideles sed solũ sbtm qd: talis u. infi
delitas ẽ, qndo qs fidelis aut culpabiliter ea q tenet ee
plicite credere, ideoq haec n credit explicite, aut qndo in
fide alias sufficienter instructus, non elicit actũ fidei.

Conclusio 1ª. Infidelitas positiva adaequate dividitur in haeresim, Judaismum et paganismum vel gentilismum. Ita Doctor Sanctus q. 10 a. 5. contra alios, qui 4tam speciem addunt, Apostasiam videlicet. Sed probatur cum S. Thoma. quia infidelitas renititur Christianae fidei, vel nunquam susceptae, nec quoad ullam partem, et sic est paganismus. vel susceptae in figuris et sic est Judaismus. vel susceptae in clara manifestatione sine illa, et quoad aliqua retentae et sic haeresis. Explicant v. Praeceptorem Angelicum aliqui quasi asserat ad haeresim requiri ut quis deficiat a fide quam semel suscepit vere et eum qui ita deficit dicere et proprie hereticum.

Sed male explicant, quemadmodum n. ut aliquis iam sit vere Catholicus sufficit ut fidem catholicam integre et vere credat, et profiteatur et omnino impertinens est, an semper talis fuerit ita etiam ut aliquis sit Judaeus, paganus, aut haereticus, spectanda est praesens eius fides. eaque quam ante profitebatur, est impertinens.

Sunt igitur ex mente S. Thomae et eius sensu hae rationes tres illae species infidelitatis distinguendae, quod Paganismus ita recedat a fide Christiana ut eam nullo modo profiteatur: Judaismus ita ut eam profiteatur in figura, in se tamen eam neget, haeresis vero eam in se profiteatur, quosdam tamen Articulos neget, quia infidelis aliquando fuerit Catholicus, gravat quidem eius infidelitatem, non tamen mutat speciem, quod confirmatur. Quia filij haereticorum nunquam baptizati qui iam adulti parentum sequuntur fidem, consequenter, et si fidem catholicam nunquam ulla ratione susceperint, vere tamen haeretici sunt, Nam de Maichaei. quantumvis non baptizarentur a SS. PP. tamen semper dicti sunt haeretici: et Anabaptistae nunc ante baptismum, quem valde adulti saepe suscipiunt, semper solent dici haeretici. 2do quia si aliquis Turca fieret Lutheranus aut Calvinista, fieret vere haereticus: et si Catholicus nunquam fuisset. 3tio quia si quis ex catholico fieret ~~tanquam~~ Judaeus non minus diceretur talis quam si nunquam fuisset catholicus. Non tamen

dicetur haereticus quod impertinens est in hac divisione terminus a quo sed sufficit attendere terminum in quo, ut videat quid iam credat, ut inde dicatur vel haereticus vel Judaeus vel paganus iuxta dicta. Solet autem infidelitas eorum qui numquam fidem susceperunt a nobis vocari pura infidelitas, mixta vero eorum qui fidem susceptam deseruerunt, retinentes aliquam eius partem pro ad maiorem.

Dices: Illa divisio non continet omnem infidelitatem quod non est adaequata. Probatur ans. 1o. Turcismus non et varia secta gentilium ex quibus aliqui credunt, quod ad nullum membrum dictorum pertinent. Idem dicendum et dubitante in fide, item de Apostasia denique de infidelitate Gentilium philosophorum, unum Deum agnoscentium. Hi non distinguendi videntur ab illis Gentilibus, qui vel falsos Deos colunt, aut etiam putant nullum esse Deum. Respondeo. Quod ad Turcismum pertinet ad infidelitatem Gentilium philosophorum ea pertinere ad Paganismum, non in quibus illi nobiscum conveniunt, vel cum Judaeis, ea credunt, quatenus ad nostram vel Judaeorum fidem pertinent sed quatenus vel a Mahomete, vel aliunde acceperunt, neque ullo modo fidem Christianam suscipiunt, aut profitentur testimonium a Christo. De dubitante fidei autem non pertinet ad certam speciem infidelitatis

namque dubitat simpliciter an tota nostra fides quae in utroque testamento revelata est, fit paganus. Qui vero dubitat an Judaismus sit verior quam nostra fides fit Judaeus: qui vero profitens Christianam fidem de aliquo vel aliquibus articulis dubitat, et reliquis assentitur, fit haereticus. Idem dicendum et Apostasia, prout non Apostata vel omnino vel ex parte a fide deficit fit aut paganus, aut Judaeus, aut haereticus. quamvis non ut plurimum soleamus absolute vocare Apostatas qui omnino fidem Christianam deserunt distinguendo eos ab haereticis omnes tamen deficientes a fide catholica et sunt et possunt dici prout Apostatae a fide. Unde merito S. Thomas

c. 12. a. 1. ad 3. dicit Apostasiam n. ee distinctam spem
a reliqs trib. enumeratis sed tm circumstam aggravan-
tem tinctam illud 2. Pet. 2. Melius n. illis erat non
cognoscere viam iustitię quam post agnitionem retrorsum con
verti ab eo qd illis traditum e sancto mandato &c.
Nec obe qd olim inter Judaeos qdam a fide Judaica
erraverint, qbus nulla ex dictis spebus conveniebat, qa
illorum infidelitas n. spectat ad psentem fidei statum de quo
allata divisio pcipue intelligenda e. Reduci tn pote ad
haeresim, qa illi deficiebant a fide, quam pergebant
quo ad apparentiam pfiteri, sive quam ptestabantur se in
tegre pfiteri nam pfitebantur se ee veros Judaeos, secundum
fidem traditam olim Moysi in quo haeresis pprie consistit
~~credenda~~.
Colliges ex dictis nulla ex pdictis infidelitatis spebus
qd se reperiri simul in eodem hoe:
Quaeres 1o An dictae Infidelitates sint verę ex pprię spes.
Resp. Deo Non ee pprias et rigorosas sed lato modo ita vocari
ob accidentalem diversitatem ex quo quasi diversos status con
stituunt. Et qbus doctrina moralis diversa e. Rao; qa illę
tres infidelitates opponunt 1ae Veritati, et privant eadem
honestate, nec in modo hnt ullam diversitatem essentialem
go n. e. unde distinguantur spe. Dicunt nihilaq Autores plerique
declarandas ee in Confessione, quod Christianus baptizatus
in aliquam earum inciderit, qa incidentes notabiliter in
modo et in gravitate differre. et pterea diversis ex entre-
modijs: imo etiam intra eandem spem haereseos decla-
randi sunt errores, in quos peccator incidit ob easdem raes
ut Valentia et Coninck. Venit cum ois negao fidei con-
tineat aliquam blasphemiam in Dnm Deum nrm et fidem &
ut diversi articuli negantur, ita pnt committi diversae
blasphemiae et spe differentes et graviores et leviores &
ut Articuli qui directe negant magis ad divinitatem

ad honorē Dñi Dei nri spectant. Et haec doctrina p[ro]babilis ē, n[on] t[ame]n intelligenda quatenus illa blasphemiae irae esse sunt infidelitates, sic n[am] aeq[ue] infidelis ē, q[ui] n[on] credit in re parua ac in magna iuxta dicta; sed quatenus sunt [contr]a honorem Dei, n[on] attendendo, q[uod] simul sunt infidelitates.

Disp. 2. c. 1. Multi nihilominus asserunt simpl[iciter] ēē eiusdem sp[eci]ei licet inaequabiliter alia alijs grauiis honorē Dei offendunt, d[e]n[ique] minime in confessione sunt explicandae.

Quaeres 2do. Quaenā ex dictis infidelitatib[us] sit peior? Respondeo cū S. Thoma q. 10. a. 6. infidelitatem, 2pl[icite]r posse [con]siderari, 1o ex modo renitendi fidei ex parte materiae seu Articulorum quos negat. Ex priori capite ēē pessimā haeresim, q[uia] rei[icit] totam fidei susceptae, siue ei quā ipse haereticus professus est, et h[i]nc Judaismū ēē peiorē paganismo. Ex posteriore cap. paganismū ēē pessimū, deinde Judaismū peiorem haeresi. Absolute nihilominus haeresim dici pessimā infidelitatem, q[uo]d verū ē, si conferat[ur] haeresis Apostatica cū reliquis duab[us] n[on] Apostaticis ex caeteris parib[us]. q[uia] n[am] a nra fide ad Judaeos vel Turcas deficiunt ēē vident[ur] peiores haereticis q[uia] magis a Deo deficiant, quamquam n[am] haeretici Apostatae comparati cū alijs Apostatis ex eo peiores vident[ur] q[uod] imitant[ur] eos, q[ui] cū sint hostes se t[ame]n [pro]fitent[ur] amicos. Hi n[am] peiores sunt ijs, q[ui] aperte se hostes [pro]fitent[ur]. Haeretici a[utem] cū [pro]fiteant[ur] se Christianos, sacris tn scripturis q[uae] Chri arma ēē signa sunt ad ipsū eius fidem oppugnandā abutunt[ur].

CAPUT SECUNDUM.

Liceatne Coicare cum Infidelib[us] et ad fidem compellere?

Quaerit[ur] hic de infidelib[us] n[on] baptizatis, ut sunt Gentiles et Judaei, de haereticis n[am] postea agendum est.

Conclusio 1a. Licet in rebus politicis comunicare cum infidelibus in iis autem, quae directe spectant ad cultum infidelitatis, non licet: Est communis sent. 1a pars probatur ex 1. Cor. 7. Si quis frater uxorem habet infidelem, et haec consentit habitare cum illo, non dimittat illam. et c. 10. Si quis vocat vos infidelium ad convivium, et vultis ire, omne quod vobis apponitur manducate. Intelligenda tamen est modo absit periculum defectionis a fide. eodem n. praecepto quo prohibetur defectio, prohibetur et periculum defectionis. 2da pars colligitur ex 2. Cor. 6. Nolite iugum ducere cum infidelibus: et ex aliis quae supradiximus de professione et confessione fidei.

Conclusio 2da. Licitum est infideles admittere ad praedicationem Verbi Dei, non tamen ad sacrosanctum Missae sacrificium. Definitum est in Concil. Carthag. 4. can. 84. his verbis: Episcopus nullum prohibeat in Ecclesiam et audire verbum Dei, sive gentilem sive Judaeum, sive haereticum, usque ad Missam Catecumenorum quae verba referuntur apud Gratianum Dist. 1. cap. Episcopus.

Conclusio. Praelati Ecclesiae habentes jurisdictionem spiritualem ut sic non possunt infideles compellere ad fidem vel baptismum suscipiendum. Hanc tenet D. Thomas q. 10 a. 8. Quem communiter sequuntur alii. et colligitur ex 1 Cor. Quid n. mihi de iis qui foris sunt iudicare? nonne de iis qui intus sunt, vos iudicatis? nam eos qui foris sunt, Deus iudicabit. ubi per eos qui foris sunt, intelligit infideles, qui sunt extra Ecclesiam. et per eos qui intus sunt, intelligit omnes qui sunt in Ecclesia. Unde sic argumentari possumus. Praelati Ecclesiae non habent potestatem jurisdictionis in infideles qui sunt extra Ecclesiam ergo non possunt illos iudicare aut poenis ad fidem compellere.

Dices ergo Nec haereticos possunt compellere, quia et illi sunt extra Ecclesiam ut supradiximus et probavimus. Respondeo. Haeretici sunt extra Ecclesiam quoad internam unionem quae fit per fidem, sunt tamen subiecti Ecclesiae quoad jurisdictionem ratione Baptismi.

Respondeo 2do Principes Christiani, qui habent jurisdictionem temporalem non possunt etiam illos infideles, neque eos, qui sibi subiecti sunt in temporalibus directe ad fidem vel Baptismum compellere.

Ratio quia potestas et jurisdictio illorum Principum ordinatur tantum ad finem naturalem, nec extendit se ad ea quae sunt ordinis supernaturalis. At susceptio fidei et Baptismi non pertinent ad finem

naduram sed supranaturalem. Confirm. Quia in Principibus apostolis saecularib. vel est tamen Jurisdictio civilis vel et Ecclesiastica. si illa tamen non extendit se nisi ad civilia, qualis non est susceptio fidei aut Baptismi. si et Ecclesiastica, non potest exerceri nisi in illos, qui subiecti sunt Ecclesiae quales non sunt infideles de quibus agimus. ut antedictum est.

Dictum est in Conclusione Directe, quia indirecte possunt compelli et quidem duobus modis: 1° Negando illis inhabitandi in suis provinciis ius nisi audiant praedicationem Evangelij. Ratio est. quia qui potest absolute et sine conditione negare alicui iuste potest, hoc multo magis negare potest sub honesta conditione. At Principes christiani possunt prius ergo multo magis posterius. 2do Imponendo illis maiora tributa quam alijs subditis christianis (manendo tamen intra limites iustitiae) ut hac ratione alliciantur ad fidem christianam, quando vident maiori benignitate agi cum christianis quam cum alijs: De qua re videri potest Gratianus capite Jam vero. causa 23. q. 6.

Dices 1°. Paterfamilias in Parabola Evangelica praecipit servo, ut exeat in vias et compellat intrare ad coenam quoscunque invenerit Luc. 14. ergo omnes Infideles compellendi sunt in Ecclesiam quod fit per fidem et Baptismum. Respondeo Per illos qui ad coenam intrare compelluntur, non significantur infideles de quibus hic agimus. sed haeretici et schismatici, qui ratione Baptismi pertinent ad Jurisdictionem Ecclesiae et compelli possunt ut redeant ad unitatem Corporis christi. sunt locum ita explicat S. Aug. epistola 50 ad Bonifacium. Potest nihilominus etiam intelligi de Infidelibus. si verbum compellere accipiatur non pro violenta compulsione, sed partim pro vehementia charitatis qua desiderat omnes salvos fieri. et consequenter ad fidem converti partim pro vehementia Miraculorum quibus usi sunt Apostoli alijque Sancti confessores ad convertendos Infideles, quam explicationem insinuat S. Thomas q. 22. de Verit: A. 9. ad ult.

Dices 2do Infideles vi legis divinae ad fidem et baptismum obligantur. ergo Principes christiani, qui sunt custodes legis divinae possunt eos cogere ad id agendum, ad quod sunt obligati. Respondeo Negando consequentiam. Ratio est, quia Principibus christianis deest Jurisdictio ad hoc faciendum.

Praeterea 3. Susceptio fidei et Baptismi non cadit in detrimentum

sed in commodū infideliū. ergo nulla fit illis iniuria, si ad illam
compellant. Rndeo susceptio Fidei et Baptismi quae spontanea é
ñ cedit in detrimentū illius, qui sponte suscipit, cogi autem et
compelli ad susceptionem é magnū gravamen illius qui compel
litur, et quidem contra iustitiam, si fiat ab eo qui ñ hbt potestatem
compellendi, quam ñ hbt Ecclia resp. Infidelium, sicut Votum Cas
titatis sponte susceptū ñ cedit in detrimentū voventis, sed in
commodū, cogi tamen ad vovendā Castitatem ab eo qui potesta
tem ñ hbt é iniuriosū ei qui cogitur.

Amplius quia Deus aliquando per terrores compellit hoēs ut Saulum
Act. 9. ergo ñ peccant Principes si idem faciant. et Confir. exemplis
Optimorum Principū, qui hac in re Dnm Deū nrm sunt imitati. Nā
Sisibethus Rex ~~compul~~ compulit Judaeos ad Baptismū ut Concil.
Tolet. 4. can. 57 et refert cap. de Judeis. Dist. 45. ubi et vocatur
Rex Religiosissimus. Similiter Constantinus Imper. iussit claudi
om̄ Gentilium templa, ut habetur lege Nemo. codice de Paganis.
Denique Ferdinandus Rex Hisp. ante centū et aliquot Annos
iussit oēs Judaeos ex Hisp. qui converti nollent, excedere.

Rndeo, 1°. Non oīa quae facit Deus, pnt imitari Principes, aut debet,
Nam Dns Deus hbt plenam Jurisdictionē in oēs hoēs, quā Princi
pes ñ hnt respectu Infideliū in Negotio Fidei.

Rndeo 2do Sisobethus ñ laudatur propter factum sed propter zelum
nā in eodem cap. ubi refertur hoc ipsius factū, expresse prohibi
tū é ne deinceps Judaei cogantur ad Fidem, quod Constantinus et
Ferdinandus fecerunt, non fuit compellere ad fidem, nisi
indirecte, quod licet.

Conclusio 4ta. Tametsi Ecclia ñ possit compellere Infide-
les ad Fidem, vel Baptismū, ut dictū, pt tamen eos compellere
ut ñ impediant praedicatiōem aut Propagatiōem Fidei; sed potius, ut
permittant. Est SS Thomae q. 10 a. 8. et Aliorum. Rao é, quia
Princeps, qui hbt aliquam iustam potestatem, ñ solum pt illam exercere,
et quidem, sed et pt quoscunque alios compellere ut ñ impediant pro
prii Juris executionē, imo et bello punire eos, qui iniuriam infe
runt impediendo praedicti Juris executionem. At Ecclia hbt po
testatem praedicandi fidem per universum orbem. Matt. 28. et Mar. 16.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg

ergo. Hinc sequitur Ecclesiam posse concedere alicui Principi Christi
ano curam et potestatem introducendi et conservandi idoneos
Praedicatores in Provincijs Infidelium et ulciscendi omnes Iniuri
as huiusmodi Praedicatoribus ab Infidelibus illatas. Imo etiam
titulo belli occupandi Infidelium Provincias, in quibus non per=
mittitur libera Evangelij Praedicatio.

Quaeres 2do An Ecclesia et possit compellere Infideles ad audiendam
Evangelij Praedicationem. Ratio quaestionis est. Quia Ecclesia potest compelle
re ut non impediant Evangelium sed eo ipso quod nolunt audire censentur
impedire. 2do Ecclesia habet ius praedicandi Evangelium, ut dictum
est. ergo habet ius compellendi ad audiendum omnes. et probatur a simili. quia
eo quod Ecclesia habet ius remittendi peccata, recte colligunt Theo=
logi habere et ius compellendi homines ut confiteantur sua peccata.

Respondeo tamen ex dictis cum Distinctione: Nam Ecclesia non potest directe com
pellere infideles ad audiendum Evangelium, quia non habet iurisdictionem
in illos. potest tamen indirecte id facere, ut supradictum est compulsione ad
fidem vel Baptismum.

Nec obstant rationes contrariae: Non prima quia Infideles eo ipso quod se, quod
nolint audire Evangelium, non censentur impedire, si alios nullo modo
impediant. Nec 2da. quia non est similiter de iure remittendi peccata et
praedicandi Evangelium. Nam alterum concessum est Ecclesiae respectu
subditorum tantum, alterum vero respectu omnium etiam non subditorum.

Quaeres 3tio An liceat Infidelium Ritus tolerare? Respondeo 1o.
Quando Infideles non sunt subiecti Principibus christianis eorum ritus
qui iniuriosi tamen contra legem naturales tolerari possunt et debent, ut paulo
post patebit: qui vero sunt Iniuriosi Christianae Religioni, aut
Ecclesiae potestati, aut Innocentibus, possunt a Principibus Christianis
prohiberi et impediri. Ratio est. Quia ut iam dictum Ecclesia habet ius
propagandi et defendendi fidem suam, ac Religionem ergo habet ius
impediendi ea, quae sunt illi iniuriosa. Hoc iure usus est Inno
centius Papa in Concil. Generali, quando praecepit puniri illos Infi
deles, qui contra Christum blasphemarent, ut habetur capite Innon
nullis de Iudaeis et Saracenis. Similiter quilibet homo ius habet
defendendi innocentem iniuste oppressum, Proverb. 24. num. 11.
sed Infans v. g. qui immolatur innocens est, et iniuste opprimi=

3° quilibet ius hbt impediendi immolaem talē Infantiū
Rndeo 2do Qndo Infideles subiecti sunt Principibus Chris
tianis impediri et phiberi possunt, quantumvis tm contra legē
naalem minimè sint. Rao ē Quia Principes Christiani
hnt ius cogendi oēs suos subditos ad observaem legis na
turalis. ut ptt ē ex usu Principum Christianoz. Nam Con,,
stantinus Imper. tales leges tulit contra Idololatras Codice
de Paganis. Quos S. Augustinus approbavit. 3tio Quia Juris
dictio temporalis extendit ēt ad naalem sive observaēs legis
naalis, insertim eoz pceptoz, q concernunt pacem, aut
publicā morū honestatem.

Quaeres 3tio An sicut hi Ritus phiberi et impediri
possunt, ita et pmitti possint a Principibus Christianis?
Rndeo. Possunt triplici ex causa pmitti: 1° ad vitandū maius
malū, cuiusmodi esset magna pturbaō Reipub. 2do Ne im,,
pediat maius bonū cuiusmodi ee posset conversio Infi,,
deliū, q sperari posset ex eo, si ad tempus tolerent eoz ritus
3tio Propter psentem aliquā utilitatem, quo facto facilius
tolerantur Ritus Judaeoz quā gentiliū, qa illi confirmant
veritatem nrae fidei, cuius figurā continent et ideo suppe
ditant nobis argumta contra ipsoz. Est Praeceptoris Ang.
q. 10 a. 10. et S. August. Lib. 18 de Civitate. ubi
ait: Judaeos ideo non fuisse a Deo extinctos, sed pmissos dis,,
pergi in toto mundo, ut ab inimicis nris haberemus testimo
niū nrae fidei.

Quaeres 4to An sicut Ritus Judaeoz, ita et Libri ip,,
soz tolerari possint ab Ecclia. Rndeo Cum Dist. Nam illi
tolerandi sunt, q continent simplicem Veteris Testmti ex
positionem, qa sicut ipsi Ritus sic et huiusmodi Libri fi
gurā continent fidei Christianae. et testimoniū pbent ad
eius defensionem. Illi v. Libri, quos Rabbini scribunt contra
Chrm, et fidem Christianā, nullo modo sunt tolerandi; sed
si fieri possit, comburendi.

CAPUT DECIMUM

An liceat terras infidelium vi occupare ideo tm̄ qa infideles sunt et peccant ctra legem naalem

Sent: Affirmativa probabilis est. Fundamenta.

Videtur probabile licere, et complures ita sentiunt: Ostiensis, Pa,
normit. Albanus, Pelagius. Maior. D. Antoninus. Sylv. et Alfonsus
a Castro et Gen[illegible]ius; et ptr ex eorum sent. ex scripturis: Quia In,
fideles ob suam infidelitatem amiserunt dominium rerum suarum
idque translatum est ad Christianos, iuxta illud Regnum a gente in
gentem transibit propter iniustitiam et Isa. Gens et regnum quod non
servierit tibi, peribit. quibus verbis praedicitur omne dominium Infidelium
transferendum ad Ecclesiam Dei. 2do ptr ex Pontif. et PP. Greg.
Lib. 1. Epla 73. qui laudat Gennadium quod bello invasisset infideles, et
Alexandro VI. Qui concessit Ferdinando Regi Hisp. vi occupare
Insulas occidentales, easque sibi servare et S. Cypr. in Lib. de
exhort. Martyrii ad Fortunatum c. 5. qui recenset aliqua praecepta
veteris Testamenti quibus Deus mandat Idololatras interfici et
deinde subiungit haec verba: Quod si ante Adventum Christi
circa Deum colendum et idola spernenda haec praecepta servata sunt,
quanto magis post Christi Adventum servanda sunt. Et Aug. Ept.
5. ad Bonifacium. qui ait: Nam et Temporibus Prophetarum omnes Re,
ges in populo Dei non prohibuerunt, nec everterunt quae contra
praecepta Dei fuerant, instituta culpantur et qui prohibuerunt et e,
verterunt supra aliorum merita laudantur. 3tio Exemplo Isra,
elitarum, qui Deo volente et approbante vi et armis occuparunt
terras gentilium ob illorum Idololatriam et transgressionem
Legis naalis iuxta illud Deut. 12. Subvertite omnes loca in quibus colu,
erunt Gentiles Deos, dissipate aras eorum et confringite statuas
et idola comminuite. 4to accedit ratio qa licitum est armis infes,
tare Infideles ad ulciscendum iniuriam quam inferunt nobis vel
proximis nostris, utet dicas pl. et colligitur ex illo ps. Eripite
pauperem et egenum de manu peccatoris. ergo multo magis ad

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

ulciscendum iniuriam quam inferunt Deo. Deniq nisi liceret n. eet modus quo pccata Infidelium puniri possent ab hoibus, q videtur absurdum.

Conclusio Probabilis nihilominus videtur n licere Christianis Principibus infideles punire aut terras eorum vi occupare ob solam Idololatriam, aut alia legi naturali adversantia. Ita Caiet. Victoria. Couar. Bannes et alij. Ratio est, quia tantum sunt tres tituli, quibus licet aliquem punire; aut vim inferre: 1us est Jurisdictionis. vt cum Princeps punit suos subditos quando peccant. 2dus Charitatis vel erga se, vel erga Proximum vt cum quis vel se vel proximum iuste defendit, quoad vitam sive quoad alia bona. 3us est Justitiae Vindicativae. vt cum Princeps vlciscitur iniuriam sibi vel alteri illatam. Atqui nullus ex his titulis locum habet in nostro casu. Non primus quia christianus Princeps non habet Jurisdictionem in Infideles, ex eo praecise, quia infideles sunt, nam constat ex Scriptura Principes Infideles ob Idololatriam non amittere dominium rerum suarum aut Jurisdictionem in subditos iuxta illud Matt. 22. Reddite quae sunt Caesaris caesari. et Luc. 22. Reges gentium dominantur eorum &c. Rom. 13. Reddite omnibus debita. et 1. Pet. 2. subiecti estote omni humanae creaturae propter Deum sive Regi quasi praecellenti sive ducibus tanquam ab eo missis. et pa(u)lo post non tantum bonis et modestis sed et discolis ex quibus locis patet Principes Infideles servare suum dominium et Jurisdictionem ac proinde ex eo praecise, quia Infideles sunt, non transferri ius ac potestatem illorum in Principes christianos, neque his subiectos esse, vnde titulo Jurisdictionis non possunt christiani eos punire aut eorum terras vi occupare. Quo sensu recte S. Aug. Ser. 6. de verbis Dni c. 11. Non posse Infideles a nobis compelli, nisi habeamus prius in illos potestatem. II Titulus qui est charitatis erga se vel proximum non habet et locum in hoc casu: agimus n. de ijs infidelibus qui in suis regnis ac Provincijs viventes non versantur cum Christianis vel illis cupiunt nocere, vel in vita, vel alijs bonis temporalibus. ergo Christiani ex eo solo titulo charitatis quo possunt se aut proximum defendere tam ad vitam quam ad alia bona temporalia, non possunt vim inferre gentibus, quae hoc modo affecti sunt. III Titulus est Justitiae vindicativae

Sent. Negativa probabilior

Fundamentum

3 tituli quibus licet aliquem punire.
1us Jurisdictionis
2us Charitatis
3us Justitiae vindicativae.

nae quo licitū ē eos punire q alicui faciunt iniurias. At In-
fidels d qbg nos, non faciunt nobis Iniurias ex eo p̄cise, q
Idola colunt ḡo ex eo p̄cise non possumg titulo Justitiæ
vindicatiuæ eos punire aut ijs vim inferre.

DICES Ipsi faciunt Deo iniuriam, tū colendo Idola,
tum ɡtra alia p̄cepta nālia peccando. hanc a. Iniuriam
quare christiani vindicare n̄ possint? Rñdeo Inferior non
Dbt vindicare Iniuriam Supiori illatam, nisi fiat cū illig
voluntate et consensu, nam cū ipse Supior q iniuriam pssg
ē habeat Jus vindicandi se eo modo quo volt, n̄ dbt inferior
ipsig Jus usurpare. tum q̄a ignorat an Supior velit vindictā
nec ne tū ēt q̄a nescit modū quo Supior velit vindicare in-
iuriā sibi illatam. Cum ergo Deg sit Supremg Dñs q soleat
vindicare et sæpe condonare n̄ debemg absolute in iura ipsig
involare nisi constet de ipsig voluntate ēt quā nihil constat
in nouo Testamto.

Ad Argumenta p̄æ Sent. Rñdeo. Ad 1m Gentiles ob Idola
Infidelitatem n̄ amittunt dominiū et iurisdictionē, vt ex
Scriptura ostensū ē. Locg v. Scripturæ p̄s q adferū nihil ali-
ud p̄bat quam sæpe contingere vt regna transferantur
de gente ad gentem, q verissimū ē. At non solū trans-
feruntur ab infidelibg ad Chrianos sed ēt a Chrianis ad illos
vt ptt in Regno Orientali. Ex Loco Isaiæ hoc solum
colligit Gentem q̄ erit extra Ecclām n̄ posse salvari.

Ad II DICO Pontifices et Patres nihil contra nos asserere
Greg. laudavit Gennadium, q gereret bellū ɡtra tales
Infideles q erant hæretici et Apostatæ vt ptt ex Epla
72. Alexander VI Si concessit dominiū illarū Insularū
Ferdinando ex eo p̄cise q Gentiles essent, erravit in facto.
Si a. solum concessit illi ius Patrocinij in easdem In-
sulas supposita earū legitima conversione benefecit. Vel
Dici potest ipsū in altera Sententia fuisse, q ēt probabi-
lis ē.

Cypriang et S. Aug. loquuntur d Idololatris a fide
Apostatis in quos Ecclia ius hbt. Nam Cypriang eo loco
volt deterrere Christianos ab Apostasia et hortari ad

constantiam Martyrij; ideoq affert ex veteri Testamto præceptu Dei quo iubentr interfici Israelitæ, qui deficiunt ad Idololatriam et exemplum Matathiæ adfert q interfecit Judæu q ad ara gentiliu sacrificaturg accesserat: Similiter Aug. dicit Reges Judæor laudatos q everterunt aras et Idola q ab Apostatis Judæis erecta fuerant in populo Dei.

Ad III Israelitæ habuerunt legitimu titulu occupadi terra Cananæor et eoru Reges interficiendi qa Deus q omi Dns e hoc illis mandaverat. 2do qa illa terra iure hæreditatis ad illos pertinebat Nam Sem filig Noe fuit Dns terre illig. et postea p vim et arma Chananai filij Cam eam vsurpaverunt, qa v. filij Abraham descendebant ex Sem, habebant ius recupandi eandem terra. Ita Aug. Ser. 180. de tempore.

Ad IV Negatr conseq. Quia Deg ipse pt vindicare iniurias sibi illatas qndo et qndo vult nec constat Nobis eu velle vindicare p Principes Christianos sicut olim constabat q vellet iudicare p Principes Judæor.

Ad V. Non e opg vt oia pcta puniantr ab hoibg, qa Deg pt ea sufficienter punire tum in hac tu in altera vita Deinde qdam pcta gentiliu q in externo actu consistut, vt furto adulterio &c. pnt ab eor Magistratu puniri Deniq solet Deg vna Civitatem aut Natione punire palia qndo Judæi puniti sunt p Babylonicos.

DISPVTATIO XI
De hæresi.
CAPVT PRIMVM.
Quid sit hæresis?

Conclo 1a. Haeresis sec. non Etymologiam sed ipsum usum vocis spectemus est Voluntarius error intellectus verae fidei contrarius cui pertinaciter inhaeret is, qui fidem profitetur christianam.

Dicitur 1o Error intellectus .i. erroneum iudicium seu falsus assensus quo intellectus profitetur, unde colliges 1o externam abnegationem fidei, aut Idolorum culturam, aut similia externa peccata non participare rationem haereseos, nisi proveniant ex interno errore intellectus, ac proinde poenas contra haereticos latas non pertinere ad eos, qui talia committunt saltem in foro conscientiae Nam in foro externo iuste puniri poterunt tanquam haeretici cum ex signis externis prudenter possit et debeat praesumi internum peccatum haereseos.

Conclusio 2da. Positiva dubitatio aut formido sufficere pt ad peccatum haereseos. Ratio est quia inter fidei veritates haec una est obiecta nostrae fidei non esse ambigua sed certa in quibus nullum sit errandi periculum ergo qui positive iudicat obiecta fidei esse ambigua, aut incerta, habet erroneum iudicium contra praedictae fidei veritatem. Et hoc sensu intelligendum est illud Dubius ~~est~~ in fide, infidelis est. Cap. 1 de haeret:

Dicitur 2do in Definitione Verae fidei contrarius quia error in alijs rebus non est haeresis: Non est autem necessarium ut is error sit contra Articulum Fidei quem Ecclesia Catholica docet sive credit: sufficit enim si sit contra propositionem illi qui errat ita a Deo privatim revelatum ut non possit prudenter dubitare quin ea Revelatio sit a Deo. probabile enim est etiam talem incurrere omnes poenas Ecclesiasticas in haereticos institutas. Ita Coninck. cum Sanchez contra Azor. qui id negat, non omnino improbabiliter cum enim moraliter loquendo vix fieri possit ut quis revelationi sibi privatim a Deo factae non assentiatur ideo talis privatae revelationis in hac materia ratio haberi non solet, ut proinde communiter dicatur haeresis error Catholicae fidei contrarius .i. fidei quam Ecclesia profitetur.

Dicitur 3tio Voluntarius quia sicut assensus fidei oritur ex pio et libero affectu voluntatis sic et assensus qui est peccatum contra fidem pendet ex aliquo pravo et libero

motu voluntatis: hinc primi motus contra fidem quibus homo non consentit sed resistit aversando quidquid contrarium fidei traditae ab Ecclesia Rom. cui oportet se in omnibus conformare, nullo modo inducunt haeresim. Imo sunt vitia menti sicut alii cogitatus pravi quos inviti patimur.

Dr 4to Cui pertinaciter inhaeret. pro cuius conditionis explicatione Notandum ad hanc pertinaciam non requiri quod quis velit directe obsistere Auctoritati verae Ecclesiae fidem proponentis, aut quod nolit credere quod novit certo verum esse, sive de fide aut a Deo Deo nostro revelatum aut a vera Christi Ecclesia creditum, sic enim vix ulli haeretici essent, nam communiter omnes putant id quod negant esse falsum, et contra veram fidem, nec esse a Deo revelatum, eamque Ecclesiam quae hoc docet non esse veram Ecclesiam sed sufficere eos scire eam doctrinam quam negant doceri ab Ecclesia illa quam tenentur scire esse veram Ecclesiam, aut quod negent doctrinam aliam sibi sufficienter esse propositam ut teneantur credere. Unde patet ab hac pertinacia non excusari qui parati sunt credere postquam sufficientibus rationibus quae eorum intellectum convincat iis fuerit probatum hoc esse de fide quare ut teneamur aliquid credere, sufficit propositionem fidei in omni ita probatam esse ut de ea nemo prudenter possit dubitare

Notandum 2do Ad pertinaciam requisitam ad haeresim consistere in aliqua dispositione voluntatis ita repugnante pio illi affectui a quo fides necessario dependet et impetrat cum hoc nequeat consistere: quicunque enim hanc dispositionem habet, non est paratus corrigi et veritate doceri, ipsique veritati sufficienter propositae contumaciter resistit quod ad haeresim requirit S. Aug. Epl. 162. Et quicunque hoc facit, necessario habet illam voluntatis dispositionem, nisi enim eam haberet, non resisteret

Unde colligitur quod ad hanc contumaciam non sufficere voluntatis dispositionem mere habitualem qua quis ita mere habitualiter est dispositus ut nollet ab aliquo errore recedere, etsi sciret eum repugnare doctrinae Ecclesiae modo illa numquam in actum exierit. Ratio est quia quemadmodum putans occidere feram habita omni diligentia ad quam tenetur ne hominem occidat, si iaculans casu inimicum occidat, de quo tum nullo modo cogitabat, quem

tn ita aderat ut si de eo cogitasset et scivisset se eum hoc ictu posse occidere id fecisset nullo modo illo actu peccat ut cum communi sent. docet [illegible]. quia talis occisio est omnino non voluntaria, et actu consistit cum vera voluntate habitua et nunc nemini nocendi et illa voluntas habitualis quamdiu non influit in actum nullo modo eum depravat. pari modo dispositio de qua agimus quamdiu est mere habitualis et invincibiliter ignorat illum errorem repugnare doctrinae Ecclesiae optime consentit cum actuali proposito sive cum pio affectu quo quis statuit credere omnia quae Deus nobis per Ecclesiam aliave ratione credenda proponit atque ita talis potest veram fidem implicite credere etiam articulum in quo errat.

Colligitur 2do Non requiri ad haeresim ut voluntas vere ac physice ullum actum eliciat quo error ei sit voluntarius sed sufficit quod ei sit interpretative voluntarius, quia in actu credit aliquem errorem quem scit esse contra doctrinam Ecclesiae committit veram haeresim, et consequenter est in errore pertinace, et tamen hoc potest fieri sine ullo actu physico voluntatis nam ut quis alicui propositioni assentiatur ob rationes quae ei apparent evidentes, nullo modo opus est, ut velit id positive sed sufficit quod voluntas illicite non avertat ab eo assensu: quando autem voluntas tenetur illicitum avertere ab aliquo hoc ipso quod id omittit, censetur interpretative eum velle, eique in genere moris et quoad imputationem et quoad culpam est voluntarius, ac si eum physico actu vellet: cum ergo talis volitio interpretativa ita pio affectui repugnet, ad credendum necessario, ut cum illo consistere nequeat, sequitur illam sufficere ad pertinaciam requisitam ad haeresim, quantum est ex parte voluntatis.

Colligitur 3tio Errantem contra fidem ex quacunque ignorantia quae sit vere antecedens et causa illius erroris adeo ut cognita veritate sine proposito quod haec ei sufficienter proponeretur paratus esset eam credere, quamdiu talis ignorantia manet non

esse hæreticum, quod quidem verum est non modo cum ignorantia fuerit invincibilis vel probabilis, ut solet in multis Rusticis qui ideo excusantur a peccato, quod nequiverint veritatem fidei suo errori contrariam addiscere, sed et cum fuerit vincibilis atque culpabilis, ut est in iis qui fidei veritatem suo errori contrariam addiscere potuerunt, et neglexerunt: Et ratio constat ex dictis: quia quantumvis tales mortaliter peccent si ignorantia sit crassa, illorum tamen dispositio consistere potest cum illo pio affectu quo fides imperatur et quamdiu talis fuit dispositi, implicite tam illum articulum circa quem errant, quam alios omnes vera fide credunt, credendo omnia quae Dominus Deus nobis revelavit, sive per Ecclesiam credenda proposuit ergo non amittunt fidem et consequenter non fiunt hæretici.

Dices 1o Talis peccat infidelitate ergo amittit fidem. juxta Trid. sess. 6. c. 15. ergo vel peccat hæresi vel paganismo vel Judaismo. Respondeo R. antecedens. cum non talis error procedat ex ignorantia, quae saltem se involuntaria et solum voluntaria causa sine in illa negligentia discendi, ideoque non est vera infidelitas quam supra in tria membra divisimus, et per quam Trid. docet fidem amitti. tales non eligunt propositionem contrariam fidei in huius iniuria sicut discipulus qui ex ignorantia et studendi negligentia errat, non offendit Magistrum tanquam iniurius in eius doctrina sed tanquam negligens in studendo. Quod si tamen ignorantia fuerit procurata et affectata, etsi non debet censeri coniuncta cum hæresi, si tantum sit ex tædio discendi ut dictum, si tamen sit ex intentione errandi in rebus fidei contra Ecclesiam Rom. non excusat ab hæresi quia talis intentio tamen est in contemptum Ecclesiæ Rom. definitionem ideo ignorare volt, quia eam in dictis rebus falli posse putet, quae dispositio non potest esse cum pio affectu, qui ad credendum divinum est necessarium.

Dices 2do Qui ex ignorantia invincibili hominem occidit fit vere homicida ergo et similiter ignorantia errans circa fidem fit vere fide hæreticus. Respondeo R. cons. quia ad verum homici-

dium perpetrandum non requiritur in voluntate pertinacia sicut requiritur ad haeresim: pertinacia enim prout a nobis explicata est, est circumstantia essentialiter requisita ex parte subiecti in peccato haereseos, sicut locus sacer aut persona sacra in sacrilegio. Atque proinde necessario ea ablata tollitur etiam ratio peccati haereseos.

Dicitur in definitione 5to Qui fidem Christi profitetur qua sola conditione distinguitur haeresis a reliquis duabus speciebus infidelitatis. praecedentes enim quatuor, ex omnibus tribus speciebus communes sunt. Est autem colligendum haec ultima conditio non solum de baptizatis ut multi volunt, sed etiam de non baptizatis, quod confirmatur primo ex supradictis de Anabaptistis, qui haeretici etiam ante baptismum appellantur ab Ecclesia. Confirmatur ex Concil. Nyceano [illegible] 19 ubi statuitur debere eos baptizari, qui ex haeresi Pauli Samosateni redeunt ad fidem cathol. cuius canonis meminit S. Aug. haeres. 44. his verbis: Istos sane Paulinianos baptizandos esse in Ecclesia cath. Nyceano Concil. constitutum est.

Conf. 2do ex S. Aug. lib. de unico Bapt. contra Petilianum c. 3. et in praefat. lib. de haeresib. ubi et supponit aliquos esse haereticos qui redeuntes ad Ecclesiam baptizari debeant eo quod apud ipsos non fuerit validus Baptismus ob aliquem defectum Christi.

Conf. 3tio authoritate eorum, qui docent eum revera haereticum esse qui per errorem putat se esse baptizatum, cum tamen non sit, modo tamen aliquid contra fidem pertinaciter teneat, ut Gabr.

Ex dictis facile colligitur, omnem dicendum esse haereticum, qui cum fidem christianam profiteatur aliquem errorem contra illam pertinaciter tenet.

Quaeres An Ecclesia possit punire haereticos? Respondeo: Non baptizatos non potest. Est com. Theol. contra Alph. a Castro et ratio est quia Ecclesia non habet iurisdictionem nisi in solos baptizatos. Baptismus enim ianua est per quam intratur in Ecclesiam visibilem Christi.

Conf. quia si quis Catecumenus baptizari nollet sed ad paga

Quæres postea An resipiscentes hæretici sint ab Ecclia recipiendi?
Respdeo primo. Quamvis omnes hæretici sive relapsi sint, sive non, benigne recipiant ab Ecclia ad Sacramenta pœnitentiæ et Eucharistiæ, relapsi tamen non permittunt vivere sed sine ulla spe veniæ tradunt brachio sæculari ut morte puniant ita Capto super eo de hæret. libro in 6. et cap. ad abolendam. Vocant autem in Jure canonico relapsi qui postquam hæresim publice abiurarunt et iureiurando damnarunt et execrati sunt, in eam iterum recurrunt.

Respdeo secundo. Si hæresis occulta fuit, nihil obstare videtur quo minus conversi et absoluti ordinentur. Ita probabiliter Sairus. Henriquez, et Avila apud Layman. Ratio eorum est, quia non propter hæresim solam se, sed quatenus Juris infamiam annexam habet Irregularitas decreta videtur.

Contrarium tamen signif. Sylvester et Navarrus. cum absolute dicunt per hæresim Irregularitatem incurri.

Respdeo tertio. Si hæresis sit notoria impedit a susceptione Ordinum, etiam post pœniam et absolutione. Est com. ex cap. Presbyteros. D. 50. et cap. Saluberrimum. 1. q. 7. Et cap. Quicunque de hæret. in 6. in quo decernit hæreticos eorumque fautores et in hæresi decedentium filios ac nepotes ad nullum Eccticum officium, vel beneficium admittendos esse, quod tamen non omnino improbabiliter plures Doctores intelligunt de filijs postea natis quam parens in hæresim lapsus sit

Notandum autem hic liberos hæreticorum irregulares non esse in ijs Regionibus, in quibus nulla ipsis ob crimen paternum adspersa est infamia: quare eadem ratione probabiliter defendit consuetudo Septentrionalium quarundam regionum, in quibus Episcopi ordinare solent ex hæresi ad fidem catholicam conversos et absolutos eo quod tales nec in civili foro a publicis dignitatib. et officijs repellunt. Illud vero certum est cum talib. ad fidem catholicam his regionib. reversis dispensari posse super omnib. irregularitatib præter eas quæ ex voluntario homicidio, mutilatione, bigamia et natalium defectu contractæ sunt.

CAPUT SEPTIMUM

De lectione Librorū hæreticoꝝ.

Cōnetio ja Excommunicaem Summo Pontifici re-
servatū incurrunt q hæretici librū hæresim continentem
sine Aplicæ sedis autoritate scienter legunt, retinent, im-
primunt vel quomodolibet defendūt. Ita habet in 1ª Excom.
Bullæ cænæ. Unde colligit 4 requi conditiones ut ex hoc
capite contrahat Excommunicao. 1ª ē ut Liber ab hæretico
scriptꝰ sit, sive uno ex recentiorib. sive ex veteribꝰ ab Ec-
clīa damnatis, excepto q Scripta Tertulliani et Orige-
nis, licet errores cōtra fidem contineant pp eruditione
et qa nullū iam ab illis piculū in fide timet, ab Ecclīa
pmittunt. Deinde nihil refert sitne typis excusꝰ vel non
summodo ab hæretico scriptꝰ, non tn̄ Excommunicaem
incurrit si qs hæreses scriptoris hæretici in libro autoris
catholici ad verbū insertas, quamvis prava intentione hæresim
discendi legat, ut ex coī docēt Navarrꝰ, Sanchez, Azor
et alij. Rao ē qa lege canonica n̄ punit affectꝰ, sed factum
legentis librū hæretici: iste a. n̄ legit librū hæretici. Idem
dicendū si in catholici scriptoris libro, vel quovis alio hac
Bullæ Excommunicāe n̄ comprehensa legas adiecta scholia seu Anno-
taēs Autoris hæretici, nisi tam copiosa essent commentaria ut
censeret liber potiꝰ ex ijs quā ex textu constare. Deniq licet
in libro catholici vel q catholicꝰ æstimat manifeste errores
cōtra fidem contineant tn̄ excommunicaem hanc n̄ incurret.
An v. et hanc Excommunicaem contrahat q epistolam ab hære-
tico d causa Religionis scriptā vel hæreses continentē scienter
legit, imprimit, retinet, controversū ē, negantib. alijs, alijs
affirmantibꝰ.

II Condicio ē ut liber hæresim contineat, vel d Religione
tractet, ut si scripturas interpretet, Religionis cæremonias
explicet &c. unde certū ē non esse prohibitos Autores
Juristas, Medicos, philos &c. etsi hæretici sint, siquidem d
Religione non tractant et hæresim nullā continent: si v.

hæreses aliquas contineant, non ita certū e, an sub hac censura comphendantur: pars tn negativa non comp̄hendi sibi probabilior videt, siquidem n̄ ita grave periculū imminere videt.

III Condicio ē, ut Scienter legat, imprimat &c. si n. qs ignorans etsi crassâ ignorantiâ, agat, n̄ incurrit excommunicaēm. Rao ē, qa qndocūq lex poenalis sciam reqrit, ignorantia, etiam crassa excusat.

Sciendum tn̄ non reqri intentione vel affectu legentis malū, sicut nec bona excusat intentio.

IIII Condicio (quā tn̄ plures n̄ admittunt, dicentes qd sufficere unā vel alterā lineā ad incurrendā Excoicaēm) est ut sit māa Notabilis, parvitas n. māæ sicut et in alijs, ita et hic á mortali excusans reptr; mxe cū hæc lex, Ecclica gravissimā poenā inferat, quā n̄ ē probabile, velle inferre ob tā levem māam. Unde ad rnem Adversarior, responderi pt. In lege p̄sertim poenali spectari q coiter, n̄ q raro contingere solet n̄ ē a. ordinarie grave piculū in lectione aliquot linear, unde n̄ pauci affirmant n̄ sufficere lectione uniq paginæ et ex maioribq voluminibq, q sententia etsi valde lata videat, nonnunquam tn̄ ea confessarijs utilicitū erit in praxi.

QVÆRES An q famulo vel alteri librū tradit et mandat ei legere, ut legentem audiat excommunicet?

Rndeo In hoc casu et legens et mandans excoicat, et legente pt. et mandante ptr. quia q aliqd p alium facit p se facere censet, nec dubium ē ius canonicū tales comprehendere velle, alias quivis posset facillime in fraudem legis agere et poenā eiq effugere, neq vero oportet ad stricta verbor interptaēm confugere cum prudenter et mente legislatoris dubitari n̄ pt. unde oīo improbabilis ē sent. Sanchez asserens mandante n̄ excoicari brev rao qua id pbat nequā efficit. Nimirū censuram latam contra facientes n̄ censeri latā contra mandates nisi exprimat cū lex poenalis sit stricte interptanda.

Non n. tanquam Mandantē incurrere asserimus, sed tanquam
moraliter legentem, ut dictum. Concludit quoque bene argumentum
Sanchez pro mandante si mandet non ut audiat ipse,
si n. tunc incurrit excommunicationem ex hoc capite tanquam le-
gens, incurret tamen tanquam fautor haereticorum, si malignus effectus
haeresis sequatur.
Circa dicta observandum primo quo ad legentes libros haereticorum ali-
quem excommunicari si prooemium tantum vel epistolam dedicatoriam
legat, vel annexum indicem, si tamen parvitas materiae non excuset, quia
ei consentit et sunt partes libri.
Observandum 2do quo ad retinentes eos excommunicari quomodo-
cunque retineant, et sive proprii sint, sive alieni, sive legendi causa
sive non. Ratio est, quia finis legis est horum librorum omnimoda exter-
minatio. Ergo quomodocunque retinens peccat contra legem. Requiritur
tamen tempus notabile quo retinuerit, si n. modico tantum tempore, quam-
vis et Inquisitori tradere potuerit, modo negligentia mortalis
non sit, excommunicationem non incurrit. Item nec is qui retinet quam-
vis longiore etiam tempore, ut data occasione tradat.
Observandum 3tio quo ad Imprimentes per hos, omnes intelligi, qui
ad libri impressionem proxime concurrunt, ut librum imprimendum
tradens, suscipiens, typos ordinans, et ipse imprimens.
Observandum 4to Quod ad defendentes intelligi eos, qui aliquo
opus haeretici ut haeretici commendant, et ab incendio, vel
manu Inquisitoris vendicant.
Observandum 5to. Duo genera sive duplicem librorum prohi-
bitorum classem esse authoritate trium Pontif. Pii IV. Sixti Clem.
VIII. quarum prior comprehendit omnes haereticos vel de haeresi publice
suspectos, sive de facto sint, sive futuri, eorumque librorum lectionem
prohibet, cum distinctione tamen: nam haeresiarcharum omnes libros sim-
pliciter quacunque de re ii tractent, aliorum vero, illos solum libros, qui
vel haeresim continent, vel de Religione tractant, quamvis ibi
nullam haeresim vel etiam errorem in fide contineant: ratio est quia damn-
nato autore in aliquo certo genere damnata censentur omnia eius
scripta in hoc genere, ut colligitur ex capitulo fraternitatis de hae-
reticis. Sed haeretici sunt damnati in Religione. Ergo. Prohibentur
quoque eorum libri sub excommunicatione Bullae papae reservata, ut dictum.
Posterior vero classis eos libros, qui doctrinam non sanam, falsam, erroneam
suspectam, moribus fidelium repugnantem etc. continere indicantur
quamvis a catholicis prodierint, qui tamen non prohibentur donec specialiter in-

catthologū relati sint, vt prioris classis. et sub Excōicāe tn̄,
n̄ reservata. imo huius index / 2dæ classis in Germania non ē
receptꝰ, vt inqt Layman. Et revera universaliter loquendo ubi
Bulla et Index librorū prohibitorū in Germania receptꝰ n̄
est, Catholici in Germania n̄ excōicant legendo libros hære-
ticorū, tametsi peccent mortaliter, si eos legant cū pīculo
erroris aut deceptionis, q frequenter fieri docet Becanus
tract. de fide c. 15. q. 8. n. 5. ex generali Reg. quod ubi-
cunq lex vel constitutio principis usu recepta ē, ibi obli-
get, ubi recepta n̄ est, non obliget. Dr̄ a. usu recepta quād
à maiori parte communitatis recipit et observat. Quod verò
hæc librorū prohibitio iuste fiat ab Ecclia videri potē

et Suarez — Becanus loc. cit. et in tract. de fide, qui id pbant ex ppetuo usu
Ecclīæ.

Dices libri hæreticorū continent multa vera et utilia
q n̄ debent p̄hiberi. Et conf. ex eo 1. Tessal. Omia pbate, q bonū
ē, tenete. Rsp̄deo hinc potiꝰ seq n̄ debere legi hæreticorū libros
q vera falsis, et bona malis pmisceant. Sicut n. decipiunt lecto-
res facilius cū n̄ facile videant q bona sint et q mala: Unde Hier.
Non dant, inqt, venena nisi melle ~~circum~~ condita.
Ad Confirmāē. Oia quidem dubia et incerta sunt examinanda
sed ab ijs solū q possunt, et qbus ex officio incumbit.
Quæres 2do Cum in Bulla Cœnæ capitis sicut ait. et
excommunicanꝰ et hæret. Non solū hæretici sed et eorū
1o credentes. 2do Receptores, Fautores et Defensores etc.
communicent qmōdo hoc intelligat? Rsp̄deo 1o per hæreti-
corū credentes intelligunt illi, q hæresim implicite pro-
fitentur, dicendo v. g. vera esse dogmata, q Lutherꝰ
aut Calvinꝰ ctra Ecclīam docuit, aut se p ijs paratos
etsi in particulari n̄ sciunt q illa sint. Quamvis v. tales
verè sint hæretici, tn̄ ne qs dubitaret de eorū excōione
specifice noiant in Bulla.
Rsp̄deo 2do hæreticorū Receptores, Fautores etc in-
telligunt formiter q favorem, vel auxiliū pbent hæreticis
quatenꝰ hæretici sunt sive ut hæresim suam faciliꝰ docere
defendere aut latiꝰ defendere possint. quamvis ad hoc n̄ requirat
formalis et directa intentio ppagandi hæresim sed sufficit in-
directa et imputativa, ut si Iudex cui ex officio incum-
bit non capiat aut puniat hæreticos. sive ex effectu

amicitiæ, consanguinitatis &c. sive ex tædio laboris. Itē
si q̃s hæreticū ob amicitiā vel consanguinitatē recipiens
in domū suā, caá sit quominq a magistratu capiat̃ q
ē cois sent. ctra Caiet. et Sanchez, q requirunt in Receptore
vel fautore hæretici formale motivū seu intentionē favendi
aut promovendi hæresim, ut excoicaēm incurrant. Sed sic
vix essent hæreticorū Receptores aut fautores nisi simul
et essent hæretici. Magis tn̄ pbabiliter Sanchez dicit Excoi
caēm ñ incurri ab hæretici Receptore, Auxiliatore &c. nisi
maly effs sequat̃ ut vidilt hæreticq ob tale sibi auxiliū præ
stitū manq Judicis evadat, aut hæresim magis diff undat.

Quæres 3tio An in Promissione valida et obligandi
vim habente servanda sit fides hæreticis non obstante hære
si, vel excoicaē. Resp. Adeo affirmē, idq mēc in contractu Matri
monij, in negotio libertatis Religionis, in bello, in salvo conductu
et quibuscunq alijs promissis et pactis q honeste possunt servari.
Et hæc de 1a Virtute Theologica FIDE sufft.

FINIS.

DEO OPT. MAX.
Eiusq
gloriosæ Genitrici
Nec non
SSmo Thomæ Doctori
Angelico.

Sempiterna Laus et gloria.

DISPUTATIO PRIMA
De Obiecto Spei
CAPUT PRIMUM
De Obiecto Materiali Spei.

Egimus superiori Tractatu de fide, q. virtute Theologica, sequitur ut de Spe agamus, siquidem sicut illa, ita et haec ad charitatem ordine naturae praesupponuntur, non tamen ordine dignitatis sic n. a charitate nulla plane exceditur.

Spes e virtus

Supposito itaque 1° ex com. omn. Theologorum, eam esse virtutem, siquidem et versatur circa aliquam difficultatem a voluntate vincendam et propria ipsius Regula, quam attingit, et circa quam regulatur sit ipse Deus. 2do. Infusam et gratuitam esse, siquidem facit nos ea exspectare, q. viribus naturae acqri non possunt, sicuti fides facit credere q. supra rationem sunt. 3tio Eam esse Theologicam siquidem Deum pro immediato obiecto habet.

Infusa.

Theologica. Vid. S. Th. q. 17 a. 5.

Nec contra facit q. sit inter duo extrema praesumptionem et desperationem videlicet: q. convenit proprie moralibus, hoc n. e. tamen pacie„dens, siquidem Deus, est tamen quemlibet spei regulatur, non e Regula regulata, sicut ratio, unde non datur medium per se, in iis q. in ipso regulantur.

Satisfit obiectioni.

Quarto. Esse virtutem ab aliis duab. distinctam, non tamen per aggregationem, ut quidam volunt, sed specifice, sive una tamen sit spes, sive plures sub uno genere de quo postea. His breviter suppositis

Spes e a charitate et fide distincta. Vid. S. Th. q. 17 a. 7 et 8.

Accepiones Spei.

Nota, Omissis variis acceptionibus spei q. ad nos non pertinent, vocabulum spei significare 1° passionem appetitus sensitivi in potentia irascibili, q. habet affinitatem quandam cum amore concupiscentiae et desiderio: supponit vero obiectum bonum sensibile apprehensum, absens, difficile, et possibile, et in quo acqrendum appetitus feratur. Per bonum differt a timore. Per futurum, differt a gaudio. Per arduum a com. desiderio et cupiditate, per possibile a desperatione. Praestigacu pitur 2do Prout e in rationali parte qua speratur bonum aliquod q. superat partem sensitivam, honestum videlicet, idque speratur vel naturaliter et e naturalis: vel supernaturaliter, et e supernaturalis de qua sola hic agimus. et sic accipitur 4 modis: 1° pro re sperata ut Rom. 8 Spes q. videtur, non est spes. 2do pro eo in cuius auxilio et po

1

2.

aetate confidimus, ut ps. 21. tu es spes mea ab uberib. matris meae. 3tio pro ipso actu sperandi Rom. 8. Spe salvi facti sumus. 4to pro habitu spei. 1 Cor. 13. Nunc a. manent tria haec Fides, Spes, Charitas.

Quod a. in hac spe reperiantur dicta et obiecto secundum proportionem spei patet. Speramus n. nos consecuturos beatitudinem, quae est obiectum cognitum per fidem, bonum, absens, arduum, et acquisitu possibile per merita et gratiam, in quodque voluntas fertur.

Obiectum principale materiale spei. Est beatitudo obiectiva et formalis.

Conclusio 1a. Principale obiectum materiale spei, sive res illa quam speramus per spem, est partim increatum, partim creatum, scilicet n. ipsa beatitudo hominis aeterna tam obiectiva quam formalis, sive est Deus, quatenus possidetur. 1a pars probatur: nam mirum quod sit increatum et obiectiva Beatitudo, ex illo Pauli ad Titum expectantes beatam spem, et adventum magni Dei. Item ex illo ut iustificati gratia ipsius haeredes simus secundum spem vitae aeternae. Item ex illo ad Rom. 5. Gloriamur in spe filiorum Dei: probatur 2da pars. Quod sit visibile et creatum et beatitudo formalis, quae per spem homo tendit in bonum suum quod Deus tamen praecise non est obiectum spei, nisi quatenus est bonum hominis, non est autem bonum hominis, nisi per possessionem, et cum possessio Dei fiat per claram eius visionem, vel per visionem et amorem, ut alii, necesse vel erit haec in obiecto materiali reponere. Quod tamen ipsa sola visio vel et visio cum amore non possit esse sola obiectum patet: tunc n. spes versaretur non immediate circa Deum; nec etiam dici potest tota conditio obiecti, cum n. quis sperat, aut desiderat aliquid possidere tum actus spei aut desiderii fertur non tantum in possessionem, nec tantum in re possessa; sed in utrumque simul. Ergo eodem modo hic cum quis sperat beatitudinem, non tantum actione qua Deus obtinetur vel tantum ipsum Deum, sed simul utrumque immediate tanquam unum et totale finem.

Pro quo Nota cognitionem respectu obiecti appetitus tripliciter posse se habere: 1o ut sit mera propositio ipsius obiecti: sic res pectu medicinae se habet fides, qua credimus medico eam nobis profuturam. 2do tanquam totale obiectum ipsius appetitus, sic se habet cognitio usus siderum et similium rerum, nec n. has res appetimus; sed earum praecise cognitionem. 3tio tanquam id quo obiectum desideratum, debemus possidere, eoque frui. Sic desideramus videre viridia prata audire suavem musicam etc. quorum aspectu et auditu recreamur et in his ex visione

et auditione et rebus visis et auditis fit vnum cum immedi
atè nostri Appetitus, et sic se hẽt visio beatifica, ac delectaõ
eam consequens resp. Dei. Per hos n. actus Deũ tanqm bonum nrm
possidemus eoq; fruimur. Alia raõ ẽ et virtute Religionis
qa ex Deo et cultu Deo exhibito ñ fit vnus integer finis
nam cultus ñ ẽ possessio Dei, sed exhibetur Deo.

Dictum ẽ in Concl̃e obtm principale, qa bona creata
quatenus conducũt ad beatitudinẽ supernaturalem aut eã conse
quunt, ptinent qdem et ad obtm Spei, sed secundario et minus
principali vnde fit vt ipse Deus q Beatitudo nra est quodam
modo solus speretur dum alia sperantur, F quatenus ẽ expectaõ rei
bonæ, alioq n. spes humana esset virtus, neq rursus quatenus
ẽ expectatio boni a Deo, qa sic et præsumptio esset virtus
sed tum demũ induit raõẽ virtutis, quatenus sc̃m Dei legem
Beatitudo ipsa vel bonũ ad beatitudinẽ conducens a Deo ex-
spectatur tanqm primario et principali fundatore, primario
inquã, et principali, qa licet et in creatura sperare tanqm
in agente secundario et instrumentali quo mediante tale
bonũ et a nobis expectatur et a Deo confertur.

F sc̃m legem eius, q particula addenda, qa spes ñ ẽ virtus

Quo modo liceat sperare in creatura.

Quæres An Beatitudo proximorum, et q ad illam ptinent, contine
antur sub obto Spei? Respondeo 1o Non ẽ dubiũ, qn illa proximo
sperare possimus vt ptt tũ exemplã, tum ex Scripturis 2
Cor. 1. Vt spes nra firma sit pro vobis, scientes qm sicut
socij passionũ estis, ita et eritis consolaus. Et ad Philippens.
1. Confidens, qa, q cœpit in vobis opus bonũ pficiet.

Sed dubitatur an huiusmodi spes ptineat ad virtutem
de qua hic agimus. Raõ dubitandi ẽ qa D. Aug. in Enchiri
dio c. 8 et Theologi dnt spem ñ esse nisi earũ rerũ
q pertineant ad sperantem et Confirmatur. qa desiderare
alicui bonũ pprie ẽ illũ diligere, ergo et sperare alicui bonũ
ptinet ad amorẽ amicitiæ ñ a concupiscentiæ. ac pinde
nec ad virtutem Spei.

Respondeo 2do Spes beatitudinis proximorum, quatenus
illorũ bonũ ẽ absq alio respectu ad ipsũ sperantẽ, ñ ẽ actus
virtutis Spei, sed Charitatis, aut alterius alicuius benevo
lentiæ erga proximũ. At si illa speretur, quatenus raõe vnio
nis cũ Deo ẽ qdam bonũ sperantis, huiusmodi actus ẽ
Spei Theologicæ. qa versatur circa Deũ quatenus ẽ bonum
ipsius sperantis, non qdem immediate, sed mediate pp primũ

q apprehendit ad ipsum sperantem ptinere. Et hoc modo S. Aug. intelligit. et ptt explicao confirmat. Porro Unio illa non e necria ut sit p habitu aut statu charitatis, sed sufficit ut sit p actum benevolentiæ in coi et ita fieri poterit vel iustus peccatori, vel peccator alteri sperare beatitudinem

CAPUT SECUNDUM

De Obiecto formali Virtutis Theologicæ Spei.

1a opinio constituens obtm formale Deu auxiliantem.

Conclusio 1a. Non e oio improbabile Deu ut auxiliante vel ut oipotentem et fidelem ee obtm formale Spei. Est Vasquez et pluriu alioru, q docent in spe divina obtm formale quærendu esse scdm pportione spei in genere.

Fundamtm.

In spe a. generaliter considerata hbe radicalis qdam amor ex quo dum ab e bonu, q amatur, oritur desideriu eius habendi: desideriu a. transit in fiducia adipiscendi qndo bonu apprehendit ut possibile ee si idem ppriis virib. absq alterius auxilio sit obtinendu adhuc n dr pprie sperare nisi si a. n nisi alterius auxilio obtineri queat, dicit ab altero expectari et sperari qndo is et satis pus et satis beneficus ad nos iuvandu foret. Spes go in genere pro obto formali hbt ipsu a quo accipere speramus consideratu sub rae auxiliatoris. Spes a. divina Deu ut auxiliatore, sicut n. in fide Dei revelatis autoritas e rao immediate movens, et inducens ad assensu veritatis obscuræ ita in spe auxiliu Dei ptis et pij e rao immediate movens et inducens ad expectandu bonu arduu tali largitore dignu. Arduitas itaq in spe quodamodo se hbt sicut obscuritas in fide: boni a. et propntis Dei conceptu auxiliu se hbt in spe sicut autoritas in fide. Sicut igr qndo obscuritatem vincit Dei veracitas adhibet fides, contra a. infidelitas orit, qndo ratem obscuritas vincit revelaoe; ita spes orit qndo ratem ardui vincit auxiliu eius in quo speramus, orit a. despao, qndo e contrario rei difficultas apprehendit, tale auxiliu superare. Qndo go bonu alias impossibile fit nobis possibile Dei supnaali auxilio, illud iam arduu e, et transmutat desiderium in spem et expectaem. Et confirmat hæc sent. ex script. q satis indicat spem humana respicere in auxiliu homi

et spem divinā in auxiliū Dei. Eccl. 51 Respiciens erā ad adiutoriū hom, et n̄ erat. Psal. 17. Deus meus adiutor meus et sperabo in eū. 2 Machab. 15 Machabæus confidebat cū oī spe auxiliū sibi a Deo affuturū.

Verum etsi probabiliter hæc dicantur, probabilius est tn̄ contrariū: quamvis n. desideriū Beatitudinis et mediocre ad illam nequeat ee efficax, nisi illa apprehendant possibilia ad q. necessariū ē divinū auxiliū, nec et posset habere raem spei nisi obtm eius sit arduū (ut n. spes habeat raem virtutis dbt ferri in bonū arduū sive acqsitu difficile, qa ad res oīo faciles nulla virtute opus ē, psertim ut qs sibi aliq bonū optet, adde q q ita facile cū volumus possumus habere aut oīo certo sine labore habituri sumus, reputemus quasi psentia cū vel raē certe psciæ, aut potestatis ea facilitatu libertate ac grenda sint, quodammodo virtute et sedm moralem æstimaeom psentia) tn̄ hæc non ingrediunt raem obti formalis, sed solum sunt conditiones requisitæ, ut obtm possit tali raē appeti, ac pinde sit

Judiciū d[e] 1 sent.

Conclio 2da Obtm formale spei primariū et principale ē sola Bonitas Dei clare visi, sive Beatitudo nra tam obtiva quam formalis, quatenus nobis bona ē. pbr et simul refutat opposita sent. Id solum ē obtm formale actus voluntatis, q eam movet ad rem aliquā appetendā, aut fugiendā. Sed sola bonitas nræ Beatitudinis nos movet ut eā appetamus, n̄ a. auxiliū divinū, vel Deus qua bipns et fidelis in promissis ergo illa sola ē obtm pncipale formale. M. p se ptt. m. et quoad hoc q bonitas nos moveat, clarū n. ē Beatitudinē qua nobis bona ē, hoc ipso et pscindendo ab oībus movere voluntatem ad sui desideriū, qa bonū p se appetibile ē, q a. sola nos moveat, n̄ a. Dei auxiliū, pbr quia media n̄ sunt raō appetendi finē, sed econtra: et auxilium Dei sive Dei oipoia ut parata nobis conferre illud auxilium, ē mediū et conditio qdam requisita, ut possimus Beatitudinem ut oportet, sperare. sicut etiā cognitio Beatitudinis ē talis conditio. ergo n̄ ē raō appetendi Beatitudinē, ac pinde nec obtm formale spei, id n. ē raō seu obtm formale aliud appetendi, ppt q hoc appetimus.

2da sent. probabilior ponēs q obtū sit Bonitate Dei clarè visi.

probaē.

Raō movendi ē obtū formale actus voluntatis

Obiectiunculae satisfit. — Nec e q. dicas divinu Auxilium non posse qdem ee rae formale, cur appetam Beatitudine sed posse ee rao formale cur eā sperem. Contra n. e. q. ois spes sit intrinsece appetitio qdam ac desideriu rei futurae, sive absentis, et sperare nihil aliud sit, quā certo quodamodo aliqd appetere sive desiderare. go q. tnqm rao formalis movere me n pt, ut aliqd appetam, non pt et movere ut sperē, sicut nihil mihi pt ee formalis rao, aliqd sciendi, q. neqe mihi ee rao formalis illud cognoscendi.

2la pbao. — Pbr Conclio 2do. Quia sperare in aliquē deo includit pm e existimare et credere illū mihi futurū auxiliatorē, et sine illo me non posse conseq vel habere id q. spero, 2m e affectu voluntatis tendere in illud bonū, et in autorē eiq et utrumq horū contingit in spe christianā: pm tn ptinet ad fidem. 2m e qdem pprium ipsiq spei, tn respiciq Deq de hbt solū vel ut unū ex bonis speratis, qa vidlt spero auxiliū eiq, et grām et sic e potiq mrale quā formale obtm,

Sententia S. Th. in sent. eloqu conformior menti D. Th. imo ipse eā docuit in qq. disp. — vel ut caā extrinseca hor bonorū, efficiens vidlt, ac pinde n e rao formalis. Et haec e doctrina SS. Thomae hic cū ait Bonū q. qs sperat hbt ratm caē finalis. Auxiliu a. p q. qs sperat illud bonū obtinere, hbt ratm caē efficientis, iuxta quā explicari pnt alia loca, q contra nos afferunt. Comparat n. SS. Doctor Auxiliū divinū sive Deū nobis hoc promittentem et conferentē cū p. Veritate res fidei revelāte 1o Quod sicut pcipua credenda n possumq sine Dei revelae cognoscere, ita ea q. speramq n pmq sine Dei auxilio ac pmissione ullo modo sperare, aut scire speranda. 2do Quod sicut ex eo q. sine Dei revelae non possumq cognoscere res credendas, seqr has esse oio supnaales ita et ex eo q. sine Dei auxilio nequeamq conseq Beatitudinē seqr hanc esse bonū supnaale et mōdivinū. atq hac rae pbat spem ee virtutē Theologicā, et distingui a Magnanimitate.

Obiectio. — Dices 3a pt dici obtm formale alicuiq actq, q ad ipsiq spei specificaem et eiusdem distinctionē conducit. At id in quo sperat e tale. q. e mediū cui spes innititr. go hoc pertinet ad obtm formale spei.

Solvitr 1o. — Rndeo 1o. N. M. Nam alias cognitio obti ptineret ad obtm formale actq voluntatis cū adhunc ess^r sit requisita, et pot obtm sub varijs modq voluntatis proponitr, voluntas illud actu divers^e spei expetit. Item absentia obti amati esset obtm formale actq spei, qa ad huiq specificaēm necrio reqritr. Nam n posset sperare bonū nisi absens, utrumq a. consequens absurdū e.

2do. — Rndeo 2do N. minorē. Nam etiā inde sequeretr p. Rndo deo in,,

tendunt conseq. eundem honorem ob eundē ad finē, si unq. intenderem eos conseq. per industriā et alij alienā opā, utrinsq. intentionē fore diversæ spei. 2do Cum speremus conseq. vitā æternā partim ex proprijs meritis per gram Dei factis, partim ex ope operato per susceptionē Sacramentorum, sequeretur nos hoc facere per actus spei diversæ spei. qa hi actus respiciunt diversa media, unde ulterius sequeretur n. oēs actus spei Theologicæ eē eiusdem spei, q. absurda sunt.

Pbr Conclio 3tio. Quia possū alteri desiderare aeternā Beatitudinē, quatenus ē ipsi bonū futurū possibile obtinendū. Atq. illud ideo quatenus per auxiliū Dei ab ipso consequendū. Et tñ illud desiderium n. erit actus spei ē quacunq., sed pertinebit ad amorē Benevolentiæ ut supradictū. Solum qa n. respicit Beatitudinē, ut bonā mihi. ergo nihil illorum constituit illū actū in esse ractis spei, q. pertinet ad amorē concupiscentiæ, ac proinde nec distinguit ab illa spe, q. pertinet ad amorē amicitiæ. Sed hi rationes formalis appetendi Beatitudinē, qa videlicet ē mihi bona, et actus pertinebit ad amorē concupiscentiæ et distinguitur ab alijs actib. amicitiæ. Ergo signū ē rationem formalē obti spei esse solā illam quam assignavimus. — 3m probaō. — Amor benevolentiæ seu amicitiæ. — Amor concupiscentiæ.

Conclio 3tia Sicut obtm materiale spei ē Beatitudo aeterna, primarium: secundaria v. sunt media ad illam et consequentia illā ita rectè hor. bonitas quatenus nobis utilis ē, ad illā consequendā rectè dicit pt 2darium formale obtm, movemur n. ad illa speranda per illā utilē bonitatem, ita tn ut tandē terminetur ad bonitatem aeternæ beatitudinis. Consequentia v. ipsa Beatitudini etiam ad obtm pertinere, pt. qa necrio tales actus ab ipsa Beatitudine formali posita emanant et sunt eius proprietates. Unde colligi pt. adæquatū spei Theologicæ obtm eē n. tm ipsā Beatitudinē, sed et quæ ad ipsam ordinantur, vel eā consequuntur necrio. — 2darium obtm spei.

DISPUTATIO 2da.

De Habitu, Actib. Qualitatib. et Subto Spei.

CAPUT PRIMUM.

De Habitu et Actibus.

Conclio 1a. Quatuor actus pnt versari circa Deū, ut ē bonū nrm, Amor sive simplex voluntas, desideriū, spes, et delectaō sive fruitio, sive gaudiū. Hæc n. tria pro eodem sumimus ubicunq. illi actus distinguuntur: qa amor concupiscentiæ pt dupl. — Actus circa Deū Amor. Desideriū Spes. Fruitio.

spectari 1º quatenus reipsa existit, et sic semper includit, vel in spe et desiderio, si obiectum sit absens, vel in delectatione si sit praesens.
2do quatenus concipitur versari circa bonum meum absolute, abstra-
hendo a praesentia et absentia, et sic vocari solet simplex amor
qui nondum concipitur contractus ad actum spei desiderii et delectationis.
Similiter spes includit desiderium, ac proinde non potest esse desiderium
boni absentis, possibilis et ardui, id est cum difficultate acquirendi,
sive id nostris, sive alienis viribus acquirendum (hoc non putamus
Intentio. nihil ad rem pertinere) (~~de eo disputant~~. potius sit idem actus spes, licet
ut sit desiderium sufficiat esse boni absentis. Non est verum nec praedictis quod adderet
Electio. Intentionem et Electionem, quare et obiectum potest esse bonum meum, quamvis differunt a
spe et desiderio, nisi quod intentio est tantum finis, electio vero mediorum
spes autem et desiderium versantur circa utrumque: unde intentio est spes vel desiderium
An dicti actus spectent ad Spem Theologicam. ~~medii~~ finis consequendi per media. Electio vero spes vel desiderium medii ex voluntate finis.
Sed est difficultas an non tantum spes, sed et reliqui actus quomodocumque
distinguantur pertineant ad virtutem spei Theologicam, aliqui ideo
Sent. Negativa. negant pertinere ad supernaturalem habitum, quia illi actus licet sint ex
Ratio. gratia Dei, non sunt tamen supernaturales secundum substantiam. quia ad amandum et
desiderandum vel fruendum aeterna Beatitudine, satis est quod naturalis
Improbatur haec Sent. inclinatio sit in voluntate; verum haec sent. multis non placet
quia sicut circa eandem materiam iustitiae v.g. vel Religionis Theo-
logi communiter ponunt actus naturales et supernaturales secundum substantiam, nempe
alterum virtutis infusae, alterum acquisitae, ita circa proprium commo-
dum possumus distinguere hos duos actus: possumus enim illud considerare
cum conformitate et ad naturam secundum se, et potest elevatam ad
supernaturalem finem etc., quae considerationes distinguunt actus vir-
tutis acquisitae et infusae circa eandem materiam. Hoc igitur posito
Aliqui negatio Sed alii negatio. Alii reddunt illos actus pertinere ad habitum propriae benevolentiae.
Alii dicunt illos actus etsi in substantia supernaturales non pertinere tamen ad
peculiarem habitum Theologicum infusum, quia actus benevolentiae
naturalis erga seipsum, non habet peculiarem habitum acquisitum, in
hunc enim actum satis est inclinata natura per se, ut amet et desideret
sibi bonum proprium sub hac ratione, solummodo potest esse difficultas in electi-
one boni, huius aut illius materiae peculiaris virtutis, cui satis erit
habitus illius virtutis. Ergo nec actus supernaturalis benevolentiae
erga seipsum, pertinebit ad peculiarem habitum supernaturalem: nam circa
eandem materiam actus, eodem modo ratiocinantur Theologi de vir-
tute acquisita et infusa intercedente solum discrimine ex parte
rationis formalis.
Ratio pro Sent. Negativa. Accedunt aliae rationes, quae suadeant actus illos, non pertinere ad virtutem
spei, quia si illi actus eliciuntur a virtute spei sequitur hanc ma-
nere in Beatis contra illud 1 Cor. 13. Nunc autem manent fides

spes, charitas tria haec. cum sequitur dixisset de charitate tamquam aliquid singulare charitas nunquam excidit, unde Patres communiter colligunt fidem et spem non manere in Patria. Et confirmatur. Quia spes intrinsece requirit versari circa obiectum absens, Nam Rom. 8. spes quae videtur, non est spes, nam quod videt quis sperat. Ergo quos actus Beati circa Deum iam praesentem exercent illi non sunt actus spei. 2da quia etsi beatitudo sit obiectum materiale spei, ratio tamen proprii boni, communis est alijs bonis tum naturalibus, tum supernaturalibus, sicut non possum amare desiderare spe tum naturalibus, tum supernaturalibus, sicut non possum amare desiderare Deum ut bonum mihi, ita et possum mihi honeste amare, desiderare et alia bona, quatenus mihi bona, non referendo mihi ad Beatitudinem. Quaeritur ergo cuius virtutis erunt hi actus? Si dicatur virtutis spei, quia sunt eandem rationem formalem obtinuerunt. Contra est quia non sunt actus virtutis Theologicae. 3tia Ratio. Quia virtus specificatur ab actu, ergo una virtus non potest efficere distinctos specie actus, sed actus supradicti sunt distincti specie. ergo Non pertinent ad eandem virtutem. Et Confirmatur. Quia si semel concedamus diversos actus ab una virtute oriri posse, iam nulla poterit assignari Regula ex qua illigamus quando actus diversi sunt eiusdem aut distinctae virtutis.

Confirmatio huius rationis. 2da Ratio. 3tia Ratio Confirmatio.

Pro horum Explicatione Notum 1°. Quando volo mihi aliquod bonum quia mihi bonum est, meum amorem longe aliter ferri in hoc bonum, quam feratur in simile, quod volo alteri proficisse quia ipsi bonum. Nam in priore casu tota ac ultima omnino formalis ratio appetendi illud bonum est intrinseca ipsius bonitas, vel vera, vel apparens quam apprehendo mihi bonam esse: nam non appeto illud ob aliquam aliam bonitatem aut dignitatem quae in me reperitur aut apparet; quia naturali impetu quis fertur in amorem sui, omne bonum sibi optando, praesertim quia sibi bonum est. Secus omnino est in 2do casu in quo ultima ratio cur illud bonum alteri, ut Petro v. g. desidero, est bonitas vera vel apparens ob quam ipsum Petrum amo, nam sicut Petrum nullo modo amare, nisi prius apprehenderem ac amarem in eo aliquod bonum propter quod ipse fiat dignus amore, ita quantumvis iudicarem illam rem sibi bonam, non tamen illam ipsi optarem, nisi prius eum ob aliam bonitatem amarem, quod vel inde patet, quia alijs tale bonum similiter non opto, quamvis sciam id his non minus, aut etiam magis bonum fore quam Petro, cuius nulla est alia ratio, quam quia in Petro apprehendo ac amo aliquid, quod in alijs non ita apprehendo aut amo, saltem adhuc; quod bonum est ultima ratio cur Petrum amem, illud alterum bonum ei volim. Porro hoc in bonum aliquando potest esse omnino idem cum ipsa essentia personae amatae, ut si quem amem, quia homo rationalis est ad

imagine Dei creatus, &c. Alias est aliquod accidens inhaerens personae, ut virtus, scientia &c. Alias vero oritur ex denominatione extrinseca, ut si amem aliquem quia Christi sanguine redemptus. Sed quale cumque hoc bonum sit, generat semper in ipsa persona moralem quandam dignitatem, quae concipitur tanquam constituens aliquod unum cum ipsa persona et eam in se et propter se reddit amabilem.

Ex quibus sequitur 1o. Quando mihi aliquod bonum volo propterea quia mihi bonum est, totale objectum formale mei amoris est bonitas rei concupitae, erga quam proinde non potest versari amor amicitiae. Ita ut in eo ultimo terminetur: amor enim amicitiae ad personam terminatur. Contra vero quando volo amare aliquod bonum alteri, propterea quia ipsi bonum est, ultimam ac praecipuam rationem formalem huius amoris esse ipsam bonitatem sive dignitatem ipsius personae, sive ipsam personam, ut digna est amari, in quam amicitia ultimo terminari potest.

Sequitur 2do. Amorem quo mihi opto aliquod bonum, debere sumere suam praecipuam speciem non ab objecto cui, sive a persona cui illud opto sed ab objecto quod appetitur, cuius bonitas est ultima ratio formalis amoris illius. Contra vero amorem quo alteri opto bonum, debere sumere suam praecipuam speciem ab objecto cui, sive a bonitate ac dignitate personae, cui illud opto, quia haec est ultima ratio formalis illud optandi.

Sequitur 3tio. Priorem amorem esse proprie amorem concupiscentiae, posteriorem vero etsi secundum quandam formalitatem ac propriam, quatenus respicit bonum concupitum possit esse aliquo modo dici amor concupiscentiae, secundum praecipuam tamen suam speciem, et absolute loquendo debere dici amorem amicitiae ab ultima sua ratione formali ac proinde

Sequitur 4to amorem amicitiae pro hoc proprie ac generatim distingui ab amore concupiscentiae, quod hic pro ultimo objecto suo formali habet bonitatem rei concupitae, ille vero bonitatem sive dignitatem personae amatae sive eius, cui aliquod bonum volumus. Ex quibus omnibus

Sequitur 5to actus, quibus diversa omnino bona volo alteri, propterea quia ipsi bona sunt, esse eiusdem speciei et pertinere ad eandem virtutem praesertim in genere moris: sunt enim omnes aut actus charitatis, si quae volo Deo, aut amicitiae virtutis moralis, si ea volo homini, quem honeste amo, cuius tamen contrarium accidit in actibus quibus aliquod mihi volo propterea quia mihi bonum est. Hi enim variant suam speciem et honestatem ratione diversae bonitatis, quam mihi propter se volo. Ratio est quia priores actus habent idem objectum formale, nempe bonitatem, sive dignitatem personae, quae digna est amari. In posterioribus vero pro diversitate objecti boni, quod mihi propter se concupisco variatur objectum formale, cum ipsum non sit aliud quam bonitas objecti materialis quatenus mihi bona est.

Ndm 2do quamvis actus illicitus et voluntatis dicantur specificari ab obto formali, non tamen hoc ita intelligendum est, quasi oes actus suam spem a solo obto sive a sola rone motiua accipiat, aut quod oes actus spe differentes diversas tales raes respiciant (potest n. et specificari et variare suam spem ob diversum modum tendendi in suum obtum ut complures autores docent) sed sensus illius Pronunciati est, quod oes actus, qui hnt obtum formale distinctum sint diversae spei, hinc quamvis actus, qui qbz in eodem, idem obtum formale habeant, differunt nihilominus spe propter diversum modum tendendi in illud.

Ndm 3tio Nos de habitu Spei posse loqui dupliciter: primo prout praecise respicit actum spei ab eoque nomen sortitur. 2do prout inclinat ad amandum bonum quatenus nobis bonum est.

Conclio 2da. Si loquamur de habitu Spei Theologicae priori modo, sic est elicitivus solius actus Spei Theologicae praedictae et hoc modo nulla rone reperitur in Beatis saltem respectu essentialis beatitudinis: si posteriori modo sic et elicitivus est omnium actuum, qui versantur circa Beatitudinem aeternam ut nobis bona est, et sic quoque manet in beatis. Prima pars probatur, quia sic dicit ordinem ad obtum arduum, necdum possessum, quae conditiones in obto solius actus spei reperiuntur, nec hnt locum in Patria.

Dices 1o Beati possunt sperare permanentiam seu durationem Beatitudinis. Resp. Adeo intrinseca duratio Beatitudinis est indivisibilis et tota simul ac proinde non est futura, sed praesens et consequenter non potest sperari ab eo qui eam hbt Beatitudinem.

Dices 2do Beati sperant 1o sibi Beatitudinem corporis, 2do proximis viatoribus beatitudinem, tum aiae tum corporis. Resp. Aliqui negando utrumque, quia neutrum obtum est illis arduum, licet fateantur illos habere actum desiderii circa utrumque, et ita universim nullum actum spei agnoscunt in Patria. Resp. 2o Alii concedunt utrumque ac proinde fatentur habitum spei, qui in Beatis manet, quoad substantiam eius, licet non eliciat in eis actus Beatitudinis essentialis et ideo dici possit non manere sub rone spei, manere tamen quoad secundarium actum spei, tum gloriae corporis, tum Beatitudinis proximorum, tum etiam ad aliam gloriam accidentalem, ut novam aliquam illuminationem, revelationem &c. Neque deest conditio ardui, quia hoc ipso quod actus illi sint supernaturales, et voluntas illis improportionata obtum censetur sufficienter arduum. Esto ad rationem ardui non sit necessarium ut alienis viribus acquiri debeat, ut supra insinuatum est ad illius tamen rationem sufficere videtur quod non nisi alienis viribus acquiri possit, et ita intelligendos putant dictum Aplum supracitatum, tum SS Patres et S. Thoma q. 18. a. 2. dum negant mane-

re spem in beatis, qa vidlr n. manet spm (spei) actu beatitudinis
cstis. l.
Vtraq sent. e probabilis et sufficiens ad tuendam nram sent.
vtraq sn. consistit cu eo: q habitus spei, quo ad substam, (sive) sive pote
noni sc modo consideratus sit eliciti omn illor actuu qbus conclé
s. et hoc modo maneat in Beatis. Quae erat 2da pars conclus
cui pbr 1o. Quia eadem virtus versat circa actus p. de ordina
tos, quor. unus e quasi radix alior, vel potius includus, sed p"
dicti actus oes ita se hnt, go versat habitus spei circa illos
2do qa eiusdem amare bonu qndo e absens et gaudere de illo qa
eiusdem virtutis e
3tio qa illi actus sunt actus Theologici i.e. attingunt Deum
vt obm q et quo. go ad aliquam virtute dnt n. hre sufficiens
prinpm connaale sui effectivu nempe habitu poia supadditu
n. ptinent a. ad fidem, vt ptt neq ad charitatem, qa ptinent
ad amore concupiscentiae go ad Spem. Hinc ptt 1o. Illos q
pdictos actus referunt ad habitu benevolentiae sup illum illi
giunt habitu q ptineat ad amore amicitiae vt fere illi qi solent
non recte sentire vt ptt ex dictis. Notanter. Si a. aliquem q
ptineat ad amore concupiscentiae recte qdem sentire, sed nullu
aliu assignari posse pter habitu spei
Patet 2do illos n recte sentire comparando actus amoris concupis
centiae cu actibus eiusdem amoris supnaalis sive n. naalibus
assignandus sit habitus sive n., Certu e q vt actus in statu super
naales quales sunt ij de qbus agimus connaaliter indigere habitu
supnaali.
Patet 3tio Quid dicendu sit ad iam raem supra allatam. Ad
2dam Respdeo qndo qs sperat aliqd mere creatu a Dno Deo actu
supnaali, si speret id tanqm mediu conducens ad vera beatitudine
consequendam tu eodem actu sperat ipsam Beatitudine, qa electio
medij e implicita volitio finis, si a. speret id sine ullo ordine
ad Beatitudinem, tu vel nullus actu virtutis elicit, qua illius
virtutis est cuius rae formali operat: n elicit a. spei, qa non
est rae formali eius, neq n. obm formale spei e esse nobis bonum
abstracte et confuse sumptu, sed ipsa bonitas rei speratae, qua
nobis bona e; q bonitas e diversa in diversis rebus, n solummodo
sed et formaliter. Nam alia rae e Deus nobis bonus. alia y.
rae res creata. Item alia rae nobis bonu honestu e bonu, alia bonu
solu delectabile.
Ad 3tiam Respdeo. Virtutes specificant qdem ab actibus, n tn ab
inadaequatis et particularibus; sed ab adaequatis i. aliqua coi rae

q̃ participet ab omnibus actibus, et adaequetur virtuti, sicut n. potentia naturalis sumit speciem n. a singulis actibus quos pt efficere, sed a com-muni quadam ratione, q̃ potentiae adaequetur. et omnibus actibus quantumvis specie diversis conveniat. Ita et habitus mere v. per se infusus cum hic se habeat per modum potentiae cuiusdam, et haec est sufficiens Regula ad cognoscen-dum diversos actus ad eandem virtutem pertinere, si, in qua, illi idem obiectum formale habeant, ut hic contingit et ita patet et solutio ad Con-firmationem.

CAPUT SECUNDUM.

De Qualitatibus et Subiecto Spei Theologicae.

CONCLUSIO 1ª. Actus spei Theologicae bonus est: supernaturalis in substantia, nec ulla circumstantia vitiari pt. 1ª pars est contra illos (et consequenter) q dicunt inhonestum esse operari intuitu retributionis. quem errorem damnavit Trident. sess. 6. c. 11 in fine. et can. 3. Et probatur 1º. Quia inhonestum non est operari intuitu retributionis, aperte indicat Scriptura psal. 118. Inclinavi cor meum, ad faciendas Iustificationes tuas in aeternum propter retributionem. Et Hebr. 11 dicitur Moy-ses aspexisse in Remunerationem. Et ratio est quia honestum est opti-mum homini est suum finem sive aeternam Beatitudinem consequi. ergo et hones-te intendit consequi, et ad hoc media convenientia eligere, atque bene operans ob spem vitae aeternae illud facit ergo honeste. Item licitum ac honestum est sperare a Domino Deo nostro ea q nobis promit-tit, idque ea ratione qua haec nobis promittit. Atque ut passim constat ex Scripturis. Deut. 12. 28. 30. Item Matt. 4. et 6. et 17. Luc. 16. Apocal. 2 et 3. ad Galat. 6. &c. Deus nobis be-ne operantibus promittit ~~promittit~~ vitam aeternam, tamquam mercedem nostrorum operum ergo licite ac honeste hanc a Deo speramus ac consequenter licite ac honeste bona opera illa intentione facimus, ut vitam aeternam a Deo consequamur.

DICES 1º. Per actum spei ordinamus Dominum Deum ad nos tamquam ad finem q est contra rationem. ergo ille actus est malus. Respondeo N. ans. Qui n. sperat non tendit in se, nec sistit in se tamquam in ultimo fine, nec amat Beatitudinem sibi tamquam fini, sed tamquam obiecto, q est amare conjunctionem sui cum Deo tamquam cum ultimo fine supernaturali in quod ille actus tendit natura sua absque ulla

ulteriore ex parte ratione sperantis, quae si operetur etiam ex motivo charitatis, quod faciunt nescio Beati, tunc simul elicietur actus charitatis.

Dices 2do Reprehenduntur apud D. Joannem Mercenarii, quorum proprium est laborare propter mercedem. ergo quicunque laborat propter mercedem reprehendendus est. Ergo et qui sperat. ergo ille actus non est omnino bonus et honestus. Respondeo eos mercenarios reprehendi, quia ita quaerunt proprium commodum ut non contendant prout obligati sunt, ut imprimis glorificetur Deus et bonum proprium praeferunt utilitati ovium quarum cura eis commissa est.

Secunda et Tertia pars Conclusionis eodem modo probatur, quo supra in Tractatu de Fide probavimus actum fidei in entitate sua supernaturalem esse: nec ulla circumstantia vitiari posse: et quemadmodum earundem rerum potest esse fides, tum infusa et supernaturalis, tum acquisita ex naturalis. Ita etiam spes, sed acquisita sicut specie et substantia longe diversa est ab infusa, ita etiam obiecto, motivo, modo ac perfectione sperandi. nam imprimis etsi bonum speratum in se supernaturale sit, spes tamen acquisita non tendit in illud ut supernaturale est, sed solum sub generali ratione commodi et convenientis naturae, quia ille actus non procedit nisi naturali appetitui voluntatis commensuratus: appetitus autem naturalis sistit in bono proportionato et convenienti naturae. Deinde licet bonum illud speretur a Deo, non tamen ut ab autore gratiae, vel supernaturali, nec firmiter innitendo promissioni eius sicut oportet nempe per cognitionem aliquam omni naturali cognitione certiorem qualem praesupponit spes infusa, ut mox dicetur.

Spes posterior fide, prior charitate ordine generationis.

Conclusio 2da Actus spei ordine generationis, vel tempore, vel saltem ratione naturae, ut supra insinuatum sequitur actum fidei, et praecedit actum charitatis saltem ordinarie. Tota conclusio est SS Thomae q. 17. a. 7. et 8. et colligitur ex Trid. Sess. 6 c. 6. et 8. et probatur 1 pars: quia omni actui voluntatis antecedit proportionata cognitio ergo actui spei supernaturalis debet antecedere cognitio supernaturalis, nempe fides. 2da pars etiam probatur. quia amor concupiscentiae antecedit ordinarie amorem amicitiae. Dico ordinarie, quia non implicat hominem per fidem cognoscere Deum et bonitatem eius, statim sublevari per gratiam ad amandum eum super omnia propter seipsum, sed tamen ordine generationis; nam in genere entis quid sit sentiendum in materia de charitate dicetur.

Obiectum Spei est Voluntas.

Conclusio 3tia Immediatum subiectum spei est voluntas. Ita Doctor Angel. q. 18. a. 1. probatur quia obiectum ipsius est bonum sub ratione boni, ergo pertinet ad appetitum, et non sensitivum ergo rationalem.

Dices 1°. Fides aliquando in Scripturis significat fiduciam. Et sicut fides, ita et fiducia sive spes e in illitu. Resp. ad ans. si quando id fit, ideo fit, qa spes seu fiducia supponit fidem et in illa fundatur ut inqt. SS Thomas.

Dices 2do. In symbolo fidei dr expecto resurrectionem mortuor. et vitam venturi saeculi. Sed expectatio Beatitudinis ptinet ad spem et eadem expectatio ptinet ad fidem. go fides et spes idem sunt. Resp. In illa symboli parte actu fidei manifestari p actu spei. sicut fides et aliquando sperare, qa vidlt ad spem excitat et necria e et sicut p 1 Cor. dr charitas oia credit, qa movet ad credendum.

Dices Spes christiana dbt ee certa. At certitudo e pprietas actus illius go actus spei ptinet ad illum. Resp. Spes vocari certas rone fidei in qua fundatur.

Conclusio 4ta. Habitus spei duobus modis pt corrumpi in hac vita 1°. Per actum infidelitatis. 2do p actum desperais. 1a pars ptt. qa fides e fundamentum spei. go sublata fide pt manere spes. fides &c. Hinc seqtr in haere corrumpitur p actum infidelitatis go et spes. Hinc seqtr in haere ticis n ee spem theologicam, qa in illis n e fides. 2da pars ptr simili rone qua pbatur habitum fidei amitti p actu infidelitatis dementorie simul et dispositiue, q n. desperat vel de ipsa Beatitudine, vel aliquo medio ad illam necrio incptus e et indispositus ad oes actus spei eliciendos. Dico necrio medio: si qs n. desparet de medio aliquo tm utili ad salutem, n ideo amitteret spem. Rao e qa talis despao eet de re n necria ad salutem, nec eet p.m. nisi p accidens quatenus illi posset hoem inducere in piculum peccandi mortaliter aut eet caa alicuius magni nocumenti spirlis go talis despao p se n eet contraria spei, et ideo spes n posset cum illa consistere.

Conclusio 5ta In quocunq manet fides et charitas, manet et spes. ptt. p et dicta. qa spes n corrumpitur nisi duobus modis neutro a. pt corrumpi in credente et amante. go.

Hinc seqtr 1° spem ee in oibus justis in hac vita. 2do conservari et in aiabus purgatorii. 3tio fuisse in aiabus lymbi ante Mediatoris nri adventum, qa et tm sperabant Beatitudinem sed et adventum Dni Redemptoris nri.

Conclusio 6ta. Spes n manet in damnatis. ptr 1° qa in illis n manet fides q e fundamentum spei. 2do qa damnati in 1o instanti damnais desperant, sciunt n. damnaem fore ppetuam go putat

Quo corrumpatur. Habitus spei. p actum infidelitatis 2do p desperaem.

Spes e in oibus justis. in aiabus purgatorij. In aiabus lymbi. Spes n e in damnatis.

se sp fore miseros et consequenter n. pnt sperare Beatitudinem
Quando spes in Beatis maneat dictu ē supra.

DISPUTATIO 3tia.

De timore.

CAPUT PRIMUM.

De divisione Timoris.

Quemadm. amor concupiscentiæ, spes et gaudiū versant circa bonum nrm, ipsū persequendo aut ei adhærendo, aut in eo adepto conquiescendo, ita detestao, sive odiu, q dr abominatis sive displicentia, fuga, timor et tristitia sive dolor, versant circa malū nostrū, ipsū aversando, et sicut illi priores aliqsse hnt inter se quo ad distinctionem ita et hi posteriores inter se, unde
I hoc loco disputari solet de timore n. ut ē passio, sed actus vo
Timor luntatis et proprie respondet spei, de qua hactenus.

Conclio 1a. Timor dividi solet in mundanū, servilem, Filialem et Initiales. Ita Doctor Sanctus q. 19
Mundanus a. 2. et Magister in 3 Sent. Dist. 34.

Timor mundanus sive humanus, quo ita timemus miserias huius vitæ, ut ad eas vitandas simus parati peccare. Itaq hic ti
II. Servilis mor convertit, á Deo ad petm, cū contra timor Dei á petō ad Deū convertat.

desinit peccare mali formidine poenæ Timor servilis ē, quo timemus damnatorū poenas, ut inquit SS. August. serm. 18 et verb. Apli. sive, quod eodem recidit, quo timemus peccare pp poenas.
III. Filialis

desinit peccare boni virtutis amore. Timor Filialis seu Castus timor ē quo timemus Deo displicere. Itaq tam servilis timor quam filialis hbt pro obto malū culpæ. Sed servilis illud aversatur pp poenā repugnantē Beatitudini ut bonū nrm, á Deo potissimum infligendam, ac proinde versari dr circa tales poenas, quæ dici posset obtm immediatum ordine intentionis, sicut culpa obtm immediatū ordine executionis. Filialis v. culpā aversatur, quæ contrariatur bonitati ac Amicitiæ Dei, sive quæ Dno Deo nrō displicet, eiusque quoddam malū ē. Neque n. hic audiendus Durandus qui contra coēm docet timorē servilem esse quo timemus poenā sensus in inferno: Filialem vero quo damni poenā timemus, quæ consistit in carentia Beatitudinis: utraque n. poena ad obtm servilis timoris ptinet.

Discrimen inter timorē servilē et Castum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

Initialis Timor, ut hbt SS Thomas Art. 8. hic dicitur est initi= IV Initialis
um timoris filialis sive charitatis: hoc autem initium potest esse duplex,
1° extrinsecum quae ratione dispositio ad formam et remota dicitur initium ipsius
ipsius formae et hac ratione timor servilis potest dici timor initialis Initium Extrinse=
quia ut docet Trid. Sess. 6. c. 6. paulatim nos disponit ad cha= cum.
ritatem et dilectionem Dei unde S. Aug. Tract. 9. in Epistolam 1am
Joannis comparat timorem servilem setae quae filum inducit, et fer=
ro medici aperientis ulcus ut sanitas aegrato, quia sollicite pellitum
inducit charitas, et hoc sensu timor Initialis nihil est aliud
quam timor servilis quatenus ut disponit nos ad charitatem suscipiendam
2do Intrinsecum, sic charitas imperfecta est Initium charitatis Initium Extrinse=
perfectae, et hac ratione timor filialis adhuc imperfectus, dicitur timor cum.
initialis respectu timoris filialis perfecti, et hoc sensu fere communiter
accipitur timor Initialis, ex substantiatur idem cum timore filiali, Quomodo differat
solumque connotat in eo quandam imperfectionem, qualis in rebus inci= Timor Initialis
pientibus esse solet, quae paulatim ad perfectionem ducuntur. Ita con= a Filiali.
notat in suo subiecto frequentes motus timoris servilis cum quadam
anxietate, quae paulatim crescente charitate minuitur et hac ratione
quandoque timor Initialis dicitur conflari ex filiali et servili, non quod in=
trinsece utroque constet, hoc enim fieri non potest cum illi habeant diversa
obiecta formalia, sed quia servilem connotet secum coniunctum in eodem
dem subiecto.

Nota 1° Non omnem timorem hic dividi; sed eum solum, qui inducit ad bonum
aut malum morale, non autem illum qui sine bonum respectu solum vitat malum
naturale. 2do Etiam posita hac limitatione, allatam divisionem non videri
per se continere 1° timorem Reverentialem, qualis est etiam in Beatis, Timor Rever=
nasciturque partim ex vehementi apprehensione suae propriae vilita= entialis.
tis, quae eos excitat ad sui despicientiam et profundam humi= Unde nascatur.
litatem, partim ex apprehensione Maiestatis divinae, quae eos ex=
citat ad summam ipsius venerationem, unde fit ut accessum famili=
arem ad Dominum DEUM apprehendant, ut sibi quasi nimis conveni=
entem, et ita eum quodammodo refugiant, et cum quodam tremore
ei assistunt, quia naturaliter consequitur illam apprehensionem et venerationem A quo habitu
Maiestatis divinae; producitur que hic actus vel ab habitu Reli= eliciatur.
gionis qui inclinat ad Dei venerationem, vel ab habitu humilitatis
vel ab habitibus pietatis aut timoris prout sunt dona Spiritus
sancti. 2do Timorem quo quis timet peccatum, praecise quia Timor peccati quia
turpe est, ac hominem dedecet: hic enim adducit a malo morali ex turpe et hominem, in=
consequenti inducit ad bonum virtutis et tamen sub nullo horum membrorum decorum, ignomi=
bonum per se continetur, per se, inquam, quia per accidens ratione niosum etc.

sibi in quo e pt reduci ad timore[m] servilem si sit in peccato, re, qa tum non e timor filij, sed meri servi. vel ad filialem, si sit in Justo, sicut ante dicebamus timore[m] initialem dici quodamodo mixtu[m] ex utroq[ue] rac[ione] sibi in quo e. Ead[em] r[ati]one Timor Reverentialis ad filiale reduci potest.

Tria in pecto qu[ae] dam inda. — Notam 3tio Praeter ipsa[m] poena[m], q[ua]m pecca[tu]m meretur, tria posse in eo considerari. 1o q[uod] sit actus aliquis delectabilis, aut utilis ad aliquem finem. 2do q[uod] habeat coniuncta[m] malitia[m] moralem

Delectabilis. Malitia moralis. Vincendi difficultas. — 3tio. quod ob nram fragilitatem et nigmento tentaes difficulter possit vitari. Undo qo dicimus obtum mali timoris, sive filialis, sive servilis ee peccati, id n dbt illigi q pcto solum primam raem, qa ut sic, n hbt raem involuntarij mali, ardui, quo pacto videtur SS. Th. 1. 2. q. 42. a. 3. negare. Culpam esse solum p se obtm timoris, eo q hic respiciat malu arduu eiq difficulter possit vitari. culpa a. est voluntaria et q sit in n potestate nra cu sit aut omittere, aut vitare n possit, qd sit tale malu ei consequit nec obtm timoris sed 2dam et 3tia. sic n. e malu, ei qd gravissimu atq et arduu, qa vitatu difficile, ut p se ex poena patet.

Occurritur obiectioni: Nec refert q etia solum 2dam raem sit voluntarium sn. ut sic non e directe et p se voluntarium, saltem coiter, q n. peccat, vellet abeo moralem malitia et seposse actu illu exercere licite et sine offensa saltem ut plurimum. sed solu e voluntariu indirecte et nito stabie, quatenus scit, admittens voluntarie illu actu cui sciat malitiam necio ee connexam, censet et illam velle, 2do. Quia et poena e simili modo illi voluntaria, nam n committendo ipsum actu malu eode modo tam offensa quam poena pote vitare et nihilog spectat ad obtm servilis timoris.

Notam 4to Quamvis timor ad Aristotele complete sumptus dicat 1o Aversione alicuius mali aut salte hanc supponat. 2do efficacem eiusdem fuga, tanqr mali ardui ac vitatu difficilis saltem ut habeat raem virtutis. 3tio conn notet quanda[m] aiae agitatione fugientis illud malu, maiore aut minorem prout malu futuru, magis vel minus apprehendit imminere, sicut ex apprehensione boni futuri gignitur in aia qdam gaudiu, iuxta illud Rom. 12. Spe gaudentes, q gaudiu eo magis crescit, quo bonu speratu apprehenditur certius futuru; quamvis q itd timor pecti solum sua sstam ei pot hbt rac virtutis si a pro consistat 2do sicut in spes in quadam efficaci prosecutione boni ardui. Quamvis denique prout 3tium augetur vel minuitur vulgo et

dicat ipse timor augeri vel minui, in obiecto et loquendi modo, dicitur quidam timeri etsi tamen 2da conditio desit, patet 2a. ut patet in beatis in quibus nec timor, non tamen reverentialis, ut supra diximus sed et proprie filialis, quantumvis non certo sciant sibi nullum peccandi periculum imminere, tamen ipsum peccatum non solum vehementissime detestentur sed cum quodam et horrore refugiunt, sine tamen anxietate aut perturbatione cum haec ab illorum statu longissime absint sic etiam qui ex alta turri per fenestram despiciunt profundum praecipitium vel inspiciunt aliquam horrendam bestiam, catream medusam quantumvis sciant inde mali nihil posse sibi imminere, saepe tamen ea refugiunt ac horrent atque adeo recte ea timere dicuntur.

CAPUT SECUNDUM

C. 1a Timor, sicut et Amor, mundanus est malus et culpabilis non quidem ex obiecto sive quia tendit in tale obiectum, scilicet bona vel miserias temporales, sed quia inordinate in id tendit. 1a pars est contra patet, quia abducit ab ultimo fine et illa inordinata tendentia est implicita volitio peccati, quod apprehendit ut necessarium medium assequendi commodi, vel vitandae miseriae, sicut omnis efficax volitio finis est implicita volitio medii necessarii. 2da pars probatur quia ut sic est naturalis affectus, qui potest esse bonus vel malus, naturale enim est homini fugere incommoda naturae, et amare ei commoda, quia naturaliter nosipsos amamus, unde talis amor vel timor non opponitur specialiter virtuti spei sed illi virtuti contra quam peccatum est, quod ex illo timore vel amore committitur.

Conclusio 2da. Timor filialis honestus est laudabilis et pertinet ad virtutem charitatis ut patet ex S. Aug. ser. 18 de verbis Apostoli, ubi ait: Cum intrat charitas, pellit timorem poenae et introducit amorem castum. Et Tract. 9 in Epistola Joannis asserit hunc timorem oriri ex amore Dei. Ratio a priori est: quia ad charitatem non solum pertinet desiderare bona Deo quatenus bona illius sunt, sed et detestari mala, quatenus mala eius sunt ut docet S. Th. 3 part. q. 85 a. 1. ad 1. et a. 3. Et universim loquendo eiusdem virtutis sive habitus est inclinare voluntatem ad obiectum bonum assequendum et ad vitandum malum contrarium sed timor filialis id est timor culpae sive divinae offensae, quatenus est mala Deo manifeste includit detestationem divini mali quod ex suo genere pertinet ad virtutem charitatis.

Timor servilis honestus est.

Conclusio 3tia. Timor servilis praecise secundum sua intrinseca, sive secundum substantiam suam consideratus, quo absolute refugimus culpam propter poenam, quatenus beatitudini nostrae adversatur a Domino Deo nostro infligendam absolute bonus est et honestus, pertinetque ad virtutem spei.

Pertinet ad Spem. 1a pars.

1a Pars colligitur ex illo Luc. 12. Timete eum, qui postquam occiderit, potest in gehennam mittere. Et Job. 9. Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti. Ps. 118. Confige timore tuo carnes meas, a iudicijs enim tuis timui. Et videtur in Trid. definita sess. 14. c. 4. ubi docet attritionem qua detestamur peccata propter metum poenae aeternae esse donum Dei et fieri ex impulsu Spiritus Sancti. Et ratio est, quia talis timor non potest nos incitare nisi ad honestum, nempe ad fugienda peccata, et ad sectandas virtutes. ergo est honestus. Sicut enim quod ex se natum est incitare solum ad malum est per se malum, itaque ex se natum est excitare ad solum bonum ac honestum, est ex se et absolute bonum. Huius timoris affectum insinuat Apostolus Rom. 8. vers. 15. Judaeis a Deo infusum esse sicut christianis affectum filialis timoris cum ait: Non enim accepistis Spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis Spiritum Adoptionis filiorum.

2da Pars concl. procedit.

2da pars Conclusionis patet eadem ratione qua ante probatum est timorem filialem pertinere ad virtutem charitatis.

Dictum est in Conclusione secundum sua intrinseca. Timor enim servilis si stricte et proprie sumatur includit unum sibi intrinsecum scilicet refugere culpam ob malum poenae ei connexum. Alterum sibi extrinsecum quod scilicet eius subiectum solum timeat culpam ob poenam ita ut nec actu, nec habitu eam timeat ob amorem ac reverentiam erga personam, quae culpa offenditur, et in hoc proprie consistit eius servilitas: proprium enim est servorum hac ratione timere culpam, et hanc servilitatem praecise sumptam, cum sit privatio boni, nempe timoris filialis, constat esse malam. Verum non est timori servili intrinseca, nec ad eius substantiam pertinet: potest enim quis ita timere culpam propter poenam, ut simul eam timeat propter amorem et reverentiam erga personam culpa offendendam. Quod et filijs convenit.

Rursum dictum est secundum sua intrinseca propter illam anxietatem de qua supra, quae non est de substantia timoris, immo crescente virtute timoris sive filialis, sive servilis, secundum substantiam et intrinseca sua et ratione incrementi charitatis illa anxietas minuitur, ut et difficultas vitandi peccatum ex qua illa nascitur, iuncta illud 1 Jo. 4.

pfecta charitas foras mittit timorē, loqr n. de timore n̄ sctm
substam, cū sctm eandē oīo idē maneat tam actu quā habitu
cum charitate, sed sctm pdictam, tū difficultatem tū anxie,,
tatem tū servilitatem, q timori vt sic extrinseca ē.

Dictū ē 2do quo absolute de, pt n. qs timere culpā
ob poenas duntr: 1o vt licet poena sit caā, etiam sine qua n̄ time
ret culpam absolutā, tū in illo caūt culpæ detestaēm, ita vt illā
nullo modo amet, et ita illigendū in concte. 2do. vt simul habe
at aliquem affm erga culpam, ita vt vellet eā committere, si
impone facere posset, et hic timor quatenq sbit eū affm sibi con
iunctū, malq est vel potiq ille affq malq ē; ipse a. timor sctm
se licet n̄ sit actq veræ virtutis, qppe q n̄ sufficienter efficax et
fortis sit prout requirit ad actq virtutis, ē tū sctm sua intrin
seca n̄ malq; sed potiq aliquo modo bonq: meliq n. ē eiusmodi
timorē sctm se pcise consideratū habere, quā eo oīo carere
qa aliquo modo avertit a pcto, licet n̄ oīo efficaciter.

Dictū ē 3tio Propter poenas, quatenq Beatitudini
nræ adversant, qualis inprimis ē poena æterna sive damni, sive
sensq, itemq poena purgatorij. Deinde pnt ēē poenæ tempo,,
rales huiq vitæ, modo hæ timeantr expsse quatenq apprehe
dunt fore impedimentū in progressu spirituali, qd ē necriū,
illæ n. directe impediunt consecutionē Beatitudinis: hæ v. ex
se n̄ contrariant nræ Beatitudini, sed potiq vt plurimum
eā promovent subtrahendo nobis facultatem peccandi, et com,,
pellendo nos ad Deū confugere. Itaq vt earū timor ptineat
ad virtutē spei oīo necriū ē, vt expsse apprehendant, vt
repugnantes supnāli Beatitudini et propterea timeant.

Advertetq sicut possumq bona temporalia huiq vitæ
quā talia honeste a Deo sperare, ita nos posse honeste mala
illis contraria, tanqm a Deo nobis peccantib. inferenda, et tunc timere
tam spesialr, quā hic timor, sbit verā raōn virtutis, si nos effica,,
citer vel ad exercitiū bonorū operum, vel fugas peccatorū in,,
cidat, ex quo seqr hos actq posse habere particularē
habitq acquisitū et infusū, insuper dicq virtutis moralium.

Dictum est 4to A Deo intelligenda, n̄ q hic sit pro
pria raō formalis cur timeat, eq n. a nobis timeret, si
a quocunq alio æqualis poena nobis immineret; sed quod

sit quam conditio obiecti timoris ad hoc requisita, ut nos ad sola honesta incitare queat, constat enim solum Deum non posse infligere poenā, nisi propter peccata, ac proinde solum horum omissionem, et actiones honestas posse esse media ad eam poenā evitandam.

Hinc fit ut timor talis poenae non possit excitare timentem nisi ad actum, quē ipse apprehendit sibi hic et nunc esse honestum, modo non desperet se posse eam poenā evadere, si non desperaret, excitari posset ad odium Dei, ut patet in damnatis

Sed obiicies 1o. Actus emanans ex amore proprio non est ratione virtutis. talis ē amor servilis. ergo. Respondeo N. M. quando amor proprij commodi, vel timor incomodi efficaciter excitat nos ad fugam vitiorum, et prosecutionē virtutum.

Secundo. Nemo odit aliquid nisi prius amet eius contrarium sed qui timet culpam propter poenā non prius amat honestatem culpae contrariam. ergo non odit culpam. ac proinde timor servilis non ē honestus. Respondeo N. M. quando quis odit aliquid propter aliud. Satis enim ē illum prius amare bonum contrarium illi malo propter quod aliud odit patet enim quis odisse cibos dulces, quia contrarij sunt eius sanitati etsi nunquam amaverit amarorē ijs contrarium.

Tertio Ille actus ē malus, quo ordinatur maius bonum ad obtinendum minus, talis ē timor servilis. Ergo. probatur minor per illum enim ordinatur fuga peccati, quae ē maius bonum ad vitationem poenae, quae vitatio ē minus bonum. Respondeo N. M. nisi maius bonum destruatur ad obtinendum minus, ut fit quando quis peccat ut vitet poenam.

Quarto Ille actus malus ē, quo plus detestamur poenam quam culpā. Talis ē timor servilis ergo. Respondeo N. M. nisi intelligatur de speciative. i. ut minus commemus vitare culpā quam poenā sive, si ita detestemur poenā ut parati simus peccare ad eā vitandā.

Quaeres 1o. Quando timor sive servilis sive filialis dicatur timor Dei cum obiectum timoris sit malum? Respondeo. Timemus Deum, non tanquam quod fugiamus, sed tanquam id cui vel malum timemus, et illud bonum quo privari timemus.

Dices Ergo timor non ē actus virtutis Theologicae, cum non respiciat Deum nisi indirecte. Respondeo N. assumptum: habitus enim Theologicus v.g. spei non solum inclinat ad consecutionem

cti vig directe et immediate fertur, sed et indirecte, ut patet in actu sive spei sive desiderij, quo Christus Dominus speravit et Beati iam sperant sui corporis gloriam et ita inclinat etiam ad amotionem impedimentorum: omnes n. illi actus ob eandem rationem formalem eliciuntur, qua tendunt in Deum prout a nobis perfectius possidetur.

QUÆRES 2do. An quemadmodum diximus timorem Reverentialem itemque filialem secundum suam substantiam reperiri in Beatis, reperiatur ibi et timor servilis? saltem secundum substantiam? Respondeo Negative. Ratio discriminis est, quia cum Beati sine comparatione ament Deum appretiative plusquam seipsos, longe aliter apprehendunt malum culpæ quam malum poenæ, ideoque ex illius apprehensione moventur quodam horrore, non tamen ex huius apprehensione huius, præsertim cum de se, suisque bonis plane sint securi.

QUÆRES 3tio. An sicut datur Timor filialis, Initialis? Respondeo Non. Ratio quia Initialis filiali est minor et in viæ et crescente charitate crescit. Timor v. servilis qua talis est initio maior et eius servilitas accedente charitate tollitur, et hac crescente anxietas, quam ille connotat, minuitur: atque ita ipse decrescit quatenus habet rationem timoris servilis.

DISPUTATIO 5ta.

De Peccatis contra Spem.

CAPUT PRIMUM.

De desperatione.

Nota hominem, quoties occurrente seria cogitatione, circa finem ultimum, tenetur proponere adhibere media necessaria ad illum finem, teneri etiam elicere actum spei, peccatque nisi faciat peccato omissionis. Ratio est quia vix potest fieri, ut quis concipiat serium ac constans propositum bene vivendi, nisi et spem concipiat, præsertim si tunc non habeat actualem charitatem: quoties a. hoc præceptum affirmativum spei præsertim sub mortali obliget, non potest certa assignari Regula, et in diversis potest sæpius aut rarius obligare, prout magis vel minus indiget frequentatione eiusmodi propositi ut a peccatis abstineat: videtur a. maxime urgere in fine vitæ, cum ob tentationes ingruentes, tum et quia tunc maxime debemus intentionem eo dirigere quo nobis tam

grandū ē: obligat praeterea quoties tenemur aut sponte volu
mus aliquid ad salutē pertinens á Deo petere, quia hoc nequimus
facere, sine spe id obtinendi, et hinc colligi potest, actum
spei ēē necessarium necessitate praecepti.

Conclusio 1ª. Duob. modis peccare pt contra praeceptū Negativū
ad Spem pertinens, desperatione videlt et praesumptione. q quando
fiant explicandū ē.

Ratio formalis desperationis. Conclusio 2da Desperatio formaliter consistit in actu voluntatis, quo
quis expresse statuit nunquam amplius prosequi sive sperare
Beatitudinem, aliamvè rem sperandā, Itaque desperare ē positive
nolle unquā deinceps prosequi Beatitudinem.

Explicatur. Dictum ē formaliter consistere in actu Voluntatis, quod ē positive
nolle, quamvis n. desperatio quandoque proveniat ex eo quod quis
iudicet consecutionē aeternae Beatitudinis ēē impossibilem aut
se eā quicquid agat, nunquam consecuturū; ac proinde apprehen
dat eius prosecutionem sibi oīo inutilem ēē. Non tn consistit for
maliter in tali iudicio, sicut spes, licet connotet aliquē actū
intellectus quo res amata iudicatur saltem probabiliter con
sequenda, formaliter tn in solo actu voluntatis consistit
imo nec illud iudicium ad desperationē necessarium ē, sufficit n.
si quis apprehendat, vel se nunquam de facto salvū fore
etsi iudicaret se posse salvari, atque adeo de facto salvum
fore, si diligenter gratiae Dei cooperetur vel seram salutis prose
cutionē ob pravas suas inclinationes sibi ēē si valde difficilem
aut contrariā suis voluptatib. quos amat, nec vult deserere
in his tn iudicijs sive apprehensionibus n̄ consistit formaliter
desperatio, nec ullū ex illis determinate supponit, sed quodlibet
ex illis sufficit ad movendam voluntatē ut desperet
itaque quod multi dicunt desperationem supponere iudicium quo quis statu
dicit consecutionē rei amatae ēē impossibile, id ut, verū
sit impossibile debet accipi pro valde difficile ut saepe etiam in
Scriptura accipitur talia. apprehendit id quod si potest consequi
nisi deserendo ea, quae valde amamus: ab his n. videmur
nobis n̄ posse avelli. Dixi 2do Nunquā amplius, non
n. ad desperationem sufficit vel cessare in prosecutione Beatitudi
nis vel ab ea parū deflectere vel etiam retrocedere cum
voluntate tn postea eandem repetendi, alias n. quicunque
peccaret mortaliter deberet dici desperare et consequenter perse

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

dere habitu spei q falsu e. Dixi 2do Nolle prosequi Beatitudinem n e nolle Beatitudinem. desperans n. non aversatur illam proprie ac directe sed desiderat potius licet inefficaciter et quadam tm velleitate, qualis e in damnatis, tum qa vix fieri pt ut q aliquo modo sciat qd Deus sit, aut qd sit eu videre possit iudicare sibi esse malu eu videre, ac proinde n possit positive nolle esse beatus, tu qa esto concedatur in nonnullis tm stupida ignoraio, plurimi tn desperant, q ea non laborant. Unde despaio n e Nolitio beatitudinis, formaliter loquendo. Dum et qa ea solu desperamus q nobis desideramus, nemo n. proprie dr desperare se fore miseru: obtm go nolitionis qual dicitur despaio e prosecutio Beatitudinis modo explicato. illa n. e, q pp apprehensam ipsius, vel inutilitatem, vel difficultatem mala iudicatur, ac proinde fugienda, et ita intelligi debet SS. Thomas 1.2. q.40. a.2. et alij cu dnt despaem esse recessum a Beatitudine, q n. desperat, mediate saltem ab illa recedit fugitque illam aliquo modo, n quidem eam absolute simpliciter nolendo, ut dictum, sed nolendo eam efficaciter prosequi, et fugiendo media quibus ad eam perveniendum e, et consequenter voluntarie interpretative ipsam Beatitudinem.

Nam tn eu q sibi vel p possibile vel p impossibile, vellet mortali volitione perpetuo carere visione Dei, vel libere iudicaret sibi acquisitu impossibilem, aut certe, ea se n consecuturum videri perditurum habitum spei, n solum rae infidelitatis, q in priori illo iudicio committitur, veru et ex eo, q tales actus et dementorij sint, ut supponitur, et ita disponant subm, ut sit ineptu ad eliciendu actum spei; ac proinde censeantur quadam virtuales vel interpretativae despaes et iuxta hanc doctrinam intelligendu, q supradiximus spei habitum p infidelitatem corrumpi p despaem

Ex dictis colligi pt despaio nasci quidem ex luxuria et Acedia ut bene SS. Thomas docet, n tn tm, sed et ex amore aliorum pctorum, qbus qs nimis afficitur, et imprimis ex Infidelitate, qua qs sibi persuadet sua pcta esse maiora bonitate et misericordia Dei — *Causa despais: Luxuria, Acedia, Infidelitas, Amor pctor.*

Colligitur 2do quod et docet Doctor Sanctus a. 3. quamvis grave sit pctm despais ex suo genere gravius sit oibus ijs pctis — *Quot grave sit peccatum.*

q̄ sunt ɋtra virtutes morales, ēē tn̄ minus graue odio Dei vel Infidelitate, cū hæc directe et immediate attingant Deū. desp:ãō a. n̄ ita immediate, sed indirecte tn̄, ē nihilominus plurimū periculosior qa p hanc hoēs irrefrenate, vti ingt D. Thomas, labuntur in vitia, a bonis laboribus retrahuntur.

Quæres Quatenus is sperare vel desperare posset, cui Deus suā damnaēm revelaret? Vt huic quæstioni respondeamus

Supponendū ē 1. Talē revelaēm fieri posse n̄ solū comminatoriè cū conditione, aut etiam 2do absolute, ita tn̄ vt is cui revelaretur comminatoriè id fieri putaret, verū et 3tio ita vt is cui fit revelaō perfecte intelligat eā assertorie et absolute fieri, nec vllam conditionem subintelligi.

Supponendū 2do hanc hypothesin. Si de poā Dei absoluta; itemque de revelaōe q̄ peccatori fieret, illigatur verum esse, cū talis revelaō n̄ sit intrinsece mala sed solū possit ēē mala raōe incommodorum, q̄ ex ea sequerentur, q̄ tn̄ tanta non sunt, quin iis neglectis posset Dñs Deus ob iustam caam huiusmodi vel revelaēm velle: n̄ ē a. vera, saltem quoad 3ium revelaōis modū, si illigatur de poā ordinaria, sive iuxta decretū, quo Dñs Deus statuit nemini quamdiu raē vtitur, reddere cursum salutis quodamodo impossibilem, et valde probabile videtur n̄ posse Iusto suam damnaēm Deū revelare et de poā absoluta, eo q̄ repugnet divinæ Bonitati hoīem sibi amicū ac filiū adoptivum pter suū meritū afficere gravissima poena, qualis esset eiusmodi revelaō p hanc enim tali hoī redderetur seria salutis prosecutio moraliter et sctm humanū agendi modū impossibilis. Quibus positis

Rndeo 1. Cui sua damnaō revelata est 3tio modo, is nullo modo posset sperare Beatitudinē, ac proinde nec ad hoc faciendū obligaretur cū ad impossibile nemo obligetur. ptr qa q̄ novit certo se damnandū vti novit, quē ponimus, is nequit apprehendere Beatitudinē vt probabiliter sibi futuram ergo n̄ pt eā sperare.

Dices 1. sufficit apprehendere eā ēē possibilem si fieret q̄ in se ē. Rndeo cū Coninck. dub. 13. Negando assumptū qa spes sive efficax intentio n̄ fertur in boni possibilitatem, sed in eius actualem acquisitionem: hanc n. præcise intendimus.

sicuti æger sperat ac intendit acquisitionē sanitatis, non ipsius nudam possibilitatem, nec eā ullo modo curat, nisi quatenus necessaria ē ad eius actualē acquisitionē.

Objicies 2do. Talis n̄ liberaretur ab obligatione aliorum præceptorum, ergo nec præcepti spei. Resp. N. cons. quia per illam revelationem, reliqua præcepta n̄ redderentur ei observatu impossibilia. Secus ē de præcepto affirmativo spei.

Resp. 2do Ad Quæstionē. Illum licitè positivè desperare nolendo prosequi beatitudinem ex eo, quod cū iudicaret se certo nunquam eā assecuturum consequenter et iudicaret eius prosecutionē esse inutilem. Ita Coninck. ptr. quia qui nullo modo obligatur ad aliquem actum, unquā eliciendū, potest velle eū nunquam elicere. v.g. quia n̄ obligor procurare salutem damnatorum, possum positive nolle eā procurare: atqui talis n̄ obligatur unquā prosequi beatitudinem, quod n̄ pt, imo sive per possibile hoc conaretur, peccaret potius, hoc n. conari idem esset ac iudicare Deū probabiliter in ea revelatione esse mentitū aut saltem esset ipso actu ostendere ac virtualiter dicere, Deū forte mentitū esse quod pt esse illicita: talis tn̄ peccaret, si iudicaret Beatitudinem vel n̄ esse expetendam, vel ob defectum Misericordiæ Dei sibi esse impossibilem. Item si eā contemneret aut aversaretur, posito quod hoc fieri posset: sic n. implicite contemneret et aversaretur Deum, et consequenter peccaret. Item si absolute vellet suam damnationem cū oīb. conditionib. quæ eā de facto comitantur: quia sic infinita secū affert peccata quæ continuo damnati committunt, posset tn̄ eā velle sctm quod, et sub ea ratione quā, qua Deus eā vellet, scilicet quatenus dicit per se iustam punitionē peccatorum, et continet honestatem iustitiæ: licitè n. sic conformaret suā voluntatē divinæ.

Ex Dictis colligi pt. desperationem esse intrinsece malā supposito Dei Decreto, ipsū nec velle alicui negare suā misericordiā quamdiu in hac vita sumus nec velle alicui suā damnationem revelare, n̄ a. esse intrinsece malā absolute loquendo.

Objicies 1o Cui prædicto modo sua damnatio revelata esset is non necessitaretur ad desperandū. ergo hoc ei esset illicitum Resp. N. cons. quia multa sunt nobis licita, ad quæ non necessitamur.

Secundò Cui revelatū esset ipsū commissurū aliquod peccatum

teneretur laborare quantum posset ad hoc evitandum, nec liceret de
hoc desperare. Ergo Nec aliter liceret desperare de sua Beatitudi-
ne. Probatur antecedens primo. Quia non obstante ea revelatione, ipse haberet
auxilium sufficiens ad illud peccatum evitandum. Ideo quia libere
illud committeret, non secus quam libere eliceret opus meritorium
quod pari modo revelatum foret. Tertio sicut praescientia peccati ita et
revelatio praesupponit illud, non contra. Ergo sicut praescientia Dei non ob-
stat, quominus obligemur ad illud vitandum, ita nec revelatio. Ad ideo.
Distinguendo antecedens vel non ponitur fieri revelatio de peccato certo, et
simul intra certum et brevissimum tempus, quod indivisibile videatur commit-
tendi, et sic negandum antecedens, posito quod ei cui fieret talis revelatio perfecte
apprehenderet tempus illud adesse et valde graviter ad illud peccatum tenta-
retur, quia talis moraliter et humano his positis non potest concipere seriam
et ex parte sua efficacem voluntatem vitandi illud peccatum cum
ut ponitur certo sciat se frustra hoc facturum, quae tamen voluntas
ad illud peccatum vitandum necessaria est. Deinde nemo tenetur adhibere me-
dia ad aliquem finem, quae certo novit esse inutilia, ut in hoc casu
accideret. Verum simpliciter dicendum tale revelationem esse impossibilem, ne
ea admissa cogamur fateri Deum posse aliquem moraliter necessi-
tare ad peccandum, quod ipsius Bonitati repugnat.

Ad primum tamen probationem respondeo Esto talis habeat sufficiens auxilium
ex parte Dei non habet tamen sufficientem libertatem respectu sui.

Ad secundam negatur paritas, nam quia ad peccandum incitaretur, et grave
tentatione simulque apprehenderet se frustra conatum resistendi adhibi-
turum. At in revelatione operis meritorii nihil est quod libertatem tollat.

Ad tertiam Nego consequentiam quia etsi vitatio peccati nec cum Dei praescientia nec
cum Revelatione possit simul adesse et in sensu composito consistere, tamen
cum praescientia nihil in hoc causat nullo modo immutat ipsius operandi
aut modum agendi. Revelatio vero cum causet in illo apprehensionem
qua apprehendit impossibile se de facto evitare posse peccatum, tollet
ipsi potestatem serio et ex parte sua efficaciter volendi et
curandi evitationem peccati et consequenter redditur ei hanc impossibilem.

Dices. Etsi posita illa revelatione in sensu composito non possit fieri ut
talis de facto non committat illud peccatum, hoc tamen est possibile in sen-
su diviso. Ergo talis poterit hoc absolute, tamquam tale apprehendere.

Respondeo Nego consequentiam quia talis nequit in hoc casu concipere sensum divisum
esse possibilem. Nam sic deberet concipere aut revelationem non esse sibi factam

aut in sua ee potestate ut factum sit, quorum utrumque e ei impossibile cum certo sciat ee factum, vel sciat impossibile esse, ut id quod iam factum e, non sit factum.

Vel intelligitur fieri Revelatio aut de peccato aut de tempore indeterminato, quod tum concedo antecedens, quia sic maneret libertas ad quodcunque determinatum peccatum aut tempus. Sed nego consequentiam quia facta alicui tali revelatione damnationis non amplius maneret ipsi potestas consequendi Beatitudinem et consequenter liceret pro eo modo ex parte eius desperare, ut probatum e.

Tertio obijcies. Fieri potest ut quis damnetur ob solum peccatum desperationis quo casu si Deus hoc ei revelaret ipse desperando peccaret quia alias non posset ob desperationem damnare. ergo saltem revelata sua damnatione illicite desperat salutem. Resp. deo iste casus implicat contradictionem, quia posita tali revelatione damnationis, desperatio nequit ee peccatum et consequenter propter illam solam damnari non potest. ergo nec Deus hoc ipsi revelare.

Conc CAPUT SECUNDUM

De Præsumptione.

Quatenus opponitur virtuti Spei.

Conclusio prima. Varij sunt modi præsumptionis ut hic sumitur. primus e quando quis sperat sive exspectat consequi Beatitudinem vel remissionem peccatorum etc. proprijs suis viribus. quæ præsumptio e Pelagiana, nec potest sine hæresi committi. secundus e quando quis indebito ordine exspectat bona supernaturalia v. g. si speret remissionem peccati sine pœnitentia vel gloriam sine meritis, vel excellentem sanctitatem remisse vivendo et hæc e Lutheranorum, præsumptio quæ etiam vix committi potest sine hæresi. 3us e quando quis sperat a Deo speciale auxilium ad res illicitas v. g. ad peccandum, vel sumendam vindictam de inimico ad quam species accedit præsumptio Calvini asserentis Deum ee autorem peccati et non minus curare traditionem Judæ quam conversionem Pauli. 4tus e quando quis sperat a Domino Deo bonum præter ordinem divinæ providentiæ ut si quis speret se habiturum tantam gloriam quantam habet Beatissima Virgo cæli Regina. cui præsumptioni proximus fuit Luther. qui omnes christianos fecit pares Sanctissimæ Virgini in Bea

titudine. Sty° Quando qs diu pseverans in pctis tu facile sperat sibi veniam et tu certam acsi n peccasset. Et hæc psumptio e languidore fideliu.

Circa quos modos Ndum p° In oibg qde inveniri gravitatem culpæ sed tres primos gravissimos et inter illos tertiu, cu sit mag gtra Dei Bonitatem. Demu 2dm. cu sit gtra debita Deo æstimaem. In alijs duob. facilig ee posse culpa levem, et nihil oig culpa cu pervertant sperandi ordine.

Ndum 2do. Ee. SS. S. Thoma præsumptione ee pctm in Spiritum sanctu, qa directe ponit impedimentu grae Spus Sancti q rao oibg pctis in Sprm Sanctu cois. Ndum 3tio Esse maius pctm desperae, qa hæc e magis directe gtra divinal miam, illa a. gtra Justitiam.

Dices tam 2do quam 4to et 5to modo psumptionis convenit totu definitio actg Spei nimiru q sit exspectao æternæ Beatitudinis, vel nobis, vel alijs, vt ad nos aliquo modo ptinenteorumq q ad illud conducut, p auxiliu divinu consequendoru ergo illi modi psumptionis n sunt pcta gtra Spem. Rndeo N. ans. qndo n. definiunt actg alicuig virtutis, semp præsupponunt ea q sunt coia tali actui cu actibg aliaru virtutum vel om, vel et tm aliquaru cu qbg maiore hut convenia. Nec opg e ea exprimere sed sat e exprimi differ qbg a oibg aliaru virtutu, vel et eiusdem virtutis actibg distinguat. et ita illa definitio nulli ex dictis psumptionis modis convenire pt.

Quæres An p pctm psumptionis corrumpat habitg Spei? Rndeo Negative si ipsu psse et scdm se, vt tm psumptio e considert., secg v. si coniuncta habeat vel hæresim vel desperaem. vt v.g. q psumeret se ee pdestinatu et salvandum et sine poenia et meritis, ideoq statueret usq ad morte perseverare in pctis: Is tres actg eliceret vnu ilstg nempe erroneu iudicium quo se iudicat ita salvandu, et duos voluntatis vnu quo exspectat Beatitudine sibi dandam et sine vlla poenitentia et meritis. Alteru quo statuit usq ad mortem in peccatis pseverare rae primi actg, q e infidelitas corrumperet habitg Spei et vt probabile e et rae tertij

velle n. usq ad mortem sine poenia in pctis pseverare ē im-
plicite ac virtute nolle psequi beatitudinem, in quo supra
dictū ē consistere formalr pctm despais. Hac v. 2di. In quo solo
psumptio specie consistit n̄ item. Ratio discriminis ē, quia ut qs
sine infidelitate p aliquem actū amittat habitū spei, requirit
ut ille actus sit detrimentorius. 2do ut ita repugnet actui
spei, ut cū hoc nullo modo possit simul in eode consistere
talis v. actus ē tertius ut ptt, non vero secundus, q n. hunc
haberet posset simul velle agere poeniam et exercere bo
na opa, ut hac rae certius et psectius Beatitudinem assequa
retur atq ita posset elicere verū actū spei, posito q primo
actu n̄ amitteret fidem, aut q spes Theologica sine fide
esse possit.

Dictū ē in Concle, ut hic sumitur psumptio, sumitur n.
etiam alias aliis modis: ut p iudicio circa facta aliorū, ex con
iecturis sumpto vel temere lato, vel ex timore concepto, quo
pacto dr Sap. 17. Semp n. psumit seva pturbata conscia, vel
p coniecturis ipsis seu probabilitate, q ē in aliquo facto, ad
ferendū Iudiciū, q acceptio familiaris ē Juristis, qui hoc
modo triplicem psumptionē ponunt, nempe vehementem seu
violentā, probabilem et levem. vel p vitio opposito mag-
nanimitati, de quo SS Thomas q. 130 vel p circu-
stā quadā generali ad legis contemptū ptinente, quā qs sci-
ens et volens sine metu aut vi transgreditur, q significa-
tio ndā ē ad intelligenda multa Iura circa doctrinā de Censuris
sumitur et psumptio aliqndo in bonā parte p spe valida, Judith
6. ostende qm n̄ derelinqs psumentes de te. Et Judith. 9.
Exaudi de tua mia psumentem, sicut vicissim spes aliqndo
sumitur p psumptione ut apud S. Aug. in ps. 149. Et spes et
despaō timenda ē in pctis. Et hæc de secunda virtute
Theologica Spe ad honorem

Dei Opt. Max. q ē spes
nostra et Beatitudo nrā.

Finis.

CAPUT PRIMUM.

De obto tam formali, quam materiali Charitatis.

Omissis ijs, q[uae] ex disputatis circa duas virtutes priores illigi p[osse]nt, breviter de tertia et prioru[m], et aliorum om[n]i[um] virtutum Matre Charitate agemus.

Conclio 1a. Formale obtm charitatis e[st] infinita Dei Bonitas, qua ipse in se bonus e[st], ac proinde maale obtm pr[im]p[ari]u[m] q[uo]d e[st] ipse Deus, secundarium v. o[mn]es aliae res, q[uae] p[ro]pter illam Dei Bonitatem amari p[osse]nt. 1a pars p[ate]t. q[uia] p[ro]pter illam ra[tio]nem formalem distinguitur charitas a fide et spe, q[uia] fides n. respicit Deu[m], ut veracem in dicendo, spes ut bonu[m] nobis, charitas vero ut bonu[m] in se, et ex complacentia ipsius diligendu[m]. no[min]e a. boni divini, n[on] illigimus solu[m] attributum bonitatis sed o[mn]es Dei p[er]fectiones in summo gradu consideratas quatenus dicunt absolutam p[rae]cellentiam in o[mn]i genere perfectionis. Obtm charit.

Nam tn licet qmadm in Deo n[on] e[st] nisi una simplex essentia, q[uae] tn 2pl[icite]r spectari p[otes]t, 1o quatenus eminenter in se continet o[mn]es effus et p[er]fectiones n[atur]ales. 2do quatenus eminenter in se continet dona gr[ati]ae supn[atur]alis, ita etsi n[on] sit nisi una Bonitas hanc tn 2pl[icite]r posse spectari, 1o quatenus e[st] Bonitas summa excedens n[atur]ae ordinem, et nullam cu[m] eo h[abe]ns necessariam, vel connexionem, vel co[mmun]icationem. 2do quatenus e[st] summa Bonitas accommodata n[atur]ae, et h[abe]ns cu[m] illa necessariam connexione[m] et co[mmun]icationem. Deus igr e[st] obtm formale charitatis Theologicae quatenus e[st] summa Bonitas p[er] se amabilis prout supern[atur]alis et excedens n[atur]ae ordinem.

Secunda Pars conclusionis de maali obto p[ate]t, q[uia] illud e[st] maale obtm charitatis circa q[uo]d ipsa versari p[otes]t. atqui p[otes]t versari n[on] solu[m] primario et p[ro]p[ter] se circa Deu[m] ipsu[m], sicut reliquae virtutes Theologicae, sed et circa o[mn]ia alia, q[uae] p[ro]pter illam Dei Bonitate[m] amari p[osse]nt, ergo haec o[mn]ia sub obto maali charitatis contine[n]tur, unde S. Aug. lib. 1. de doctr. Christ. c. 23. et 26

docet 4 eē obta maalia charitatis. nempe Deū, Proximū, id ē quemcunq capacem æternæ beatitudinis n solū iustum sed et peccatore. Nos ipsos et Corpa nra.

Notandum tn n excludi ab obto maali charitatis quæcunq alia bona creata cū n. amare aliquem nihil sit aliud quam velle illi bonū, fit ut amor includat duplicem respectū alterū ad psonā cui volt bonū, alterū ad bonū ipsū quod volt psonæ ac proinde tam psonæ qbus bonū volumus quam bona q psonis volumus ad maale obtm charitatis ptinebunt, multi quoq unū et eundem actū amoris ob priorem respectū appellant amorē benevolentiæ vel si sit mutuus Amicitiæ, ob posteriorem concupiscentiæ, q illigendū ē 1o juxta dicta superius. 2do ut illi duo amores sint unus active, qndo spectant respectu diversaꝝ rerū quare, alterum ē psona q amat, alterū vero ē bonū q illi psonæ amat. nā si spectent illi duo amores resp. unius et eiusdem rei, semp sunt diversi active, v.g. possum amare unū et eundem Deū duplici actu, semel amore benevolentiæ quo amo illū quatenus in se bonus ē, et semel amore concupiscentiæ, quo amo illū quatenus mi e bonus ē prior amor erit actus charitatis, n item posterior. unde qda dnt dæmones et posse amari, n qdem tanqm psonas, qbus bonū volumus sed in, qntm volumus illos sps in suis naalib. conseruari, ad gloriam Dei Dei eo modo quo ex charitate diligimus irraales creaturas in qntm volumus eas pmanere ad gloriam Dei et utilitatem hoim.

CAPUT SECUNDUM.

De Ordine Charitatis.

Quid sit obtive diligere

Quid intensive

Quid appretiative

Notandum 1. tribus modis fieri posse ut unū magis diligamus alio. 1o obtive, qndo plus boni volumus uni quā alteri 2do intensive, qndo unū maiori conatu diligimus quam aliū ita ut actus amoris habeat plures gradus intensionis circa unū quam alterū. 3tio Appretiative, qndo sell in effectu pluris unū æstimamus, q et in necessitate pferimus alteri, vel q idem ē, qndo uni potius quā alteri parati sumus exhibere effcm charitatis si utriq exhibere nequeamus.

Conclio 1a. Tenemur magis diligere Deū, quam alium quemuis tū obtiue tū appciatiue, n̄ a. intensiue. 1a pars pt. qa tenemur ex charitate vnicuiq fauere d bonū q sbi ergo ipsi desiderare id q debet. Sed Deg sbi plg boni quam alq alig ergo plg illi debet quam vlli alteri. ergo tenemur illū magis diligere obtiue quam vllū aliū. 2da pars colligit ex illo Matt. 22. Diliges Dnm Deū tuū &c. et ex illo q amat Patrem plusquā me &c. Item Luc. 14 Si qs venit ad me et n odit Patrem &c. q. d. oportet Deū ob. alijs pponere, ita vt nullig creaturæ amore vel timore velis illū offendere aut ab eg amititia recedere. Rāo a priori ē, qa diligimg Deū pp seipsū, reliqua vero pp Deū. vel q̄ idē ē diligimg Deū pp suā infinitam bonitatem q in ipso ē. reliqua pp ipsā bonitatē q tm in ipsis participatiue in ipsis ē. videri pot q pclare scripsit S. Aug. lib. de morib. Eccl. ppendens verba Apli Rom. 8. Quis ergo nos separabit a charitate chri. Tertia pars pbr quia nec intensiore habitu tenemur magis amare Deū, nec intensiore actu quā alios. De habitu pbr quia sat ē si vnumquemq diligamg scdm eā habitg intensionem, qa nobis a Deo infusg ē. Aliog sequeret, q qndo ex habitu duoz graduū diligimg Deū, n liceret postea diligere proximū ex eodē habitu q ē absurdū. seq. pt. qa habitg duorū graduū intenderet p illū actū dilectionis Dei vt patebit ex dicendis. go si post diligeremg pxm necrio diligeremus illū ex intensiore habitu quā ante diligeramg Dnm Deū. pbr et d actu, 1o. qa sufficit si actg q elicit ex habitu charitatis sit aeq intensg ac ipse habitg, si gō de intensione habitg n ē obligatio n pt ēe eo de Intensione actg. 2do. Quia sæpe nescimg an maiori intensione diligamg Deū quā pxm si ergo ad certam intensionem obligaremur, sæpe nesciremg an obligati satisfaceremg nec ne; et ita essemg pplexi.

Qndo teneamur Dnm Deum nostrū diligere

1a pars tenemur Deū diligere obtiue sup oīa.

2da pars Et appciatiue

3tia pars Non tenemur Deū diligere Deū sup oīa intensiue.

Conclio 2da. Tenet hō se magis diligere quam pxm n qdem intensiue, nec semp obtiue; sed appciatiue et efficaciter, quo ad ea bona spūalia, q tenet sibi et pxis velle ex charitate. 1a pars pbr a fortiori ex dictis, si n. n tenet hō magis intensiue diligere Deū quam alia, neq tenebit seipsū

Qndo teneamur nos ipsos diligere qndo pxm?

ita magis diligeres. 2da pars est patet. Quia homo non semper tenetur plus sibi velle quam proximo. Si vero loquamur de bono quod actu possidet, saepe enim fit ut proximus plus boni habeat quam ipse unicuique autem favere ex charitate debemus illud bonum quod habet sive de bono quod non possidet, quia non peccaret contra charitatem quantum in se est, tantam obiective optaret alijs gloriam, quantam sibi. In 3tia parte Dixi, Quod ea bona spiritualia etc. qualia sunt fides, spes, charitas, gratia gratum faciens, perseverantia etc. haec enim sunt ad salutem necessaria et de ijs loquimur non autem de ijs quae ad salutem simpliciter necessaria non sunt, ut est donum Virginitatis, status Religiosus, Virtus Miraculorum etc. quae non tenemur nobis magis velle quam proximo. Et colligitur 1º ex Matt. 16. Quid prodest homini si universum mundum lucretur etc. q. d. Non prodest illi, ac proinde necesse est, ut magis solicitus sit de salute propria quam totius mundi. 2do colligitur ex Matt. 22. ubi dicitur Diliges proximum tuum sicut teipsum, ibi enim dilectio sui ponitur tamquam Regula seu exemplar, cui, quantum fieri potest debet conformari dilectio proximi. At Regula est potior, quam sit Regulatum, ut argumentatur SS. Thomas. q. 26. a. 4. ergo homo tenetur diligere potius seipsum, quam proximum. et hoc sensu dici solet charitatem incipere a seipsa, et proximus sum egomet mihi. Item qui sibi nequam, cui bonus? Confirmatur. Quia charitas datur homini primario pro salute propria cum sit gratia gratum faciens. ergo quod illam habet debet se potius amare quam proximum, et debet salutem suam praeponere salutibus omnium. 2do. Quia charitas sive habitus sive actus magis dependet ab eo qui illam habet quam a proximo, ab homine solum dependet tamquam ab obiecto secundario, quae est minima dependentia, ab illo vero etiam a subiecto et si sit actus etiam ~~tamquam~~ ab Efficiente ergo charitas magis est obligata ei, qui illam habet, quam proximo, unaquaeque enim res magis est illi obligata, a quo magis dependet in fieri et conservari, unde etiam confirmatur quod supra diximus Conclusione 2da. quia charitas magis a Deo dependet quoad habitum et quoad actum, quam ab amante, quippe qui sit illius obiectum, et materiale et formale, et causa efficiens et conservans.

Hinc colligitur peccari contra ordinem charitatis 1º. Si quis neglecta propria salute, solicitus sit de alterius. 2do Si quis mentiatur, aut quodcunque peccatum aliud committat in gratiam alterius ut subveniat ei liberando illum a morte corporis aut animae. 3tio. Si pro salute

alterius desiderii carere aeternae Beatitudinis praemio in his non cass. pluris aestimat pxm quam seipsum.

Dices Moyses optabat carere Beatitudine pro salute Hebraeorum. Ex. aut dimitte hanc noxam aut dele me de libro quem scripsisti. Et Aplis Rom. 9. Optabam ipse Anathema fieri pro fratribus meis. Respondeo. D. Aug. 24 sup. Exod. putat Moysen hoc dixisse quia sicut non timebat se delendum, ita et absque haesitatione confidebat dimittendum a Deo peccatum a populo commissum pari modo Origenes Chrysost. Theophilactus D. Th. dicit S. Paulum ita locutum esse, ut ostenderet affectum quo populum prosequebatur q. d. si fieri posset sine culpa, vellem ob amorem fratrum meorum Christi fruitione privari. Burgensis priorem locum intelligit de libro in quem insignia gesta virorum Israel describebantur, quem appellat librum Justorum. In posteriori v. putat SS. Hieronymus Anselmus S. Paulum loqui de eo tempore quo fuerat in Judaismo et de zelo et amore quo prosequebatur Populum Israel, et antiquae legis caeremonias contra Christum. tunc n. cupiebat esse anathema et a Christo separatus ut tueretur leges fratrum suorum plura videantur apud Scripturarios.

Dices 2do homo tenetur magis appretiative diligere Deum quam quemvis alium, ut dictum est. ergo quo quis Deo magis coniunctior eo magis tenetur illum diligere post Deum At pxs saepe coniunctior est Deo, quam is qui diligit. ergo in tali casu tenetur pxm magis diligere quam seipsum. Respondeo N. ?am cons. nam ordo charitatis quo ad efficaciam non sumitur ex sola coniunctione cum Deo sed etiam ex coniunctione cum diligente in quo est charitas ut notat D. Th. q. 26. et a quo charitas magis dependet ut supradictum est, et alioquin cum non constet homini an sit Deo coniunctior seipso saepe non posset resolvere an debeat pxm diligere et de eius salute magis esse solicitus, quam de propria, quod est contra id supra citatum quod prodest homini &c.

Conclusio 3tia Quod attinet ad bona temporalia, tenetur homo magis diligere communitatem, quam seipsum; contra v. tenetur magis diligere seipsum quam aliam personam quo ad ea quae tenetur sibi et aliis ex charitate velle. v. g. vitam si conferamus ipse vitam propriam corporalem et vitam corporalem alterius, nulla habita ratione boni alicuius quod sit altioris ordinis. 1a Pars est SS. Th.

et ita interpretandum illud ad Cor. Charitas non quaerit quae sua
sunt. i. propria communibus non anteponit. Ratio est quia bonum communitatis
est multo praestantius quam privatum ergo debet praeferri. Deinde
pars corporis naturalis ex naturali inclinatione exponit se pro conservatione
totius ergo idem fieri debet in communitate quae est corpus quoddam
civile. Dictum est quoad bona temporalia quia non est par
ratio quoad spiritualia, cum homo privatus non pendeat a communitate quoad
ad illa tanquam a causa principali, pendet autem quoad temporalia
ut tanquam pars a toto. Secunda pars probatur 1° Quia si
Pater meus et alius esset in extrema necessitate tenerer ex chari-
tate patri potius succurrere, quam alteri eo quod pater sit mihi
coniunctior quam extraneus. At ego ipse cum mihi sim coniunctior quam
Pater ergo ego teneor magis tueri meam vitam in necessitate
quam extranei. 2do quia maius est peccatum occidere seipsum quam
proximum ergo maior est obligatio conservandi vitam propriam quam alienam
Dixi si pariter conferamus vitam &c. possem non quasi licite
exponere vitam corporalem pro vita proximi. In his casibus. 1°.
si id facerem non ex amore vitae alterius, sed boni communis, quod
pendet ex vita alterius, ut si alter esset valde utilis Reip.
2do si id facerem ex amore spiritualis vitae alterius, ut si hic
esset in statu p. m. et spes esset conversionis si supervivat
3tio si id facerem ex amore virtutis vel honestatis ut si
essent duo Christiani arctissimo amore coniuncti et alter
pro altero offerret se in mortem ad commendationem virtutis
charitatis. In his n. casibus non praefertur vita proximi vitae propriae
sed bonum commune, vel spirituale bono privato et temporali.

Conclusio 4ta Si fiat comparatio inter bona temporalia ex
una parte et spiritualia ex altera, tenetur homo in casu necessitatis
plus amare vitam spiritualem proximi, quam vitam corporalem propriam
ac proinde tenetur vitam propriam pro salute proximi si efficaciter
potest. Ita SS. Aug. l. de Mend. c. 6. cum ait temporalem
vitam suam pro aeterna proximi non dubitabit homo Christianus ponere
et probatur Joan. 15. hoc praeceptum meum ut diligatis vos invicem
&c. Item. maiorem hac dilectionem nemo habet. &c. Item Joan. 3.
In hoc cognovimus charitatem Dei quia animam suam pro nobis posuit
et nos debemus animas nostras pro fratribus ponere.
Et quidem Parochi, et Episcopi tenentur id facere non ex charitate
tantum sed iustitia, et ratione officii et stipendii. Reliqui non nisi ex cha-
ritate. Quod si amissione propriae vitae non possim efficaciter

prodesse pró, tum n̄ teneor, illa pro eo exponere, neq item si aliunde
iuvari possit, qa tunc n̄ ē casus necessitatis.

Conclio Vta. Comparando proximos inter se, hō tenetr in ne-
cessitate appretiative sibi coniunctiores diligere quo ad ea bona
q̄ tali coniunctione debita sunt. Itaq parentes pferendi sūt
filijs, consanguinei extraneis, Amici Inimicis quo ad ea bona
temporalia et spiritualia, q̄ illis debentr in necessitate. Itē pare-
tes et filij spūs, pferendi consanguineis quoad bona spūlia
n̄ tn̄ quo ad temporalia, q̄ fuse disputat Suarez. Disp. 9. sect.
4. ubi recte probat Patrem in eodem bonorū genere recte
pferendū ēē filio. 1° qa beneficia á patre accepta sunt maiora.
2do Amor ad Patrem ē similis amori Dei, amor ad filiū ē simi-
lis amori sui ipsius. 3tio gravior ē impietas interficere Patrem
quā filiū. 4to filius ē veluti pars patris inclinaō u. partis
ad totū ē maior et bonū totius pferti pro bono partis. Videtur
et Pater matri pferendus, qa licet certius mater cognoscat, et ma-
gis amet filios, plusq in eorū educaē patiatr tn̄ pater ē pcipua
caā generaīs et ad eū magis spectat providentia et cura fili-
orū, et suis laborib. alit illos unde maior honor et reverentia
illi debetr.

De Ordine inter parentes et coniugem dubium videri pos-
set, sed probabilius ē, pferendos ēē parentes. Nec obstat locus
ille Relinquet hō Patrem suū &c. dbt n. intelligi quo ad habita-
tionem et coniunctionē ut cū alijs explicat SS. Thomas.

CAPUT TERTIUM.

An dictus ordo, quo ad singula membra sit consentaneus naali inclinai volun-tatis humanæ.

Vi. Cla. Rndeo 1o Voluntas humana inclinatr naatr magis ad dilecti-
onē Dei quam sui ipsius. Ita SS. Th. Scotus et alij. raō. Quia
voluntas naatr inclinatr ad id q raō naalis dictat. Sed hæc dic-
tat sup oīa Deū ēē diligendū cū sit ultimus naalis finis ad
quem oīa referenda sunt. Confirmatr 1°. Quia alioqn sequeretr
Inclinaēm voluntatis ēē inordinatam tū qa pugnaret cū recta

rae, tum qa eet gra finem ad quem ho naa sua ordinat. 2do se
quereh vell hoem in statu pura naa maleopari, quoties ageret
sdm supremam et maximam inclinacem voluntatis vel n male
opari seipsu potius quam Deu, amando, quorum vtrumq valde
absurdu e. 3tio Quia gra pficit nam rraalem tanquam
sibi ipsi consentaneu et pfectio superaddita n a. naatr debita

DICES 1o. Quicqd naa amat, ut sibi vnitu amat. go quomagis
vnitr eo magis amat. At ho sibi ipsi magis vnitus e quam Dno
Deo. go naatr magis se amat quam Deu. ans firmatr ex Phe.
9. Eth. c. 1. vbi dicit amicabilia q sunt ab altero proveni
re ex amicabilibus q sunt ad se %. inpe amandu bonu propriu
est ff illud demd bonu alienu. Rndeo si in ante particula ut
dicat mom diligendi ans falsu e. nam alioqn destrueret ois
ro verae amicitiae si ho oia ad seipsu referret, si a. dicat conditi
one tm sine qua amor n esset, veru e ans. qa nullus naatr dili
git alteru nisi aliquo modo sibi coniunctu. Quamvis rao dili
gendi n sit illa coniunctio, et hoc sensu concesso ante negatr
cons. Valeret a. si caetera essent paria, q hic nullo modo locu
hz qa quamvis ho sibiipsi sit magis coniunctus qm Deo,
tn Deus ~~ominen~~ n e bonu particulare sed vniversale in quo
oia bona particularia eminenter continentr vt supradictu e.

DICES 2do ho ex naali instinctu magis adhaeret sibi
ipsi qm Dno Deo. go naatr seipsu pfert Deo. ans pbtr. qa si
esset necrium aut Deu aut me desinere ee, potius diligerem me
qm Deu ee. qa si ego esse haberem aliqd bonu etsi p impossibi
le, Deus n eet. si a. ego n eem etsi Dnus Deus meus eet, nullum
bonu habere, qa fundamentu totius boni e ipsu ee. Rn. ans
falsu et hypothesis impossibilis e. concesso a. impossibili multa,
alia seq pnt. vt concesso n ee Deu, necrio seqr Deu n ee
Deu. Item creaturam n ee creaturam &c.

DICES 3tio ho maiori difficultate amat Deu quam se
ipsu, qa naalis inclinao affert facilitate opandi & difficulta
tem. go sdm naalem inclinacem n magis pendet ad diligen
du Deu, qm seipsu. Rndeo. Naalis inclinao voluntatis qa
ho propendet magis ad diligendu Deu affert facilitate, quod
n impeditr. At in hoc statu impeditr pp sensitivas et inferi
ores inclinaes aliquo modo contrarias, q si haec eent sublatae
vt fit in aia separata et factu fuit in statu innocetie,
procul dubio voluntas nra potius Deu quam seipsam diligeret.

Conclio 2da Voluntas nrã naatr magis inclinatr ad dilectionem Scriptis quã alicuius alterius q magis q ad dilectionem proximi coniunctioris quã minus coniuncti. qd hoc oẽs conveniunt, nec melior ptt afferri rão quã experiẽa ipsa.

Ex dictis sequitr Ordinẽ supernaalẽ charitatis ẽẽ consentaneũ ordini charitatis et inclinaẽ naalis, ac pinde hanc inclinaẽm naalem ñ destrui sed pfici p supernaale donum charitatis.

Dices Inclinaõ naalis q ẽ in Appetitu sensitivo, ñ pficitr sed destruitr p dona grẽ. q̃ si idem dicamus et naali inclinaẽ voluntatis nihil erit absurdi. ans ptt. qa illa inclinaõ sensitiva ẽ ad malũ, grã a. destruit malũ. Resp. Neg. ans et eius probaẽm ñ n. inclinaõ sensitiva p se ẽ malũ; sed p accidens, q sic explicatr. Inclinaõ sensitiva hbt 1o q tendat p se ad bonũ sensibile, quatenus ẽ hoi conveniens, et hoc pte malũ ẽẽ ñ ptt. 2do Quod sit subiecta inclinaẽ voluntatis, et ab ea sdm rectã raẽm dirigatr hoc n. malũ ñ ẽ. Si ergo contingat appetitũ sensitivũ naatr ferri in aliq bonũ sensibile, vel illud ẽ consentaneũ rectæ raẽ vel ñ. Si ẽ, nihil malĩ ẽ. Si ñ hoc p se ñ fit sed per accidens, qa scilt bonũ illud sensibile hbt aliquã adiunctam circumstantiã prohibitã et tunc inclinaõ appetitus sensitivi dbt dirigi p superiorem inclinaẽm voluntatis. Unde sequitr Inclinaẽm sensitivã tanto magis pfici p grãm, quanto magis pficitr inclinaõ voluntatis a qua dirigitr ac proinde quo qsq sanctior ẽ eo melius moderatr appetitũ sensitivũ.

Quæres An Ordo charitatis maneat in Beatis. Resp. *Ordo charitatis in Cælo.*
1o. Ordo charitatis quo qs magis aut minus obtive diligit, manebit in Cælo, quo ad complacentiã psentis boni, non quo ad *Dilectio obtiva* complacentiã futuri. 1a pars ptt. qa sicut in hac vita tenemur *ordo maneat in Patria.* obtive diligere magis sanctiorem: sic ẽt in Cælo, nã hæc dilectio in eo consistit, ut sanctiori bene cupiã, aut bene faveam sanctitati quã hbt. etsi ñ faveret eũm minus. 2da pars ptt *2* qa in hac vita possum uni plus boni desiderare, quã alteri p neuter eorũ hbt: At in Cælo hoc ñ licet, nã si v.g. Petrus desideraret Paulo maiorem Beatitudinẽ, quã illi data ẽ, faceret contra infallibilem ordinẽ divinæ providentiæ.

Resp. 2do Ordo charitatis quo qs magis vel minus intensive diligitr ñ erit idem q nunc. qa oĩs actualis amor erit æqualis habituali sdm intensionem: hic a. sæpe inæqualis ẽ. *Quo ad intensivã.*

Ordo appretia-tiua || Rdeo 3tio Ordo charitatis quo quis magis vel minus appre-tiatiue diligit, partim manet tum in Patria, partim mutatur. ac 1o manet ille ordo quo Deus super omnia diligitur. 2do manet et ille quo quisque seipsum magis diligit, quam quemvis alium. At is ordo mutatur quo magis diliguntur coniuncti quam alieni; nam in Caelo simpliciter magis diliguntur sanctiores, nulla habita ratione coniunctionis. ita S. Th. q. 2. a. 13. Ratio eius est quia in Caelo cessat necessitas eis subveniendi propter quam charitas in hac vita magis inclinat ad coniunctiores.

Notum tamen maiorem appretiationem tribus modis posse contingere: 1o si unum alteri praeferat in extrema necessitate, quando utrumque iuvare non potest. 2do si ita affectus sit ut malit quemvis quam amicum offendere. 3tio si ita affectus sim ut unum pluris faciam quam alium. primus modus habet locum inter nos et proximos magis et minus coniunctos in hac vita tantum, licet non semper obligemur ad illum servandum, si non spectemus ea bona quae nec nobis nec proximo tenemur velle, non tenemur ex ordine charitatis diligere magis nosipsos, quam proximum, nec magis proximum, quam nosipsos; qualiscunque tandem sit persona nostra, vel proximi; aut qualiacunque sint bona, sive eiusdem, sive diversi ordinis. Nec refert quod magis consentaneum sit inclinationi charitatis ut quis magis diligat seipsum quam alterum, vel quoad illa bona, quae nec sibi nec alteri tenetur velle. sit enim, dico est magis consentaneum inclinationi charitatis quod tamen non sit ex praecepto. ut sunt multa, quae sunt de consilio tantum. 2dus modus est inter Deum et hominem et est inter proximos habet locum in hac vita tantum. 3tius ubique valet quam ita in hac quam in altera vita.

DISPUTATIO 2da.

De Habitu Charitatis.

CAPUT PRIMUM.

Quid sit habitus Charitatis, et an perfectior alijs virtutibus.

Conclusio. Praeter actualem dilectionem qua diligimus Deum et benevolentia datur in habitibus iustis charitas permanens et creata, quae est principium dilectionis actualis. Ita SS Thomas cum

coi [communi] contra Magistrum, qui putat charitatem esse ipsum Spiritum Sanctum
nobis divino modo coniunctum, hocque ponit inter Fidem, Spem et Opinio Magistri
charitatem discrimen, quod Spiritus Sanctus efficiat in nobis actum Fidei de charitate.
et Spei mediantibus habitibus, actum vero charitatis immediate per
seipsum. Et nititur haec sententia potissimum illo 1. Joann. 4. Deus
charitas est, et qui manet in charitate in Deo manet et Deus in
eo. Et quibusdam locis D. August.

Sed probatur conclusio 1°. Ex illo ad Rom. 5. Spes non confundit, quia Sent. S. Thomae et
charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus communis Theolog.
est nobis. Hic Apostolus loquitur de charitate Dei non qua quod DEUS nos
diligit, sed qua nos Deum diligimus, ut exponit Trid. sess. 6.
c. 7. et August. Et probatur ex littera. Si ergo charitas diffu-
sa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, non potest esse ipse Spiritus Sanctus, charitas effectus
sed effectus eius. 2do probatur ex Clem. unica de Summa Trinit. Spiritus Sancti.
ubi magis probabiliter approbatur, infundi parvulis in baptis-
mo gratiam et virtutes, inter quas et numeratur virtus cha-
ritatis, quae tamen in parvulis non potest esse dilectio actualis, quia est
aliquid permanens. Probatur 3tio Ex Trid. sess. 6. c. 7. ubi dicitur in
iustificatione infundi Fidem, Spem, et Charitatem. 4to Ex PP.
qui saepissime charitatem numerant inter virtutes, constat a.
nomine virtutis intelligi qualitatem habitualem quae sit principium
actionis honestae ut docet S. Aug. lib. 4 contra Jul. Denique quando
est quaedam charitatis nobis supernaturalis et a nobis elicitus, ergo ut Ratio nostrae Sent.
hoc connaturaliter fiat debet in nobis haberi aliquod principium super-
naturale, quia solis naturae viribus elici non potest, tale autem principium praeter
habitum inhaerentem, assignari non potest.

Ad fundamentum ergo Magistri Respondetur Apostolum loqui de dupli- fundamentum Magistri
ci charitate, quarum altera est increata, seu Spiritus Sanctus, evertitur.
altera creata seu donum et participatio Spiritus Sancti: et priori
illud intelligitur. DEUS charitas est, de posteriori: Charitas ex
Deo est; et in hoc cognovimus quoniam in eo manemus et ipse in
nobis. Item qui manet in charitate manet in Deo, et Deus
in eo.

DICES ergo Non recte concludit Apostolus eum qui manet in charitate Replicatio.
manere in Deo, cum charitas creata non sit Deus. Respondeo Ex hoc
ante nihilominus concludi 1°. quia charitas creata efficit hominem ami-
cum Dei, ergo qui manet in illa, manet in amicitia Dei. ergo manet

in charitate increata, id est in ipso Deo. 2do Quia charitas creata n. datur nobis nisi una cum Spiritu S. iuxta id Rom. 5. charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis. und bei manemus in charitate creata, manemus etiam in increata.

Loca S. Augustini quae videntur favere Magistro.

Loca quae ex S. Aug. contra nos citari solent, obscura sunt, nec sequuntur certi, concludunt. Quod autem ille utramque charitatem distinxerit patet ex c. 30 de Spiritu et littera, ubi sic habet. charitas quippe Dei dicta est diffundi in cordibus nostris, non qua nos ipse diligit, sed qua nos facit dilectores suos, sicuti dicitur Domini salus qua nos salvos facit, et Christi fides qua nos fideles facit.

Conclusio 2da Charitas est perfectior aliis virtutibus tam in genere moris, quam in genere naturae. prima patet ex illo 1. Cor. 13. ubi dicit virtutes sine charitate nihil prodesse et ad Coloss. Super omnia autem haec charitatem habete, quod est vinculum perfectionis. 2dam probatur 1o quoad virtutes morales: quia obiectum charitatis est infinita Dei bonitas et perfectio, moralium autem est aliquid finitum et creatum.

Nec obstat quod fortitudo videatur esse praestantior in actu Martyrii, etenim non suam praestantiam accipit ab imperante charitate, non eliciente fortitudine, similiter non obstat quod plenaria paupertas tamquam aliquid perfectius consulatur a Christo habentibus iam charitatem, eam non consulit, ut conducens ad perfectionem charitatis.

Probatur 2do Quoad fidem et spem: hae n. licet immediate respiciant Deum, tamen cum quadam restrictione. Fides quidem est Dei prima Veritas includens sapientiam et Veracitatem, non autem reliquas perfectiones. Spes autem, quatenus ille est Beatitudo nostra, et Charitas quatenus est infinite bonus et perfectus in se.

Dices. Intellectio est perfectior, quam volitio, ergo et virtus per quam elicitur, intellectio erit saltem in genere entis perfectior illa per quam elicitur volitio sed actus fidei est intellectio elicita per fidem, actus charitatis est volitio elicita per charitatem ergo fides est perfectior charitate saltem in genere entis.

Respondeo N. ans absolute sumptum, quia licet volitio in ge,

nere sive sc̄dm coem raem consideratu sit imperfectior, illectio,
ne, pt tn ad certas spem contrahi p differam pfectiorem, e
ita erit spes pfectior.

Ex dictis colligi pt; spem si conferatur cu habitu
fidei, n solu q e in illectu, sed et cu eo q e in volunta,
te ee pfectiorem in genere moris, is n. q e in illectu p se
n hbt bonitatem et honestatem moralem, sed tm quatenus
substat voluntati sive quatenus vsus eius e voluntarius ac
liber, at v. spes cu sit in voluntate hbt p se vsum bo,
nu et voluntarium, ac ideo p se hbt bonitatem et hones,
tatem moralem, is v. q e in voluntate etsi habeat per
se bonitatem moralem, illa tn bonitas e inferioris ordinis
qua sit bonitas spei. Nam habitus fidei existens in volu,
tate n e virtus Theologica, sicut e spes cu n versetur im,
mediate circa Deu sed circa actu credendi. At si confe,
rantur spes et fides in genere entis spem videri minus p,
fectum, tum ex parte sbti (loquor n. de habitu fidei q
e in illectu) tum ex parte obti formalis, obtm n. fidei
e Deus quatenus e a veritas et sapia infinita, q in
nullam falli pt, sed potius hbt oim comprehensiva cog,
nitionem. obtm a. spei etsi includat oes divinas p,
fectiones illas tn includit cu hac limitac, quatenus per
illas Deus nobis pt ee bonus, q rao videtur facere obtm
spei ee magis limitatu quam obtm fidei et ideo impedi,
re quo minus virtus spei ab hoc obto tantam habeat p,
fectionem, qntum hbt virtus fidei a suo. Patendum
nihilominus rem dubiam ee: Raes vero in contrariu probabi,
les ab alijs adferri. Pa e: qa spes tendit in Deu, atque
adeo illu attingit in se sub rone summi boni mi, vnde ma,
gis nos coniungit cu Deo et propinquior e vltimo fini: fides
a. valde extrinsece illu proponit. 2da Raes. spes suo
modo nititur, et veritate et fidelitate Dei, et praeterea oipote,
tia et liberalitate: fides v. sola veritate. 3tia fides sola
dicit actu credendi obscuru et propriu viae, vnde in se et
in actu suo includit quasi quanda imperfectione, Virtus
v. spei, quamvis speret et desideret, q actus quatenus ver,
santur circa obtm absens vt absens e, includunt imper,
fectionem, tn et et amat et fruitur, q non includit im,
p

pfectionem. Colligitur 2do charitatem, sive perfecte sumatur pro habitu operativo, quo diligimus, sive quatenus includit gratiam sanctificantem, loquimur n. hic eodem modo de charitate et gratia habituali cum simul infundantur et perdantur simul et pari gradu crescant licet probabilius sit duas qualitates esse inter se distinctas ut docetur in materia de gratia, merito dici formam, seu vitam aliarum virtutum, in genere moris: priori quidem modo quatenus refert actus earum ad ultimum finem, nempe ad Deum, pot... in se summum bonum est, et obiectum charitatis, idque non solum per ... in finem alterius referre intentionis operantis, quam ... quis virtus in finem alterius refert ... sed quodammodo ex natura rei; quatenus omnium virtutum actus natura sua placent Deo, ac in ipsius honore cedunt, atque ita quod ipsius bonum habent, ideoque grantem reddunt suo modo gratum Deo, unde sequitur eas tendere in finem ipsius charitatis, quae est procurare bonum Domini Dei, eique placere. Ita SS. Th. q. 23. a. 8. posteriori vero quia actus aliarum virtutum habent omnem suam vim et valorem merendi ex coniunctione cum gratia et charitate, hoc sensu intelligendus est Apostolus 1. Cor. 13. cum dicit reliquas virtutes sine charitate non prodesse.

Colligitur 3tio. Inter homines iustos tantum et Deum esse veram amicitiam proportionis tantum et excellentiae, non aequalitatis; inter iustos, inquam neque n. peccator talis amicitiae capax est, cum peccatum in ipso impediat elevationem ad unionem et participationem ipsius Domini Dei per gratiam quae in dicta amicitia necessaria est. Non dicit a. Deum omnia bona quae nobis vult ad gloriam suam referre, ... in nostram facit utilitatem.

CAPUT 2dum.

De Augmento Charitatis

Haec est sent. D. Thomae. Conclusio 1a. Certum est charitatem et sanctitatem augeri per actus intensiores et ferventiores, quam sit ipsa charitas per ... Ratio. quia si sunt aliquae actiones honestae per quas augeatur charitas, negari non potest, ut patet Eccl. 18. Ne verearis usque ad mortem iustificari. Apoc. 22. Qui iustus est iustificetur adhuc. Et 2 Cor. 9. Augebit fruges iustitiae vestrae. Ad Philip. 1. hoc oro ut charitas vestra magis ac magis abundet: hinc Trident. sess. 6. can. 32. definit iustos per bona opera mereri augmentum gratiae, necnon concedendum est, id fieri in actibus charitatis ferventioribus. unde etiam fit

et per huiusmodi actiones, n̄ solum crescat charitas et gr̄a
in ratione gratiæ et sanctitatis, qa sic̄ sunt ratio ut homo
acceptet ad maiorem gloriā: sed etiā in entitate physi
ca, p nouos gradg charitatis, qbg hæc virtg fiat intensior:
hanc vero intensionem causant illi actg meritorie, et dispo
sitiue, ut est communis Theologorum sententia, et
ex alibi dictis patet.

Conclio 2da Justi p singulos actg meritorios siue
charitatis siue aliarꝫ virtutū, cuiuscūq intensionis sint
et p continuatiōm illorꝫ merent augmentū gr̄æ et charitatis,
q illis statim confert. Ita Suarez. de Reviviscentia merito
rū Disp. 2. sect. 3. n. 12, cū multis alijs quos citat contra com-
plures alios; sed ptr 1a pars conclis, qa Justitia et sanctitas
crescunt p oēs actg meritorios, ut colligit ex Trid. sess. 6. c. 10;
sed iustitia et sanctitas formalr consistunt in grā et charitate
inhærente ut docet Trid. sess. 6. c. 6. ergo grā et charitas cres
cunt p quemuis actū meritoriū. 2da pars de continuac ptr
1o qa plg meret coram Deo q integram horā sine ulla inter
ruptione consistit in contemplatiōe et dilectione Dei quā q inci
pit diligere et statim interrumpit actū dilectionis ac paulo
post repetit actū breuissimo tempe, ac deinde reliquo horæ
spatio cessat, modo reliqua sint paria. Et hic posterior n̄
solum meret augmentū p primū actū, sed et p 2dm, cū uterq
seorsim sit meritorig. ergo multo magis ille alter n̄ solū
merebit augmentū p actū inchoatū sed et p continuatū
2do qa pseuerantia in bono ope ē quædam honesta circum
stantia et sclm moralē æstimatiōem magni ponderis ergo
confert aliqd ad meritū ergo plg meret q perseuerat in actu,
quā q statim cessat.

DICES. Si continuatio actg auget meritū, sequit meri
tū esse infinitū, q sic ostendit. Sit actg dilectionis cuivis
instanti responderet unus gradg meriti, et is actg continuet p unā horam,
cū ergo in una hora sint infinita instantia, dentur unicuiq
gradg et sic erunt infiniti gradg, atq adeo infinitū meri
tum. Confirmatur 1o. Quia, ille actg, q durat p horam æq
valet infinitis actib. q fierent in illa hora, at infiniti actg
haberent infinitū meritū ergo et is q ipsis æqualet. Conf.

Hæc tn̄ sententia cū sit contra S. Th. 2.2. q. 24 a. 6. n̄ est certa. videatr S. Th.

2do Quia nisi ita esset, sequeretur minus mereri hominem conti-
nuando unum actum per integram horam, quam efficiendo tres
vel 4 actus in eadem hora, quod videtur absurdum, nam inde ulte-
rius sequeretur consulendum esse hominibus ne perseverarent in bonis acti-
bus sed saepe interrumperent et repeterent: sequela patet: quia si me-
ritum actus durantis per mediam augeam horam est finitum, ponamus v.g. gradus
ergo poterunt aequari per 10 actus repetitos in eadem hora. ergo si adhuc unus
actus addatur, poterunt superare.
Omissis variis solutionibus quas adferunt Vasq: Suarez: Coninck etc.
horum solutione Notandum 1. actiones illas voluntatis esse
indivisibiles ac proinde totas simul produci secundum suam totalem enti-
tatem suam. 2do habendurationem indivisibilem id est instans per-
manens. 3tio hoc instans posse coexistere, non solum instanti
nostri temporis, posito quod detur, sed et divisibili parti eiusdem temporis.
4to coexistentiam hanc cum nostro tempore, seu continuationem
esse accidentariam et ipsi actioni, et intrinsecam eius durationi, et
includere modum quendam successionis per ordinem ad nostrum tempus.
5to huic continuationi respondere aliquid meriti et praemii per modum
successionum, ac proinde non singulis instantibus nostris continuationis res-
pondere aliquid meriti, sed toti continuationi et singulis eius parti-
bus divisibilibus.
His sic positis dico actionem meritoriam continuatam non habere in-
finitum meritum, quia meritum ratione continuationis accedit, non augetur
per singula instantia nostri temporis; sed augetur ratione maioris
vel minoris continuationis quae semper finita est. 2do Maio-
ris meriti esse unam actionem per unam horam continuatam, quam
duos aut tres multiplicatos per eandem horam, quia caeteris paribus
continuatio videtur nobilior circumstantia, quam repetitio
et multiplicatio, et quia medio tempore quo cessat, gratia
non augetur. Caeteris paribus, inquam, quia fieri potest ut quis
certo tempore eliciendo tres actus intensos ut sex v.g. brevi
inter singulos interposita mora, plus mereatur quam alter, qui
eiusmodi actum intensum ut 6. toto eo tempore continuat. Si
hic eo quod ob praesentem naturae dispositionem aut ob vehementem bo-
nitatis objecti ab extrinseco cadentem apprehensionem, sentiat hic
et nunc in eiusmodi actu magnam proclivitatem et facilitatem
in eo continuandum, ideo ex vi prioris impulsus primo instanti
voluntati impressi quasi naturaliter et sine novo conatu continuat,
tunc enim inter utrumque magna erit disparitas.

fatendū tñ actū bonū conter in hac vita, in qua actꝰ virtutis confer
cū aliqua difficultate exercetur n̄ posse diu, ꝓsertim sine notabili
remissione absq; novo conatu continuari, quia voluntas conter in hui
usmodi opib. paulatim flaccescit, et vim sibi inferre debet, ut eas
continuet, ipsa experientia docente.

Pbr 3a pars concl. Quod illud augmentum statim conferatur. Quia nulla
causa e cur illud differatur. vel n. est ex parte Dei conferentis, vel
ex parte hois recipientis. Non primo, quia Deus liberalissimus e et potentissi
mus. go sua liberalitate volt etc. pro sua potentia ptdare. Nec 2m, quia in hoc
iusto nullū e impedimentū, quo minus sit capax gratiae recipi
endae.

Quaeres An augmentū charitatis fiat sedm totam latitudi
nem actus meritorij illius? Respdeo Duobus modis posse intel
ligi habitū charitatis augeri sedm totam latitudinē actus. Po ut
solū significetur singulos gradus conferre aliqd ad augmentum habitus
2do ut tot gradus accedant habitui q fuerant in actu meritorio
augmenti. 1o modo recte fieri dr augmentum charitatis sedm totam lati
tudinem actus meritorij augmenti illius. De posteriori dubium est.
Quibusdam n. probabilius videtur n̄ ita fieri, q incredibile videatur im
moderatū illud augmentum, quia a. proportione conferatur, non nobis
sed Deo notū esse. Alij a. n̄ reputant illud eo absurdū, et ad Dei
liberalitatem pertinere, praesertim loquendo de actib. ex affectu charitatis
pmanantib. De actibus n. aliarum virtutū minus e probabile.

Verū quod tn dicant probabilius e elicientem actū charitatis
etiam nunquam pro eo posse recipe tot gradus gratiae habitualis, quot
ipse actus hbt ut si hic intensus sit ut 6. verius e recipientem n
accipe sex sed pauciores gradus gratiae. Ita cū alijs Conink. Luigo ...
eligitur n̄ tm de actu iusti, p quē augetur charitas, sed et de actu
de quo peccator se ultimo disponit ad iustificae. Et de hoc fali
le pbr quia actus illius quo iam iustificatur cū careat illa morali digni
tate, quā actus iusti accipit ab ipsa dignitate personae operantis, potest
illi n̄ respondere sedm primū, quantum actui alicuius iusti aequalis intensi
onis aut appretiatus. Sed actui iusti ut 6. v. g. n̄ respondent ul
tra 6 gradus gratiae sed potius infra. go pauciores actui peccatoris.

Pbr et de actu iusti 1o. Quia si iustus eliciens actū intensum
ut 6, recipit 6. gratiae, sequeretur aliū q et eliceret actū ut 6. sed duplo
pfectiore in appretiatione recepturum plures quam 6. cū tn cois sent.
sit nos p nostri actus nunquam mereri plures gradus gratiae quam ipsi
in se hnt. go ille prior meretur pauciores quam 6. cum et
posterior mereatur pauciores quam 6. ptr. Quia si deberetur tertius

q aequalis qdd intensionis cu precedentibus actu eliciat, sed pfectio-
re appretiatione, hic plures gradus merebitur quam 2dus, qui non
merebitur nisi 6. vel infra 6. Et simile argumentum fieri pt de 4to
respectu 3 et ita in infinitu, qa nunqm in hac vita elicimus
actu charitatis appretiative ta pfectum, quin possit elici per-
fectior iuxta tertiu modu appretiatis supra positu, iuxta quod
is Deu magis actualr amat, q ex vi illius actus paratus e
plura, maiora et difficiliora p Deo facere, dare vel pati, qua
vel ipse vel aliq vi alterius actus, q nihilomi Deu amat appre-
tiative primo vel 2do modo positis iuxta.

Quaeres 2do an Charitas possit in infinitu augeri?
Respdeo Non solu ex naa sua, q e ctra Caiet. et Scotum
sed et ex parte subiecti, q e ctra Bonavent. et Richard.
Pbr pum. Quia habitus charitatis pt in tm augeri, quta visio
Beatifica, et dilectio supnaalis, q immediate circa Deum
versantur: sed haec utraq actiones, nullu hnt certu terminu
sui augmenti ex naa sua. go Nec habitus charitatis.
m. pbr. Quia obtm q in rae entis et boni, e infinitu actu,
e etiam infinite intelligibile et amabile, qnta e n. rao entis
et boni, tnta e rao intelligibilis et amabilis: obtm a. q
infinito modo ex se e intelligibile et amabile, e rao ut cui-
cunq dilectioni et intellectioni finitae q circa ipsu versatur,
possit addi aliq augmentum. go Intellectio et dilectio crea-
ta nullu pt ex naa sua habere terminu augmenti, sed potius
ex naa sua rae obti pote crescere ultra quemlibet ter-
minu. Secundu et pbr. Quia pote q elevantur ab
agente superiori ad aliqd efficiendu aut recipiendu, quo
magis ab eo elevantur, eo maiorum effectus capaces sunt. At
pota passiva vel activa hois q aliquo modo concurrit
ad habitu vel actu charitatis, non concurrit modo
naali sm suam exigentiam, sed quatenus a Deo sup-
naalr elevatur, a quo tn magis et magis elevari potest.
go Ex hac parte n pt pfigi aliqs terminus in augmento
actus vel habitus charitatis circa Deum. Conf. utraq Reo
alias sequeretur hoem vel Angelu valde diu existendo in via posse
tandem mereri maiorem gram et gloriam, qua posset Deus ei repende-
re. Quod vr valde absurdu.

Dices 1º. Et hac Concl. seq. nos continenter bene vivendo posse tandem acquirere charitatem tam intensam quam fuit charitas quam Servator noster habuit: haec n. fuit finita, consequ. non est admittendum. Respondeo sequeretur id si longo satis tempore multis scilicet annorum millibus viveremus, aut valde magnis et extraordinarijs divinae gratiae auxilijs iuvaremur tam brevi a tempore sine auxilia, quae de facto accipimus, nec Christi Domini, nec Beatissimae Virginis, imo nec quorundam Sanctorum, qui singulari Dei privilegio ad ingentem extraordinariam sanctitatem pervenerunt, charitatem aequare possumus.

Dices 2do SS. S. Thomas 3. p. q. 7. a. 11. videtur docere humanitatem Christi fuisse finitae capacitatis respectu gratiae et recepisse tantam quantam poterat capere. ergo secundum Divum Thomam charitas in infinitum non potest. Respondeo. SS. Thomas loquitur de capacitate, et potentia non absolute sumpta, sed prout subierat ordinationi Dei, qui statuerat ei dare tantam gratiam et non maiorem.

Dices 3tio S. Aug. in Enchirid. c. 121. minuitur autem cupiditas charitate crescente donec veniat hic ad tantam magnitudinem qua maior esse non possit: similia habet l. 1. Retract. c. 25. Respondeo S. August. non loquitur ibi de intensione aut perfectione charitatis secundum se de qua hic agimus, sed de perfectione charitatis quoad ostensionem, sive exhibitionem externi operis, quando nimirum pro ea omnia pro Deum contemnimus atque adeo ipsam vitam libenter pro fide ac Justitia, quod est maximum amoris signum quod hic exhibere possumus, iuxta illud maiorem hac dilectionem nemo habet, alias idem S. Pater Serm. 25. de verbis Apostoli sub finem aperte et fuse docet semper nos in sanctitate proficere posse.

CAPUT QUARTUM.

De Comparatione Charitatis viae et Patriae.

Conclusio 1a. Charitas viae et Patriae est eiusdem perfectionis speciei et in eodem homine charitas patriae est aeque intensa ac fuit charitas viae, quando fuit intensissima in diversis a hominibus. potest esse intensior in aliquo viatore, quam in aliquo Beato.

1a Pars probatur ex illo 1. Cor. Charitas nunquam excidit, quod ut ini-
primum de habitu intelligendum est. 2do quia idem est obiectum formale
charitatis in via et in Patria.
2da Pars nititur duobus fundamentis alterum est merita mortifi-
cata per p. m. integre reviviscere per poenitentiam, ut in materia
de poenitentia docetur. Alterum augmentum charitatis quae per
quoscunque actus meremur statim conferri, ut supradictum.
Ex his enim sequitur charitatem Patriae in eodem homine tantum intensam
esse quam fuit in hac vita quando fuit intensissima.
3tia Pars probatur quia multi Beati non intensiorem habent cha-
ritatem ea quam in Baptismo acceperunt, viatores vero eam
auxerunt.
Obijcies Matth. 11. dicitur de Joanne Bapt. quod minor est in regno cae-
lorum, maior est illo. Respondeo ibi Dominum Servatorem conferre Evangelium
cum lege et personas illius cum huius de qua videatur Becanus.
Respondeo. 2do Christum dicere quemvis beatum esse maiorem S.
Joanne adhuc vivente tum quia perfectiore actu Deum amat, tum
quia longe perfectiorem de Deo Deo rebusque divinis habet co-
gnitionem de utrisque enim. potius habitu tantum illius quam voluntatis
perfectione ibi agitur et in utraque perfectione minimus beatus
superat quemvis viatorem, quia perfectius perfectissime suo obiecto
et jam Regulae adhaeret ac conformatur in quo consistit maxima per-
fectio et hoc sensu intelligi potest et illud S. Hieronymi inde-
cit, Nos autem inquit simpliciter intelligimus, quod omnis sanctus, qui cum
Deo est maior sit illo qui adhuc consistit in proelio, et talia
plura loca alia quae contra hanc doctrinam obijci
solent. Dico enim vero non sequitur Habitum ipsum charitatis semper
in Beatis esse intensiorem quam sit in viatoribus. Sed solum actum
ale amorem in quovis beato esse appretiative ac proinde sim-
pliciter et absolute secundo perfectiorem quovis amore viatoris,
quia per visionem Beatificam cum enim hanc Beatus Deum
eiusque bonitatem et quam ipse supra omne aliud bonum quod qua-
cunque ratione excogitari possit sit infinite magis amabilis
incomparabiliter clarius cognoscat quam ullus viator con-
sequitur et tanto perfectius illum aestimat; ac proinde illius visio
facit ut amor Patriae versetur circa Deum tam clare, et distincte

uno actu, cognitũ. 2do Ut amor Patriæ sit necess. à quo Beati
abstinere n̄ possint; hinc 3tio fit ut sit constans et ppetuus.
4to ut excludat oīa pcta et venialia. 5to ut tollat oem
cupiditatẽ sive affectũ sibi contrariũ quoz. nihil hbt locũ
in amore viæ: etsi n. Beatissima Virgo constanter Deũ amave
rit nec unquam venialr peccant oīq inordinata cupiditate caru
erit, hoc tn̄ n̄ habuit ꝑ se rãe charitatis; sed rãe singu-
lariũ auxilioz, qbs à Deo custodiebatr. sive hæc fuerint
actualia, sive habitualia. Quod alibi disputatr.

Quæres Sitn̄ illa diffrã inter actualẽ amorẽ patriæ et amo
rẽ viæ sit specifica? — *An amor viæ et patriæ sint eiusdẽ vel diversæ spei.*

Existimant id nonnulli et probant 1o. qa amor viæ ẽ liber
oīo et hbt rãẽ meriti n̄ ita amor patriæ. 2do Quia amor viæ
sequr cognitionẽ fidei, amor patriæ a- sequtr claram Dei visi — *Sent. affir.*
onẽ q cognitiones sunt spe distinctæ ergo et ipsi amores distin — *1*
guuntr spe. 3tio. Quia quando duo ita se hnt, ut quantumvis — *2*
unũ in suo ordine pficiatr, nunqam tn̄ possit pertingere ad per — *3.*
fectionẽ alterius, bene colligimus ẽẽ altioris ordinis sive
pfectionis spei. Atq duo dicti amores ita se hnt inter se. quantum
vis n. amor viæ hic pficiatr, nunqm pervenit ad pfectionem
amoris patriæ, ut paulo antedictũ ẽ ergo hic ẽ altioris ordinis
et pfectioris spei. et ita videtr D. Thomas docere hic. q. 24
a. 7. ad 3. hic.

Videtur Nihilominus probabilius amorẽ viæ n̄ differre essentr ab amore — *Sent. Negat.*
Patriæ. Ita complures alij cũ Suarez. q ita intelligendum
dicunt illud 1 Cor. 13. Charitas nunqm excidit et videtr ẽẽ D.
Thomæ 1. 2. q. 67. a. 6. et ꝓbr qa uterq actus hbt
idẽ obtm formale nec aliunde assignatr sufficiens rão diffrẽ
essẽlis. n̄ 1a. qa modi illi libere vel necessario amandi n̄ arguunt — *Videtr ad argumta prioris.*
discrimen specificũ in genere entis de quo nos hic agimus. Ad 1m.
Non 2da. Quia licet amor supnãlis nãa sua postulet pviã — *Ad 2dm*
cognitionẽ supnãlẽ, hæc tn̄ n̄ sufficit ad variandam
spem amoris nisi propriũ huius formale obtm aut certe
modus tendendi in illum sufficienter diversus varietr. uti
accidit in amore Dei nãli et supnãli, hi n. hnt obta
formalia distincta, vel esto habeant idẽ formale obtm

modis tn̄ n̄ solum spe; sed et toto ordine diversis obtin̄ sui attingunt, vna videlicet naalr, alter supnaalr.

Ad 3tium. Ad 3am Raem ob quam differentia essentialis constituebatur inter praedictos actus. Negatur M. Imo e cum id, q impedit vnum ne attingat perfectionem alterius e quid extrinsecum. vt hic contingit. Nec aliud vult Doctor Sanctus l. c. cum negat charitate viae attingere posse charitatem patriae, hoc n. intelligitur, referendum e ad perfectionem accidentalem status, non a. ad differentiam essentialem actuum.

Instantia ab Author. D. Th. Dices S. Thomas comparat illos duos actus lineae et superficiei, q sunt quantitates essentialiter differentes ergo etiam sent. S. Th. charitas Patriae et viae differunt essentialiter. Resp. Quicquid de hoc sit differantne essentialiter linea et superficies negatur conseq. S. Th. n. in eo solum comparat q sicut linea quantumcunque crescat n̄ attingit quantitatem superficiei, ita nec amor viae perfectionem amoris Patriae; quae sunt diversae rationis. an a. haec ratio sit essentialis an accidentalis non dicit.

Charitas perfecta 4plex. Conclusio 2da Charitas quadrupliciter potest dici perfecta.
1 Primo qua Deus amatur quantum amabilis e, q e charitas increata.
2 2do Qua creatura aliqua continuo actu tn̄ amat Deum, quantum ipsa pt eum amare. et haec solis et omnibus Beatis convenit.
3 3tio Qua etsi n̄ continenter, tn̄ quantum humana fragilitas fert, homo Deum amat cor suum quantum fieri pt ab alijs rebus abstrahendo vt totaliter in Dei amore feratur, et haec charitas reperitur in ijs solis q perfectionem toto corde sequuntur.
4. 4to Qua homo ita Deum amat vt nihil ipsius amicitiae anteā tiae praeponat sive vt nullo modo velit eum mortaliter offendere et haec Charitas cois omnibus iustis. videri pt D. Th.

Circa hanc distinctionem notandum varias scripturas conciliari posse ac debere. Item illas charitatis perfectiones distingui posse nempe rae maioris, vel intensionis vel appretiationis, vel fervoris et constantiae, quarum sola prima intrinseca e et habitui et actui reliquae tres sunt intrinsecae quoad actum, sed habitui extrinsecae. 3tio et 2da sequi 3am et 4tam.

Quaeres An Charitas minuatur, vel tollatur et quando?

Sig. dico Charitatem habitualem secundum intrinsecam suam perfectionem nunquam de facto minui, sed aliquando omnino tolli, idque solum per p. m. secundum primam partem. Quia si minuatur id fit vel per cessationem actuum, vel per p. m. vel per veniale. non primum quia nec producitur, nec augetur physice per nostros actus, ergo nec corrumpitur, nec minuitur per cessationem ab actibus. nec secundum quia charitas omnino tollitur per p. m. quae est secunda pars assertionis. Nec tertium quia si minueretur per peccata venialia, posset etiam per ea corrumpi, cum n. charitas habeat gradus intensionis finitos, si per singula venialia fieret minor, posset tandem omnino corrumpi accedentibus pluribus venialibus. hoc falsum est, quia iam non sunt venialia sed mortalia.

Fatendum est tamen per pp. vv. frequentata paulatim peccantem disponi ad peccandum mortaliter, dum eum efficiunt minus dignum et idoneum ad actum, ut frequentes a Deo gratias praeveniento recipiat, reddunturque eum magis inclinatum ad amorem temporalium et ad parum et facienda pp. graviora, ideoque in responsione dictum est secundum intrinsecam perfectionem quia certum est per pp. vv. minui perfectionem habitus charitatis extrinsecam atque adeo intrinsecam perfectionem actuum ipsius, quatenus si secundum efficaciam, extensionem constantiam ac fervorem reddunt imperfectiores. qui n. peccat venialiter amat aliquid praeter Deum et non propter Deum, et consequenter minus amat Deum, juxta illud D. Aug. Minus te amat, Domine, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Item talis amat aliquid inordinate idque saepe faciendo ingenerat sibi vitiosum habitum, ac amorem inordinatum, qui secundum modos iam dictos impedit ac minuit. Et iuxta hanc doctrinam facile solui possunt obiecta.

Dictum est secundo de facto, quia nulla apparet ratio, cur Deus sicut intendere charitatem, ita non possit eam minuere detrahendo ultimos eius gradus conservare in iis qui venialiter peccat.

DISPUTATIO 3tia

De Actibus Charitatis.

CAPUT PRIMUM.

De Internis Actibus et Effectibus Charitatis.

Actus char. Dilectio. Gaudium. Pax. Misericordia. Beneficentia. Eleemosyna. Correctio.

Principalis actus charitatis est dilectio. Effectus eius interni tres sunt: Gaudium, Pax, Misericordia. Externi item tres: Beneficentia, Eleemosyna et Correctio fraterna.

Vitia his opposita.

Dilectioni sive Amori quo amamus Deum propter se et proximum propter Deum opponitur odium Dei et proximi. Gaudio sive laetitiae de bono Dei et Proximi opponitur accedia et invidia. Paci sive concordiae opponuntur, vel sunt in corde ut discordia vel in ore ut contentio, vel in opere ut Schisma, Bellum, Rixa, Seditio. Correctioni fraternae opponitur scandalum. de quibus omnibus breviter agemus. hac et sequenti disputatione.

Actus charitatis interni 8.

Circa bonum Dei versantur. Amor. Gaudium. Desiderium. Spes.

Circa malum Dei s. de peccatum sunt. Odium abominationis. Fuga. Timor. Dolor.

CONCLUSIO I. Interni Actus charitatis in universo 8 assignari possunt, ex quibus 4 versantur circa bonum divinum, sive intrinsecum, cuiusmodi est essentia perfectiones et persona divinae; sive extrinsecum ut gloria, laus, honor, suntque Amor, gaudium, desiderium, et spes. Quanquam hi duo postremi versantur tantum circa bonum extrinsecum: versantur n. tantum circa bonum absens, bonum autem intrinsecum Dei semper est illi praesens. Reliqui 4 actus sunt odium abominationis sive displicentia, fuga, timor et dolor sive tristitia: qui versantur circa malum divinum quod potissimum est peccatum. hos vero eosdem actus exercet charitas circa proximum et circa ipsum met amantem, servata proportione. Nec refert quod gaudium inter effectus et numeretur a S. Thoma quia omnis actus virtutis eius est effectus dici potest. tum quia praesupponit amorem de quo ante egeram.

Dictum est odium abominationis quatenus est displicentia mali ob amorem personae quae amatur: Nam odium inimicitiae, quo quis personae malum vult ut ipsius malum est, non est actus charitatis sed potius oppositum charitati. Est n. duplex respectus in odio abominationis alter ad malum quod nolo, alter ad personam cui malum nolo. Similiter in odio inimicitiae unus ad personam quae mihi displicet, alter ad malum quod ei volo.

Concio 2da. Pax si spectetur velut in habitu nihil aliud esse videtur quam unio et coniunctio affectuum et voluntatum quam efficit charitas in effectivo per aliquem actum sed formiter per aliquam informationem; idque 3pliciter 1o resp. Dei quatenus ~~volunt~~ Dei inclinat voluntatem hominis ad coniunctionem cum divina voluntate. 2do respectu hominum quatenus inclinat ad concordiam et consensionem in rebus honestis. 3tio resp. amantis quatenus in ipso constituit bonum ordinem inter utrumque appetitum, subijciendo ~~sup~~ ~~iorem~~ superiori. Est n. Pax teste S. Aug. lib. 19. c. 13. Tranquillitas Ordinis. Quod si Pax consideretur in actu 2do nihil aliud videtur esse, quam actus voluntatis quo quis appetit hunc bonum ordinem cum Deo proximo, seipso; qui actus potest elici vel a charitate, si fiat ex motivo charitatis, vel etiam ab alia virtute, si fiat ex motivo alterius virtutis proprio, consistitque in aliquo desiderio vel amore et gaudio.

Pax quid sit.
Unio seu coniunctio voluntatum.
vid. S. Th.
al. Inferiorem

Concio 3tia. Actus misericordiae duplex est. Alter consistit in dolore et tristitia ob miseriam alienam, ut definit S. P. Damascenus. S. Aug. Alter in voluntate sublevandi alterius miseriam et uterque est honestus et laudabilis, ut patet ex illo Matt. 5. vers. 7. Beati Misericordes &c. Porro velle sublevare miseriam alterius, quia illa sublevatio bona est Deo in persona proximi et detestari malum proximi propter Deum, quia sic est malum Dei in persona proximi, sunt actus eliciti a virtute Theologicae charitatis; quatenus v. illa sublevatio est bona proximo, et similiter detestari malum alterius, quatenus ipsius malum est, sunt actus eliciti ab illa virtute per quam proximus diligitur propter se. 1. propter Bonitatem, aut perfectionem ipsi inhaerentem: haec autem virtus vel est naturalis tantum et acquisita, si nimirum spectet naturalem perfectionem proximi sine ullo resp. ad finem supernaturalem: vel supernaturalis et infusa, si nimirum spectet vel naturam rationalem quatenus nimirum ordinatam ad virtutem supernaturalem vel ad perfectionem aliam.

Misericordia.
Alienae miseriae in corde pro compassio.

Potest v. haec virtus 2pliciter spectari. 1o praecise quatenus vocatur misericordia et virtus inclinans ad subveniendum proximo in necessitate propter ipsum cuius externus actus vocari solet Eleemosyna sitve corporalis sit, sive spiritualis ad quam pertinet fraterna Correptio. 2do quoad totam suam latitudinem, sive benevolentia erga proxi

Eleemosyna cuius adq dici pt beneficentia.
Est opus, quo datur aliquid indigenti ex compassione pp Deum.

CAPUT 2dum.

An Eleemosyna sit sub praecepto?

praeceptum de Eleemosyna obligans sub p. m.

Conclusio 1a Datur praeceptum de eleemosyna facienda, quae genere suo sub mortali obligat, ut pt proverb: 21. qui obdurat aurem suam ad clamorem pauperis, et ipse clamabit et non audietur. Et ex illo Matt. 25. Discedite a me maledicti &c. esurivi n. et n. dedistis &c. q n. poena aeterna punitur pctm mortale, ac proinde praeceptum.

dare Eleemosynam n. sufficit ad salutem

aliquod Conclusio 2da. Seruare praeceptum Eleemosynae etsi ad salutem sit necessarium, n. tn sufficit. Est contra quosdam haereticos de qbus S. Aug. in Enchir. c. 75. q̄ solas Eleemosynas certam sibi remissionem peccatorum et impunitatem

haeresis antiquorum.

post hanc vitam pollicebantur quamvis aliqui flagitiosissime viverent. Fundamentum illorum erat, qa de solis tm transgressione et observatione iudicantur hoes in die Judicij

Fundamentum horum

ut pt. ex 1. c. Matt. et Luc. 11. Dicit Christus Quod superest date Eleemosynam et ecce oia munda sunt vobis. Tob. 4. Eleemosyna ab oi peccato liberat. et c. 12. Eleemosyna a morte liberat et ipsa e, q purgat pcta. Et Dan. id. 4. pcta tua Eleemosynis redime. Eccl. 3. Ignem ardentem extinguit aqua et Eleemosyna resistit peccatis.

Verum hic error apte refutatur ex illo 1. Cor. 13. Si distribuero in cibos pauperum facultates meas &c.

Soluitur fundamentum.

Ad fundamentum haereticorum, Rspdeo hoes iudicandos et ex aliis. v. g. fornicat, veneficijs &c. de qbus ad Gal. 5. qui talia agunt &c. Christus v. Dns solum vult commendare opera mia et ideo de illis solis agit. Ex Luc. 11. Graeci contrarium colligunt dnt n. Christum per Ironiam irridere pharisaeos qui putabant oia esse salua si darent Eleemosynam. Sed melior e solutio Latinorum qui dnt Christum suadere pharysaeis ut per eiusmodi solutionem quas frequenter adhibe,

~~bant~~ darent eleemosynam q mundiores ipsos faceret qua ab illa la-
tiones, non quidem ex opere operato, ut Baptismus et [poenitentia] vim habent mundandi — poenitentia
a peccatis, hoc n. nec ex Scriptura, nec Traditione, nec
Ecclesiae praedefinitione probari potest. Nec per modum ultimae dispositionis
alias n. posito actu Eleemosynae infallibiliter daretur gratia ju-
stificans, quod falsum est. ut patet ex loco cit. ad Corinth. Sed per
modum impetrationis, quo pacto reliqua testimonia intelligi possunt, — Quomodo Eleemo-
quod videlicet Eleemosyna valeat ad impetrandam a Deo gratiam in ordi- — syna extinguat
ne ad remissionem peccatorum, sive quoad culpam et poenam aeternam, — peccata.
sive ad temporalem, sive faciat id per se vel per orationem omnium quidem
in specie illud Eccl. 21. Conclude eleemosynam in sinu pauperis
et haec pro te orabit. Quod si eleemosyna procedit ex amore
Dei super omnia tunc fatendum est eam disponere ad remissionem pec-
catorum, cum ille actus dilectionis cum quo Eleemosyna dicta
coniuncta est habeat vim ad illa disponendi.

Conclusio. Praeceptum Eleemosynae extendit se ad — Quib. facienda eleemosyna.
omnem proximum in necessitate constitutum sive sit iustus sive
iniustus, sive propinquus sive alienus. Est contra quosdam antiquos
haeret. asserentes hoc praeceptum non obligare circa Infideles quos — Error quorundam haereticorum.
refellit S. Aug. in ps. 112. et 113. concione 3. Item contra
Wiclef. asserentem non obligare circa peccatores ut refert
Waldensis l. 2. Doctrinalis Fidei. Sed probatur conclusio. Ex
Tob. 4. Ex substantia tua fac Eleemosynam et noli avertere faciem
tuam ab ullo paupere. Et ex Rom. 12. Si esurierit Inimicus
tuus ciba illum, si sitit potum da illi. Conf. Quia Matt. 5.
iubemur imitari Patrem coelestem qui facit solem suum ori-
ri super bonos et malos etc.

Obijcies 1o Eccli. 12. dicitur Da bono, et ne receperis pec- — obiectio haereticorum.
catorem, prohibe panes illi dare. Ergo Peccatoribus
quatenus Peccatores sunt non est facienda Eleemosyna, sed — 1
quatenus miseri et indigentes sunt aut quatenus membra
Christi, si non re saltem spe. Ita S. Th. q. 32. a. 9. ad 1. — 2

Secundo. Matt. 10 dicitur Qui recipit iustum in nomine iusti

mercede iusti accipiet quod si non datur alicui Iusto non responde
bit illi aliqua merces. Respondeo Non sequitur quia sicut is qui
recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipit. Sic is qui re
cipit peccatorem in nomine Dei, mercedem a Deo accipiet.

3 Tertio Saepe fit ut aliqui patiantur extremam inopiam
propter sua peccata, et tunc inopia est pro poena a Domino Deo inflic
ta, quam vult illos sustinere. quod non debemus illam poenam auferre
quia hoc esset contra iustam Dei voluntatem et vindictam quod necesse
veniret illis dare eleemosynam, quia per illam poena auferretur. Respondeo

1a Responsio — primo Non constare nobis an hic vel ille in particulari pati
atur inopiam propter sua peccata, cum copia et inopia sint communia bonis et malis
in hac vita sicuti sanitas et infirmitas. Respondeo 2do etsi

2da Responsio — certo sciremus aliquem pati inopiam propter sua peccata, non tamen ideo ne
ganda esset illi eleemosyna, nam haec ipsa est satis magna poe
na quod quis cogatur ex emendicato vivere. Respondeo 3tio si et

3tia Responsio — constaret Dominum Deum nimirum velle ut aliquis fame moriatur, non
tamen deberet a nobis deseri, nisi speciali mandato id ipsum Dominus
imperaret. Ratio est quia habemus generale praeceptum a Domino Deo
quo iubemur, omnibus in necessitate subvenire et ab huius prae

neque nisi libera — cepti obligatione, nisi Deus in aliquo casu daret nobis contra
rium praeceptum.

Dices. Voluntas Dei qua vult aliquem mori fame vi
detur esse quasi contrarium praecepto. Respondeo Non esse. quia illa voluntas
extendit se solum ad mortem fame accersendam, non autem ad meam
eleemosynam subtrahendam. Nam saepe fit ut Deus velit aliquem
per famem interficere et tamen non velit ut nostra inhumanitate ad
eum interficiendum sit qua re videatur pater S. Greg. Nazianz. in Orat.
de cura pauperum.

Quinam possint facere eleemosynam — Quaeres. Quinam possint facere eleemosynam? Respondeo Vel qui
sunt proprie bonorum et liberam eorum administrationem vel etiam qui sunt
communia si adsit facultas et licentia superiorum vel expressa vel praesumpta
probabiliter. Quando autem haec praesumptio sit sufficiens aestimandum est ex cir
cumstantiis et consuetudine cuiusque provinciae vel civitatis.

CAPUT TERTIUM.

In qua necessitate proximi teneatur quis facere Eleemosynam.

Supponendum 1°. Triplicia bona distingui posse. I quaedam sunt necessaria ad conservationem propriae vitae aut totius familiae. 2do quaedam sunt necessaria non quidem ad vitam sed tamen ad statum et exteriorem decentiam servandam. 3tio quaedam sunt superflua quae nec ad vitam nec ad statum conservandum requiruntur.

Bona 3plicia. necessaria ad conservandum seu necessaria naturae. Ad conservandum statum seu necessaria personae.

Porro ad iudicandum num quis habeat superflua, simpliciter multa spectanda sunt. 1o. persona eius status et integralis eius decentia. 2do eventus et necessitates quae moraliter evenire solent homini in tali statu existenti, et etiam personis quibus ipse ex officio tenetur providere. 3tio si habet filios vel familiam considerandum est eum posse et debere thesaurizare suis filiis et constituere eos in debito statu, et prospicere etiam aliis personis domesticis. 4to aliquando fit ut quis licite possit aspirare ad aliquem superiorem gradum in Republica pertinentem si sit idoneus, per quem eo pervenire queat, tunc non quae antea erant illi superflua, in suo statu iam forte desinent esse superflua in ordine ad altiorem.

Bona superflua tum naturae tum personae. Quae consideranda circa bona superflua.

Supponendum 2do Indigentium necessitatem esse triplicem. Extremam, gravem, et communem. Extrema laborat is qui non habet necessaria vitae sustentandae ita ut sit in evidenti periculo mortis, vel gravissimae miseriae corporalis quae morti comparari possit, qualis est valde gravis et perpetuus morbus &c.

3plex necessitas pauperum. Extrema. Gravis. Communis.

Gravi necessitate laborat qui ex defectu rerum necessariarum est in certo periculo incidendi gravem morbum v.g. in gravem morbum aut diuturnam infirmitatem, incarcerationem, aut etiam is qui est periculo proximo incidendi in extremam necessitatem, aut qui est in certo periculo ex honorabili statu in infimam fortunam incidendi, ita ut debeat mendicando aut laborando vitam tolerare.

Communi necessitate laborant communes mendici aliique pauperes qui nonnisi cum notabili difficultate possunt sibi comparare necessaria vitae. His positis

Quaestio an is qui habet bona 2di vel 3tii generis (nam de bonis primi generis constat, non teneri nos dare aliis) teneatur ex iis facere eleemosynas in quacunque necessitate proximi.

1a Opinio severa.

Prima Opinio huiusmodi hominem sub peccato mortali ad dandam communibus pauperibus omnia bona superflua, vel saltem, ad faciendas ex illis eleemosynas. Ita Caiet. Opusc. de Materia. Moria. in 4. In materia de Restit. Palud. Alb. et Richard. etiam in 4. D. 15. Conradus Q. 10. de contract. Omnesque Soto Opusc. et causa paup. Navar. in Summa c. 24. Ang. et Syl. verbo Eleemosyna. Bellar. l. 3. de bonis Operib. c. 3. Qui addit huiusmodi bona superflua non posse retineri sine peccato mortali ex eo ipso, quia superflua sunt, quamvis sit communis necessitas proximi.

Omnia superflua bona distribuenda esse pauperibus.

Probatur haec sententia 1o Ex Scriptura quae passim ex cap. 2. absolute praecipit divitibus ut faciant eleemosynas pauperibus qui communiter in Republica inveniuntur. hi autem non sunt alii quam qui patiuntur

pro fund.

2dm. com̄ necessitates. 2do pbr ex Patrib. q hac de re loquunt rigidissime. dunidnt divites á Deo constitutos ee dispensatores bonor. supfluor. ac proinde si n distribuant illa paupib. ee raptores et latrones ac damnat obnoxios testimonia illor. videri pnt apud Bellar. cit.

3tio Supflua iure naturali snt pauperu. Pbr 3tio Rae. Quia bona temporalia si supflua sint, Iure nali sunt indigentiu et paupu go sine pcto retineri n pnt. ans pbr ex D. Th. q. 66. a. 7. qa hec

Et Rao S. Th. bona stm Dei institutione coia sunt oib. Iure a. gentiu sunt divisa: Divisio v. hæc n pt ee iusta, nec rad consentanea, nisi hac conditione et lege facta intelligat vt q proprijs Dnis supflua fuerint, alijs fiant coia quantum ad usu, et hoc volunt SS. Patres qndo dnt Divites ee dispensatores huiusmodi bonor.

2da Opinio laxa adm. Secunda Opinio e hoc divites n teneri dare supflua, nisi in extrema necessitate pri. hanc tenent Gabriel. Panorm. Turrecr. Rosella. Gers.

Fundmtm e, quia qndo n e extrema necessitas tu n e necessitas simplr. Atq pceptu affirmativu solum in necessitate simplr. go. Conf. Quia n tenet qs magis subvenire alteri qual sibi; sibi a. non tenet subvenire nisi in extrema necessitate ita vt licet pmittat se pati gravem necessitatem eo fine vt thesaurizet sibi bona supflua, n peccet mortr

3tia Opinio quasi media inter priores. Tertia Opinio e hoc divites teneri dare supflua n qdem in coi, sed tn in gravi necessitate pri et n ee expectandam extremam necessitatem. Ita tenet Medina cu D. Antonino.

Fundmtm. Fundmtm com̄ e, qa divites sunt veri Dni suor bonor, et supfluoru in quacunq qntitate ea sint si tn iusto titulo possideant.

Ex quo fundmto seqtr 1o Per se lqndo et abstrahendo a necessitate pri, divites nulli facere iniuriam, retinendo

superflua vel in vanos prodigendo usus. quia sunt veri Dni illorum. Sequitur 2do. Seclusa indigentia pauperis nullam esse obligationem ad conferendum alijs haec bona superflua. Vnde Sequitur 3tio Obligationem oriri ex necessitate pauperis, ex quibus sic argumentari licet:

Tota obligatio dandi superflua oritur solum ex necessitate pauperis ergo talis erit obligatio, qualis est necessitas. ergo si semper necessitas occurrens est levis, obligatio quoque semper erit levis ac proinde nunquam erit sub mortali. E contrario vero sola necessitas gravis inducet obligationem sub mortali. — Hoc fundam. videtur esse contra Bellarm. cit. in 1a opin.

Conf. 1o. quia alioquin omissio Eleemosynae esset in singulis levibus necessitatibus esset peccatum mortale quod dicere valde videtur absurdum sequela patet, quia vel singulae sunt, vel nullae, cum non sit maior ratio de una quam de alia. 2do Omnis prodigalitas in divitibus esset mortalis, quia omnis impedit eleemosynam. 3tio non liceret divitibus ad altiorem gradum ascendere conservando ad illum res divitias.

Conclusio 1a. Divites in extrema pauperum necessitate obligantur ad dandam eleemosynam ex bonis superfluis. In hoc omnes conveniunt. et ratio est quia constat esse praeceptum dandi eleemosynam. ergo ut minimum debet obligare in extrema necessitate, praecipue ex superfluis. Et conf. ex illo 1. Joan. 3. Qui habuerit substantiam huius mundi et viderit fratrem suum necessitatem habere, et clauserit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Quod ut minimum iuxta hanc responsionem intelligi debet. — Decisio 1a. In necessitate extrema.

Conclusio 2da. Non solum in extrema necessitate, sed et in gravi obligantur divites ad dandas eleemosynas ex superfluis. In hoc conveniunt authores 1ae et 3ae Opinionis probatur 1o. Quia argumenta 1ae Opinionis ut minimum hoc convincunt, nam Scriptura et Patres non loquuntur de extrema tantum necessitate ergo vel de gravi vel de communi, si de gravi habetur intentum; si de communi multo magis de gravi. — 2da. In Necessitate gravi.

2do pbr ex Evangelio ubi damnat servus q n fuit misertus conservi sui in gravi necessitate. 3tio pbr rae; Quia tota haec obligao fundat in necessitate pxi ut dictum e in 2da opinione go si necessitas e gravis orit gravis obligao.

Dissolvit fundamentum 2dae Opinionis

Ad fundamentum 2dae Opinionis Rndeo pceptu affirmativu obligare in quacuq necessitate qndo obligao fecit orit ex necessitate ut fit in proposito. Ad Confirmaoe Rndeo 1o n ee simile qa ho pt cedere suo iuri, non a. iuri pxi. 2do In iis bonis quorum qs Dns e ut in fama, et fortunis pt interdu sine pcto mortali permittere se graviter laedi; n v. in aliis quorum n e Dns ut in vita, membris, sanitate. pfertim qndo pt se facile tueri.

Decisio 3tia In coi necessitate.

Conclusio 3tia In cibus necessitatibus distinguendu e. Ac 1o. Non tenet qs ex superfluis sub p. m. succurrere

1 singulis necessitatibus in individuo. Rao e, qa singulae huiusmodi necessitates p se sumptae sunt leves go solum inducunt ad levé obligaoe. go si qs una aliqua omittat, n peccat mortlr. 2do Tenet qs ex superfluis sub p. m.

2 succurrere n qdo singulis necessitatib. in particulari, sed tn aliqndo aliqbus, ita ut peccet mortalr, si habeat propositu actuale aut virtuale nunquam dandi Eleemosyna nisi in gravib. necessitatibus. Rao e. Quia licet singulae necessitates pauperum videant leves, in aggregatu oim illarum e gravis necessitas n qdo resp. singulorum pauperu, sed totius Reipub. aut Comunitatis, peccare a. in regravi e mortale; Ex qbus seqt hoe divitem n peccare mortalr, qui saepe facit eleemosyna ex superfluis quamvis eã saepe omittat.

Qndo illigendae Concles.

Nota tn pdictas Concles illigendas ee 1o de superfluis simplr tam quoad vitam quam quoad statu. 2do de modo ordinario subveniendi et sine praeiudicio aliore, vel impedimento maioris boni, unde Coninck docet Disp. 27. Dub 8. n. 143. Valde opulentu n teneri succurrere privato indigenti expendendo pro eo aliq aureor. millia etsi hoc

necessarium sit, ut hic ex certo vitae periculo eripiatur, et quamvis ille id ex superfluis et quoad statum facere posset.

Conclusio 4ta. In gravi necessitate Reipub. tenetur quisque privatus illi subvenire si potest etiam ex necessariis ad statum. — *Quid faciendum in gravi necessitate Reipub.*

Est communis sent. Ratio est quia publicum bonum praeferendum est privato in temporalibus ergo debemus bona necessaria ad statum privatum libenter exponere, ne Resp. patiatur detrimentum in bonis necessariis ad suum statum.

Conclusio 5ta. Etsi extreme aut et valde graviter indigenti teneamur succurrere ex bonis ad conservationem status hac ratione necessariis, quatenus sine iis non possis ita commode eum sustinere, tamen nunquam personae privatae et extreme indigenti tenemur succurrere ex bonis, ita ad conservationem status necessariis, ut hic sine illis nullo modo conservari posset. Ita Coninck. cit. 1a pars probatur, quia alias vix ullus teneretur dare eleemosynam graviter indigenti, paucissimi enim sunt, praesertim saeculares, qui habeant ita superflua, ut illis nullo modo pro suo statu indigeant iuxta dicta in suppos. 1a. 2do quia tenemur a proximo amovere grave damnum, quando sine notabili nostro incommodo id facere possumus; atqui possumus de rebus istiusmodi sine notabili incommodo nostro dare eleemosynas quibus grave malum a proximo avertamus (ut suppono) ergo ad hoc quisque tenetur.

Dices S. Thomas q. 32. a. 6. videtur docere contrarium. Resp. ideo S. Th. posse intelligi vel de casibus necessitatibus vel iuxta sitam partem nostrae conclus.

Quae 2da pars probatur 1o. Quia charitatis praecepta sunt suavia, durum autem nimis foret cum toto suo incommodo se efficere miserum ob vitam alienam servandam. 2do Quia nemo tenetur suam vitam servare cum eversione sui status, ergo nec alterius. probatur quia contrarium esset damnosum Reipub. quia eversione status honesti civis longe plus laeditur quam morte alicuius pauperis imo illa ratione Resp. facile tota everteretur, si vel tempore contagiosi morbi vel belli vel latronibus praesentibus valde magnis sumptibus uniuscuiusque vita subveniendum esset.

B

Dices 1° Charitas obligat me ut bonū meū minus pdam ad conseruandū bonū pxī notabiliter maius: sicut tex. christus et ordine charitatis colligi pt. Atqui bonū status ē notabiliter minus bono vitæ ergo teneor pro seruãdo vita pxī perdere statū. Respondeo N. falleris. Quādo bono meo non possū carere sine graui incommodo et nagis de amittenda vita æterna pxī. 2do N. et m.. quia licet physicè loquendo vita secundum se et absolute sumpta sit bonum incomparabiliter maius oībus bonis fortunæ, atque adeo ipso statu n tn moraliter loquendo q vel mihi pt quod multis ē grauius amisso statu viuere, quā integro mori.

Dices 2do Sicut se hbt vita corporalis ad spūlem, ita se hnt bona externa quibus computat status respectu vitæ corporalis atqui in extrema necessitate teneor vitā corporalē pdere ut serue spūlem pxī ergo similiter teneor perdere statū ad conseruandā vitā corporalē pxī. Respondeo N. M. quia vita æterna ē absolute et simplr bona adeoque summū ac æternū bonū et gra eius omissio ē absolute mala atque extremū malū pare illi nec ullū bonū temporale, nec huic ullū malū temporale ulla ex parte, ullaue rāe comparari pt. Secus ē de vita corporali, q nec simplr, nec oī rāe ē expetenda nec mors oīo fugienda, nec inter illa et bona fortunæ tanta ē distinctio ut nulla rāe possint comparari inter se. Notandum tn de valde laudabile et statui decenter conseruado oīo necria pauperib erogare, quoties id sine alterius preiudicio fieri potē, illud n. ē Euangelicū consiliū.

Capvt Qvartvm.

An obligante præcepto Eleemosynæ sit necrium donare, an v. sufficiat mutuū dare?

Conclusio 1a. Non ē tutū, nec practice probabile affirmare, præceptum Eleemosynæ nunquam obliget ad donandū quia licet verū sit mutuū dare, aliquando eē opus miæ, tn scripturæ et Patres, quādo regulariter loquunt de eleemosyna, intelligunt

absolutam et liberalem donationem, secundum antiquorum sententiam.

Conclusio 2da Si proximo, qui non simpliciter sed tantum secundum quid indiget, satis subvenitur per mutuum, vel etiam per venditionem. Ratio est quia ille non est simpliciter indigens, ergo nec ego teneor simpliciter illi donare. Confirmatur exemplis: 1o si quis Romae indigeat et alibi habeat, sufficit ei mutuum dare vel credito vendere. 2do si quis nunc actu quidem caret pecunia, tamen habet certam spem aut ius habendi in futurum, cum a. spes et ius precio aestimentur, ac proinde talis sit pauper re, ac secundum quid, non tamen re et spe sive simpliciter. 3tio si quis alteri in statu patienti subveniat. &c.

Conclusio 3tia Quando necessitati proximi sufficienter subvenitur per usum alicuius rei, quae non statim ipso usu consumitur, tunc satis est commodare, ut si quis, ut evadat praesens mortis periculum, equo indigeat. Ratio est, quia ille qui est in periculo tantum indiget usu pro hoc tempore, et non dominio, nec usu perpetuo. ergo non est necesse illi donare. Confirmatur: Quia si quis equum invito domino acciperet ad eundem usum, teneretur postea reddere, licet accipiendo non peccaret.

Conclusio 4ta Si subventio fiat indigenti simpliciter per res usu ipso consumptibiles, fieri debet per absolutam donationem, quando est obligatio subveniendi in extrema et gravi necessitate iuxta dicta superiori capite. Ratio est quia hoc conforme est praecepto Eleemosynae iuxta Sanctorum Patrum doctrinam.

Dices hinc videtur sequi existenti in necessitate licere surripere et consumere sine obligatione restituendi consequenter. videtur absurdum, primo quia hoc pacto aperiretur porta furtis et rapinis. 2do Quia si talis habet ius arripiendi rem alienam, ergo dives peccabit contra iustitiam, si eum impediat, quod non videtur, sed alterius peccat contra iustitiam. Et communis fere est sententia docentium non ex iustitia, sed solum ex charitate deberi Eleemosynam. Respondeo. Non licere in communibus sive non ita gravibus necessitatibus aliena surripere, quia cum plurimae sint eiusmodi necessitates, talis licentia omnia furtis et rapinis impleret. Deinde intelligendum de gravibus et extremis necessitatibus. quando quis ex egestate rogando aut simili ratione cum

Dn̄i pro beneplacito libere pt innuen- n̄ hbt necessitate aut iusta
rac̄ē hoc faciendi nec his oppositu sequit ex dicto
Rndeo 2do Existenti n̄ solu in vera extrema necessitate
cui ipsi alia rac̄ē neqt occurrere, licere res necessarias alicui dam aut eī
palā si commode pt surripere sed et in valde gravi necessitate, loqndo de rebus qbus Dn̄s n̄ multum indiget, et de modo sub
ventionis ordinario. Ra ao ē: Non qdē quia illarū Dn̄s a
mittat haru reru dominiu sive proprietate sed qa tūc ex
institutione autoris nr̄ae cuiq tribuitur ius ex ijs suā vitā ordi
nario modo sustentandi in quē fine ex res a Dn̄o Deo pēi
p se producte sunt et cu eiusmodi onere ad certorū domi
niu translate. Talis a., res illas surripiens proprie eas
n̄ furatur qa n̄ accipit eas Dn̄o rabiliter invito. Rndeo
3tio Eumq rem pdicto modo alteri surreptā consumpsit,
factu postea ditiorē n̄ teneri ad restitutionē, quod bene sequit
ex dictis.

Ad jam Impbac̄ē conseq. Negandu ē Assumptū, qa tales
necessitates rariores sunt, nec tales surreptiones culpabiles
sunt, resp. indigentiu. Sed potius resp. divitū, qui rogati n̄
subveniunt indigentib. cu teneantur.

Utrū divites teneantur ex Iustitia ad eleemosynā. Ad 2dam Etsi multi putant habentē superflua teneri
ex Iustitia dari Eleemosynā constituto in extrema neces
Sent. Affirm. sitate 1o. Quia D. Thomas. Q. 118. a. 4. ad 2. Vocat
hoc debitu legale, q apud ipsu idē ē q debitu iustitiae
1 ut patet ex Q. 80. dicit 2do. Quia in extrema necessitate
2 oīa sunt coīa. ergo qui sibi superflua n̄ dat extreme indigenti
3 retinet res pauperis et peccat contra Iustitiā, 3tio. Quia alias Magistratus n̄ posset divites cogere ut extreme indi
gentib. dent eleemosynā, q falsu ē. 4 Quia SS Pp. pas
4 sim dnt divites superflua paupib. extreme indigentib. ne
gantes aliena retinere et similiter ē ac si ea raperet
q sunt apte contra Iustitiā videri pt S. Ambr. Ser. 81
S. Basil. Orac̄ē in Divit. S. Aug. in psal. 147.
Sent. Negat. cōior. Quia tn ut objicitur fere iam cōis ē sententia
debitu dandi eleemosynā n̄ ēē iustitiae sed charitatis
responderi pt Dn̄m 2ptr posse imperare ne extreme vel

et valde graviter egens rem ipsius accipiat. 1º eam oc cultando, et tu peccat contra charitatem. Ratio est quia pau per non habet ius strictum ne Dominus hoc faciat, et sic non fit pau peri iniuria stricte loquendo dum hoc fit. 2do Inferendo vim ipsi pauperi volenti eam rem sibi usurpare, et tunc peccat contra Iustitiam eique iniuriam facit. potestque indigens eam vim vi repellere.

Quod ergo debitum dandi Eleemosynam non sit stricte Iusti tiae probatur Quia si ob extremam alterius indigentiam alij deberent perdere rerum aliquarum dominium deberent etiam perdere domi nium agrorum et hi deberent fieri indigentium, quia hi soli ex omnibus rebus, quas dives possidet fuerunt aliquando propriae communes. illud autem nemo dixerit. quod multo minus de alijs rebus dici debet. — Sent. Negat. communis est, et probatur.

Ad primum ergo pro opposita sent. dicendum. S. Thoma non dicere omne debitum legale esse debitum Iustitiae, sed omne debitum Iusti tiae esse debitum legale. per hoc n. intelligit omne illud ad quod reddendum lege astringitur, et distinguit illud contra debitum morale quod volt non stricte, sed solum ex decentia seu honestate virtu tis obligare, quae non sunt contra nos. — Soluuntur argumenta contraria. Debitum legale quid. Debitum morale quid.

Ad 2dum. In extrema necessitate omnia dicuntur communia solum improprie et solum quod, quatenus huius superflua tunc ex chari tate et praecepto divino tenentur ex ijs indigenti succurrere et hic habet ius ex ijs necessaria sibi sumendi, ut Dives tenea tur hoc permittere. 2

Ad 3tium R. N. Nam Magistratus potest subditos ad multa compellere ad quae ex Iustitia non tenentur. v. g. ut se non inebrient fornicentur &c. 3

Ad 4tum In eo loquendi modo utuntur aliqua antiqui Patres cum vocant ea bona pauperum, et divites eorum dispensatores quia hi ex charitate et praecepto divino tenentur ex ijs pau perum necessitatibus subvenire. 4

Quaeres Ad quod praeceptum reducatur praeceptum Eleemo synae? Quamvis alij ad V. alij ad VII. alij ad nullum sed ad praeceptum generale charitatis, quo iubemur proximos diligere sicut nos ipsos, quod praeceptis Decalogi praesupponitur tanquam

aliq generale [praeambulum] reduci velint: Videtur tamen posse pertinere ad praeceptum dilectionis proximi et ratione diversae materiae posse reduci sub diversa consideratione ad plura praecepta, maxime V et VII.

Dices V praeceptum et VII sunt praecepta negativa. praeceptum autem Eleemosynae est affirmativum. ergo non potest hoc ad illa reduci. Resp. dico. Etsi illa sint formaliter et expresse solum negativa tamen virtute sunt simul affirmativa, quatenus vetant aliquid omitti propter quod nocumentum vitae vel honoris proximi sequatur. Neque vero hinc sequitur non dantem eleemosynam peccare contra Iustitiam. nam non omnis qui quacunque ratione peccat contra illa praecepta, peccat contra iustitiam, ut patet in eo, qui cum videat alium submergi, illum tamen non iuvat.

DISPUTATIO IV.

De Correctione Fraternâ.

CAPUT PRIMUM.

Quid, et An praeceptum sit de Fraterna Correctione

Conclusio 1a. Correctio est actus quidem externus quo quis vel monendo vel reprehendendo, vel aliquo simili modo conatur subvenire spirituali necessitati proximi, id est revocare eum a peccato, et ad officium virtutemque traducere. Porro hic actus a S. Th. et aliis fere Theologis indifferenter solet vocari vel Correptio vel correctio, quamvis haec duo vocabula si vim nominis spectemus, non idem omnino significent. Nam Corrigere non solum est conari seu niti proximum a malo ad bonum revocare, sed et reipsa et efficaciter id perficere. Corripere autem significat tantum conatum non autem executionem et effectum: illud ergo pro hoc ponitur per Metonomiam. videri potest S. Aug. l. 1. de Civit. et Serm. 16 de Verbis Domini.

Conclusio 2da. Correptio Fraterna duobus modis differt a Correptione iudiciaria. 1o ratione finis: illa enim spectat bonum delinquentis

tis, hæc v. bonu[m] coe. 2do rat. cau[sæ] Efficientis: qa Iudiciaria
e actus Iustitiæ vindicativæ cuius officiu[m] e tueri bonu[m] coe. fra
terna v. e actus mia[e] vel charitatis, sicuti et eleemosyna cuius
officiu[m] e subvenire p[roxi]mo in necessitate sp[irit]ali. et de hac sola hic agi
mus.

Conclio 3tia Actus fraternæ Correctionis n[on] tm[tantum] e honestus
et laudabilis, sed et in p[rae]ceptos[um] et sic generatim obligat ad morta
le. Est contra quosdam hæreticos, q tempe D. Aug. asserebant hanc
correctionem esse planè otiosam, ac proinde minime necessariam ex divino
p[rae]cepto. Ratio illorum erat quod sine gra[tia] Dei fr[ate]r n[on] posset emenda
ri, etsi corripiatur, et si gra[tia] adsit etsi n[on] corripiatur emendabitur, ut
a. adsit, hoc n[on] pendet ex mea correptione sed ex sola Dei volun
tate, unde sequitur correptionem aut esse inutilem, si gra[tia] desit, aut
superfluam si adsit.

Hunc errorem ut vitaret Pelagius et utilitatem correctionis
defendere posset gra[tia]e necessitatem negavit;
D. Augustinus, ut mediam viam teneret scripsit librum de cor
reptione et gra[tia].
Pbr a. p[rim]a pars Conclis ex Script. Proverb. 27. Melior est
manifesta correptio quam amor absconditus. 2do Ratio. qa illa
e mediu[m] p[er] se ordinatu[m] ad salutem p[roxi]mi et miseriam peccantis sub
levandam et Dei offensam impedit et scandalum proximorum tollit
go[ergo] e honesta et laudabilis. 3tio pbr ex dictis. qa e Actus
Miae iuxta illud Ps. 141. Corripiet me iustus in mia et incre
pabit me.

Secunda Pars Conclis pbr Eccli 19. Corripe amicum tuum.
et Matt. 18. Si peccaverit in te fr[ate]r tuus corripe eu[m], et 1 Thess. 5.
Corripite inquietos.

Dices Proximus nunqu[a]m e in tanta necessitate peccandi ut
n[on] possit ipse subvenire sibi, cum habeat liberum arbitriu[m] et possit a
Deo petere auxiliu[m] contra pctm, ego go[ergo] n[on] teneor illi subvenire sub
p[rae]cepto. Resp. Adeo qd Veru[m] e physice loquendo, n[on] tn[tamen] moratr. Nam
aliquando moratr n[on] pt sibi ipsi subvenire, vel p[ro]p[ter] consuetudinem
peccandi, vel p[ro]p[ter] vehementes et inordinatos affectus vel aliam
eiusmodi causam. Deinde e sæpe moratr evidens eu[m] n[on] usurum
ea potestate nisi aliunde excitetur ab extrinseco excitetur et ad
iuvetur et quamvis Deus hoc sæpe faciat, vel Angelus Custos,

tn et nobis faciendū ē, qa Deus unicuiq mandavit de proximo suo Eccl. 17. Tertia pars Condtis ptr quia nunq obligat pceptū correctionis, prae pceptum Eleemosynae corporalis eū sidere maioris momēti; hoc a. obligat ad mortale gó et illud.

CAPUT SECUNDUM.

Quae sit mãa huius pcepti et in qbus Circumstatijs obliget

Ndm in pcepto Correctionis fraternae, q a Chro datū ē Matt. 18. his verbis: Si peccaverit in te fr tuus, vade, et corripe eū inter te et ipsū solū, si te audierit lucratus eris fratrē tuū. particula In te varie explicari. aliq sic illigunt In te i. privatim et te solo sciente, alij sic In te idē qtra te, q ultima explicão mē placet 1o qa hbt graves Autores Chrysost. Hilariū Theophilactū Ambr. Hier. August etc. 2do qa Luc. 13 proponit idē pceptū his verbis: Si peccaverit in te fr tuus, increpa illū, et si poeniam egerit dimitte illi. At qndo possū illi dimittere nisi qtra me peccavit? 3tio Quia S. Petrus eo et sensu Matt. 18 dixit Dne quoties peccabit in me fr meus et dimittam illi?

Respondeo 1o. Correptionis fraternae pceptū, q a Chro datum ē, pt tribus modis spectari: 1o pcise sm verbum et sic tm illigit de pctis mortalibus, q contra nos committuntur 2do pt spectari finis pcepti, q ē lucrari frem, et sic complectit oia pcta mortalia seu qtra nos seu contra aliū commissa 3tio potē spectari modus correptionis, q in eo consistit ut peccantē n acerbe accusemus sed benigne corripiamus et hoc et hbt locū in oi pcto mortali. hunc modum Chrus Dnus qndo locutus ē de pctis qtra nos commissis, qa tuc solemus eē propensissimi ad acerbe accusandū et obiurgandū qndo qtra nos peccat. Voluit go significare nos debere benigne et fraterne corrigere pxm.

Respondeo 2do Absolute loqndo eē pctm mortale

quodcunq pctm q commissu e, et n emendatu maam suffici
ente ut correptionis pcepti obliget, sive sit commissum
gtra nos sive gtra alios, et sive ex ignoratia aut passione
sive ex malitia. Hoc ptt ex dictis. qa Chrs Dns dedit hoc
pceptum in ex fnē, ut qs suu frēm lucret, hic a finis hbt
locu in oi p. m. DIXI mortale, qa veniale licet pos
sit eē maā correctionis obligantis ad veniale, n tn mortale
p se loquendo et manendo intra limites charitatis et misē,
si n. addat obligaō iustitiae, ut interdu contingere pt in
plato, vel supiore Religionis, q ex officio et iustitia tenet
curare n solum ut subditi, caveant a mortalibs, sed et
ut contendant ad pfectionem sui statq, atq adeo, ut vitet
venialia q impediunt pfectionem et tunc poterit eē ob
ligaō corrigendi sub mortali. Fieri et potē ut qs aliqd
faciat q ex se sit mortale vel ut sit in piculo peccadi
mortalr, q tn invincibiliter ignoret, et tunc poterit eē ob
ligaō exercendi miam spirlē circa illu.

Conclio 1a. Quatuor solent adferri circūsta, qbs posi
tis tenemur corrigere frēm. 1a ē Ut nobis constet frēm
peccasse morali minimum certitudine, nisi forte pctm appa
reret graue et magni periculi, vel et eet spes emendaōis absq
ullo timore exacerbandi frēm, tunc n. posset sufficere pro
babilis coniectura. 2da ē ut sit spes emendaōis saltē probabi
lis, q si tn eet probabile secuturū damnū quā fructum
tunc vitanda esset correptio, nisi pcs eet in piculo mortis
et pctarett in p. m. discessurq, tunc n. et adhibenda eet cor
reptio: haec a circumstantia n intelligit de correptione unica q
sit de publico bono ob cōe bonū, qa tunc licet n speraret emē
daō delinquentis, imo detrimentū et timeret, correptio non eet
omittenda quo pacto Chrs Dns saepe corripuit Pharisaeos ob
pcta publica q tn n emendabant nihilōq tn necnum ē, ut
fructus in aliis sperett. Porro spes emendaōis q necna ē ad cor
reptionem, aliquado statim se offert, aliquado tempus opportunū
expectanda ē sive ad fructū simplr, sive ad maiorē fructū
vel et certiq consequendū. 3tia ē qndo timeo pbtr nisi
ipsū corripiam similia pcta commissurū, vel certe longo
tempo vel graui suo damno in eo pctō mansurum. Rao

quia praeceptum correctionis non solum obligat in necessitate
extremi sicut praeceptum eleemosynae corporalis neque tum sufficit
ad solvendum me ab hac obligatione quod adsint alij qui possint
aut etiam magis quam ego teneantur, talem ex corporali aut
spirituali necessitate eripere, nisi omnino probabiliter credam, eos hoc
facturos. 4tum est; ut qui corripit extra extremam fratris necessita-
tem possit id facere sine gravi periculo vitae suae, famae aut etiam
fortunarum. secus est in extrema necessitate, tunc enim tenetur quis pro
succurrere etiam cum certo periculo vitae, si sit probabilis omnino spes
ipsum iuvandi. Porro is tantum in extrema necessitate spirituali censen-
dus est, qui constitutus in periculo damnationis aeternae, non potest se libe-
rare alio modo, ita ut sine mea operâ salvari aut ... aut stu-
morale existimari possit dici impossibile. quod revidebimus ...
c. Intelligitur item haec circumstantia de correctione quae fit a priva-
tis: superiores enim cum gravi suo periculo tenentur subditis in gra-
vi necessitate laborantibus succurrere ut docebimus.

Ex dictis colligitur Privatos non ita saepe peccare sub-
tantum mortaliter omissione correctionis fraternae, quando ex aliquo
timore humano eam omittunt, quia facile sibi persuadent et
quidem saepe cum aliqua probabilitate aut se nihil profec-
turos aut alium sine sua opera emendandum.

CAPUT SEXTUM.

Quas personas obliget hoc praecep-tum.

Alij putant obligari solos sacerdotes, alij solos iustos alij
solos Praelatos sub mortali, Reliquos tantum sub veniali.

Conclusio prima Hoc praeceptum obligat omnes qui idonei sunt ad
corripiendum sive Praelati sint sive subditi. Ita S. Th. 2. 2. q.
33. a. 3. S. Aug. lib. 1. de Civit. c. 9. S. Chrysost. in Epist.
ad Hebr. ubi asserit contrariam sententiam processisse ex ore
Cain dicentis Num custos fratris mei sum ego. Ratio. Quia
vis huius praecepti non fundatur in officio et dignitate sed in
charitate et misericordia, praeceptum autem charitatis et misericordiae pertinet
ad omnes. et Conf. Quia eiusdem virtutis est dare eleemosynam

spirituali et corporali, sed omnes qui habent facultatem corporalem dandi tenentur eam dare in necessitate proximi, quod idem de spirituali dicendum est. Hinc Anacletus Papa c. tam sacerdotes. 24. q. 3. affirmat hoc preceptum obligare omnes fideles. longius a.d. hoc precepto, quatenus Evangelicum est, quatenus naturale est, obligat etiam infideles. Nec refert aliquos Canones dicere solos Praelatos obligari id non intelligi debet de correptione non fraterna, sed Iudiciaria.

Ex dictis sequitur etiam subditos obligari hoc precepto respectu suorum superiorum, quod etiam docet SS Th. a. 4. Et confirmatur 1o exemplis quia Joannes Bapt. Herodem. Paulus Petrum corripuit. 2do Ratio quia ad actum correptionis fraternae non requiritur Iurisdictio nam ille actus fundatur in commiseratione charitatis quia caeteris paribus maior esse debet ad superiores quam ad alios. 3tio Quia superiores saepe magis indigent cum versentur in maioribus periculis et pauciores sint qui audeant dicere veritatem.

Dices Patres et Canones saepe dicunt prelatos non esse corripiendos a subditis et ratio est quia talis actio videtur esse contra reverentiam praelato debitam. Respondeo Patres et Canones volunt duo significare 1o correctionem iudicialem non pertinere ad subditos. 2do fraternam quidem ad eos pertinere sed tamen cum debita Reverentia et subiectione, ut subditi quando corripiunt suos praelatos potius dolendo quam reprehendendo id faciant.

Conclusio 2da Licet hoc preceptum obliget et subditos et praelatos, magis tamen Praelatos, et magis Patrem erga filium et Dominum erga servum quam contra. Ratio est quia hoc videtur postulare ordo charitatis praesertim cum eiusmodi personae moraliter sint efficaciores ad corripiendum et maiori autoritate id praestare possint.

Notandum 1. hic Praelatos dupliciter obligari 1o ex charitate et misericordia. 2do ex Iustitia et ratione officii. Hinc illorum obligatio dupliciter est maior 1o Intensive quia in singulis actibus est gravior, 2do Extensive. Quia ad plures actus se extendit debent namque ratione officij prudenter inquirere et privatim in peccata sub=

ditorũ et ea occulte ac sine infamiã punire, q̃ alij face
re n̄ dnt.

Dices sequeret platũ omittendo correptionẽ committere
duo pcta alterũ ↄtra Justitiã, alterũ ↄtra charitatẽ.
Rndeo concedendo seq. et ptt in simili exeplo nã si debitor
haberet creditorẽ, cui ex Justitia hic et nunc teneret de
bitũ restituere eiq interea in tali necessitate existeret
vt eidẽ hic et nunc ex mia subvenire teneret, et n̄ sub
veniret sine dubio peccaret sim ↄtra Justitiã et miam.

Conclio 3tia Non solũ Justi sed et Peccatores ob
ligant hoc pcepto Rão ẽ, qa, pcepta Charitatis et miæ
oẽs obligant. Qui tn̄ haberet pctm publicũ vel certe notũ
ei quẽ vult corripe, n̄ deberet illũ p̃ seipsũ corripe pp scanda
lũ.

Si Quæras an talis teneat agere poenitẽm vt
possit ẽe aptus ad corrigendũ affirmat Richard. et Palud. in
4. D. Rão ẽ qa nemo dbt excusari ab obligãe pcepti pp
propriũ pctm sicut prodigalitas n̄ excusat a transgressione p̃
cepti Eleemosynæ. Alij contrariũ docent vt Dnicg Soto et
Nauarr. exceptis tn̄ ijs q̃ ex officio tenent corripe. Rão ẽ
qa q̃ caret pecunijs n̄ tenet eas q̃rere vt faciat eleemosy
nas etsi prius peccaverit eas prodigendo, neq q̃ ignorãs ẽ
tenet sciam addiscere vt aliũ doceat. Hæc sent. vera est
extra casũ necessitatis extremæ, tũc n. tenenda ẽ prior sent.
ex contrario fundamento, qa in tali casu teneor q̃rere,
vnde subveniã pxo, vnde teneor dolere d pcto meo et pxo
ostendere me mutatũ ẽẽ, vt possim illi sine scandalo sub
venire.

CAPUT QUARTUM.

An Ordo Correctionis fraternæ Sit in præcepto.

In hac Correptione sunt designari 5 Actus ex Mat. 18.
1. ẽ admonitio secreta. 2. correptio corã vno vel duob. tes
tibg. 3 Denunciatio. 4. Correptio prelati. 5. Coarctio
p excommunicaẽ. Quærit ergo An ordo horũ actuũ

sit in praecepto ita ut necessario incipiendum a primo ad secundum a secundo ad tertium

Conclusio. Ordo correctionis fraternae semper et solum quando cadit in praeceptum. ita ut non liceat aggredi secundum aut aliquem nisi praemisso primo et quando primus non fuit efficax, idem est de secundo respectu tertii et ita deinceps. Ex D. Th. a. 7 et 8. Et ex Innoc. VIII c. Novit. de Iudiciis. Augustino cap. Si peccaverit. et Canonistis ibidem. Et probatur primo ex Evangelio nam eodem modo praecipitur ordo quo singuli actus praecipiuntur. Secundo ratione quia quando correptio procedit ad inductionem testium vel ad denunciationem tunc incipit proximum in fama laedere. Ratio autem charitatis postulat ut cum fieri potest sine famae laesione subveniatur pro hoc autem sit servando ordine correctionis a Christo praescripto. Ideo non in publico admonetur sed ut si fieri possit nullus alius cognoscat ipsius peccatum. Si autem non sufficit haec admonitio, non statim denunciandus est Praelato, sed coram uno vel altero teste corripiendus, quia sic est consulitur ipsius famae; nec praelatus post factam denunciationem debet illum statim excommunicare, sed praemissa admonitione sicut medicus corporalis, non statim abscindit membrum; sed prius medicinas adhibet, quae si non iuvent tandem membrum abscindit.

Ordo correctionis servandus.

Conclusio 2da. Hoc praeceptum de servando ordine correptionis est affirmativum et ideo non obligat pro semper sed solum quando charitas et recta ratio id postulant, unde si occurrant aliquando circumstantiae in quibus recta ratio dictet eum ordinem mutari posse tunc praeceptum illius non obligat pro eo tempore ut habetur in c. Qualiter et quando de Accusationibus. et c. Accusatio 2. q. 7. et quidem universim loquendo quoties ob ingenium peccantis aut alias ob causas prudenter credo me vel inutiliter per me aut alios privatos proximum moniturum antequam eum denunciem superiori, tunc non possum eum statim huic denunciare, quia frustra illa promitterentur, quia in hoc locum habet quando observatio illius ordinis crederetur non solum inutilis, sed etiam nociva futura, eo quod alter monitus in odium monentis exardesceret aut emendationem simulando correptionem eluderet, magis vero in particulari quando idem ordo servandus sit, aut non sit constabit ex sequentibus.

Quando mutari possit.

pctm publicu publice argue endu. Conclio 3tia Qndo pctm pxi e publicu et scandalosu, tu publice et statim corrigi pt absq secreta admonitione. Ita Scholastici. et colligit ex illo ad Tim. 5. Peccantes coram om. argue ut et cæteri timorem habeant. Ra. quia eiusmodi correptio n tm refert ad bonu eius, q corripit quam ad aliorum utilitatem, ut indicat Aptus illis verbis, Ut cæteri timorem habeat
Conf. Quia q publice peccat, iam infamatus e, ergo ad infamiam eius n e nec eu privatim corripe, unde Capitulo 1. de poenis dr ut publice peccantib. publica poena iniungat.

Quid si pctm vergat in damnu Reip. Conclio 4ta Qndo pctm pxi vergit in damnu boni cois, etsi occultu sit pt statim denunciari omissis duob. priorib. actib. nisi fortassis esset certa spes q illos actus posse sufficienter subveniri bono coi. Ita D. Th. a. 7. et Canonistæ passim, Rao e. qa bonu coe pferendu bono privato, etsi id cu aliqua infamia pxi, q sua culpa bonu coe lædit, ac proinde iure defensionis licebit illud tueri, et cu aliquo delinquentis damno, cuiusmodi pcta sunt proditio patriæ, pdo
prensatio. 1. seu subornatio in publicis officijs providendis ut dent indignis, pctm hæreseos, q serpit ut cancer &c.

Quid si tm in damnu privatæ psnæ. Conclio 5ta Qndo pctm pxi vergit in damnu n sed cois boni sed privatæ psonæ, ut si alter alterius vitæ vel fortunis insidiaret, tunc duob. modis procedi pt: 1o pt secreto moneri pccs, ut desistat. Si hoc n sufficit comparanda sunt damna utriusq et regulariter ius innocentis pferendu e. Unde si is q alteru vult lædere e vir maioris autoritatis et famæ et alteru lædit in re n magna sed exigua tm, non e ideo infamandus, si a. damnu sit magnu, et alter n sit magnæ autoritatis et famæ denunciari pt, etiam cu infamia, ut consulat innocenti, si damna ex utraq parte essent æqualia, semp innocens pferendus e, cæteris paribus.

Conclio 6ta Qndo pctm pxi e occultu et in nullius tertiæ psonæ damnu vergit, tunc ex præcepto charitatis servandus est fraternæ correptionis ordo, salvis illis q in 2da conclone diximus. Est cois sent. et hbtr in c. si peccavit. et c.

Accusao et c. Si qs. 2. q. 7. et c. 9. et Iudicijs. Rao.
Quia alias sine caa infamarent pes.

DICES Hic ordo n seruat apud multos Religiosos qui delicta subditoz immediate denunciant supioribus ut pt ex eorum Regulis. Rsdeo hic duo spectari posse. finis nimirum ipse correptionis et modus. Prius e ut emendet pes, modus e ut emendet sine infamia si fieri pt. utrumq e in favorem pei, et utrumq e aliquo modo in ipsius potestate nam qndo corripit pt emendare si velit, psertim cu nunqm desit gra Dei, similiter in modo emendadi pt emendari p secretam correptionem sine oi infamia, si velit. Pote itaq pmittere ut cu aliqua infamia fiat.

Hinc sequitur, si pes sponte cedere suo iuri velit qd hbt ad suam famam et nihil aliud spectaret quam emendatione posse nos illum corripe n seruat ordine correptionis et relicto 1 et 2 actu posse immediate procedere ad denunciatione coram supiore. Rao e. Quia pmus et 2dus actus eo spectat ut correptio fiat sine lesione famae, qntum fieri pt, si ergo pes resignet ius famae suae nec n e adhibere pmum et 2dm actum: Nunc a. Religiosi dum se tradunt Religioni saltem implicite renunciant suo iuri qd hnt ad fama protegendam, cum n. se et sua Religioni consecrant, etiam ius famae ipsi transferunt.

Hinc n. etq Religiosus n possit agere in Iudicio de iniuria sibi illata sed Prelatus vel Monrm cui ius suum resignavit, q multorum testimonio docet Nav. in c. Iudicatis. q. libri 12. q. 1.

DISPUTATIO V^ta

De peccatis contra Charitate

CAPUT PRIMUM.

De Acedia, Discordia, Contentione, et Schismate.

Conclusio 1a. Acedia e tristitia de bono divino et intrinseco quatenus a nobis apprehendit ut onerosum et laboriosum: hbt n. qlibet virtus aliquam actionem bonam q apprehendi pt ut

Acedia torpor mentis bona negligentis inchoare.

laboriosa et molesta. Si quis ergo de bono exercitio alicuius virtutis ob laborem et molestiam quam fugimus tristetur, illa tristitia erit opposita illi virtuti de cuius bono exercitio tristamur. Nunquam tamen est specialis vitium Acedia de quo hic agimus, nisi quando tristamur de bono exercitio charitatis erga Deum.

Aemulatio

Conclusio 2da Tristitia de bonis proximi potest esse triplex. 1a vocatur Aemulatio, quando quis tristatur de bonis alterius, quia ipse illis caret.

Indignatio

2da vocatur Nemesis seu indignatio, quando tristatur quis de bonis alterius, solum quia est illis indignus est.

Invidia est Tristitia de bonis alicuius, quatenus id malum intendentis aestimatur, utpote ipsius excellentiam minuens.

3tia vocatur Invidia, quando tristamur de bonis proximi solum hoc titulo quia illius excellentia quasi nostram deprimat aut obscuret. Aemulatio et Indignatio potest aliquando esse honesta et laudabilis, non autem Invidia, quae charitati opponitur, quia sicut ex charitate gaudeo de bono proximi, sic ex invidia doleo de bono eius.

Discordia Dissensio voluntatis circa bonum quod ex charitate velle debemus.

Conclusio 3tia Discordia, de qua hic, nihil aliud est, quam dissensio voluntatis unius a voluntate alterius circa bonum Dei, aut proximi, quod tenemur ex charitate velle, ut si dissentias a proximo suadente opera charitatis.

Observandum autem dictum esse Dissensio voluntatis, quia dissensio Opinionum quae est in intellectu potest consistere cum pace et unione voluntatum, ut habet D. Th. q. 29. a. 3. ad. 2.

Contentio. Est impugnatio veritatis cum confidentia clamoris.

Conclusio 4ta Contentio sumitur pro altercatione verborum cum proximo, qua veritas impugnatur, quae est contra pacem charitatis, potest autem contingere impugnari: pro exercitio causa, vel ad explorandam alterius eruditionem, et sic potest esse laudabilis. 2do ex prava Intentione, ut veritas opprimatur, et sic est peccatum.

Schisma. Quo se quis ab Ecclesiae unitate segregat.

Conclusio 5ta Schisma, si nomen spectes scissuram vel scissionem significat ex usu autem Ecclesiae est discessio qua quis se separat se ab Unitate Ecclesiae, quam charitas efficit, est autem duplex Unio Ecclesiae. Una membrorum scilicet fidelium inter se. Altera est membrorum cum suo capite Pontifice scilicet

unde illi proprie vocantur Schismatici, qui nolunt subesse Pontifici nec cum alijs Ecclesiae membris communicare. Differt ab hac haeresi quia haec fidei, illud charitati opponitur, non quod sit immediate contra obiectum formale charitatis (separatio enim ab Ecclesia potest fieri absque odio Dei vel proximi, v. g. si quis velit se separari ab Ecclesia ex appetitu alicuius boni temporalis) sed quia solum ratione dicitur esse contra charitatem, sicut alia peccata quae sunt contra proximum: nec aliud voluit SS. Thomas q. 39. a. 2. ad 3. 2do differt, quia Scisma latius patet quam haeresis. nam omnis haereticus est schismaticus, quia separat se ab unitate Ecclesiae per haeresim. At non contra. Quia potest se aliquis separare ab unitate Ecclesiae quo ad charitatem aut obedientiam et tamen non separat se quo ad fidem, quod tamen raro fit. nam plerumque qui se separat a Pontifice vel alijs fidelibus fingit schismaticam haeresim, per quam conatur defendere se non temere ab unitate Ecclesiae recessisse.

Differentia inter Schisma et haeresim. 1a.

2da.

Mices Existens in peccato mortali non est coniunctus cum alijs membris Ecclesiae per charitatem, et tamen non est ideo schismaticus, quia schisma non opponitur coniunctioni, quam charitas facit. Adeo tale posse retinere coniunctionem membri cum Ecclesia quia quamvis non habeat gratiam et charitatem habitualem, potest tamen habere actualem, qua desideret manere membrum Ecclesiae, et servare exteriorem pacem et coniunctionem.

CAPUT SECUNDUM.
De Bello.

Conclusio 1a. Bellum solummodo ex parte, quae iniustam causam fovet, aut malam intentionem habet, contrarium est paci charitatis vel Iustitiae, princeps enim qui alteri facit iniuriam est causa belli, et consequenter omnium cadium ac damnorum, quae fiunt per bellum at Princeps qui afficitur iniuria, non est causa belli sed invitus cogitur ad bellum, ut vindicet sibi iniuriam illatam et stabiliat publicam pacem, ac Iustitiam, proindeque bellum ex parte ipsius conforme est charitati, ut patet ex dictis, de ordine charitatis ac proinde sicut olim in lege naturae

e lege scripta fuit bellū licitū, sic et licitū ē Christi-
anis in lege Evangelica, qua de re videri pt S. Aug.
l. 22 contra Faustū. c. 74 et Epla 205 ad Bonifaciū
papam. Est vero duplex bellū: Defensivū, q. solius
defensionis caā suscipitr et Offensivū, seu Aggressivū
q ad vindicandā, seu compensandā iniuriā infertr quando
pars adversa satisfacere ñ vult, utrumq tūc licitū, quando
adē legitima autoritas, q ad offensivū quidem indicendū
ē in quovis principe vel Repub. ñ habente superiorem in
temporalibus. In Defensivo v. ēt in illis princi-
pibus et rebus publicis q agnoscunt superiorem in temporalib.
iure n. naali potē quilibet se ipsū defendere contra in-
iustū invasorem vim vi repellendo: imo ut Molina Disp.
100 de Iure et Iustitia ubi, et Becanus c. 24. q. 1.
princeps Inferior pt et bellū offensivū suscipere vel quando
praesumit consensū supremi Principis, vel quando diutur-
na et longa praescriptione hoc ius obtinuit, vel quando ne-
cessitas urget nec propria securitati aut indemnitati
satis ē consultū nisi statim vindicta exerceatur.

II Requirit iusta caā q ē gravis iniuria q alicui Reip.
vel principi imminet, vel facta ē cuiusmodi ē publica
Principis contumelia, Rebellio subditorū, Defensio male-
factorū, ne iuste puniantur, suppetiae inimicis latae, nega-
tus innoxius transitus p alienā terrā q iure naali negari
nequit. Violata foedus. De quibus Molina Disp.

Si quaeratur an sola haeresis sit iusta belli caā Resp:
in haeresi duo spectare et q sit pctm et q turbet pacem Ecclesiae
et Reipub. hoc posteriori sensu ē caā sufficiens belli.

III Requirit recta Intentio, nempe ut recuperentur
amissa, iniuria iuste vindicetur, stabiliatur pax Reipub.
Quod si desit prima vel 2da conditio, bellū ñ sola charitati
sed et iustitiae contrariū ē et consequntr cū onere restituti-
onis. si desit sola tertia, ñ ē contrariū Iustitiae sed cha-
ritati. Videri pt Bellar. l. 3 de Laicis. c. 15. Et haec quidem

tres conditiones requirunt ut licite bellū indicet. Ad legitimā vero eius executionem requiritur præterea ut debitus modus in eius principio et fine servetur.

Quæres 1º An Clericis sit licitū bellare? Resp. deo 1º Jure nãli n̄ ē prohibitū Clericis pugnare. Est Molinæ Disp. 108. Becani c. 15. q. 18. gtra Valentiā et quosdā Canonistas. Sed pbr 1º Quia si bellū eēt Clericis prohibitū Jure nãli, ideo eēt, qa nimirū distrahit aīum; sed hoc n̄. qa Matrimoniū aut Mercatura et similia negotia singularia n̄ minus distrahunt, q̄ tn̄ iure nãli n̄ phibent Clericis. ḡo nec Bellū. 2do Quia alias Pontifex non posset cū Clericis dispensare ut bellarent. At potē. ḡo.

Nec refert Quod n̄ deceat hoēs Deo consecratos attendere rebus sæcularib. multa n. n̄ decent, q̄ tn̄ prohibita n̄ sut. iure nãli, ut pt̃ in allatis exemplis.

Resp. deo 2do Clerici q hnt dominium et Jurisdictionem sæcularem n̄ secus quam alij principes sæculares pnt indicere bellū, et Duces belli constituere, q vice ipsoꝝ militiæ præsit. Ita passim Theologi.

Resp. deo 3tio Clerici pnt suadere bellū, principes sæculares in subsidium vocare ut bellū p defensione Ecclesiæ gtra Infideles suscipiat, hortari et excitare milites ad pugnam ita ut ex eo solū, q vel ante conflictū, vel in ipso conflictu hortent milites ad fortiter dimicandum. et ad obtinendam Victoriam n̄ incurrant Irregularitatem. imo probabile ē, quamvis ad occidendos hortent, non incurrere.

Resp. deo 4to Jure Eccl(ic)o Clericis prohibitū ē p seipsos propria manu pugnare. c. Eos qui. 30. q. 3. et c. Quicunq clericus. c. Clerici. c. Quicunq ex clero. Ratio prohibitionis ē: Quia n̄ decet eos, q se militiæ spirituali tradiderunt, tractent arma vel negotia secularia iuxta illud 2. Tim. 2. Nemo militans Deo implicat se sæcularib. Adde q oēs gradus Clericoꝝ ordinantur ad mys ministerium Altaris ubi in sacrificio Missæ repræsentatur

Mors Chri 1. Cor. 2. Ergo Clerici n̄ dnt alienū sanguinē fundere sed potiq cū Chro ad propriū fundendū ēē parati vt q ministerio gerūt, ope imitentur,

Si Quæras Quam graviter peccent Clerici bellando ḡtra Ecclicā prohibitionē. Molina sic distinguit. Si sint constituti in maiorib. Ordinibq mortaliter peccant. si in minoribq et hn̄t Beneficiū Ecclicum probabile ē ēt mortalr peccare. Si n̄ hn̄t beneficiū, vel gaudent privilegio fori venialiter, si non gaudent, non peccant, qa ob contrariā consuetudinē n̄ amplius prohibetr.

Rndeo 1to Non obstante Prohibitione Ecclica licet Clericis p se ipsos bellare 1o ad defensionē ppriæ vitæ. 2do patriæ. 3tio Qndo vel necessariū ē ad obtinendam victoriam magni momenti. Aliq addunt qndo necessariū ē ad defensionē nocentis q n̄ ē improbabile, in qbq casib. n̄ ē opq dispensae Pontificis.

Quæres 2do An possit ēē bellū ex vtraq parte iustū. Rndeo Madr negatiuè ./. á parte rei sz formaliter v. ./. sdm conscientiā vtriusq partis potē.

Dices Qndo Innocentes q sunt in arce vel navi q iusto bello oppugnant, iuste se defendūt. Itē qndo Judex sdm allegata et probata legitime condemnat innocentē, pt innocens se tueri ḡtra Judicē, et ita datr bellū ex vtraq parte madr iustum. Rndeo. Rnsio intelligitr et bello circa eandē rē, n̄ circa diversas, in his a. casib. n̄ ē bellū circa eandē rē: In priore n. q oppugnat Arcē vel navē, n̄ bellat ḡtra innocentes, alias n̄ eet iustū bellū sed ḡtra nocentes et p accidens ē q inter illos sint aliq innocentes et hi vicissim n̄ defendūt nocentes sed suā innocentiā. Pari modo in posteriore casu contra Judicē defendit se vt innocentē, sicut revera ē, Judex a. illū oppugnat vt publico testimonio probatū nocentē.

Caput Sextum
De Rixâ, Monomachiâ et Seditione.

Conclio 1a. Rixa nihil ē aliud quã privatū q'dã bellū inter privatas psonas, ut docet S. Th. Q. 41 a. 1. vel ut alij Est quædã pugna q̃ inter privatas psonas oritr ex mutua ira, seu excandescentia, qualis solet ēē inter canes quorū propriū ē ringi cū irritantur.

Conclio 2da. Duellū ē singulare duorū certamẽ ex pacto seu condicto initū: Est vero generatim loquendo licitū in duplici casu. I. qndo qs videt se iniuste occidendū, nisi illud acceptet. II. qndo bonū cōe id postulat v. g. militi pugnanti in bello iusto licet provocare militẽ adversariæ partis eo aio ut si hic recuset commilitones illi' fiant alacriores ad bellū. Item qndo ab adversario provocat' acceptare eo aīo ut ostendat suæ partis milites n̄ timere hostẽ; sed paratos ēē ad certamen qndocunq' hosti visū ē. Ite licitum ē n̄ solū acceptare duellū sed et offerre, qndo princeps, q iustū bellū gerit videt se imparẽ ēē et ptr timet succumbere, nisi bellū mutet in duellū, tametsi n. in istis casib. q offert, vel acceptat duellū conijciat se in piculū mortis, hoc tn̄ n̄ facit sine sufficiente cāa, q qndo abē, duellū utriq' ē illicitū, et contra pceptū Non occides. quo qs q' tenet vitam suam non temere exponere piculo. Item qtra illud Dut. Non tentabis Dnm Deū tuū. et qtra multos Canones imprimisq' qtra Trid. Sess. 25. c. 19. De Reformaē. In quo capite pœnas expssas Greg. XIII in Bulla q incipit Ad tollendam detestabilẽ. promulgata Anno Dni 1582. ad duella privata sive n̄ solennia extendit.

Dices Si vir Nobilis provocat' ad duellū n̄ acceptet magnā facit iacturā sui honoris. ḡo ad cavendā hanc iacturā sui honoris, potē duellū acceptare. et Confirm. Quia q provocat alterū ad duellū, hbt se instar invasoris ad honorẽ illi' auferendū. ḡo alter pt defendere suū honorẽ et duellū oblatū admittere. 2do. Maior ignominia ē duellū oblatū recusare quã fugere si ḡo viro forti licet n̄ fugere ne faciat iacturam sui honoris ḡo et duellum acceptare. Rx deo 1o N. ans. Nam probet sapiens,

tes iudicant honorificu͂ e͂e respuere q͂d divinæ legi ad-
versatur, ut scortatiom, ebrietates, duellum &c. Ex quo
vero apud improbos fortasse cessabit ignominia, si pro-
vocatus respondeat provocanti se q͂dem paratu͂ e͂e quodque
invaserit, defendere, nolle tn̄ ex conducto duellum accep-
tare, qa illicitu͂ est, et ita p̄tt qd ad utrumq. Confirmac
dicendum sit. Ex eo n. q provocatus possit defendere
suu͂ honorem vel q n̄ sit ignominiose fugiendu͂, non
sequitur duellu͂ e͂e acceptandu͂. 2o confirmatur hæc doctri-
na 1o com̄i Doctorum autoritate. 2do Quia occisio alterius
quatenus n̄ fit iudice cum legitima authoritate ē o͂io illicita, nisi quando
ē necria ut tueamur nos nostraq. contra iniustu͂ invasorem no-
bis rebusq. nris vim inferentem. Atq in dicto casu provocans
ad duellu͂ p̄ n̄ invadit vitam aliasq res provocati vim in-
ferendo, solu͂ n. ille aliqd facit p̄ quod sic, ne peccet, neces-
sitatur recusare duellu͂ ob quam recusaoem in [illegible]
p accidens et ex hore malitia ipsius æstimao minuitur.
Unde p̄tt longe aliam e͂e raoem eius q invasorem occidit,
quando n̄ p̄t aliter mortem evadere, nisi cu͂ dedecore fu-
giat, et aliam eius q provocat ad duellu͂. Quia prior vis
vere infertur, n̄ a posteriori. 3tio Quia et humana lex p̄t
obligare ad sui conservaoem et cu͂ periculo vitæ. ergo et famæ
quando eius observao ē necria ad evitanda gravia Reip.
incommoda, et p̄sertim aiarum pericula ut contingit in ob-
servaoe legis p̄hibentis eiusmodi duella.

Conclio 3tia Seditio ē dissensio Civiu͂ inter se. Ora.
Seditio quasi seorsim itio, qa Cives in dissensione
solent alij alio ire et in diversas sententias discedendo
tumultu͂ excitare. Ita SS. Th. q. 42. a. 5.
Observandu͂ a. tam seditionem quam rixam e͂e illius
p̄tim, q malam caam fovet, uti de bello dictu͂ ē, non a-
alterius q iustam defendit.

CAPUT XLIIMUM.

De Scandalo.

Conclusio I. Scandalum, sicut proprie significat — *Scandalum*
vel offendiculum quod in via obiicitur vel offensionem pe- — *offendiculum*
dis, quam quis in huiusmodi offendiculum impingit, — *quid sit proprie*
vel lapsum, seu ruinam ex tali offensione, seu impactio-
ne consequentem, Ita metaphorice quod usitate tamen signi-
ficat vel dictum aut factum alterius, quo proximus offen- — *quid metaphorice.*
ditur, vel ipsam proximi offensionem vel lapsum seu peccatum
quod sequitur ex tali offensione, quamquam tamen offensio proprie, nisi
accedat lapsus peccatum non est, multi tamen boni viri offenduntur ali-
orum peccatis, et tamen non peccant, ideo illius ut sic nulla hic
habetur ratio. De offendiculo quod quis proximo suo ponit, et Scanda-
lum activum dicitur, Item de lapsu seu peccato proximi, quod ex offendicu-
lo posito sequitur, et scandalum passivum appellatur.

Scandalum Activum.
Est ergo Scandalum activum dictum vel factum minus
rectum praebens alteri occasionem peccandi. Non additur cogitatum
quia per solam cogitationem non praebetur alteri occasio peccandi. Dicitur minus
rectum, id est inordinatum seu carens aliqua rectitudine, vel quia per se
malum est, vel quia speciem mali habet. 2do Scandalum passivum est — *Scandalum passivum.*
lapsus seu peccatum illius qui scandalizatur, si ex activo oriatur
dicitur Scandalum datum, si non, sed vel ex opere bono, vel cer-
te non habente mali speciem, dicitur Acceptum.

Scandalum datum vocant nonnulli scandalum — *Scandalum Pusillorum. et Pharysaeorum*
pusillorum, Acceptum vero Scandalum Pharysaeorum.
Alij putant utrumque scandalum tam Pusillorum quam Phary-
saeorum, nasci ex bono opere alterius et in eo solum differre
quod pusilli ex ignorantia aut infirmitate: Pharysaei ex — *Scandalum ex Malitia.*
malitia scandalizentur. Alij Trimembrem faciunt divisio-
nem. ut aliud sit Scandalum ex malitia, et mere
ex odio vel invidia, quod ex opere bono oritur. Aliud ex — *Ex Ignorantia.*
Ignorantia, quod ex opere habente speciem mali. Aliud ex
Infirmitate, quod ex opere malo. Quae intelligenda sunt ut — *Ex Infirmitate.*
plurimum. Nam aliquando aliter fieri potest. 1um est Phary-
saicum. 2dum Pusillorum. 3um Infirmorum.
Ex quibus colligitur reperiri aliquando scandalum activum sine passivo
ut cum quis praebet occasionem peccandi et alius non peccat: Aliquando

contra; aliqndo vtrumq simul: Quamvis a. vtrumq Scan
dalū, actiuū et passiuum semp sit pctm, passiuū tn nunqm
ē speciale pctm, q n. accepta ab alio occasione furat, n
committit aliud pctm quā furtū: Actiuū vero tūc solū pro
babilis ē, esse speciale pctm Scandali, qndo fit ex intentione
inducendi alterū in pctm, tunc n. hbt speciale finē di
stinctū a fine furti v.g. aut homicidij, et opponit speci
ali virtuti nempe fraternæ charitati, cui n opponunt alia
pcta, q qdē rarius fit, hoc n. plane diabolicū ē: Alias ē
tantum generale Scandalū et n spēs distincta vt probabilius
ē, quod sæpissime committit in cuius actu primaria malitia
ē, furti v.g. q committit is, qui alterū scandalizat: mali
tia a. peccati qd scandalizatus committit ē tm circumstan
tia alterius scandalizantis, q nihilominus facit vt huic pctm alienū im
putet, ac proinde in Confessione exprimenda ē, qndo hic
probabiliter putabat se suo exemplo effecturū vt alter et
peccaret, alias n ē necessariū exprimere. Vnde q peccat
et mortalr corā Viris pfectis, q n solent scandalizari
vel et corā malis, q alias ex se sunt parati ad peccandū
n censet dare scandalū: at vero contra si qs peccet ve
nialr corā talibus psonis, quas probabile ē accepturas occa
sionē pcti mortalis, tū scandalū ē mortale:

Vnde colliges nos duplici titulo teneri abstinere ab ope
malo ex quo scandalū orit: nimirū ne nos peccemus
et ne alij nro exemplo peccent.

DICES Matt. 18 dr. Necē ē n. vt veniant Scandala. qs
Scandalū n ē voluntariū, ac proinde nec pctm. Rsptio
Necē ē n absolute sed perversitate hoim considerata, q a pctis
n abstinent, sicut dici solet necē ē morbos ēē, qa hoēs intemp
anter viuūt. Ita SS. Th. q. 43. a. 2. ad 1. vbi et plurib. alijs
modis respondent alij. videri pt Sanchez. l. 1. opis moral. c. 6.
Et hæc de Peccatis Commissionis contra Charitatē

De Peccatis omissionis, q fiunt contra illa duo ge
neralia pcepta affirmatiua (q Matt. 22. hntur) vi
deri possunt Casistæ et qdē q ad 2m attinet Diliges
pxm sicut teipsū, nunqm videt obligare nisi in necessi

tate Dei, ac proinde nunquam ad actum mere internum: hic n. est de 2.o puncto pro eo, sicq. est p[raeci]pt[um] precepto, quod non solum per accidens ratione v. g. contritionis eliciendae, vel tentationis superandae; sed etiam per se interdum ad actum dilectionis obligat, licet articulus temporis non tam affirmative quam negative assignari possit. Ita ut quis per multos annos exerceret hunc amorem, peccaret contra hoc praeceptum: quando n. sit hoc tempus, prudentia relinquendum sit. Est a. eiusdem praecepti gravius obligat, et in via servari potest hic sensus. Ut diligamus Dominum Deum nostrum Appretiative super omnes creaturas, sive ut praeferamus eum omnibus creaturis sive ut nullius creaturae timore vel amore velimus ipsum mortaliter offendere, cui sit Laus honor et gloria nunc et semper et per infinita saeculorum saecula Amen.

FINIS TRACTATUS

De Virtutib[us] Theologicis Fide. Spe et Charitate.

Anno D[omi]ni 1631.
ultimo die Julij

In Coenobio D. Ettonis ac S. Lanelini ord. SS. P. Benedicti.

Laus DEO, Deiparae Virgini, SS[mo] Thomae Aquinati Doct. Angelico.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST